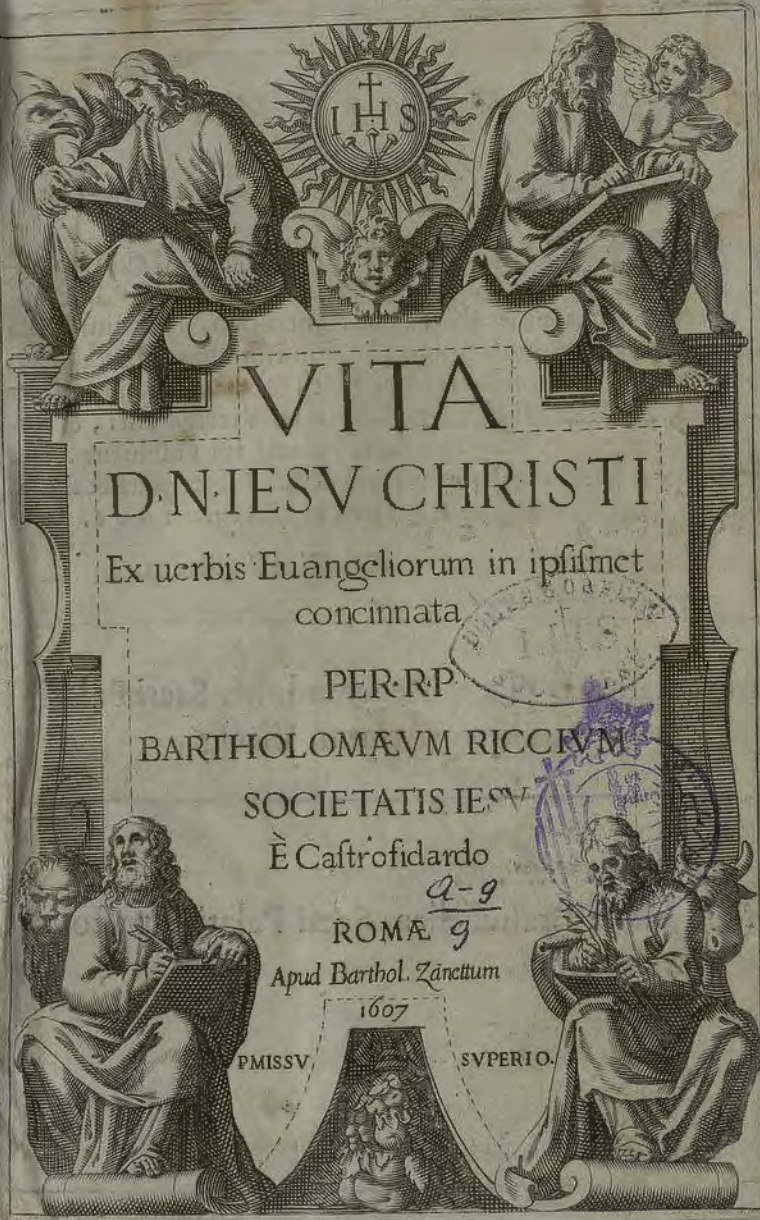

Copyright in Great
Britain by the
Author
Printed and Published by
J. B. G. & Co. Ltd.

Asc.

VITA

D. N. IESV CHRISTI

Ex uerbis Euangeliorum in ipsismet
concinnata

PER R. P.

BARTHOLOMAEVM RICCIVM

SOCIETATIS IESV

È Castrolidardo

9-9

ROMÆ 9

Apud Barthol. Zanettum

1607

PMISSV

SVPERIO.

CLAVDIUS AQUAVIVA

Societatis Iesu Præpositus Generalis.

CVM Vitam hanc Domini nostri Iesu Christi cum imaginibus, ex verbis Euangeliorum concinnatam à P. Bartholomæo Riccio, nostræ Societatis Theologo, Tres eiusdem Societatis Theologi, quibus id commissimus, recognouerint, ac in lucem edi posse probauerint; facultatem damus, vt typis mandetur, si Reuerendissimo D. Vicesgerenti, & Reuerendissimo P. Magistro Sacri Palatii ita videbitur. In cuius rei fidem has literas manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Romæ xxvj. Maij. 1606.

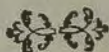
Claudius Aquaviua.

Imprimatur, si placet Reuerend. M. Sacri Palatii
B. Gyphius Episc. Arimin. Vicefg.

Imprimatur.

Fr. Io. Maria Brasichellen, Sacri Palatii Apostolici
Magister.

MO MO
ILLVSTR. ET REVER. D.
ROBERTO BELLARMINO
S. R. E. C A R D I N A L I
A M P L I S S I M O.

EN tibi, Amplissime Cardinalis, Vitam
CHRISTI D.N. ad eum modum
digestam, quem suastisti; in qua nimirum
ipsamet verba Euangelistarum, &, si
quando plures in eadem narratione versantur, singu-
la cuiusque seorsim suis locis distincta proponimus.
Ex quo sane omnis illa vtilitas statim elucet, quam
dicebas. Primum vt ictu quodam oculi contueri li-
ceat, quibus in rebus alter cum altero consentiat,
aut discrepet: quoque pacto suppleat iste, quod ab
alio prætermisum est; aut distinctius, apertiusque
eloquatur, quod brevius ab alio, & obscurius scri-
ptum videbatur. Deinde vt in methodo ista nec
verbum vllum sacræ historiæ desideretur, nec aliena
rursus & superuacanea, cum ineptis sæpe sententia-
rum colligationibus redundant: quos scopulos vita-

re ij vix possunt, qui Euangeliorum Pandectas, Harmoniasve suo ipsi stylo & oratione contexendas suscipiunt. Vnde & hoc præterea, quo illi carent, commodi, quòd Euangelicæ totius anni lectiones, si cui forte de illis meditari est animus, in promptu hinc erunt, vt ab Ecclesia in Missæ sacrificio recitari solent. En ergo, inquam, Cardinalis Illustriss. opus tuum dicam potius, quàm meum. Tu enim consilio tuo eius author & architectus, ego velut opifex tantum & malleator fui. Quare vt tuum tibi repræsentato: quod vt tuum vtrique dignationem aliquam nanciscetur, & ingratum, vt spero, lectori non erit. Tibi certe quidquid ab eo spiritualis fructus ad pias mentes meditando peruenerit, maxima, præcipuaq. ex parte meritò debebitur. Vale.

Romæ Kal. Septemb. MDCVII.

SITVS TERRAE PROMISSIONIS SEV TERRAE SANCTAE

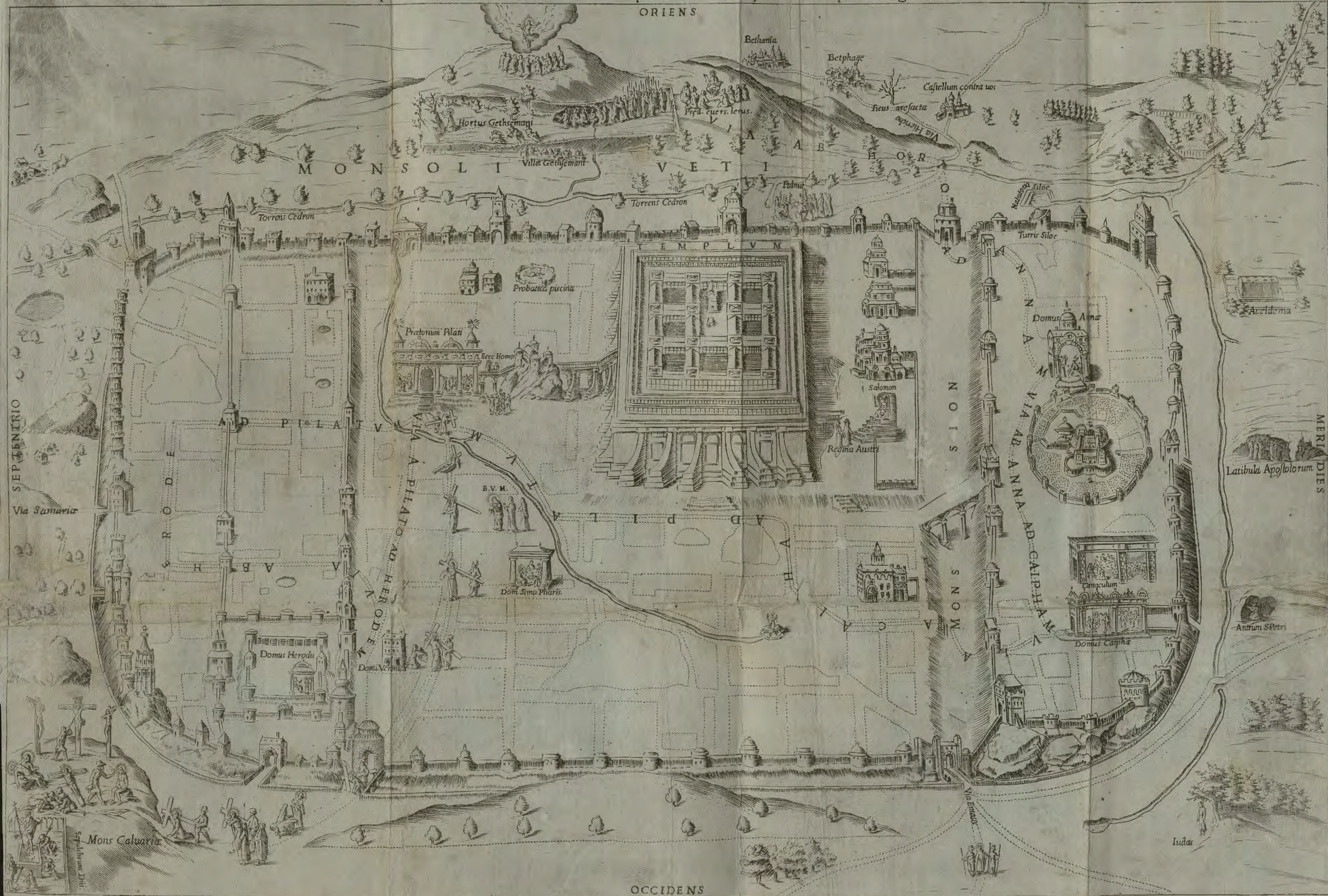
G A L I L A E A			S A M A R I A			O C C I D E N S			I D V M			A G Y P		
Terra Hies Iab 1	1	Pons hortoni Cant 7	9	Abraham suspensus 2 Reg 18	1	Raptus Eliae 4 Reg	1	Soma otterilla Andrico	9	Serpens aneus Num 21	1	Transitus mar. exo 10	9	
Damascus Act. 9	2	Mons Carmel. ibid.	10	Lucta Iacob Gen 32	2	Transitus Iord. Ios 3	2	Occisio Cain Gen 18	10	Exploratores Num 13	2	Manna coturn. exo 16	10	
Sauls sanile ibid.	3	Puer lunaticus c. 78	11	Vellus Gedeon. Iud 6	3	Baptis. DN. c. 15	3	Antra des. Hym. s. Ioa.	11	Fons Agar Gen 21	3	Mons Horeb 3 Reg 19	11	
Turris Libani Cant. 7	4	Cisterna Ioseph Gen 37	12	Mons Garizim. c. 24	4	Ierun. eiusd. c. 16	4	Tres uid. etc. Gen 18	12	Iuniperus Elia 3 Reg 19	4	Mons Sina. exo 19	12	
Dan sons Gen 14	5	Miracula 7 panis c. 74	13	Decem leprosi. c. 83	5	Mons Diabol. ibid.	5	Mons Samson Iud 16	13	Cella s. Hilarij Andrico	5	Adon vituli exo 32	13	
Mons Libani Ios. 12	6	Mirac. 5 pan. c. 69	14	Saulis occis. 2 Reg. 17	6	Scala Iacob Gen. 28	6	Eun. etiop. Act. 8	14	Moyf. in fiscel. exo 2	6	Hiatus Cate Num 16	14	
Cananaa cap 73	7	Porci suffocati. c. 37	15	Corpus Elia 3 Reg 17	7	Samaritanus c. 90	7	Maxilla asini Iud 15	14	Hortus balsami Andrico	7	Sepulcr. concup. Num 11	15	
Vidua Sarept. c. 64	8	S Petri merfio. c. 70	16	Piscinae Ezebon Cant 7	8	Statua Salis Gen 15	8	Bersabea ciu. Gen. 14	16	Columna nubis exo 13	8	Aque contru. Num 20	16	

u
n
f
n
f
e
l
u
u
u
c
b
n
e
P

Hls passus e

IERUSALEM & suburbia eius sicut tempore Christi floruit, cum locis, in quibus Christus passus est: quæ religiose a Christianis observata etiã nunc uenerationi habentur

pr
ref
illu
ne
fic

du
cu
za
a
op
di
iu
di
fo
ta

d
h
r
l
t
c
i
c
f

V M Institutionem ad meditando sex abhinc annis tibi, Lector humanissime, tradiderim, operæpretium existimaui fore, si aliquā præberem materiam, vnde ad spiritualem vitam degendā fructus vberes percipere posses. Cū autē, vt ibi ostendi, P. l. c. 6. præcipuus fructus Meditationis sit, vt diuinam in nobis imaginem, peccato

primorum patentum obliteratam, Virtutum coloribus, eius ope, quantum fas est, reformemus; in quo tota nostra perfectio sita est: cumq. Iesus Christus exemplar illud sit in monte monstratum, secundum quod facere iubemur; eius vitam proponere decreui. Quippe ex qua addiscit Incipiēs, quo modo eā in sese delineet; Proficiens, quo modo adunibret; demum Perfectus, quo modo cōpleat, absoluatque.

Et de hac re quidē loquens Orig. Ezech. ho. 7. Propositus est nobis ad imitandum, inquit, Christus Iesus. Illud exemplar firmum est; quod qui sequi cupit, securus ingreditur. De virtutum autem coloribus S. Bern. Cāt. ser. 22. hæc habet: In cassum quis laborat in acquisitione virtutum, si aliunde eas sperandas putet, quā a Domino virtutum. Cuius doctrina seminarium Prudentiæ, cuius misericordia opus Iustitiæ, cuius vita speculum Temperantiæ, cuius mors insigne est Fortitudinis. At eas meditādo acquiri S. Bonau. Pro. Med. hisce verbis cōcludens, Ad cuius, inquit, virtutes imitādas & adipiscendas ex frequenti meditatione cor accēditur, & animatur. Ad hāc porro imaginis huius instauratiōē nos animat S. Chrysost. Pop. ho. 5. cū ait: Quot ex vobis sunt, qui cupiāt illius formā intueri? ecce nō tantū videre; verū & secundū eum fieri possumus, si studeamus; festinemus igitur.

Et quoniā B. P. N. Ignarius docet Lib. Exer. ad facilius carpēdos suauissimes meditationis fructus multū iuuare, si fingas animo te rebus, quas meditaris, adesse, cū hæ iam gestæ sint; curauī vt eas tibi ponerem sub oculos ea, qua potui aptissima ratione, hoc est, expressas in imaginibus, in quibus (quātum ars potuit) quidquid libri capita complectuntur Maiuscularum literarum indicio recognosces. Ne autem rerum gestarum præsentia, quam imagines reddunt, parui esse momenti videatur; scimus eam non solum Incipientibus, sed etiam Prouectis, atque Perfectis in vsu fuisse. Argumento vero inter alios sit ipsemet B. P. N. Nā etsi donū insigne cōtēplationis, ope Spiritus sancti adiutus, cōsecutus fuerat; quoties tamē de hisce Christi Dñi mysterijs meditaturus erat, paulo ante orationē similes imagines inspiciebat, quas in tabula prope cubiculū expositas & appēsas habebat ad eū finē.

Vt autem particularium locorum notitiā habeas, in quibus varia Christus Dominus perfecit, & passus est. Hierosolymę tibi topographiam expositiā damus. Atque vt expendas incommoda, quæ idem Dominus triennij peregrinatione tolerauit, non modo Palæstinæ torius chorographiā ex Christiano Adricomio, qui quidem omnium exactissime hoc præstat opus, spectandam proponimus; verum, & ipsamet eius itinera, quæ tota vita emensus est, breui compendio descripta suisq. spatijs, & interuallis distincta seorsim huic epistolæ subiecimus; vt eorū ēē seriem atq; ordinem, quod ex Tabula consequi non poteras, animo cōplectare.

Iam ea, de quibus es monendus, restant. Scito igitur primum exhiberi tibi a nobis textum integrum omnium Euangelistarum. Deinde, quoniam ipsi texende

P I O L E C T O R I .

non raro præponunt quæ subsequi deberent, & contra; non quidem temere, sed (vt obseruat S. Aug. Cōf. Eu. 2. 21.) arcano Spiritus sancti cōsilio, qui sua interdū mysteria istis quoq. traiectionibus velare nouit: solent etiā interdū nonnulla singuli, vel aliqui, eodē prorsus modo referre, vel cum aliqua varietate, nostrā mentem esse, te per omnia ita ducere, vt nihil penitus effugiat considerationem tuā. Hoc porro vt assequaris, numeros, vt vides, adhibuimus & literulas alphabeticas, ac diuersitatem characterum, & alias præterea notulas nonnullas; quorum oīum exempla, significationesq. reperies in calce libri. In eis igitur hæc obseruabis, vt seriem vnā historiæ ex oībus Euangelistis habere possis. Characteres siquidem maiores & rotundiores contextum dabunt tibi, quem nos volumus, cæteri vero alterius formæ, indicio sunt, eadem à diuersis repeti; & propterea in hanc seriem nostram non admitti, ne sæpius repetantur: atq. hoc discrimen characterum non in multis tantum, connexisq. verbis, sed in vnica interdum particula, vbi ea excludenda videbatur, appositum reperies. Exemplo sit caput 27 quod hic apponere libuit, vt ex eo modum sumas cætera ordine historico legendi. Omissis enim omnibus, quæ rotundioribus literis scripta non sunt, seriē tantum historiæ, quam probamus, huiusmodi characteribus expressam retinuimus, vt planè videbis.

^a Ambulās autē Iesus iuxta mare Galilææ, vidit ^b Iesus: Venite post me, duo, fratres, Simonē, qui vocatur Petrus, & Andrē & faciam vos fieri piscatores hominum, fratrē ei⁹, mittētes rete ī mare, (erāt. n. piscatores) & ait illis, ^c At illi continuo relictis retibus, &c.

¹ Et procedens inde, ⁴ alios duos fratres, Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem eius in nauī cū ² Progressus ē pusillum, vidit ⁵ & ipsos componentes ⁷ in nauī: & statim, &c. Patre eorum, resicientes, &c.

Hę autem notæ □ nonnullam indicant inesse varietatem in modo loquendi: tamen quia modus & varietas illa modica posset excitare aliquem affectum meditari, talibus notis de ea re te admonitum oportebat. reliquæ hæc sex notæ totidē orationis particulas significant, nimirum: † ergo: * enim: ° sed: ° imo: ° & ° idest. Cum enim ad colligendas diuersorum Euangelistarum sententias per commodum videretur, si qua huiusmodi vocularum interijceretur; nobis autem religio esset, verbū vllum adijcere, quod in Euangelijs non esset; has notulas exco girauimus, quibus Lector particularum illarum admoneretur.

Secundum sit, quod cum accidit vt columna vnus Euangelistæ interrumpatur, quod reliquum eius est in eodem capite eidem directē subiicitur.

Tertium, vbi incertus est ordo rerum gestarū (non enim hic noster certitudinē cōtinet euangelicā) in eis disponendis secutus sum quod verisimilius habetur: verūtamen si forte min⁹ tibi faciat satis, faciat S. Aug. Cōf. Eu. 2. 21. cōsiliū, quod est, vt qui in historijs (multo minus qui in meditationib⁹) suū ponit studiū, minus religiose seriē ordinis quærat, dūmodo veritas in rebus narratis, vt in nostris maxima est, certa sit. Catalogū tandē Nominū Hebraicorū, Græcorū, Syriacorumq. quorū hic sit mētio, cū suis interpretationibus ex Biblijs Cōplurensibus desumptum apposui, vt facilius mysteria, quæ, vt ostēdi, P. 2. 15. in eis cōtinētur, eruere possis. Interpretatio, quam sequitur hæc litera. S. Syriaca est: quam, G. Græca: quam nulla, Hebræa: quam tandem, D, dubia est, ex qua dictarum sit linguarum.

ITINERA D.N. IESV CHRISTI.

V M primum venit plenitudo temporis, anno quinquies millesimo ceterisimo nonagesimo nono à mundi creatione, quando creauit Deus cælum, & terram, sub finē Martij, à summo cælo de sinu Pa-

3. tris egressus Filius Dei, Nazareth Galilææ in vterum Matris Mariæ sanctissimæ Virginis, humanam induturus naturam, descendit: & factus homo in montana Iudææ materno vtero gestatus ascendit: mill. 95. post tres circiter menses ad finem Iunij Mater adhuc Deum ventre gerens Nazareth reuertitur, m. 95. Ad finem Decembris venit Bethleem, m. 96. ibiq. peperit suum & Dei Filium primogenitum, bis natum. Vnde puer
- 11 Iesus secunda Februarij die Hierosolymā, m. 6. Domino de more sistendus fertur. Cere-
- 13 monijs illis omnibus legalibus peractis, refertur Bethleem, m. 6. Non ita multo post, Herode illum ad necem persequente, in Aegyptum noctu fugiens, m. 270. non longe ab horto balsami habitauit: ex quo post sex vel octo annos cum Matre Virgine Nazareth regreditur, m. 300. Vnde duodecim annos natus ad festum Paschæ, vt erat in
- 15 more, circa finem Martij Hierosolymam ascendit, m. 90. (quod iter fecerat à præteritis annis à reditu, & fecit nonnullis infrequentibus) Hierosolyma iterum descendit Nazareth, m. 90. Inde initio anni trigessimj zraus suæ ad principium Ianuarij transiuit
- 15 Bethaniam trans Iordanem à Ioanne Baptista baptizandus, m. 92. Post baptismum in desertum, Quarentanz, dictum secedit, m. 5. tentandus sæpius à diabolo. Ex quo ab eo ductus est in sanctam ciuitatem Hierusalem, m. 25. & inde ab eodem super montem, Diaboli postea dictum, m. 18. Tum ad Ioannem congregaturus aliquot discipulos reuertitur, m. 15. A paucis igitur conuocatis
- 19 securus Canan Galilææ venit, m. 94. Hinc ad Ciuitatem Capharnaum, in ea commoratorus cum suis migrat, m. 45. Ex qua ad finem Martij Paschate primo Hierosolymā venit, m. 112. Et inde ad Iordanem se transfert, m. 15. totaq. estate & autumnu Iudæā circūferrat. Initio vero anni trigessimj primi venit cum magna sequentium multitudine ad ciuitatem Sichar, m. 44. in eaque
- 24 duos dies commoratus Canan Galilææ se-
- 26

cundo petijt, m. 50. Inde reuertitur in ciuitatem Capharnaum, m. 47. Tum tota illa hyeme peragrat prima vice Galilæam, vniuersam. Quo factō in regionem Gerasenorum traiecit, m. 5. Ex ea deinde statim Capharnaum renauigauit, m. 5. Vnde adueniente iam secundo paschate Hierosolymā ascendit, m. 112. Et inde breui reuersus iuit ad montem, in quo longum illum habuit sermonem, m. 106. Ex eo descendens remeant Capharnaū, m. 6. Haud multo post se transfert Naim, m. 50. & suscitauit filio viduæ Capharnaum redijt, m. 50. Ad initium deinde, trigessimj secundi anni Nazarethum petijt, m. 47. Ex quo profectus, prius multa vicina loca solus obit: tum iterum cum missis Apostolis totam circumuehit, secundo peragrat: tandem cum reuersis Apostolis in Bethsaidæ transmarinæ desertum, circa tertium pascha adnauigat, m. 5. Inde iterum transit Bethsaidā in terrā Genesareth, m. 5. & per maritima illa loca Capharnaum redit, m. 8. Hinc paulo post pascha excurrit ad fines Tyri, & Sidonis, m. 55. Ex quibus ad mare Galilææ, m. 60. In medio confinium Decapolis venit, & ibi in vicinissimo monte miraculum septuaginta panum patrauit: ex quo descendens ad confines Magedan, & Dalmanutha adnauigauit, m. 5. Inde transfretat Bethsaidam, m. 6. Bethsaidā profectus partes Cæsareæ Philippi percurrit, m. 38. Inde venit, & ascendit montē Tabor, m. 58. Ex quo monte post multa loca Galilææ peragrat Capharnaum venit, m. 42. Ad finem autem Septembris trigessimj tertij anni ascendit Hierosolymam ad festum Scenopegiz, m. 112. Et autumnu illo cum Discipulis septuaginta duobus missis per diuersa loca Iudææ cælestem doctrinam disseminauit. Porro die festo Encenorum sub finem Decembris initio trigessimj quarti anni Hierosolymā redijt. Vnde paulo post Bethaniam trans Iordanem iterum secedit, m. 23. Inde vero Bethaniam venit cis Iordanem, m. 23. Ex hac secessit denuo in solitudinem Ephrem, m. 16. Ex qua venit in ciuitatem Iericho, m. 16. Et inde Bethaniā cis Iordanem remeauit, m. 16. Et sequenti die a sella insidens solenni pompa Hierosolymā ingreditur. Vbi feria sexta pro nostra salute batulans sibi Crucē mōrem Caluarij ascendit, ibiq. in ea clauis affixus emisit spiritum.

INDEX EVANGELIORVM.

A D V E N T V S.

Dom. 1. Erunt signa in sole. <i>Verba autem mea non transibunt.</i>	Cap. 126. Luc.
Dom. 2. Cum audisset Ioannes. <i>Preparabit via tua ante te.</i>	Cap. 15. Mat.
Dom. 3. Miserunt Iudæi ab Ieros. <i>Vbi erat Ioannes baptizans.</i>	Cap. 17. Ioan.
Fer. 4. quatuor temp. Missus est Angelus. <i>verbum tuum.</i>	Cap. 3. Luc.
Fer. 6. Exurgens Maria abiit, <i>spiritus meus in Deo saluari meo.</i>	Cap. 5. Luc.
Sabb. Anno quintodecimo, <i>salutare Dei.</i>	Cap. 14. Luc.
Dom. 4. Anno quintodecimo, <i>salutare Dei.</i>	Cap. 14. Luc.
Vig. Nat. Cum esset desponsata, <i>à peccatis eorum.</i>	Cap. 7. Mat.
In nocte Nat. Domini. Exijt edictum, <i>bona voluntatis.</i>	Cap. 8. Luc.
In aurora. Pastores loquebantur, <i>ad illos.</i>	Cap. 9. Luc.
In die. In principio erat Verbum, <i>Pleni gratia & veritatis.</i>	Cap. 1. 3. 21. 78. Ioa.
S. Stephani. Ideo ego mitto, <i>qui venit in nomine Domini.</i>	Cap. 123. Mat.
S. Ioannis. Et cum hoc dixisset, <i>testimonium eius.</i>	Cap. 158. Ioan.
SS. Innoc. Angelus Dñi apparuit, <i>Noluit consolari, quia non sunt.</i>	Cap. 12. Mat.
Dom. infr. oct. Erant Pater eius, & Mater. <i>erat in illo.</i>	Cap. 11. Luc.
Circumc. Dñi. Postquam consummati, <i>conceperetur.</i>	Cap. 9. Luc.
Epiph. Dñi. Cum natus esset Iesus. <i>Reuersi sunt in regionem suam.</i>	Cap. 10. Mat.
Dom. infr. oct. Cum factus esset Iesus, <i>Apud Deum & homines.</i>	Cap. 13. Luc.
Oct. Epiph. Vidit Ioannes Iesum venientē. <i>Quia hic est Filius Dei.</i>	Cap. 17. Ioa.
Dom. 2. post Epiph. Nuptiæ, <i>Discipuli eius.</i>	Cap. 19. Ioa.
Dom. 3. Cum autem introisset, <i>in illa hora.</i>	Cap. 53. Mat.
Dom. 4. Et ascendente eo in nau. <i>Quia venti & mare obediunt ei.</i>	Cap. 33. Mat.
Dom. 5. Simile factum est, <i>in horreum meum.</i>	Cap. 62. Mat.
Dom. 6. Simile est regnum, <i>abscondita à constitutione mundi.</i>	Cap. 62. Mat.
Dom. in Sept. Simile est regnum, <i>pauci vero electi.</i>	Cap. 107. Mat.
Dom. in sexag. Cum turba, <i>in patientia.</i>	Cap. 60. Luc.
Dom. in quinquag. Assumpsit Iesus, <i>Dedit laudem Deo.</i>	Cap. 110. 111. Luc.

Q V A D R A G E S I M A.

Fer. 4. Cinerum. Cum autem ieiunatis, <i>& cor tuum.</i>	Cap. 49. 50. Mat.
Fer. 5. Cum autem introisset, <i>in illa hora.</i>	Cap. 53. Mat.
Fer. 6. Audistis quia dictum, <i>reddet tibi.</i>	Cap. 49. 50. Mat.
Sabb. Et cum sero esset factum, <i>salui fiebant.</i>	Cap. 70. Mar.
Dom. 1. Ductus est Iesus, <i>Et ministrabant ei.</i>	Cap. 16. Mat.
Fer. 2. Cum venerit Filius hominis. <i>In vitam aeternam.</i>	Cap. 130. Mat.
Fer. 3. Et cum intrasset Iesus Hierosol. <i>Ibique mansit.</i>	Cap. 114. 115. Mat.
Fer. 4. quat. temp. Magister volumus. <i>Et soror, & mater est.</i>	Cap. 58. Mat.
Fer. 5. Egredus Iesus. <i>ex illa hora.</i>	Cap. 73. Mat.
Fer. 6. Erat dies festus Iudæorum. <i>Qui fecit eum sanum.</i>	Cap. 42. Ioan.
Sabb. Assumpsit Iesus. <i>à mortuis resurgat.</i>	Cap. 78. Mat.
Dom. 1. Assumpsit Iesus. <i>à mortuis resurgat.</i>	Cap. 78. Mat.
Fer. 2. Ego vado, & quæretis me. <i>Facio semper.</i>	Cap. 85. Ioan.

INDEX.

Fer. 3. Locutus est Iesus.	<i>exaltabitur.</i>	Cap. 122. Mat.
Fer. 4. Et ascendens Iesus Hierosol.	<i>Redemptionem pro multis.</i>	Cap. 190. Mat.
Fer. 5. Homo quidam,	<i>resurrexerit, credent.</i>	Cap. 107. Luc.
Fer. 6. Homo erat paterfamilias,	<i>Sicut Prophetam eum habebant.</i>	Cap. 118. Mat.
Sabb. Homo quidam habuit duos fil.	<i>Perierat, & inuentus est.</i>	Cap. 100. Luc.
Dom. 3. Et erat eiiciens demonium.	<i>Et custodiunt illud.</i>	Cap. 57. Luc.
Fer. 2. Vtique dicetis mihi,	<i>Per medium illorum ibat.</i>	Cap. 64. Luc.
Fer. 3. Si autem peccauerit in te.	<i>Sed usque septuagies septies.</i>	Cap. 82. Mat.
Fer. 4. Tunc acceperunt ad Iesum ab Hierosol.	<i>Non coinquinat hominem.</i>	Cap. 72. Mat.
Fer. 5. Surgens Iesus de Synagoga.	<i>in synagogis Galilee.</i>	Cap. 30. 31. Luc.
Fer. 6. Venit ergo in ciuitatem Samaritae.	<i>Saluator mundi.</i>	Cap. 24. 25. Ioan.
Sabb. Iesus autem perrexit in montem,	<i>Iam amplius noli peccare.</i>	Cap. 85. Ioan.
Dom. 4. Abijt Iesus trans mare Gal.	<i>in montem ipse solus.</i>	Cap. 68. 69. Ioan.
Fer. 2. Prope erat pascha Iudaeorum.	<i>Quid esset in homine.</i>	Cap. 20. Ioan.
Fer. 3. Iam autem die festo,	<i>crediderunt in eum.</i>	Cap. 84. Ioan.
Fer. 4. Et praeteriens Iesus.	<i>Et procidens adorauit eum.</i>	Cap. 87. Ioan.
Fer. 5. Ibat Iesus in ciuitatem.	<i>Quia Deus visitauit plebem suam.</i>	Cap. 54. Mat.
Fer. 6. Erat quidam languens.	<i>crediderunt in eum.</i>	Cap. 108. Ioan.
Sabb. Ego sum lux.	<i>Quia nondum venerat hora eius.</i>	Cap. 85. Ioan.
Dom. in Pass. Quis ex vobis arguet.	<i>Et exiuit de templo.</i>	Cap. 86. Ioan.
Fer. 2. Miserunt Principes & Pharisei,	<i>Credentes in eum.</i>	Cap. 84. Ioan.
Fer. 3. Ambulabat Iesus in Galil.	<i>Propter metum Iudaeorum.</i>	Cap. 72. 83. Ioan.
Fer. 4. Facta sunt Encoenia.	<i>Et ego in Patre.</i>	Cap. 98. Ioan.
Fer. 5. Rogabat Iesum quidam.	<i>Vade in pace.</i>	Cap. 56. Luc.
Fer. 6. Collegerunt Pontifices,	<i>eum Discipulis suis.</i>	Cap. 109. Ioan.
Sabb. Cogitauerunt Principes.	<i>Et abscondit se ab eis.</i>	Cap. 112. 113. 114. Ioan.
Dom. Palm. Cum appropinquaret.	<i>in nomine Domini.</i>	Cap. 113. Mar.
Fer. 2. Ante sex dies paschae.	<i>Quem suscitauit a mortuis.</i>	Cap. 112. Ioan.
Fer. 3. Passio Domini secundum Marcum.		
Fer. 4. Passio Domini secundum Lucam.		
Fer. 5. Ante diem festum.	<i>Ita & vos facitis.</i>	Cap. 132. Ioan.
Fer. 6. Passio Domini secundum Ioannem.		
Sabb. 5. Vespere autem.	<i>Ecce pradixi vobis.</i>	Cap. 153. Mat.
PASCHA.		
Dom. Resur. Maria Magdal.	<i>Sicut dixit vobis.</i>	Cap. 151. Mar.
Fer. 2. Et ecce duo ex Discipulis Iesu.	<i>In fractione panis.</i>	Cap. 155. Luc.
Fer. 3. Dum autem haec loquuntur.	<i>In omnes gentes.</i>	Cap. 156. Luc.
Fer. 4. Manifestauit se iterum.	<i>Cum resurrexisset a mortuis.</i>	Cap. 158. Ioan.
Fer. 5. Maria stabat ad monum.	<i>Et haec dixit mihi.</i>	Cap. 154. Ioan.
Fer. 6. Vndecim Discipuli,	<i>consummationem saeculi.</i>	Cap. 159. Mat.
Sabb. Vna Sabbati Maria Magd.	<i>a mortuis resurgere.</i>	Cap. 153. Ioan.
Dom. 1. Cum esset sero.	<i>in nomine eius.</i>	Cap. 156. Ioan.
Dom. 2. Ego sum pastor.	<i>Et unus pastor.</i>	Cap. 88. Ioan.
Dom. 3. Medicum & iam.	<i>Nemo tollit a vobis.</i>	Cap. 138. Ioan.

INDEX.

Dom. 4. Et nunc vado ad eum, qui.	<i>Et annuntiabit vobis.</i>	Cap. 138. Ioan.
Dom. 5. Amen amen dico.	<i>Quia à Deo existis.</i>	Cap. 138. Ioan.
Fer. 2. Rog. Quis vestrum habebit.	<i>Potentibus se.</i>	Cap. 95. Luc.
Vigil. Ascens. Subleuatis Iesus oculis.	<i>Et ego ad te uenio.</i>	Cap. 139. Ioan.
Ascens. Dñi. Recumbentibus vñdecim.	<i>Sequentibus signis.</i>	Cap. 159. 160. Mar.
Dom. Cum venerit Paraclitus.	<i>Quia ego dixi vobis.</i>	Cap. 137. 138. Ioan.
PENTECOSTES.		
Vig. Pent. Si diligitis me.	<i>Manifestabo ei meipsum.</i>	Cap. 136. Ioan.
Dom. Pent. Si quis diligit me.	<i>Sic facio.</i>	Cap. 136. Ioan.
Fer. 2. Sic Deus dilexit mundum.	<i>Quia in Deo sunt facta.</i>	Cap. 21. Ioan.
Fer. 3. Amen amen dico vobis.	<i>Et abundantius habeant.</i>	Cap. 88. Ioan.
Fer. 4. quat. temp. Nemo potest venire.	<i>Pro mundi vita.</i>	Cap. 71. Ioan.
Fer. 5. Conuocatis Iesus.	<i>curantes ubique.</i>	Cap. 55. 56. Luc.
Fer. 6. Factum est in vna.	<i>mirabilia hodie.</i>	Cap. 36. Luc.
Sabb. Surgens Iesus de synagoga.	<i>in synagoga Galilae.</i>	Cap. 30. 31. Luc.
SS. Trinit. Data est mihi.	<i>consummationem saeculi.</i>	Cap. 159. Mar.
Dom. 1. post Pent. Estote misericordes.	<i>fratris tui.</i>	Cap. 48. 51. Luc.
S. Corp. Christi. Caro mea vere est.	<i>Viuat in aeternum.</i>	Cap. 71. Ioan.
Dom. 2. Homo quidam.	<i>cenam meam.</i>	Cap. 97. Luc.
Dom. 3. Erant appropinquant.	<i>penitentiam agente.</i>	Cap. 99. Luc.
Dom. 4. Cum turbæ irruerent in Iesum.	<i>Secuti sunt eum.</i>	Cap. 28. Luc.
Dom. 5. Amen dico vobis.	<i>Offeres munus tuum.</i>	Cap. 47. Mat.
Dom. 6. Cum turba multa esset cum Iesu.	<i>Et dimisit eos.</i>	Cap. 74. Mar.
Dom. 7. Attendite à falsis Prophetis.	<i>In regnum calorum.</i>	Cap. 51. Mat.
Dom. 8. Homo quidam.	<i>in aeterna tabernacula.</i>	Cap. 101. Luc.
Dom. 9. Cum appropinquaret Iesus.	<i>Quotidie in templo.</i>	Cap. 113. 114. Luc.
Dom. 10. Dixit autem ad quosdam.	<i>humiliat, exaltabitur.</i>	Cap. 105. Luc.
Dom. 11. Et iterum exiens.	<i>Et mutos loqui.</i>	Cap. 74. Luc.
Dom. 12. Beati oculi.	<i>fac similiter.</i>	Cap. 89. 90. Luc.
Dom. 13. Et factum est dum irret.	<i>te saluum fecit.</i>	Cap. 83. Luc.
Dom. 14. Nemo potest.	<i>adiciuntur vobis.</i>	Cap. 50. Mat.
Dom. 15. Ibat Iesus in ciuitatem.	<i>plebem suam.</i>	Cap. 54. Mat.
Dom. 16. Et factum est cum intrasset.	<i>exaltabitur.</i>	Cap. 97. Luc.
Dom. 17. Pharisei autem audientes.	<i>amplius interrogare.</i>	Cap. 122. Mat.
Fer. 4. quat. temp. Et respondens vnus.	<i>in oratione & ieiunio.</i>	Cap. 79. Mar.
Fer. 6. Rogabat Iesum.	<i>Vade in pace.</i>	Cap. 56. Luc.
Sabb. Dicebat autem & hanc similit.	<i>sistebant ab eo.</i>	Cap. 94. 95. Luc.
Dom. 18. Et ascendens Iesus.	<i>talent hominibus.</i>	Cap. 35. 36. 37. Mar.
Dom. 19. Et respondens Iesus.	<i>Pauci vero electi.</i>	Cap. 119. Mar.
Dom. 20. Erat quidam Regulus.	<i>Et domus eius tota.</i>	Cap. 27. Ioan.
Dom. 21. Ideo assimilatum est.	<i>cordibus vestris.</i>	Cap. 82. Mat.
Dom. 22. Tunc abeuntes Pharisei.	<i>Et quae sunt Dei, Deo.</i>	Cap. 120. Mar.
Dom. 23. Hac illo loquente.	<i>terram illam.</i>	Cap. 39. 40. 41. Mar.
Dom. 24. Cum videritis abominationem.	<i>non praeteribunt.</i>	Cap. 124. Mar.

INDEX.

PROPRIVM SANCTORVM.

S. Andreæ. Ambulans Iesus.	<i>Secuti sunt eum.</i>	Cap. 27. Mat.
Concept. B. Virg. Liber generationis.	<i>vocatur Christus.</i>	Cap. 4. Mat.
S. Thom. Thomas autem vnus.	<i>& crediderunt.</i>	Cap. 157. Ioan.
Conuers. S. Pauli. Tunc respondens Petrus.	<i>possidebit.</i>	Cap. 106. Mat.
purific. B. Virg. Postquam impleti.	<i>plebis tua Israel.</i>	Cap. 11. Luc.
Cathed. S. Petri. Venit autem Iesus.	<i>& in calis.</i>	Cap. 76. Mat.
S. Matthiæ Apost. Confiteor tibi.	<i>onus meum leue.</i>	Cap. 89. Mat.
Annunc. B. Virg. In mense autem sexto.	<i>secundum verbum tuum.</i>	Cap. 3. Luc.
S. Marci. Post hæc autem.	<i>in uos regnum Dei.</i>	Cap. 89. Luc.
SS. Philippi & Iaco. Non turbetur cor.	<i>Hoc faciam.</i>	Cap. 136. Ioan.
Inuent. S. Crucis. Erat autem homo.	<i>uitam æternam.</i>	Cap. 21. Ioan.
S. Ioannis Baptist. Elisabeth autem impletum est.	<i>plebis sue.</i>	Cap. 3. Luc.
SS. Petri & Pauli. Venit Iesus in partes.	<i>Erit solutum & in calis.</i>	Cap. 76. Mat.
Visit. B. Virg. Exurgens Maria.	<i>saluari meo.</i>	Cap. 5. Luc.
S. Mariæ Magd. Rogabat Iesum.	<i>Vade in pace.</i>	Cap. 56. Luc.
S. Iacobi. Tunc accessit ad Iesum.	<i>à Patre meo.</i>	Cap. 110. Mat.
S. Petri ad vinc. Venit Iesus.	<i>solutum & in calis.</i>	Cap. 76. Mat.
S. Laur. Amen amen dico vobis.	<i>est in calis.</i>	Cap. 115. Ioan.
Transfig. Domini. Assumpsit Iesus.	<i>à mortuis resurgat.</i>	Cap. 78. Mat.
Assumpt. B. V. Factum est autem dum iret.	<i>non auferetur ab ea.</i>	Cap. 91. Luc.
S. Barthol. Factum est autem.	<i>sanabat omnes.</i>	Cap. 46. Luc.
Decollat. S. Ioan. Misit Herodes.	<i>in monumento.</i>	Cap. 23. 67. Mat.
Natiu. B. Mariæ. Liber generat.	<i>Qui uocatur Christus.</i>	Cap. 4. Mat.
Exalt. S. Crucis. Nunc iudicium est.	<i>ut filij lucis sitis.</i>	Cap. 115. Ioan.
S. Matthæi. Et cum transiret inde.	<i>ad poenitentiam.</i>	Cap. 38. Mat.
Dedic. S. Michael. In illa hora.	<i>qui in calis est.</i>	Cap. 81. Mat.
S. Lucæ. Designauit Dominus.	<i>in uos regnum Dei.</i>	Cap. 89. Luc.
SS. Simonis & Iudæ. Hæc mando.	<i>me gratis.</i>	Cap. 137. Ioan.
SS. Omnium. Videns Iesus turbas.	<i>copiosa est in calis.</i>	Cap. 46. Mat.
Comm. Defunctorum. Domine, si fuisses hic.	<i>mundum uenisti.</i>	Cap. 108. Ioan.
<i>Commune Apostolorum.</i>		<i>Communi Confessorum.</i>
Hoc est præcep. Dei nobis. cap. 137. Ioan.	Sicut homo. Domini tui.	c. 129. Mat.
Ego sum. <i>uestrū impleatur.</i> c. 137. Ioan.	Sint lumbi. hominis ueniet.	c. 94. Luc.
Vos estis sal. regno calorum. c. 46. Mat.	Nemo lucernā. <i>illuminabit te.</i> c. 58. Luc.	
<i>Communi. unius Mart.</i>		Nolite timere. <i>uestrum erit.</i> c. 93. Luc.
Amen amen. <i>& in calis.</i> c. 115. Ioan.	Ecce nos. <i>æternam possidebit.</i> c. 116. Mat.	
Tunc Iesus. <i>opera eius.</i> c. 77. Mat.	<i>Communi. Virginum.</i>	
Nolite arbitrari. <i>mercedē suā.</i> c. 66. Mat.	Simile est. <i>Noua & uetera.</i> c. 63. Mat.	
Nihil. n. opertū. <i>Qui in calis ē.</i> c. 66. Mat.	Simile est. <i>neque horam.</i> c. 128. Mat.	
Si quis uenit. <i>Meus esse Discip.</i> c. 98. Ioan.	<i>Communi. nec Virg. nec Mart.</i>	
<i>Communi. plur. Mart.</i>		Simile est. <i>Noua & uetera.</i> c. 63. Mat.
Cū audier. <i>animas uestras.</i> c. 125. Mar.	<i>Dedic. Eccl.</i>	
Attendite. <i>Angelis Dei.</i> c. 93. Luc.	Et ingressus. <i>Quod petierat.</i> c. 111. Luc.	

NOMINVM INTERPRETATIO.

- A** Bba : Pater meus S.
 Abel : Vanitas, anhelitus, vapor S.
 Abia : Pater, Voluntas Domini.
 Abilina : Lugens, Florās, Pater mansionis
 murmurationis. D.
 Abiud : Pater laudis, confessionis.
 Abraham : Pater multitudinis.
 Acas : Apprehendens, Possidens, Videns.
 Achim : Resurgens, Confirmans, Vindi-
 cans, Frater eorum. D.
 Adam : Hō, Terrenus, Rufus, stinguens.
 Aegyptus : Angustia, Tribulationes.
 Alexander : Adiutor, Auxiliator, Viri-
 lis, Fortissimus. G.
 Alphæus : Millefimus, Doctus, Dux. D.
 Amen : Vere, Fideliter.
 Aminadab : Pater spontaneus, vouentis,
 voti, Principis.
 Amon : Fidelis, Verax, Artifex, Nutri-
 cius, Pedagōgus.
 Andreas : Virilis, Fortissimus. G. (nās.
 Anna : Gratiōsa, Misericors, Regescēs, Do-
 Annas : Affligēs, Humiliās, Respondēs. D.
 Apostolus : Missus. G.
 Aram : Excelsus, Sublimis, Projiciens.
 Archelaus : Princeps populi. G.
 Architrclinus : Princeps triclinij. G.
 Arimathæa : Leo mortuus Domino, Lux
 mortis Domini. D.
 Asa : Medicus, Sanans. S.
 Augustus : ab Augurio, vel ab Augendo.
 Azor : Adiutorij. Accinctus, cōuersus. S.
 Barabbas : Filius patris, magistrī, confu-
 sionis, ignominia. D. (domino.
 Barachias : Benedicens dūm, Genuflectens
 Bar-iona : Filius columba.
 Barchinæus : Filius cæcus, cœcitatatis. S.
 Bartholomæus : Fili⁹ suspēdētis aquas. D.
 Beelzebub : Idolum, Possessor muscæ.
 Bethania : Domus obedientia, afflictionis,
 cantici, gratia domini. D.
 Bethleem : Domus panis, belli.
 Bethphage : Domus oris vallium, bucca
 vallis, secum præcoquarum. D.
 Bethsaida : Domus frugum, cibariarum,
 venatorum, insidiantium. D.
 Boanerges : Filius tonitruī.
 Booz : In fortitudine, In hirco.
 Cæsar : A cesso matris utero nascēs, à casa
 rie cū qua natus, uel cæsus oculis dict⁹.
 Caiphas : Inuestigator, sagax, uomens ore,
 Vomitus oris. D.
 Cana : Zelus, Emulatio, Possessio, Lamen-
 tatio, Nidus eius, Canna. i. arundo.
 Chananaeus : Zelator, Emulator.
 Capharnaum : A ger penitentie, Villa cō-
 solationis, Propitiatio penitentis. D.
 Cedron : Denigratus, Tristis.
 Cephas : Petrus, à petra. S.
 Chananga : Mercatrix, Negociatrix, cōtri-
 ta, cōfracta, Recte rīdēs, Recte affligēs.
 Christus : Vnctus. G.
 Cleophas : Gloria omnis, Omnimoda. G.
 Corban, & Corbona : Donum, Oblatio.
 Corozai : Hoc secretū, Hic est mysteriū. D.
 Cyrinus : Dominans. G.
 Cyrenæus, & Cyrenēsis : Paries, Trabes,
 Frigiditas, Occursus.
 Dalmanutha : Situla pparata, Exhaustio
 numerata, Macies, Ram⁹ pparatus, nu-
 meratus. D.
 Dauid : Dilectus. (meratus. D.
 Decapolis : Decem ciuitatum regio. G.
 Diabolus : Criminator, Calumniator, Ac-
 cusator. G. Volucris, Flamma, Lāpas.
 Didimus : Gemellus, Geminus. G.
 Eleazar : Dei adiutorium, atrium.
 Eli : Deus meus.
 Elias : Deus dominus, Fortis dominus.
 Eliacim : Dei resurrectio, affirmatio, Deus
 resurrectionis, firmitatis, vindicans.
 Elisabeth : Deus iuramenti, saturitatis,
 Dei septenarium.
 Elizæus : Dei salus, Deus saluans.
 Eliud : Deus laudis, cōfessionis, Dei la⁹, cō-
 Emanuel : Nobiscum Deus. (fessio. D.
 Emaus : Timens consilium, Matris, Gentis
 consilium, Populus abiectus. D.
 Encenia : Renovatio, Dedicatio. G.
 Gabriel : Vir De⁹ Fortitudo Dei, Fortis me⁹
 Galilæa : Volubilis, Volutabilis, Rotas.
 Gali-

Galileus: Volubilis, Volutabilis, Rotans.
 Gazophilacium: Vbi thesauri templi
 seruabantur. S. & G.
 Gehenna: Vallis deceptionis, tristitia, di-
 uitiarum, D. Infernus. S. (nistraus.
 Genezareth: Heri⁹, Protectio principis, mi-
 Geraseni: Appropinquates peregrinationi,
 consistui, ruminati, septi, Murati, D.
 Getsemani: Vallis pinguis, olei. D.
 Golgotha: Caluaria,
 Gomorrha: Lana, S. Populus rebellis, ti-
 mens, Manipulus, Seruitus.
 Græci: Robusti, fortes. G. Deceptores,
 contristantes, cænosi, Columbini.
 Haceldema: Ager sanguinis. (gnates,
 Hebraei: Frumeta, S. Tristes, Irati, Pra-
 Heli: Mortuolum, S. Eleuatio, Oblatio,
 Eleuans, Offerens, Pila.
 Herodes, & Herodias: Draco ignitus, S.
 Pellis gloria, Pellibus glorians, Mös
 gloria, arrogantia. D.
 Hofanna: Salua, obsecro, Salua nunc.
 Jacob, & Iacobus: Supplantator, Calca-
 neus, Planta, Vestigium.
 Jairus: Illuminatus, illuminans.
 Jannæ: Respondens, Incipiens loqui, Affli-
 ctus, Humiliatus, Pauper. D.
 Iechonias: Preparatio aâni, Firmitas dñi.
 Jeremias: Domini celsitudo, Sublimitas,
 Exaltans dominum.
 Iericho. Luna, Mensis, Odor eius.
 Ieroboam. Impugnans, Obiurgans, Mul-
 tiplicans populum.
 Ierosolyma, & Ierusalē. Visio pacis, Per-
 fectio, consummata, Timor perfectus,
 consummatus.
 Iesse. Ens, Existens, Munus, Oblatio.
 Iesus. Saluator, Parcens, Eleuatus, Exi-
 stens, Dñs Saluator, Domini salus. D.
 Ioachim: Domini resurrectio, confirmatio,
 Dominus vindicans.
 Ioatham: Consummatus, Perfectus.
 Ioan⁹: Dñi gratia, donū, misericordia. D.
 Ionas: Columba, Depopulans, deuastans.
 Io⁹ danis: Lebes iudicii, S. & H. Demōstra-
 tio, proectio iudicii, Descensio.

Iosaphat: Dominus iudex, Dñi iudiciū
 Ioseph: Domini augmentum, Profectus,
 Parcens, Eleuatus, Existens.
 Isaac: Ritus. Ilaas: Salus Domini.
 Iccariotes: Vir occisionis, exterminatio-
 nis, mortis.
 Israel: Praualens, Dominus cum Deo.
 Iturra: Custodita. D. Mōsa, Mōana. S.
 Iudas: Laudatio, Confessio.
 Iudæi: Laudantes, Consistentes.
 Lamma: Vt quid?
 Lazarus: Dei adiutorium, atrium. D.
 Leui: Copulatus. Leuita: Copulatus.
 Lithostrotos: Lapidibus stratus. G.
 Loth. Inuolutus, Colligatus, Cooperuus,
 Staßen, genus resina pretiosa.
 Lucas. Resurrectio ipsi.
 Lysanias. Dissoluens tristitiam. G.
 Magdalena. Magnifica, Magnificata,
 Exaltata Turris. D.
 Magedan. Euangelizatio gratia, Poma,
 Fructus gratia, Turris, Magnitudo. D.
 Magi. Sapientes, Philosophi, Sacerdotes. S.
 Malchus. Rex, Regnum, Consiliarius. D.
 Māmona. Pecunia, Diuitia, Cupiditas. S.
 Manna. Preparatio. S. Quid?
 Marcus. Limatus, Fricatus, Expolitus
 à rubigine. D.
 Maria. Domina maris, S. & H. Exaltata,
 Amari tudinis mare, Myrrha, Doctrix,
 Magistra maris.
 Martha. Prouocans, Amari cans, D. Do-
 ctrix, Domina. S.
 Matthias. Donum domini. D.
 Matthæus. Donatus. D.
 Messias. Vnctus Christus. G.
 Mna. Talentum, Libra. (de aqua.
 Moyses. Attractus, Assumptus, Subaudi,
 Naaman. Pulcher, Decorus, Motū pparat
 Naafon. Nasis, Nasus, Hinniens, Cale-
 factio, Ariditas, Rucedo, Suffocatio.
 Naim. Pulchritudo, Incunditas, Cōmo-
 tio, Motus eorum. D.
 Nathanael. Donum Dei.
 Nazarenus. Separatus, Custoditus, Sancti-
 ficatus, Coronatus, Flos, Floridus, Vir-
 gulum,

gultum, Custos.
 Nazareth. Sanctificata, Separata, Coronata, Custodia, Florida, Virgultum. D.
 Nephtalim. Comparatio, Aequiparatio, Retorsio, Tortuositas.
 Nicodemus. Victoria populi, G. Sanguis innocens.
 Niniuite. Pulchri, Speciosi, Habitacula.
 Noe. Consolatio, Requies.
 Obed. Seruus, Operarius.
 Ochozias. Apprehensio, Passio, Visio dñi.
 Paracletus. Consolator, Advocatus. G.
 Parascue. Preparatio. G.
 Pascha. Transitus, Claudicatio.
 Pentecoste. Quinquagesima. G.
 Petrus. Sexum, Petra. G.
 Phaniel. Videns Deum, Facies Dei.
 Phares. Diuisio. Pharisei. Diuisi.
 Phase. Transitus.
 Philippus. Bellicosus, Amator equorum. G.
 Pilatus. Constringens, Constrictus. G.
 Pontius. Marinus. G.
 Probatica. Ovina, videlicet ubi pecora sacrificanda tenebantur. G.
 Profelytus. Aduersus, Peregrinus. G.
 Rabbi, & Rabboni. Magister.
 Racha. Vacuus, Vanus. D.
 Rachel. Onis.
 Rama. Excelsa, Sublimis, Proiecta.
 Roboam. Dilatans populum, Latitudo, Plena populi, Odor, Odorans cum populo.
 Romani. Valentes, Potentes, Robusti. D.
 Sabathani. Dereliquisti me.
 Sabbatum. Requies, Cessatio.
 Sadducei. Scissi, Schismatici, S. Iustificati.
 Salathiel. Postulatus, Commodatus Dei.
 Salmon. Pacificus, Perfectus, Retribuens.
 Salome. Pacifica, Perfecta, Retribuens. D.
 Salomon. Pacificus.
 Samaria. Custodia, Adamas, Vepres, Spina, Fex eius.
 Samaritanus. Custos, Adamantinus, Spinosus, Fex, Feulentus.
 Sarepta. Angustia buccella, panis, Confla-

tio, Conflatorium, Persuasio.
 Satan, & Satanas. Contrarius, aduersarius.
 Scenopogia. Festum tabernaculorum. G.
 Sicera. Ebrietas.
 Sichar. Conclusio, Clausura, Inebriatio, Merces. D.
 Sichem. Humerus, Pars, Matutina itio.
 Sidon. Venatio, Insauiatio, Viaticum, Cibarium, Natus iudicii. D.
 Siloe. Spoliatus, Spoliatus, S. Missus, Mittens, Ramus, Telum.
 Simeon. Audiens, Exauditio.
 Simon. Audiens, Obediens. D.
 Sion. Aceruus, Tumulus, Specula, Siccitas.
 Sodoma. Secretum, Calx, Cemetiū eorum.
 Syrophaniissa. Attracta, Attractio, Rubedo.
 Syrus. Purpurea, G. Excelsus, Sublimis, Decipiens, Maledictio eorum.
 Talicha. cumi. Puella, Surge, S. & H.
 Thabor. Electio, Puritas, S. Contritio, Confractio.
 Thaddæus. Laudans, Confiens.
 Thamar. Palma, Dauidus, Commutatio, Permutatio, Amaritudo. (bitans.
 Thesbites. Captiuas, Cōuertēs, Sedēs, Ha.
 Thomas. Abyssus, D. Geminus, Gemellus. G.
 Tiberias. Bona visio, Umbilicus, Confractio.
 Timæus. Cæcus, Cæcitas.
 Traconitis. Saxosa, Aspera. G.
 Tyrus. Tribulatio, Obsidio, Angustia, Vinculum, Colligatio, Plasmatio, Figuratio, Fortitudo, Petra.
 Zabulon. Habitaculum, Habitans.
 Zacheus. Purus, Nitidus, D. Iustus, Iustificatus. S.
 Zaccharias. Memoria, Masculus domini.
 Zebedæus. Dos, Dotatus, Fluxus vehemens.
 Zelotes. Aemulator. G.
 Zorobabel. Alienus à consensione, Aliena, Extranea confusio, Extranea cōmixtio, Dispersio confussionis, Cōmissionis, Circulus confussionis, cōmissionis.

S E R I E S C A P I T V M.

A Eterna Christi genera- tio. Cap. 1	Filius Viduz	c. 54	Lazarus	c. 108
Conceptio. S. Ioan. cap. 2	Legatio Ioannis	c. 55	Confilium primum	c. 109
Typalis Christi generatio. c. 3	Mulier peccatrix	c. 56	Filij Zebedei	c. 110
Christi genealogia. c. 4	Demoniac. c. 56. & mut.	c. 57	Iericho	c. 111
Visitatio Elisabeth. c. 5	Signum Iona	c. 58	Cena Bethaniz	c. 112
Natiuitas S. Ioannis. c. 6	Exclamatio mulieris	c. 59	Rami palmarum	c. 113
Reuelat. Conceptus Virg. c. 7	Parab. seminati	c. 60	Erechio iec. & templo. c. 114	
Natiuitas D. N. Iesu. c. 8	Explicatio parab.	c. 61	Gentiles.	c. 115
Pastores Circumcisio. c. 9	Parab. zizaniorum	c. 62	Ficulnea	c. 116
Magi. c. 10	Explic. Thef. Marg. Sag. c. 63		In qua potestate	c. 117
Præsentatio. c. 11	Nazareth	c. 64	Vinea locata	c. 118
Innoc. fuga in Aegyptu. c. 12	Missio Apostolorum.	c. 65	Nuptiz Regiz	c. 119
Duodennis Iesus. c. 13	Prædictio tolerandorum. c. 66		Tributum soluendū.	c. 120
Offensio Ioannis. c. 14	Decollatio S. Ioannis.	c. 67	Sadducei	c. 121
Baptismus Christi. c. 15	Reuersio Apost.	c. 68	Quæstiones	c. 122
Tentatio. c. 16	Quinque panes	c. 69	Comminationes	c. 123
Testimoniū primū Ioan. c. 17	Iesus super mare	c. 70	Euerfio Ierusalem.	c. 124
Vocatio prima discipul. c. 18	Panis celestis	c. 71	Iudicij signa terrestr. c. 125	
Nuptiz Canæ Galilæz. c. 19	Illorū manus	c. 72	Signa celestia	c. 126
Erechio prima è Téplo. c. 20	Cananza	c. 73	Ignotus dies Iudicij	c. 127
Nicodemus. c. 21	Septem panes	c. 74	Decem Virgines	c. 128
Testimon. alterū Ioan. c. 22	Fermentum Pharisæo.	c. 75	Talanta	c. 129
Incarceratio Ioan. c. 23	Quis Christus	c. 76	Iudicium	c. 130
Samaritana. c. 24	Ferenda Crux.	c. 77	Venditio. Agnus	c. 131
Samaritani. c. 25	Transfiguratio	c. 78	Lotio pedum	c. 132
Filius Reguli. c. 26	Puer demoniacus	c. 79	Eucharistia	c. 133
Vocatio secunda discipul. c. 27	Didrachma	c. 80	Proditor proditur	c. 134
Copiola piscatio. c. 28	Quis maior	c. 81	Scandalizandi Apost. c. 135	
Demoniacus in Sinag. c. 29	Condonandum	c. 82	Sermo post cœnam	c. 136
Socrus Simonis. c. 30	Decem leprosi	c. 83	Continuat. serm.	c. 137
Circumcisio galilæz. c. 31	Scœnepegia	c. 84	Continuat. serm.	c. 138
Reprehensio trium. c. 32	Adultera	c. 85	Oratio	c. 139
Maris tempestas. c. 33	Seruitus peccati	c. 86	Hortus	c. 140
Legio demonū pellitur. c. 34	Cæcus natus	c. 87	Comprehensio	c. 141
In porcos mittitur legio. c. 35	Verus pastor	c. 88	Sententia Iudzorum	c. 142
Paralyticus. c. 36	Missio Discipulorum.	c. 89	Negationes Petri.	c. 143
Sanatio Paralytici. c. 37	Samaritanus	c. 90	Confirmatio sententiæ. c. 144	
Vocatio Matthæi. c. 38	Martha. Oratio	c. 91	Accusationes	c. 145
Apostoli cur nō ieiunēt. c. 39	Prandium Pharisæi	c. 92	Flagellatio	c. 146
Emorrhœissa. c. 40	Nec mors, nec egestas t. c. 93		Coronatio. Condemn.	c. 147
Filia Archisynagogi. c. 41	Seruus fidelis	c. 94	Crucifixio	c. 148
Piscina. c. 42	Mulier contra dā	c. 95	Impropria	c. 149
Aequalitas cum Patre. c. 43	Porta angusta	c. 96	Iesu pendente viuo	c. 150
Confricatio spicarum. c. 44	Hydropicus	c. 97	Iesu pendente mortuo. c. 151	
Manus arida. c. 45	Encœnia	c. 98	Sepultura	c. 152
Sermo Domini in monte. c. 46	Ovis. Drachma	c. 99	Resurrectio	c. 153
Continuatio sermonis. c. 47	Filius prodigus	c. 100	Apparitio 1.	c. 154
Continuat. serm. c. 48	Villicus	c. 101	Apparitio 2.	c. 155
Continuat. serm. c. 49	Matrimonium	c. 102	Apparitio 3.	c. 156
Continuat. serm. c. 50	Epulo	c. 103	Apparitio 4.	c. 157
Continuat. serm. c. 51	Varia documenta	c. 104	Apparitio 5.	c. 158
Continuat. serm. c. 52	Oratio. Humilitas	c. 105	Appar. 6. & 7.	c. 159
Seruus Centurionis. c. 53	Adolescens diues	c. 106	Alcenfio	c. 160
	Operarij	c. 107		

E X L V C A.

Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem, quæ in nobis completæ sunt, rerum: sicut tradiderunt nobis, qui ab initio ipsi viderunt, & ministri fuerunt sermonis: visum est & mihi, assecuto omnia à principio diligenter, ex ordine tibi scribere, optime Theophile, ut cognoscas eorum verborum, de quibus eruditus es, veritatem.

Æterna Iesu Christi generatio. Cap. I.

I O A N. I.

IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum.

^B Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil, quod factum est, in ipso vita erat, & vita erat lux hominum: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.

^C Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

L V C. I.

FVIT in diebus Herodis, regis Iudææ, sacerdos quidam nomine Zacharias de vice Abia, & vxor illius de filiabus Aaron, & nomen eius Elisabeth. Erant autem iusti ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis, & iustificationibus Domini; sine querela, & non erat illis filius, eo quod esset Elisabeth sterilis, & ambo processissent in diebus suis.

Factum est autem, cum sacerdotio fungeretur in ordine vicis suæ ante Deum, secundum consuetudinem sacerdotij, ^A forte existit ut incensum poneret, ingressus in templum Domini: & omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi.

^C Apparuit autem Angelus Domini, stans à dextris altaris incensi. Et Zacharias turbatus est videns, & timor irruit super eum. Ait autem ad illum Angelus: Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & vxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Ioannem: & erit gaudium tibi, & exultatio, & multi in natiuitate eius gaudebunt: erit enim magnus coram Domino: & vinum, & siceram non bibet, & Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ: & multos filiorum Israel conuertet ad Dominum Deum ipsorum: & ipse præcedet ante illum in spiritu, & virtute Eliæ: ut conuertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum, parare Domino plebem perfectam.

Et dixit Zacharias ad Angelum: Vnde hinc sciam? ego enim sum senex, & vxor mea processit in diebus suis. Et respondens Angelus dixit ei: Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum: & missus sum loqui ad te, & hæc tibi euangelizare. Et ecce eris tacens, & non poteris loqui usque in diem, quo hæc fiant, pro eo quod non credidisti verbis meis, quæ implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans Zachariam: & mirabantur quod tardaret ipse in templo. ^D Egressus autem non poterat loqui ad illos, & cognouerunt quod visionem vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis, & permansit mutus.

Et factum est, ut impleri sunt dies officij eius abiit in domum suam: post hos autem dies concepit Elisabeth vxor eius, & occultabat se mensibus quinque, dicens: Quia sic fecit mihi Dominus in diebus, quibus respexit auferre opprobrium meum iater homines.

M A T. I.

L V C. I.

^a **C**hristi autem generatio sic erat.

^b **I**n mense *autem* ^c sexto, ^a missus est Angelus Gabriel à Deo in Ciuitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph, de domo Dauid, & nomen virginis Maria. ^b Et ingressus Angelus ad eam dixit: Ave gratia plena: Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus.

Quæ cum audisset turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei: Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum. Ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius I E S V M. hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem Dauid patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.

Dixit autem Maria ad Angelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens Angelus dixit ei: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis sextus est illi, quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum.

Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. ^c Et discessit ab illa Angelus.

I O A. I.

E T Verbum caro factum est, & habitauit in nobis.

A 3

Christi

M A T T H. I.

LI B E R generationis Iesu Christi filij Dauid filij Abraham. Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Iacob. Iacob autem genuit Iudam, & fratres eius. Iudas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. Phares autem genuit Efron. Efron autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naasson. Naasson autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de Rahab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Iesse. Iesse autem genuit Dauid Regem.

Dauid autem rex genuit Salomonem ex ea, quæ fuit Vriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abias autem genuit Afa. Afa autem genuit Iosaphat. Iosaphat autem genuit Ioram. Ioram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Ioatham. Ioatham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Iosiam. Iosias autem genuit Iechoniam, & fratres eius in transmigracione Babylonis.

Et post transmigracionem Babylonis: Iechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Eliacim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Iacob. Iacob autem genuit Ioseph virum Mariæ, de qua natus est Iesus, qui vocatur Christus. Omnes itaque generationes ab Abraham vsque ad Dauid, generationes quattuordecim: & a Dauid vsque ad transmigracionem Babylonis, generationes quattuordecim: & a transmigracione Babylonis vsque ad Christum generationes quattuordecim.

L V C. I.

EXVRGENS autem Maria in diebus illis ^A abiit in montana cum festinatione, in ciuitatem Iuda: Et ^B intrauit in domum Zachariæ, & salutauit Elisabeth. Et factum est, vt audiuit salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in vtero eius: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth: & exclamauit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim vt facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et beata, quæ credidisti, quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi à Domino.

Et ait Maria: Magnificat anima mea Dominum: & exultauit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna, qui potens est: & sanctum nomen eius. Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum. Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles. Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes. Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ suæ. Sicut locutus est ad Patres nostros, Abraham, & semini eius in sæcula.

Manfit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus. ^C & reuersa est in domum suam.

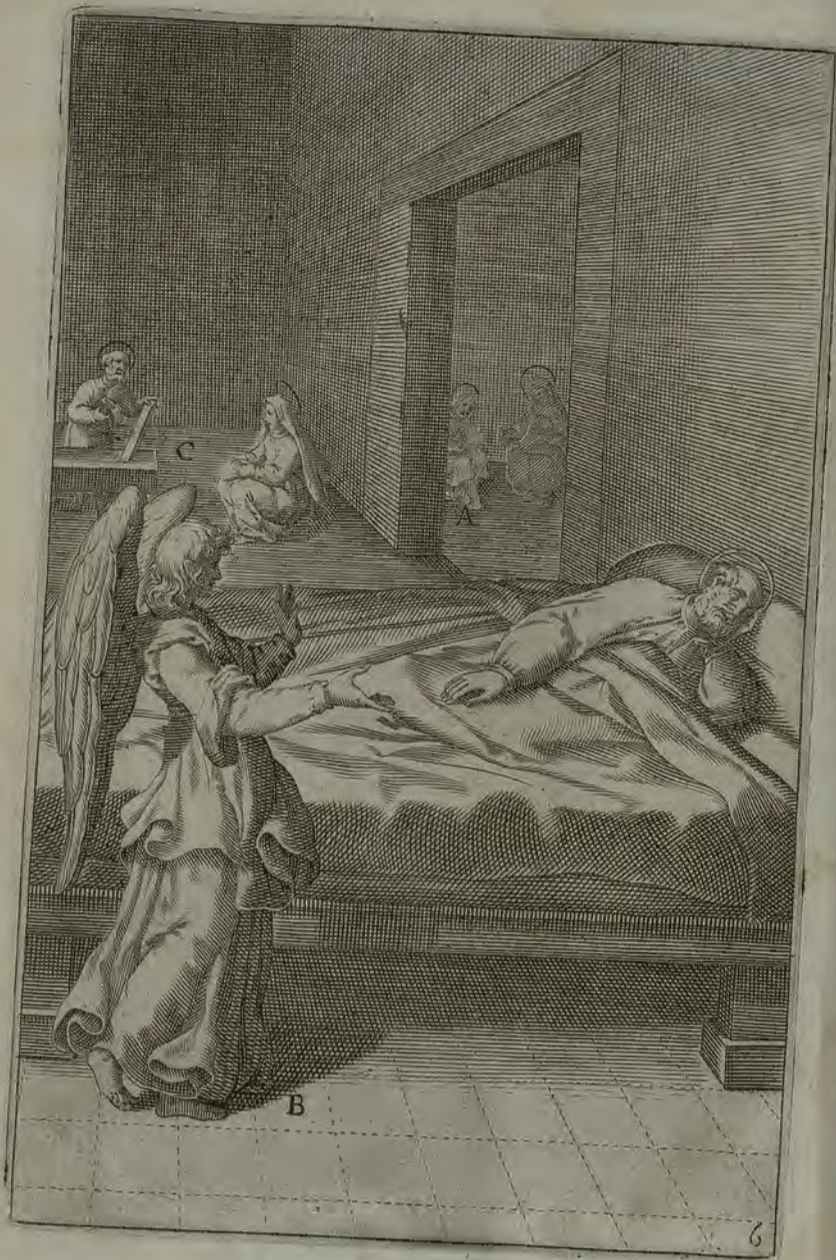

L V C. I.

ELISABETH ^A autem impletum est tempus pariendo, & peperit filium. Et audierunt vicini, & cognati eius quia magnificauit Dominus misericordiam suā cum illa, ^B & congratulabantur ei. Et factum est in die octauo, venerunt ^C circumcidere puerum, & vocabant eum nomine patris sui Zachariam. Et respondens mater eius, dixit: Nequaquam, sed vocabitur Ioannes. Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine.

Innuebant autem patri eius, quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem ^B scripsit, dicens: Ioannes est nomen eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertū est autem illico os eius, & lingua eius, & loquebatur benedicens Deum. Et factus est timor super omnes vicinos eorum: & super omnia montana Iudæ diuulgabantur omnia verba hæc: & posuerunt omnes, qui audierant in corde suo, dicentes: Quis, putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo.

Et Zacharias pater eius repletus est Spiritu sancto: & prophetauit, dicens. Benedictus Dominus Deus Israel: quia visitauit, & fecit redemptionem plebis suæ. Et erexit cornu salutis nobis: in domo Dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum: qui a sæculo sunt, prophetarum eius. Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium, qui oderunt nos. Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris: & memorari testamenti sui sancti. Iusiurandum, quod iurauit ad Abraham patrem nostrum: daturū se nobis. Vt sine timore, de manu inimicorum nostrorum liberati: seruiamus illi. In sanctitate, & iustitia coram ipso: omnibus diebus nostris. Et tu puer, propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias eius. Ad dandam scientiam salutaris plebi eius: in remissionem peccatorum eorum. Per viscera misericordiæ Dei nostri: in quibus visitauit nos, oriens ex alto. Illuminare his, qui in tenebris, & in vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu: & erat in desertis vsque in diem ostensionis suæ ad Israel.

M A T T H. I.

CV M esset desponsata mater eius Maria Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in utero habens de Spiritu sancto. Ioseph autem vir eius, cum esset iustus, & nollet eam traducere: voluit occultè dimittere eam.

^A Hæc autem eo cogitante, ^B ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est: pariet autem filium: & vocabis nomen eius IESVM: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est a Domino per Prophetam dicentem: Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium: & vocabunt nomen eius Emmanuel, quod est interpretatum, Nobiscum Deus.

^C Exurgens autem Ioseph a somno, fecit sicut præcepit ei Angelus Domini, & accepit coniugem suam. Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum: & vocauit nomen eius IESVM.

L V C. II.

FACTVM est autem in diebus illis, exijt editum à Cæsare Augusto vt describeretur vnus orbis. Hæc descriptio prima, facta est a præside Siriæ Cyrino : & ibant omnes vt profiterentur singuli in suam ciuitatem. ^A Ascendit autem & Ioseph. a Galilæa de ciuitate Nazareth in Iudæam in ciuitatem Dauid, quæ vocatur Bethlehem : eo quòd esset de domo, & familia Dauid, vt profiteretur cum Maria desponsata sibi vxore prægnante.

Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies vt pareret. ^B Et peperit filium suum primogenitum.

^C Et pannis eum inuoluit, & ^D reclinauit eum in præsepio : quia non erat eis locus in diuersorio.

L V C . I I .

ET ^A pastores erant in regione eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis super gregem suum. ^B Et ecce angelus Domini stetit iuxta illos, & claritas Dei circumfulsit illos, & timuerunt timore magno. Et dixit illis Angelus: Nolite timere: ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie Saluator, qui est Christus Dominus in ciuitate Dauid. Et hoc vobis signum: Inuenietis infantem pannis inuolutum, & positum in præsepio.

^C Et subito facta est cum Angelo multitudo militiæ cælestis laudantium Deum, & dicentium: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.

Et factum est, vt discesserunt ab eis Angeli in cælum: pastores loquebantur ad inuicem: Transeamus vsque Bethlehem, & videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. Et venerunt festinantes: & inuenerunt Mariam, & Ioseph, & infantem positum in præsepio. ^D Videntes autem cognouerunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: & de his, quæ dicta erant à pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes, & laudantes Deum in omnibus, quæ audierant, & viderant sicut dictum est ad illos.

Et postquam consummati sunt dies octo vt ^E circumcideretur puer: vocatum est nomen eius I E S V S, quod vocatum est ab Angelo prius quàm in vtero conciperetur.

M A T T H. II.

CV M ergo natus esset Iesus in Bethlehẽm Iuda in diebus Herodis regis, ^a ecce Magi ab oriente venerunt Ierololymam, dicentes: Vbi est qui natus est rex Iudæorum? vidimus enim stellam eius in oriente, & venimus adorare eum.

Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Ierololyma cum illo. ^b Et congregans omnes principes sacerdotum, & Scribas populi, sciscitabatur ab eis vbi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei: In Bethlehẽm Iudæ: Sic enim scriptum est per Prophetam: Et tu Bethlehẽm terra Iuda, nequaquam minima es in principibus Iuda: ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Israel.

^c Tunc Herodes clam vocatis Magis diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis: & mittens illos in Bethlehẽm, dixit: Ite, & interrogate diligenter de puero: & cum inueneritis, renunciate mihi, vt & ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem, abierunt. & ecce stella, quam viderant in oriente, antecedebat eos, vsquedum veniens staret supra, vbi erat puer. Videntes autem stellam gauisi sunt gaudio magno valde.

^d Et intrantes domum, inuenerunt puerum cum Maria matre eius, & procidentes adorauerunt eum: & apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem, ^e per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.

MATTH. II.

LVC. II.

^a **Q**ui cum recessissent, ^b **E**T postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Moysi, ^A tulerunt illum in Ierusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini: Quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur. & ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini par turturum, aut duos pullos columbarum.

Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus, & timoratus, expectans consolationem Israel, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat a Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo: ^B & ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum, & dixit. Nunc dimittis seruum tuum Domine secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel. Et erat pater eius & mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam matrem eius: Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem, multorum in Israel: & in signum, cui contradicetur: & tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes.

^C Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et hæc vidua usque ad annos octoginta quattuor: quæ non discedebat de templo, ieiunijs, & obsecrationibus seruiens nocte, ac die. Et hæc, ipsa hora superueniens, confitebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.

LVC. II.

MATH. II.

ET vt perfecerūt ^b **E**CCE ^a Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph , dicens : Surge , & accipe puerum , & matrem eius , & fuge in Aegyptum , & esto ibi vsque dum dicam tibi . Futurum est enim vt Herodes quærat puerum ad perdendum eum . Qui confurgens accepit puerum , & matrem eius nocte , ^b & secessit in Aegyptum : & erat ibi vsque ad obitum Herodis : vt adimpleretur quod dictum est a Domino per Prophetam dicentem : Ex Aegypto vocaui filium meum .

Tunc Herodes videns quoniam illusus esset a Magis , iratus est valde , & mittens ^c occidit omnes pueros , qui erant in Bethlehem , & in omnibus finibus eius a bimatu & infra secundum tempus , quod exquisierat a Magis . Tunc adimpletum est quod dictum est per Ieremiam prophetam dicentem : Vox in Rama audita est ploratus , & ululatus multus : Rachel plorans filios suos , & noluit consolari , quia non sunt .

Defuncto autē Herode , ^d ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph in Aegypto , dicens : Surge , & accipe puerum , & matrem eius , & vade in terram Israel : defuncti sunt enim , qui quærebant animam pueri . Qui confurgens , accepit puerum , & matrem eius , & venit in terram Israel . Audiens autem quod Archelaus regnaret in Iudæa pro Herode patre suo timuit illò ire : & admonitus in somnis , secessit in partes Galilææ . ^e Et veniens habitauit in ciuitate , quæ vocatur Nazareth : vt adimpleretur quod dictum est per Prophetas : Quoniam Nazaræus vocabitur .

L V C. II.

REVERSI sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth. Puer autem crescebat, & confortabatur plenus sapientia: & gratia Dei erat in illo. Et ibant parentes eius per omnes annos in Ierusalem, in die sollemni Paschæ. Et cum factus esset annorum duodecim,^A ascendentibus illis Ierosolimam secundum consuetudinem diei festi, consummatisq. diebus, cum redirent, remansit puer Iesus in Ierusalem, & non cognoverunt parentes eius.

Existimantes autem illum esse in comitatu,^B venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos, & notos. Et non inuenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum inveniunt illum in templo^C sedentem in medio doctorum audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia, & responsis eius. Et videntes admirati sunt.

^D Et dixit mater eius ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus, & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos. ^E Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis. Et mater eius conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Iesus proficiebat sapientia, & ætate, & gratia apud Deum, & homines.

MAR. I.

A N T I V M Euangelij Ieſu Chriſti, Filij Dei. Sicut ſcriptum eſt in Iſaia propheta: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deſerto: Parate viam Domini, rectas facite ſemitas eius. h. Fuit Ioannes in deſerto a baptizans, & prædicans baptiſmum poenitentiae in remiſſionem peccatorum. 1 Et [egrediebatur] ad eum n. omnis Iudæa regio, & Ieroſolymita vniuerſi, & baptizabantur ab illo in Iordanis flumine, conſtitentes peccata ſua. Et erat Ioannes veſtitus pilis camelii, & zona pellicea circa lumbos eius, & locuſtas, & mel ſilueſtre edebat.

LVC. III.

A N N O autē quintodecimo imperij Tiberij Caſaris, procurante Pontio Pilato Iudæa, tetrarcha autē Galilæa Herode, Philippo autē fratre eius tetrarcha Ituræ, & Trachonitidis regionis, & Lyſania Abilene tetrarcha, ſub principibus ſacerdotum Anna, & Caiapha, factū eſt verbū Dñi ſuper Ioannē, Zachariæ filium, in deſerto. k Et venit in omnē regionem Iordanis, prædicās baptiſmū poenitentiae in remiſſionē peccatorū, ſicut ſcriptū eſt in Libro ſermonū Iſaie prophete: Vox clamantis in deſerto: Parate viam Dñi: rectas facite ſemitas eius: omnis vallis implebitur: & omnis mons, & collis humiliabitur: & erunt praua in directā: & aſpera in vias planas: & videbit omnis caro ſalutare Dei.

2 Dicebat ergo 3 ad turbas quæ exibant vt baptizarentur ab ipſo: [Gemmina] viperarum quæ [offendit] vobis ſugere a ventura ira? Facite ergo [fructus dignos] poenitentiae, & ne cœperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis quia potens eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abraham. Iam enim ſecuris ad radicem arborum poſita eſt. Omnis ergo arbor non [faciens] fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. 7 Et interrogabant eū turbæ, C dicentes: Quid ergo faciemus? Reſpondens autem dicebat illis: Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet eleas, ſimiliter faciat. Venerunt autem & publicani vt baptizarentur, & dixerunt ad illum. Magiſter, quid faciemus? At ille dixit ad eos: Nihil amplius, quàm quod conſtitutum eſt vobis, faciatis. Interrogabant autē eū & milites, dicentes: Quid faciemus & nos? Et ait illis: Neminē conculcatis, neque calumniam faciatis: & contenti eſſote ſtipendijs veſtris.

b Et prædicabat dicens. Venit fortior me poſt me: i cuius non ſum dignus probumbens ſoluere corrigiam calceamentorum n. eius. Ego e baptizaui vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu ſancto.

ceamentorum eius: ipſe vos baptizabit in Spiritu ſancto, & igni: cuius ventilabrum in manu eius, & [purgabit] aream ſuam, & congregabit triticum p. in horreum ſuum; paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem & alia exhortans euangelizabat populo.

IOAN. I.

F V I T homo miſſus a Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in teſtimoniū vt teſtimoniū perhiberet de lumine, vt oēs crederent per illū. non erat ille lux, ſed vt teſtimoniū perhiberet de lumine. MAT. III.

d In diebus ſ. autē c. illis venit Ioannes baptiſta prædicans in deſerto g Iudæa, & i. dicens: Poenitentiam agite: appropinquavit enim regnum cælorum. Hic eſt enim, qui dictus eſt per Iſaiam propheta dicentē: Vox clamantis in deſerto: Parate viam Dñi: rectas facite ſemitas eius. Ipſe autem Ioannes habebat veſtimentum de pilis camelorum, & zonā pelliceam [circa lumbos ſuos:] eſca autē eius erat locuſta, et mel ſilueſtre. m Tunc exibat ad eū [Ie roſolyma, & omnis Iudæa,] o & omnis regionis circa Iordanē, & baptizabatur ab eo in Iordane, conſtitens peccata ſua.

1 Videas autem multos Phariſæorum, & Sadducæorum venientes ad baptiſmum ſuum, [dixit eis:] 4 Progenies viperarum, quis demonſtravit vobis fugere a vetrica ira? Facite ergo fructum dignum poenitentiae. Et ne velitis dicere ſ. intra vos: Patrem habemus Abraham. dico enim vobis quoniam potens eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abraham. Iam enim ſecuris ad radicem arborum poſita eſt. Omnis ergo arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.

d Ego quidem ſ. baptizo vos in aqua in poenitentiam: i qui autem k poſt me venturus eſt, fortior me eſt, cuius non ſum dignus in calceamenta o portare: ipſe vos baptizabit in Spiritu ſancto, & igni. Cuius ventilabrum in manu ſua: & permundabit aream ſuam: & congregabit triticum ſuum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.

Et

MAR. I.

MATTH. III.

ET FACTUM
est: in diebus
illis venit Iesus a
Nazareth Galilææ:
& baptizatus est
a Ioanne in Iorda-
ne.

10 Et statim ascen-
dens de aqua, vidit
cælos apertos, &
Spiritus tanquam
columbam descen-
dentem, & manen-
tem in ipso. Et vox
facta est de [calis:] Tu
es filius meus dilectus,
in te complacui.

TVNC venit Iesus a [Galilææ] in Iordanem ad
Ioannem, ut baptizaretur ab eo. Ioannes autem
prohibebat eum, dicens: Ego a te debeo baptizari, &
tu venis ad me! Respondens autem Iesus, dixit ei: Sine
modo: Sic enim decet nos implere omnem iustitiā.
Tūc dimisit eum. d. Baptizatus autē Iesus, confestim
ascendit de aqua.

LVC. III.

1 Et ecce 4 aper-
ti sunt ei cæli: 6 &
vidit spiritum Dei
descendentem sicut
columbam, & ve-
nientem super se. Et
ecce vox de calis 8 di-
cens: [Hic est] filius
meus dilectus, [in quo]
mihi complacui.

2 Factum est autem 3 cum
baptizaretur omnis popu-
lus, & Iesu baptizato, &
orante [apertum est calum:] &
descendit Spiritus sanctus
corporali specie sicut co-
lumba in ipsum. 7 vox
de cælo facta est: 2 Tu es fi-
lius meus dilectus, in te cō-
placui mihi.

Et ipse Iesus erat inci-
piens quasi annorum triginta, ut putabatur filius Ioseph, qui fuit Heli, qui
fuit Mathat, qui fuit Leni, qui fuit Melchi, qui fuit Ianae, qui fuit Ioseph,
qui fuit Mathathie, qui fuit Amos, qui fuit Nahum, qui fuit Helli, qui
fuit Nagge, qui fuit Mahath, qui fuit Mathathie, qui fuit Semei, qui
fuit Ioseph, qui fuit Iuda, qui fuit Ioanna, qui fuit Resa, qui fuit
Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, qui fuit Melchi, qui fuit
Addi, qui fuit Cosan, qui fuit Elmadam, qui fuit Her, qui fuit Iesu, qui
fuit Eliezer, qui fuit Torim, qui fuit Mathat, qui fuit Leni, qui fuit Si-
meon, qui fuit Iuda, qui fuit Ioseph, qui fuit Iona, qui fuit Eliakim,
qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui fuit Mathatha, qui fuit Nathan, qui
fuit David, qui fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salomon,
qui fuit Naasson, qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Elson, qui
fuit Phares, qui fuit Iuda, qui fuit Iacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abraham,
qui fuit Thare, qui fuit Nachor, qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit
Phaleg, qui fuit Heber, qui fuit Sale, qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad,
qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech, qui fuit Mathusale, qui fuit
Henoch, qui fuit Jared, qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan, qui fuit Henos,
qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit Dei.

Iesus

L V C. IV.

M A R. I.

M A T T H. IV.

IESV S autē plenus Spi-
ritu in desertum diebus qua-
draginta, & tētabatur a [dia-
bolo.] ^c Et nihil manducavit
in diebus illis: & g. consum-
matis illis esuriit.

Dixit autem illi [diabolus:] Si filius
Dei es, dic lapidi huic ut panis fiat. ^a Et
respondit ad illum Iesus: Scriptum est:
Quia non in solo pane vivit homo, sed in
omni verbo Dei, ⁸ Et duxit illum,
diabolus in montem excelsum, & ostendit
illi omnia regna [orbis terra] ¹⁰ in mo-
mento temporis, & ait illi: ¹² Tibi dabo
potestatem hanc vniuersam, & gloriam
illorum: quia mihi tradita sunt: & cui
volo do illa. Tu ergo si adoraueris ¹⁴ co-
ram me, erunt tua omnia. Et respondens
Iesus, dixit illi: Scriptum est: Dominum
Deū tuum adorabis, & illi soli seruies. ⁴ Et
duxit illum in ⁶ Ierusalem, & statuit eum
super pinnam ^c templi, & dixit illi: Si fi-
lius Dei es, mitte te hinc deorsum.
Scriptū est enim quod Angelis suis man-
dauit de te, ut conseruent te: & quia in
manibus tollent te, ne forte offendas ad
lapidem pedem tuum. Et respondens
Iesus, ait illi: [Dicitur est:] Non ten-
tabis Dominum Deum tuum.

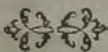
^b Et consummata omni
tentatione, diabolus reces-
sit ab illo, ^e vsque ad tēpus.

ET ^a statim Spiri-
tus expulit eum
in desertum. ^d Et erat
in deserto quadraginta
diebus, & quadraginta
noctibus: & tentaba-
tur a satana: eratq. cum
bestijs.

TU NC Iesus du-
ctus est in deser-
tum a Spiritu, ^c ut tenta-
retur a diabolo. ^f Et
cum ieiunasset quadra-
ginta diebus, & qua-
draginta noctibus ^h po-
stea esuriit.

¹ Et accedens tenta-
tor dixit ei: Si filius Dei es, dic vt
lapides isti ^b panes fiant. [Qui respon-
dens dixit:] Scriptum est: Non in solo
pane vivit homo, sed in omni verbo,
³ quod procedit de ore Dei. Tunc
assumpsit eum diabolus in ⁵ sanctam
ciuitatem, & statuit eum super [pinna-
culum] templi, & dixit ei: Si filius Dei
es, mitte te deorsum. Scriptum est enim:
Quia angelis suis mandauit de te, & in
manibus tollent te, ne forte offendas ad
lapidem pedem tuum. Ait illi Iesus.
⁷ Rursum scriptum est: Non tenta-
bis Dominum Deum tuum. Iterum
assumpsit eum diabolus ⁹ in montem
excelsum valde: & ostendit ei omnia
regna mundi, ^d & gloriam eorum, &
[dixit ei:] ¹¹ Hæc omnia tibi dabo,
¹³ si cadens adoraueris me. ¹⁵ Tunc
dicit ei Iesus: Vade Satana: Scriptum
est enim: Dominum Deum tuum ado-
rabis, & illi soli seruies.

^a Tunc reliquit eū dia-
bolus: & ecce Angeli ac-
cesserūt, & ministrabāt ei.

I O A N. I.

Ioannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicens: Hic erat, quem dixi: Qui post me venturus est, ante me factus est: quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. quia lex per Moysen data est, gratia, & veritas per Iesum Christum facta est. Deum nemo vidit vnquam: vnigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse enarrauit. Et hoc est testimonium Ioannis, quando miserunt Iudæi ab Ierosolymis sacerdotes & Leuitas ad eum, vt interrogarent eum: Tu quis es? Et confessus est, & non negauit: & confessus est: Quia non sum ego Christus.

Et interrogauerunt eum: Quid ergo? Elias es tu? Et dixit: Non sum. Propheta es tu? Et respondit: Non. Dixerunt ergo ei: Quis es, vt responsum demus his, qui miserunt nos? quid dicis de teipso? Ait: Ego vox clamantis in deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta. Et qui missi fuerant, erant ex Phariseis. Et interrogauerunt eum, & dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheeta? Respondit eis Ioannes, dicens: Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis. Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus vt soluam eius corrigiam calceamenti. Hæc in Bethania facta sunt trans Iordanem, vbi erat Ioannes baptizans.

Altera die vidit Ioannes Iesum ^B venientem ad se, & ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi. Hic est, de quo dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. & ego nesciebam eum, sed vt manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimonium perhibuit Ioannes, dicens: Quia vidi Spiritum descendantem quasi columbam de cælo, & mansit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendantem, & manentem super eum, hic est, qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego vidi: & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei.

I O A N. I.

A Altera die iterum stabat Ioannes, & ex discipulis eius duo. ^A Et respiciens Iesum ambulantiem, dicit: Ecce agnus Dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Iesum. ^B Conuersus autem Iesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid quæritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, (quod dicitur interpretatum, Magister) vbi habitas? Dicit eis: Venite, & videte. ^C Venerunt, & viderunt vbi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi decima. Erat autem Andreas frater Simonis Petri vnus ex duobus, qui audierant à Ioanne, & secuti fuerant eum.

Inuenit hic primum fratrem suum Simonem, & dicit ei: Inuenimus Messiam. (quod est interpretatum, Christus.) Et adduxit eum ad Iesum. ^D Intuitus autem eum Iesus, dixit: Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas. quod interpretatur, Petrus.

In crastinum voluit exire in Galilæam, & inuenit Philippum. Et dicit ei Iesus: Sequere me. Erat autem Philippus à Bethsaida, ciuitate Andreæ, & Petri. Inuenit Philippus Nathanael, & dicit ei: Quem scripsit Moyses in lege, & Prophetæ, inuenimus Iesum filium Ioseph à Nazareth. Et dixit ei Nathanael: A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus: Veni, & vide.

^E Vidit Iesus Nathanael venientem ad se, & dicit de eo: Ecce vere Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael: Vnde me nosti? Respondit Iesus, & dixit ei: Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Nathanael, & ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israel. Respondit Iesus, & dixit ei: Quia dixi tibi: Vidi te sub ficu, credis: maius his videbis. Et dicit ei: Amen, amen dico vobis, videbitis caelum apertum, & Angelos Dei ascendentes, & descendentes supra Filium hominis.

IOAN. II.

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: & erat mater Iesu ibi. Vocatus est autem & Iesus, & discipuli eius ad nuptias.

Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum: ^A Vinum non habent. ^B Et dicit ei Iesus: Quid mihi, & tibi est mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater eius ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite. ^C Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Iudæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas.

Dicit eis Iesus: Implete hydrias aqua. ^D Et impleuerunt eas vsque ad summum. Et dicit eis Iesus: Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Vt autem gustauit architriclinus aquam vinum factam, & non sciebat vnde esset, ministri autem sciebant, qui hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus, ^E & dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: & cum inebriati fuerint, tunc id, quod deterius est: Tu autem seruasti bonum vinum vsque adhuc. Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilææ: & manifestauit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli eius.

I O A N. II.

Post hoc descendit Capharnaum ipse, & mater eius, & fratres eius, & discipuli eius: & ibi manserunt non multis diebus. Et prope erat Pascha Iudæorum, & ascendit Iesus Ierosolymam: & inuenit in templo vendentes boues, & oues, & columbas, & numularios sedentes. ^A Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit ^B de templo, oues quoque, & boues, & numulariorum effudit æs, & mensas subuertit. ^C Et his, qui columbas vendebant, dixit. ^D Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei, domum negotiationis. Recordati sunt vero discipuli eius quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me.

^E Responderunt ergo Iudæi, & dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis? Respondit Iesus, & dixit eis: Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo Iudæi: Quadraginta & sex annis ædificatum est templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de templo corporis sui. Cum ergo resurrexisset à mortuis, recordati sunt discipuli eius, quia hoc dicebat: & crediderunt scripturæ, & sermوني, quem dixit Iesus.

Cum autem esset Ierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, videntes signa eius, quæ faciebat. Ipse autem Iesus non credebat semetipsum eis, eo quod ipse nosset omnes, & quia opus ei non erat vt quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

I O A N. III.

^a **E**rat autem homo ex Phariseis, Nicodemus nomine, princeps Iudeorum. ^A Hic venit ad Iesum nocte, & dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Iesus, & dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci, cum sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire, & renasci? Respondit Iesus: ^B Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est: & quod natum est ex Spiritu, spiritus est.

Non mireris, quia dixi tibi, oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat: & vocem eius audis, sed nescis unde veniat, aut quo vadat: sic est omnis, qui natus est ex Spiritu. Respondit Nicodemus, & dixit ei: Quomodo possunt hæc fieri? Respondit Iesus, & dixit ei: Tu es magister in Israel, & hæc ignoras? Amen, amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis: quomodo, si dixerò vobis cælestia, credetis? Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in cælo. ^C Et sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet Filium hominis: ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum vnigenitum daret: ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit, iam iudicatus est: quia non credit in nomine vnigeniti Filij Dei. Hoc est autem iudicium: quia lux

venit in mundum, & ^c dilexerunt ^{*} homines magis tenebras, quam lucem: erant enim eorum mala opera. Omnis enim, qui male agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius: qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta.

C A P. I.

^b In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt. ^d Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine eius: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

IOAN. II.

POST hæc^A venit Iesus, & discipuli eius in terram Iudæam: & illic demorabatur cum eis, & baptizabat.
^B Erat autem & Ioannes baptizans in Aennon, ^Ciuxta Salim: quia aquæ multæ erant illic, & veniebant, & baptizabantur. Nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem.

Facta est autem quæstio ex discipulis Ioannis cum Iudæis de Purificatione. ^D Et venerunt ad Ioannem, & dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum.

Respondit Ioannes, & dixit: Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de cælo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quod dixerim: Non sum ego Christus: sed quia missus sum ante illum. Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat, & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui.

Qui deorsum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur. Qui de cælo venit, super omnes est. Et quod vidit, & audiuit, hoc testatur: & testimonium eius nemo accipit. Qui accepit eius testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: nō enim ad mensuram dat Deus spiritum. Pater diligit Filium: & omnia dedit in manu eius. Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.

LVC. III.

MAT. XIV.

MAR. VI.

^a **H** Erodes autem tetrarcha, cum ^a corripere-
 tur ab illo ^b de Herodia
 de vxore fratris
 sui, ^d & de om-
 nibus malis, quæ
 fecit Herodes, ^e
 adiecit & hoc su-
 per omnia, &
 inclusit Ioannem
 in carcere.

H Erodes e-
 nim tenuit
 Ioannem ⁿ, & al-
 ligauit eum: &
 posuit in carce-
 rem propter He-
 rodiadem vxorē
 fratris sui. Di-
 cebat enim illi
 Ioannes: Non
 licet tibi habere
 eam.

^f **I** Pse enim ^g
 Herodes mi-
 sit, ac tenuit ^b Ioā-
 nem, ^k & vinxit
 eum in carcere
 [propter Hero-
 diadem vxorē]
^c Philippi fratris
 sui, quia duxerat
 eam. Dicebat. n.
 Ioānes Herodi:
 Nō licet tibi ha-
 bere vxorem fra-
 tris tui.

. Et volens il- ² Herodias au-
 lū occidere, timuit popu- tem insidiabatur illi: &
 lum: quia sicut prophe- volebat occidere eum,
 tam eum habebant. nec poterat.

^a Herodes enim
 metuebat Ioannem, sciens eum virum iustum &
 sanctum: & custodiebat eum, & audito eo multa
 faciebat, & libenter eum audiebat.

Post-

MAR. I.

IOAN. IV.

MATT. IV.

Postquam autem traditus est Ioānes, venit Iesus in Galilæam.

facit, & baptizat, quā Ioannes, (quamquam Iesus non baptizaret, sed discipuli eius) reliquit Iudæam, & abiit iterum in Galilæam. Oportebat autem eum transire per Samariam. Venit ergo in civitatem Samaritæ, quæ dicitur Sichar: iuxta prædium, quod dedit Iacob Ioseph filio suo. Erat autem ibi fons Iacob. ^A Iesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi sexta.

^B Venit mulier de Samaria haurire aquam. ^C Dicit ei Iesus: Da mihi bibere. (Discipuli enim eius abierant in civitatem ^D ut cibos emerent.) Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: Quomodo tu Iudæus cum sis, bibere à me possis, quæ sum mulier Samaritana? non enim conturuntur Iudæi Samaritanis. Respondit Iesus, & dixit ei: Si scires donum Dei, & quis est, qui dicit tibi: Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam. Dicit ei mulier: Domine, neque in quo haurias habes, ^E & puteus altus est: unde ergo habes aquam vivam? Numquid tu maior es patre nostro Iacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex eo bibit, & filij eius, ^F & pecora eius? Respondit Iesus, & dixit ei: Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Dicit ad eum mulier: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam: neque veniam huc haurire.

Dicit ei Iesus: Vade, voca virum tuum, & veni huc. Respondit mulier, & dixit: Non habeo virum. Dicit ei Iesus: Bene dixisti, quia non habeo virum: quinque enim viros habuisti, & nunc, quem habes, non est tuus vir: hoc vere dixisti. Dicit ei mulier: Domine, video quia Prophetæ es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dicitis, quia Ierosolymis est locus, ubi adorare oportet. Dicit ei Iesus: Mulier crede, mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Ierosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus ex Iudæis est. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit, qui adorent eum. Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.

Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit (qui dicitur Christus): cum ergo venerit ille, nobis annuntiabit omnia. Dicit ei Iesus: Ego sum, qui loquor tecum. ^G Et continuo venerunt discipuli eius: & mirabantur quia cū muliere loquebatur. Nemo tamen dixit: Quid quæris, aut quid loqueris cum ea?

Re-

IOAN. IV.

Reliquit ergo hydriam suam mulier, & abiit in ciuitatem, & dicit illis hominibus: ^B Venite, & videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcumque feci: numquid ipse est Christus? ^C Exierunt ergo de ciuitate, & veniebant ad eum. Interea rogabant eum discipuli, dicentes: Rabbi, manduca. Ille autem dicit eis: Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad inuicem: Numquid aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Iesus: Meus cibus est, vt faciam voluntatem eius, qui misit me, vt perficiam opus eius.

Nonne vos dicitis, quòd adhuc quattuor menses sunt, & messis venit? Ecce dico vobis: Leuate oculos vestros, & videte regiones, quia albæ sunt iam ad messem. Et qui metit, mercedem accipit, & congregat fructum in vitam æternam: vt, & qui seminat, simul gaudeat, & qui metit. Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alij laborauerunt, & vos in labores eorum introistis. ^D Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis: Quia dixit mihi omnia quæcumque feci.

Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogauerunt eum, vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem eius. Et mulieri dicebant: Quia iam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audiuiimus, & scimus quia hic est vere Saluator mundi.

IOAN. IV.

MAT. IV.

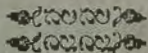
LVC. IV.

^a **P**OST duos autem dies exijt inde : [& abiit in Galileam .] ^d Ipse enim Iesus testimonium perhibuit, quia Propheta in sua patria honorem non habet . ^A Cum ergo venisset in Galileam, exceperunt eum Galilæi, cum oronia vidissent, quæ fecerat Ierosolymis in die festo : & ipsi enim venerant ad diem festum .

^C Venit ergo iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum . Et erat quidam regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum . Hic cum audisset, quia Iesus adueniret à Iudæa in Galileam, abiit ad eum, & rogabat eum, vt descenderet, & sanaret filium eius : incipiebat enim mori .

Dixit ergo Iesus ad eum : Nisi signa, & prodigia videritis, non creditis . Dicit ad eum regulus : Domine, descende prius quàm moriatur filius meus . Dicit ei Iesus : Vade, filius tuus vivit . Credidit homo sermoni, quem dixit ei Iesus, & ibat .

Iam autem eo descendente, ^D serui occurrerunt ei, & nunciauerunt dicentes, quia filius eius viueret . Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerit . Et dixerunt ei : Quia heri hora septima reliquit eum febris . Cognouit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Iesus : Filius tuus vivit : & credidit ipse, & domus eius tota . Hoc iterum secundum signum fecit Iesus, cum venisset à Iudæa in Galileam .

^b **E**T regressus est Iesus in virtute Spiritus in Galileam, ^c Et fama exijt per vniuersam regionem de illo . Et ipse s docebatur in synagogis eorum ^B : ¹ & magnificabatur ab omnibus .

MAR. I.

^h Prædicans Euangelium regni Dei, & dicens : Quoniam impletum est tempus, & appropinquauit regnum Dei : poenitemini, & credite Euangelio .

M A T. IV.

^a **A**mbulans autem Iesus iuxta mare Galilææ, ^a vidit duos fratres, Simonē, qui vocatur Petrus, & Andreā fratrē eius, mittentes rete in mare, (erāt enim piscatores) & ait illis: *Venite post me, & faciam vos fieri pisca- tores hominū.* ^c At illi continuo relictis retibus se- cuti sunt eum.

¹ Et procedens inde, vidit ^a alios duos fratres, Iacobū Zebedæi, & Ioan- nem fratrem eius in na- ui cum Zebedæo patre eorum, reficientes ^c retia sua: & vocavit eos. ² Illi autem statim relictis re- tibus, & patre, secuti sunt eum.

M A R. I.

ET prateriens secus] Mare Galilææ, vidit Simonem, & An- dream fratrem eius, mit- tentes retia in mare, (e- rant enim piscatores) [& dixit eis] ^b Iesus: Ve- nite post me, & faciam vos fieri piscatores ho- minum. [Et protinus] relictis retibus secuti sunt eum.

Et ² progressus in- de ³ pusillum, vidit Iaco- bum Zebedæi, & Ioan- nem fratrem eius, ⁵ & ipsos componentes retia ⁷ in naui: ^b & statim vo- cavit illos. ⁹ Et relictō patre suo Zebedæo in- naui cum mercenarijs, secuti sunt eum.

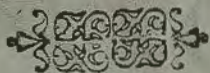

L V C. V.

FACTVM est autem, cum turbæ irruerent in eum, vt audirent verbum Dei. & ipse stabat secus stagnum Genesareth. ^A Et vidit duas naues stantes secus stagnum: pisces autem descenderant, & lauabant retia. ^B Ascendens autem in vnā nauim, quæ erat Simonis, rogauit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas. ^C

Vt cessauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, & laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon, dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete ^D. Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum.

Et annuerunt socijs, qui erant in alia nauī, vt venirent, & adiuuarent eos. Et venerunt, & impleuerunt ambas nauiculas, ita vt pene mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Iesu, ^E dicens: Exi à me, quia homo peccator sum, Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes, qui cum illo erant, in captura piscium, quam ceperant: Similiter autem Iacobum, & Ioannem, filios Zebedæi, qui erant socij Simonis. Et ait ad Simonem Iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram nauibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

L V C. IV.

^a **E**T descendit in Cappharnaum ciuitatem Galilææ, ^c ibique docebat illos sabbatis. Et stupebant in doctrina eius, ^e quia in potestate erat sermo ip-
sius.

Et in synagoga erat homo [habens demonium immundum], ² & exclamauit voce magna, dicēs: Sine, quid nobis, & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, Sanctus Dei. Et increpauit illū Iesus, ⁴ dicens: Obmutesce, & exi ab eo. ⁶ Et cum proiecisset illum dæmoniū in mediū, ^a exijt ab illo, ⁸ nihilque illum nocuit.

^a Et factus est pavor in omnibus, ^c & colloquebantur ad inuicem, dicentes: ^e Quod est hoc verbū, ⁸ quia in potestate, & virtute imperat immundis spiritibus, ¹ & exeunt? ¹ Et diuulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.

M A R. I.

^b **E**T ingrediūtur Cappharnaum: & ^d statim sabbatis ingressus in synagogā, docebat eos. Et stupebant super doctrina eius: erat. n docens eos, quasi potestatem habens, & non sicut Scribæ.

¹ Et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo: & exclamauit, dicens: Quid nobis, & tibi Iesu Nazarene: venisti perdere nos? scio qui sis, Sanctus Dei.

³ Et comminatus est ei Iesus, dicens: Obmutesce, & exi de ⁵ homine. Et ⁷ discerpens eum spiritus immundus, & exclamans voce magna exijt ab eo. ^B

^b Et mirati sunt omnes, ^d ita vt conquirerent inter se dicentes: Quidnam est hoc? ^f quænam doctrina hæc noua? quia in potestate ^h etiam spiritibus immundis imperat, & obediunt ei. ^a Et processit rumor eius statim in omnē regionē Galilææ.

Surgens

LVC. IV.

MAR. I.

MAT. VIII.

^a **S** Vrgens autem Iesus de synagoga, [introiuit] in domum Simonis. ^c Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus.

^a Et rogauerunt illum pro ea. ⁴ Et stans super illam, ⁷ imperauit febrī: & dimisit illam. ⁹ Et continuo surgens, ministrabat illis. ^c

Cum autem solocidisset: ^b omnes, qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebāt illos ad eum. At ^k ille singulis manus imponens, ^d curabat eos. ^a Exibant autem demonia a multis, clamentia, & dicentia: Quia tu es filius Dei: & increpans nō sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse Christum.

^b **E** T protinus egredientes de synagoga, ^a venerūt in domum Simonis, & Andree cum Iacobo, & Ioanne. ^d Decūbebat autem socrus Simonis ^c febricitans.

¹ Et statim dicunt ei de illa. ³ Et accedens ⁶ eleuauit eam, apprehēsa manu eius: & ³ continuo dimisit eam febris, & ministrabat eis.

^a Vespere autem, facto cum occidisset sol, ^c afferebāt ad eū omnes [male habentes,] & demonia habentes: ^f & erat omnis ciuitas congregata ad ianuam. ^h Et curauit ⁱ multos, qui vexabantur varijs languoribus, ^m & demonia multa eiiciebat, & non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum.

^f **E** T cum venisset Iesus in domum Petri, vidit socrum eius iacentem, & febricitantem:

Et ⁵ tetigit manum eius, ^b & dimisit eam febris, & surrexit, & ministrabat eis.

Vespere autem facto, ^c obrulerunt ei multos demonia habentes: & eiiciebat spiritus verbo: & omnes male habentes [curauit] ¹ vt adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit: & ægrotaiones nostras portauit.

Facta

LVC. IV.

MAT. IV.

MAR. I.

FACTA autem die egressus ibat in desertum locum, & turbæ requirebant eum, & venerunt usque ad ipsum: & detinebant illum, ne discederet ab eis. Quibus ille ait: Quia & alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnum Dei: quia ideo missus sum. *Et erat predicans in synagogis Galilææ.*

LVC. V.

¹ Et factum est, cum esset in vna ciuitatum, & ecce vir ³ plenus lepra, & videns Iesum, ⁵ & procidens in faciem, ⁸ rogauit eum, dicens: Domine, si vis, pot' es me mundare. [*Et extendens manum, tetigit eum dicens: Volo: Mundare.* Et [*confestim*] lepra discessit ab illo. ¹⁰ Et ipse præcepit illi ut ne mini diceret: sed, *Vade, ostende te [sacerdoti], & offer pro emundatione tua, [sicut] præcepit Moyses, in testimonium illis.*

^b Perambulabat autem magis sermo de illo: & conueniebant turbæ multæ, ut audirent, & curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum, & orabat.

ET circuitabat Iesus totā Galilæā, docēs in synagogis eorū, & prædicans euangeliū regni: & sanans omne languorē, & omne infirmitatē in populo. Et abiit opinio eius in totā Syriā, & obtulerunt ei oēs male habentes, varijs languoribus, & tormentis cōprehensos, & qui dæmonia habebant, & lunaticos. & paralyticos, & curauit eos: & secutę sunt eū turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Ierosolymis, & de Iudæa, & de trans Iordanem.

ET diluculo valde surgens, egressus abiit in desertum locum, ubique orabat. Et persecutus est eum Simon, & qui cum illo erant. Et cum inuenissent eum, dixerunt ei: Quia omnes quærunt te. Et ait illis: Eamus in proximos vicos, & ciuitates, ut & ibi prædicem: ad hoc enim veni. *Et erat predicans in synagogis eorum, & in omni Galilæa, & de monia ejiciens.*

Et 4 venit ad eum

² leprosus ⁷ deprecans eum: & genu flexo [*dixit*] ei: Si vis, potes me mundare; ⁹ Iesus autem misertus eius, extendit manum suam: & tangens eum, ait illi: Volo: Mundare. Et cum dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mūdatus est.

¹¹ Et cōminatus est ei, statimq. eiecit illū: & dicit ei: Vide nemini dixis: sed vade, ostēde te principi sacerdotū, & offer pro emūdatione tua, q̄ præcepit Moyses in testimoniū illis.

^a At ille egressus cœpit prædicare, & diffamare sermonem, ita ut iam non posset manifeste introire in ciuitatem, sed foris in desertis locis esset, & conueniebant ad eum vndique.

Videns

MAT. VIII.

V Idens autem Iesus turbas multas circum te, iussit ire trans fretum. Et^c accedens vnus^c scriba^b ait illi: Magister, sequar te, quocumq; ieris. Et dicit ei Iesus: ^b Vulpes foveas habent, ^c & volucres cæli nidos: filius autem hominis non habet, vbi caput reclinet.

^a Alius autem³ de discipulis eius ait illi: Domine, permitte me primum ire, & sepelire patrem meum. Iesus autem [ait] illi: ⁵ Sequere me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos. ^d

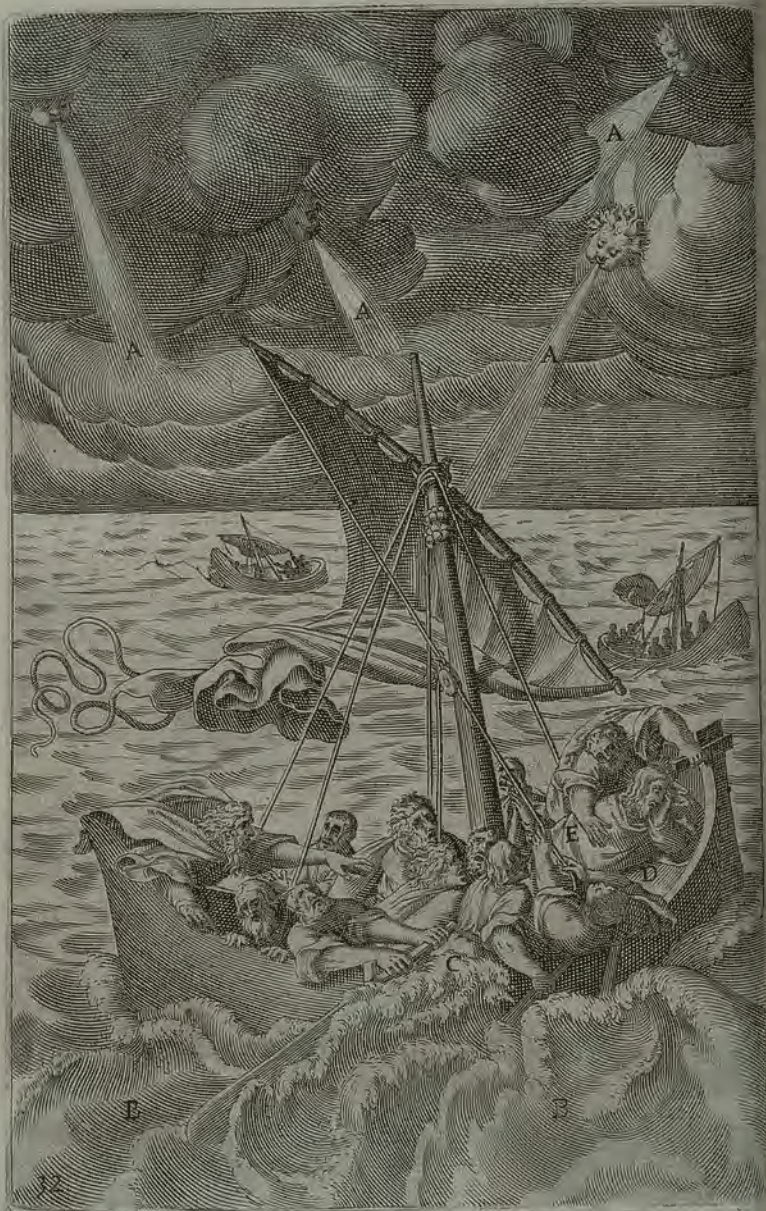
LVC. IX.

F ACTVM est autem: ambulantes illis in via ^a, dixit ^d quidam ^f ad illum: Sequar te quocumque ieris. [Dixit] illi Iesus: Vulpes foveas habent, & volucres cæli nidos: Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

^a Ait autem ad alterum: Sequere me. Ille autem dixit: Domine permitte [mihi] primum ire, & sepelire patrem meum. ⁴ Dixitq; ei Iesus: Sine [ut mortui sepeliant] mortuos suos: ⁸ tu autem vade, & annuncia regnum Dei.

^a Et ait alter: Sequar te Domine, sed permitte mihi primum renūtiare his, quæ domi sunt. Ait ad illum Iesus: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro ^e, aptus est regno Dei.

Fa-

LVC. VIII.

MAT. VIII.

MAR. IV.

FActum est autē in vna dierum : & ipse ascendit in nauculam, & discipuli eius, & ait ad illos: ^a Transfretemus trans stagnum: Et ascenderunt: ^f Et nauigantibus illis, obdormiuit, ^h & descendit procella venti ⁱ in stagnum, ⁿ & complebantur, & periclitabantur. ^c

^a Accedentes autē suscitauerunt eū, ⁴ dicentes: Præceptor, perimus. At ille surgēs, ¹¹ increpauit vētum, & tempestatem aquæ, & cessauit: & facta est tranquillitas. ⁵ Dixit autem illis: Vbi est fides vestra?

^a Qui timentes, ^e mirati sunt ad inuicem, dicentes: Quis putas hic est, quia & ventis, & mari imperat, & obediunt ei?

ET ascenden- te eo in nauculam, secuti sunt eum discipuli eius. ^x Et ecce motus magnus factus est ^B in mari ^m ita vt naucula operiretur fluctibus, ipse [vero dormiebat.]

Et acceſſerunt ² ad eū Discipuli eius, ⁶ & suscitauerūt eū, dicētes: Dñe, salua nos, perimus. Et dicit eis Iesus: Quid timidi estis, modicæ fidei? ¹⁰ Tūc surgēs, ¹³ iſperauit vētis, & mari, & facta ē trāqllitas magna.

^b Porro homines mirati sunt, dicentes: ⁸ Quis est hic, quia [venti] & mare obediunt ei?

ET ait illis in illa die, cū sero esset factum: Tranſeamus cōtra. ^e Et dimittētes turbam, assumunt eū ita vt erat in naui: & alię naues erant cū illo. ⁸ Et facta est procella magna ^A vēti, ¹ & fluctus mittebat in nauim, ita vt impleretur nauis. ^o Et erat ipse in puppi super ceruical dormiens. ^D

Et ³ excitāt ^B eū, ⁷ & dicunt illi: Magister, nō ad te pertinet, quia perim? ⁹ Et [exurgēs] ¹² cōminatus ē vēto, & ¹⁴ dixit mari: Tace, obmutesce. Et cessauit vētus: & facta est trāquilitas magna. ⁸ Et ait illis: Quid timidi estis? necdū habetis fidem?

Et ^d timuerunt timore magno, ^f & dicebant ad alterutrū: Quis, ^h putas, est iste, quia & ventus, & mare obediunt ei?

E

Et

LVC. VIII.

ET nauigaue-
runt ad re-
gionem Geraseno-
rum, quæ est contra
Galilæam. Et cum
egressus esset ad ter-
ram, ^A occurrit ei illi
vir quidam, qui ha-
bebat dæmonium,
iam tēporibus mul-
tis, & vestimento nō
induebatur, neque in
domo manebat, sed
in monumentis. ² Is,
³ vt vidit Iesū, ^P pro-
cidit ante illum: ⁴ &
exclamans voce ma-
gna, dixit: Quid mihi, & tibi est
Iesu Fili Dei Altissimi? obse-
cro te, ne me torqueas. ⁵ Præ-
cipiebat enim spiritui immun-
do vt exiret ab homine. ⁶ Mul-
tis enim tēporibus arripiebat
illum, & vinciebatur catenis, &
compedibus custoditus: & ru-
ptis vinculis agebatur à dēmo-
nio in deserta.

¹ Interrogauit autem illum
Iesus, dicens: Quod tibi nomen
est? At ille dixit: Legio: quia in-
trauerāt dēmonia multa in eū.
Et rogabant illum ne impera-
ret illis vt in abyssum irent.

MAT. VIII.

ET cum venis-
set trans fre-
tum in regionem
Gerasenorum, [oc-
currerunt ei duo ha-
bentes dæmonia,
de monumentis ex-
euntes,] scēi ni-
mis, ita vt nemo
posset transire per
viam illam. Et ec-
ce clamauerunt, di-
centes: Quid no-
bis, & tibi, Iesu fili
Dei? ² Venisti huc
ante tempus tor-
quere nos?

per die ac nocte in monumētis,
& in mōtibus erat, clamans, &
cōcidens se lapidibus. ¹ Videns
autē Iesū à lōge, cucurrit,
& adorauit eū: & clamās voce
magna dixit: Quid mihi, & tibi,
Iesu fili Dei altissimi? ² adiuro te
per Deū, ne me torqueas. ³ Di-
cebat enim illi: Exi spiritus
immunde ab homine.

[Et interrogabat] eum: Quod
tibi nomen est? [Et dicit] ei:
Legio mihi nomen est, quia
multi sumus. ⁴ Et deprecaba-
tur eum multum, ne se expel-
leret extra regionem.

MAR. V.

ET venerūt trans
fretū maris in
regionem Geraseno-
rū. Et exeunti ei de
naui, statim occurrit
de monumentis homo
in spiritu immūdo, qui
domiciliū habebat
in monumentis, & ne-
que catenis iā quis-
quā poterat eū liga-
re: quoniā saepe cōpe-
dibus & catenis vin-
ctus, dirupisset cate-
nas, & cōpedes cōmi-
nuisset, & nemo pote-
rat eū domare. & sem-

LVC. VIII.

ERAT autem ibi grex e porcorum multorum A pascentium in monte: & rogabant eum, b vt permitteret eis in illos ingredi. 1 Et permisit illis.

[Exierunt ergo demonia] 4 ab homine, [& intraverunt] in porcos: & impetu abiit grex per praeceptum in stagnum, 11 & suffocatus est. 15 Quod vt viderunt factum, qui pascebant, fugerunt, & nunciauerunt in ciuitate, 20 & in villas. [Exierunt autem videre] quod factum esset, 24 & venerunt ad Iesum: & inuenerunt hominem sedentem, 26 a quo demonia exierant, vestitum, ac sana mente E ad pedes eius, & timuerunt.

1 Nunciauerunt autem 3 illis & q viderant, s quo factus esset a legione: 9 & rogauerunt illum ois multitudo regionis Gerasenorum 12 vt discederet ab ipsis: 14 q ma gno timore tenebatur.

2 Ipse autem ascendens nauim, reuerfus est. f Et rogabat illum e vir, e a quo demonia exierant: g vt cum eo esset. i Dimisit autem e eum Iesus, dicens: m Redi in domum tuam, o & narra quanta tibi fecit q Deus. f Et abiit per vniuersam ciuitatem, praedicans quanta illi fecisset Iesus.

MAT. VIII.

ERAT autem b no loge ab illis grex multorum porcorum pascentium. f Demones autem rogabant eum, i dicentes: Si eijcis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum. m Et ait illis: Ite.

1 At illi 3 exeuntes 5 abierunt: in porcos, 7 & ecce impetu 9 abiit totus grex per B pceps in mare, 12 & mortui sunt in aquis. 16 Pastores C autem fugerunt: 19 & venientes in ciuitatem, nunciauerunt omnia, [& de eis, qui demonia habuerant.] 22 Et ecce tota ciuitas exiit obuiam Iesu.

7 Et viso eo 11 rogabant, 13 vt transiret a finibus eorum. Et ascendens in nauiculam [transfreta - uit.]

MAR. V.

ERAT autem ibi e circaca mote grex porcorum d magnus, [pasces.] g Et deprecabantur eum [spiritus,] dicentes: Mitte nos in [porcos] 11 vt in eos introcamus. Et concessit ei statim Iesus.

Et exeuntes 2 spiritus immundi 6 introierunt in porcos: & 8 magno impetu grex 10 praecipitatus est in mare 13 ad duo millia, et 14 suffocati sunt [in mari.] 17 Qui autem 18 pascebat eos, fugerunt, & nunciauerunt in ciuitate, 21 & in agros. 23 Et egressi sunt videre quid esset factum: & [veniunt] ad Iesum: & vident illum, 25 qui a demonio vexabatur, sedentem, vestitum, & sanamentis, & timuerunt.

2 Et narrauerunt illis, qui viderant, 4 qualiter factum esset ei, qui demonium habuerat, 6 & de porcis. 10 Et 8 rogare ceperunt eum, vt discederet de finibus eorum.

b Cumq. ascenderet f nauim, cepit illum deprecari, d q a demonio vexatus fuerat, vt esset cum illo, h & no admisit eum, sed [ait] illi: Vade: in domum tuam ad tuos, & annuncia illis p qra tibi Dns fecerit, & misertus sit tui. f Et abiit, et cepit predicare u in Decapoli, qra sibi fecisset Ies: 11 & oes mirabantur.

LVC. VII.

MAT. IX.

MAR. V. II.

V.

Factum est autē cū redisset Iesus, excepit illum.

turba, erant enim omnes expectantes eū. ¹ Et factū est in vna dierū, n & ipse sedebat ^A docēs. ^P Et erant Pharisei sedentes, & legis doctores, ^B qui venerāt ex omni castello Galilææ, & Iudææ, & Ierusalem: & virtus Domini erat ad sanandum eos.

¹ Et ecce 3 viri portantes in lecto hominem, qui erat paralyticus: ⁵ & quærebant eum inferre, & ponere ante eum. Et ⁷ non inuenientes qua parte illum inferrent præ turba, ascenderunt supra tectum, ^C & ⁹ per tegulas submiserunt eum ¹¹ cum lecto ¹³ in medium ante Iesum. ^D Quorum fidem ¹⁷ ut vidit, dixit: ²⁰ Homo remittuntur tibi peccata tua.

ET venit ⁱ in civitatem suam.

¹⁴ Et ecce ¹⁵ offerrebant ei paralyticum iacentem in lecto. *[Et videns] Iesus fidem illorum, dixit paralytico: ¹⁹ Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.*

ET cum transisset Iesus ^c in naui rursum trans fretum, convenit turba multa ad eum, & erat circa mare. ³ Et ^f iterum ^h intrauit ^A Capharnaum post dies, ^m & auditum est quod in domo esset, & conuenerunt multi, ita ut non caperet neque ad ianuam, ^o & loquebatur eis verbum.

Et ² venerunt ad eum *[ferentes] paralyticum*, ⁴ qui à quatuor portabatur. ⁶ Et cum non possent offerre eum illi præ turba, ⁸ nudauerunt tectum, ⁹ ubi erat: & patefacientes ¹⁰ submiserunt grabatum, ¹² in quo paralyticus iacebat. ¹⁶ Cum autem vidisset Iesus fidem illorum, *[ait]* ¹⁸ paralytico: *Fili, [dimittuntur] tibi peccata tua.*

MAT. IX.

MAR. ~~XXII~~

LVC. V.

ET ecce quidam de Scribis dixerunt 7 Intra se: 9 Hic blasphematur.

Et b cum vidisset Iesus c cogitationes eorum, dixit: 8 Vt quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua: an dicere: Surge, & ambula? Vt autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, x tunc ait Paralytico: Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.

Et surrexit, & abiit in domum suam. 7 Videntes autem turbæ timuerunt, 12 & glorificauerunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.

ERant autē 3 illic quidā de Scribis sedentes, & [cogitantes] 5 in cordibus suis: 8 Quid hic sic loquitur? blasphematur. 11 Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

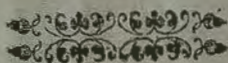
Quo statim cognito Iesus spiritu suo e quia sic cogitarent intra se, [dicit illis:] Quid h ista cogitatis i in cordibus vestris? Quid est facilius dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata tua an dicere: Surge, tolle grabatū tuū, & ambula? Vt autē sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, ait paralytico tibi dico: Surge, tolle grabatum tuum, & vade in domū tuā.

Et statim 3 surrexit ille: & A, sublato grabato, abiit 5 coram omnibus, 10 ita vt mirarētur omnes, B & honorificarent Deum, 13 dicentes: Quia nunquam sic vidimus.

ET coeperunt cogitare Scribæ, & Pharisei, 6 dicentes: 10 Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

d Vt cognovit autem Iesus cogitationes eorum, f respondens, dixit ad illos: Quid cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge, & ambula? Vt autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, ait paralytico 1 Tibi dico, surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.

Et [confestim] 2 con-surgens coram illis, 4 tulit lectum, in quo iacebat: & abiit 6 in domum suam, magnificans Deū. 9 Et stupor apprehendit omnes, 11 & magnificabant Deum. 8 Et repleti sunt timore, dicentes: 14 Quia vidimus mirabilia hodie.

LVC. V.

^a **E**T post hæc exijt, & *vidit publicanum nomine Leui, sedentem ad Telonium, & ait illi: Sequere me.* ^b Et relictis omnibus, surgens secutus est eum. & fecit ei convivium magnum ^b Leui in domo sua: & erat turba multa publicanorum, & aliorum, qui cum illis erant discumbentes.

Et ² murmurabant Pharisei, & Scribæ eorum [dicentes ^d ad discipulos eius:] ⁴ Quare cum publicanis, & peccatoribus māducatis, & bibitis? Et ⁷ respondens Iesus, ⁸ dixit ad illos: Nō egēt qui sani sūt medico, sed qui male habent. Nō veni vocare iustos, sed peccatores ¹⁴ ad penitentiā.

MAR. II.

^c **E**T egressus est rursus ad mare: omnisq. turba veniebat ad eū, & docebat eos. Et cū pręteriret, *vidit Leui & Alphæi sedentem ad teloniū, & ait illi: Sequere me.* Et surgens secutus est eū. ^e Et factū est, cū accūberet in domo illius, multi publicani, & peccatores ^o simul discubebant cū Iesu, & discipulis eius: erāt enim multi, qui & sequebantur eum.

¹ Et Scribæ, & Pharisei videntes quia, māducaret cū publicanis, & peccatoribus, ³ dicebāt ^c discipulis eius: Quare cū publicanis, & peccatorib⁹ māducat & bibit Magister vester? ⁶ Hoc audito Iesus [ait illis: Non necesse habent sani] medico, sed qui male habēt: nō enim veni vocare iustos, sed peccatores.

MAT. IX.

ET, cum [transiret] ^b inde Iesus, ^d vidit hominem sedentem ^e in telonio, Matthæum nomine. ^h Et ait illi: Sequere me. ^A Et surgens, secutus est eum. Et factum est ¹ discumbente eo in domo, ^m ecce multi publicani, & peccatores venientes discumbebāt cum Iesu, & discipulis eius.

Et videntes Pharisei, dicebāt discipulis eius: Quare cū publicanis, & peccatoribus māducat Magister vester? ⁵ At Iesus audiens, ait: [Non est opus valentibus medicus, sed male habentibus.] ⁹ Euntes autē discite quid est: Misericordiā volo, & non sacrificiū. Non enim veni vocare iustos, sed peccatores.

Et

MAR. II.

LVC. V.

MAT. IX.

E Terant discipuli Ioannis, & Pharisei ieiunantes: & veniunt, & dicunt illi: *Quare discipuli Ioannis, & Phariseorum ieiunant, & tui autem discipuli non ieiunant?* Et ait illis Iesus: *Nunquid possunt filii nuptiarum, quamdiu sponsus cum illis est, ieiunare? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt ieiunare.* m Veniet autem dies cum auferetur ab eis sponsus: & tunc ieiunabunt in illis diebus.

Nemo [assumentum] 2 panni rudis 4 assuit vestimento veteri: 8 alioquin, aufert supplementum novum a veteri, & maior scissura fit. Et nemo mittit vinum novum in vases veteres: alioquin [dirumpet] vinum vases, & 11 vinum effunderetur, & vases peribunt: sed vinum novum, in vases novos mitti debet.

V

Et venit id quidam fide archi synagogis nomine Iairus: h. & videns eum, C [procidit] ad pedes eius, n & deprecabatur eum multum, dicens: *Quonia p filia mea in extremis est.* Veni, impone manum super eam, & v salua fit, & vivat. Et t abiit cum illo, & sequebatur eum turba multa, [et comprimebant eum.]

A T illi [dixerunt b ad eum: A d Quare discipuli Ioannis ieiunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Phariseorum: tui autem f edunt, & bibunt? Quibus ipse ait: h Numquid potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare? Venient autem dies: n cum ablatas fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus.

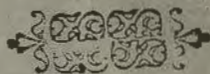
1 Dicebat autem & similiter dñe ad illos: Quia nemo commissuram a novo vestimento immittit in vestimentum veteris: 5 alioquin & novum rumpit, & veteri non convenit commissura a novo. 10 Et nemo mittit vinum novum in vases veteres: alioquin rumpet vinum novum vases, & ipsum effunderetur, & vases peribunt. sed vinum novum in vases novos [mittendum est]: 12 & utraq. conservatur. Et nemo bibens vetus, statim vult novum, dicit enim: Vetus melius est.

Et ecce b venit vir, [cui nomen] Iairus, g & ipse princeps synagogæ erat: k & cecidit ad pedes Iesu, m rogans eum ut intraret in domum eius, quia unica filia erat ei fere annorum duodecim, & hæc moriebatur. x Et contigit, dum iret, a turbis comprimebatur.

T VNC B accesserunt ad eum discipuli Ioannis, dicentes: Quare nos, & Pharisei ieiunamus frequenter: discipuli autem tui non ieiunant? Et ait illis Iesus: *Nunquid possunt k filii sponsi* [lugere] *quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus: & tunc ieiunabunt.*

Nemo autem [immittit] commissuram panni rudis in vestimentum veteris: 6 tollit enim plenitudinem eius a vestimento: 9 & peior scissura fit. [Neque mittunt] vinum novum in vases veteres: alioquin [rumpuntur vases,] & vinum [effunditur,] & vases [pereunt.] Sed vinum novum in vases novos mittunt: & ambo conservantur.

a Hæc illo loquente ad eos, ecce e princeps e vnus i accessit, l & adorabat eum, dicens: o Domine, filia mea q modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & [vivet.] f Et surgens Iesus, sequebatur eum, u & discipuli eius.

Et

MAT. IX.

E^a ^T ecce mulier, ^c quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, ^c accessit retro, & tetigit fimbriam vestimenti eius. ^p Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum eius: salua ero.

tro, ^m & tetigit vestimentum eius: dicebat enim: ^q Quia si vel vestimentum eius tetigero, ^f salua ero. Et confestim ^o siccatus est fons sanguinis eius: & sensit corpore quia sanata esset a plaga.

Et ait Ie-

sus: ² Quis est, qui me tetigit? Negabitis autem omnibus, dixit Petrus, & qui cum illo erant: Præceptor, turbæ te cõprimunt, & affligunt, & dicis: Quis me tetigit? ⁴ Et dixit Iesus: Tetigit me aliquis, nã ego novi virtutem de me exiisse. ⁶ Videns autem mulier, quia nõ latuit, tremens venit, & proci- ⁸ dit ante pedes eius: & ob quam causam tetigerit eum, indicavit coram omni populo: & quemadmodum confestim sanata sit.

^a At Iesus cõuersus, ^{At ipse dixit ei:} Et videns eam, dixit: Confide filia, fides tua te saluam fecit. ^c Et salua facta est mulier ex illa hora.

¹ Adhuc illo loquente, venit quidam ad principem synagogæ, ³ dicens ei: Quia mortua est filia tua, & noli vexare illum. Iesus autem, audito hoc verbo, respondit ⁷ patri puellæ: Noli timere, crede tantum, & salua erit.

LVC. VIII.

E^T mulier ^b quædam erat ^[in fluxu] sanguinis ab annis duodecim, & quæ ^b in medicos erogauerat oem substantiam suam: & nec ab illo potuit curari: ^a accessit retro, & tetigit fimbriam vestimenti eius: & confestim stetit fluxus sanguinis eius.

Et ait Ie-

sus: ² Quis est, qui me tetigit? Negabitis autem omnibus, dixit Petrus, & qui cum illo erant: Præceptor, turbæ te cõprimunt, & affligunt, & dicis: Quis me tetigit? ⁴ Et dixit Iesus: Tetigit me aliquis, nã ego novi virtutem de me exiisse. ⁶ Videns autem mulier, quia nõ latuit, tremens venit, & proci- ⁸ dit ante pedes eius: & ob quam causam tetigerit eum, indicavit coram omni populo: & quemadmodum confestim sanata sit.

^a At Iesus cõuersus, ^{At ipse dixit ei:} Et videns eam, dixit: Confide filia, fides tua te saluam fecit. ^c Et salua facta est mulier ex illa hora.

¹ Adhuc illo lo-

quente, venit quidam ad principem synagogæ, ³ dicens ei: Quia mortua est filia tua, & noli vexare illum. Iesus autem, audito hoc verbo, respondit ⁷ patri puellæ: Noli timere, crede tantum, & salua erit.

MAR. V.

E^T mulier, quæ erat in proflu- uio sanguinis annis duodecim, & quæ fuerat multa perpeffa à compluribus medicis: & erogauerat ¹ oia sua, ¹ nec quidquam profecerat, sed magis deterius habebat: cum audisset de Iesu, venit in turba ^A re-

tro, ^m & tetigit vestimentum eius: dicebat enim: ^q Quia si vel vestimentum eius tetigero, ^f salua ero. Et confestim ^o siccatus est fons sanguinis eius: & sensit corpore quia sanata esset a plaga.

Et statim Iesus in-

semetipso cognoscens virtutem, quæ exierat de illo, conuersus, ad turbam, aiebat: ³ Quis tetigit vestimenta mea? Et dicebant ei discipuli sui: Vides turbam comprimentem te, & dicis: Quis me tetigit? ⁵ Et circumspiciebat videre eam, quæ hoc fecerat. ^{Mulier vero} ⁷ timens & tremens, sciens quod factum esset in se, venit & proci- ⁹ dit ante eum, & dixit ei omnem veritatem.

Ille autem dixit ei: Filia fides tua te saluam fecit: ^b vade in pace, & esto sana a plaga tua.

Adhuc eo loquente, [ven- niunt] ² ab archisynagogo, [dicen- tes:] Quia filia tua mortua est: quid ultra vexas Magistrum? Iesus autem, audito verbo, quod dicebatur, ait archisynagogo: Noli timere: [tantum modo] crede. ⁸ Et non admisit quemquam se sequi nisi Petrum, & Iacobum, & Ioannem fratrem Iacobi.

Et

MAR. V.

MAT. IX.

LVC. VIII.

^a **E**T veniunt in domum ^A archisynagogi, & ^F videt tumultum, & flentes, & eulantes multum. Et ingressus, [ait] ^I illis: Quid turbamini, & ploratis? *puella non est mortua sed dormit.* ^o Et irridebant eum.

¹ Ipse vero ⁴ eiecit ^o omnibus assumit patrem, & matrem puellæ, & qui secum erant, & ingreditur vbi puella erat iacens. ^B ⁷ Et tenens manum ⁶ puellæ, ait ⁹ illi: Talita cumi, quod est interpretatum: Puella (tibi dico) surge. & confestim *surrexit* ¹¹ puella, & ambulabat: erat autem annorum duodecim: & obstupuerunt stupore magno. ¹³ Et præcepit illis vehementer vt nemo id sciret: & dixit dari illi manducare. ^B

^a Et transeunte inde Iesu, secuti sunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes: Miserere nostri, fili David. Cum autem venisset domum, accesserunt ad eum cæci. ^F Et dicit eis Iesus: Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei: Vtique, Domine. Tunc tetigit oculos eorum, & secundum fidem vestram fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum: & comminatus est illis Iesus, dicens: Videte ne quis sciat. Illi autem exeuntes, diffamauerunt eum in tota terra illa. Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, demonium habentem. Et eiecit ^o demonio, locutus est mutus, & mirati sunt turbæ, dicentes: Numquam apparuit sic in Israel. Pharisei autem dicebant: In principe demoniorum eiecit demones.

^b **E**T cū venisset domum, ^d nō permisit intrare secū quēquam, nisi Petrū, & Iacobū, & Ioānem, & patrē, & matrem puellæ. ^g Flebāt ^{*} autē ^h omnes, & plangebant illā. [At ille] dixit: ^m Nolite flere: nō est mortua puella. sed dormit. ^p Et deridebant eū ^q scientes quod mortua esset.

Ipse autem tenens manum ⁸ eius clamauit, dicens: *Puella surge.* Et ¹⁰ reuersus est spiritus eius, & surrexit continuo. Et [iussit] illi dari manducare. Et stupuerunt ¹² parentes eius, quibus præcepit ne alicui dicerent quod factum erat.

F

Post

IOAN. V.

Post hæc erat dies festus Iudæorum, & ascendit Iesus Ierosolymam. Est autē Ierosolymis Probatica piscina, ^A quæ cognominatur Hebraice Bethesda, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentiū, ^B cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat ^C secundū tempus in piscinam: & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat a quacunque detinebatur infirmitate.

Erat autem quidam homo ibi triginta, & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cū vidisset Iesus iacentem, ^D & cognovisset quia iam multum tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim, ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula: Et statim sanus factus est homo ille: & sustulit grabatum suum, & ambulabat. ^E Erat autem sabbatum in die illo.

Dicebant ergo Iudæi ^F illi, qui sanatus fuerat: Sabbatū est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interrogaverunt ergo eum: Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim declinavit a turba constituta, in loco. Postea inuenit eum Iesus in templo, & dixit illi: ^G Ecce, sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille homo, & nunciauit Iudæis ^H quia Iesus esset, qui fecit eum sanum. Propterea persequiebantur Iudæi Iesum, quia hæc faciebat in sabbato.

Iesus autem respondit eis: Pater meus vsque modo operatur, & ego operor. Propterea ergo magis quærebant eum Iudæi interficere: quia non solum soluebat sabbatum, sed & patrem suum dicebat Deum, & æqualem se faciens Deo.

I O A N. V.

Respondit itaque Iesus, ^A & dixit eis: Amen, amen dico vobis, non potest Filius a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem, quaecunque enim ille fecerit, hæc & Filius similiter facit. Pater enim diligit Filium, & omnia demonstrat ei, quæ ipse facit: & maiora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini. Sicut enim Pater suscitavit mortuos, & vivificavit, sic & Filius quos vult, vivificat. Neque enim Pater iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem, qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum.

Amen, amen, dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei, qui misit me, habet vitam æternam, & in iudicium non venit, sed transiit a morte in vitam. Amen, amen dico vobis, quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem Filij Dei, & qui audierint, vivunt. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic dedit & Filio habere vitam in semetipso, & potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est. Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, ^B audient vocem Filij Dei, & procedent qui bona fecerunt in resurrectione vitæ: qui vero mala egerunt, in resurrectionem iudicii. Non possum ego a meipso facere quidquam. Sicut audio, iudico: & iudicium meum iustum est: quia non quero voluntatē meam, sed voluntatē eius, qui misit me. Si ego testimonium perhibeo de me ipso, testimonium meum non est verum. Alius est, qui testimonium perhibet de me, & scio quia verum est testimonium, quod perhibet de me.

Vos misistis ad Ioannē, & testimonium perhibuit veritati. ^C Ego autē non ab homine testimonium accipio, sed hæc dico, ut vos salvi sitis. Ille erat lucerna ardens, & lucēs. Vos autē voluistis ad horam exultare in luce eius. Ego autē habeo testimonium maius Ioanne: Opera enim, quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera, quæ ego facio, testimonium perhibet de me, quia Pater misit me, & qui misit me, Pater, ipse testimonium perhibuit de me, neque vocē eius unquam audistis, neque speciem eius vidistis, & verbum eius non habetis in vobis manens, quia quem misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me, & non vultis venire ad me, ut vitam habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionē Dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine Patris mei, & non accipitis me, si alius venerit in nomine suo, illum accipietis. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicē accipitis, & gloriam, quæ a solo Deo est, non queritis? Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apud Patrem, est qui accusat vos Moyses, in quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi: de me enim ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis, quomodo verbis meis credetis?

I V C. VI.

M A R. II.

M A T. XII.

^a **F** Actum est autem ^d in sabbato secundo, primo, i cum eransiret per sata, o vellebant [†] discipuli eius spicas p & maducabant confricantes manibus. ^c Quidam autem Phariseorum, ^r dicebant illis: Quid facitis quod non licet in sabbatis?

[†] Et respondens Iesus ad eos, dixit: Nec hoc legistis quod fecit Dauid, cum esurisset ipse, & qui cum illo erant? quomodo intrauit in domum Dei, & panes propositionis sumpsit, & manducauit, & dedit his, qui ^v cum ipso erant: quos non [licet manducare] nisi ^s tantum sacerdotibus?

Et dicebat illis: Quia Dominus est Filius hominis, etiam sabbati. homo propter sabbatum. itaque Dominus est filius hominis, etiam sabbati. non sacrificium: nunquam condemnassetis innocentes: Dominus enim est filius hominis etiam sabbati.

^h **E** T factum est ^b iterum cum ^f Dominus [sabbatis ambularet] per sata, & discipuli eius caperunt m pgeri, A & vellere B spicas. [Pharisei] ^r autem dicebant ^f ei: ^u Ecce, quid faciunt sabbatis, quod non licet?

Et ait illis: [¶] Numquam legistis quid fecerit Dauid, quando necessitatem habuit. & esurijt ipse, & qui cum eo erant? quomodo intrauit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum, & panes propositionis manducauit, quos non licebat manducare, nisi sacerdotibus, & dedit eis, qui cum eo erant?

^b Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, & non homo propter sabbatum.

^c **I** N illo tempore ^e abiit ^g Iesus per sata sabbato: ^κ discipuli autem ^l eius esurientes coeperunt vellere spicas, ⁿ & manducare. Pharisei autem ^q videntes, [dixerunt] ei: Ecce ^κ discipuli tui faciunt quod non licet facere sabbatis.

At ille dixit eis: [¶] Nō legistis, quid fecerit Dauid, quando esurijt, & qui cum eo erant: quomodo [intrauit] in domum Dei, & panes propositionis [comedit], quos non [†] licebat ei edere, neque his, qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? ⁶ Aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, ^e & sine crimine sunt?

^a Dico autem vobis, quia templo maior est hic. Si autem sciretis, quid est: Misericordiam volo, &

M A T. XII.

L V C. VI.

I M A R. III.

ET cum inde transisset, d venit in synagogam g eorum. & Et ecce homo [manum habens aridam], p Et interrogabant eum, dicentes: Si licet sabbatis curare? vt accusarent eum. Ipse autem dixit illis: Quis erit ex vobis homo, qui habeat ouem vnā, & si ceciderit hæc sabbatis in foueam; nonne tenebit, & leuabit eam? Quanto magis melior est homo oue? Itaque licet sabbatis benefacere.

4 Tunc ait homini: Extende manum tuam. Et extendit, & restituta est 7 sanitati sicut alcera. Exeuntes autem Pharisei, consilium faciebant aduersus eum, quomodo perderent eum.

a Iesus autem sciens recessit inde: c & secuti sunt eum multi, c & curauit eos dñes: & præcepit eis ne manifestum eum facerent. g Vt adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem: Ecce puer meus, quem elegi, dilectus meus, in quo bene complacuit animæ meæ. Ponam spiritum meum super eum, & iudicium gentibus nuntiabit. Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem eius: arundinem quassatam non confringet, & linum fumigans non extinguet, donec eiciat ad victoriam iudicium: & in nomine eius Gentes sperabunt.

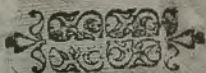
FActum est autem c & alio sabbato, f vt intraret in Synagogam, h & doceret. A Et erat ibi homo, & manus eius dextra erat arida. Obseruabat autem n Scribæ, & Pharisei si in sabbato curaret: vt inuenirent vnde accusarent eum. Ipse vero sciebat cogitationes eorum: & ait homini, qui habebat manum aridam: Surge, & sta in medium. B Et surgens stetit. Ait autem ad illos Iesus: Interrogo vos, si licet sabbatis benefacere, an male: animam saluam facere, an perdere?

Et 2 circumspectis omnibus [dixit] homini: Extende manum tuam. Et extendit: & restituta est 6 manus eius. 8 Ipsi autem repleti sunt insipientia, 10 & colloquebantur ad inuicem, quidnam facerent Iesu.

ET introiuit e iterum in synagogam, & erat ibi homo habens manum aridam. m Et obseruabant eum, si sabbatis curaret, vt accusarent illum. Et ait homini [habenti] manum aridam: Surge in medium. Es dicit eis: Licet sabbatis benefacere, an male? animam saluam facere, an perdere? o. At illi tacebant.

1 Et circumspectis eos cū ira, & contristatus super cecitate cordis eorum, [dixit] homini: Extende manum tuā. Et extendit, & restituta est manus; illi. 9 Exeuntes autem Pharisei, statim cum Herodiani consilium faciebant aduersus eum quomodo eum perderent. C

Iesus autem b cū discipulis suis. . . secessit ad mare: d & multa turba a Galilæa, & Iudæa secuta est eum, & ab Ierosolymis; & ab Idumæa, & trans Iordanem: & qui circa Tyrum, & Sidonem, multitudo magna, audientes, quæ faciebat, venerunt ad eum. D Et dixit discipulis suis vt nauicula sibi deseruiret propter turbam, ne comprimerent eum. multos enim sanabat ita vt irruerent in eum vt illum tangeret quotquot habebant plagas: f Et spiritus immundi, cū illū videbant, procidebant ei: & clamabant dicentes: Tu es Filius Dei. Et vehementer comminabatur eis ne manifestarent illū.

L V C. VI.

M A R. III.

M A T. V.

F Actum est autem in illis diebus, exiit in montem f orare, & erat pernoctans in oratione Dei. Et cum dies factus esset, vocavit h discipulos suos: n & elegit duodecim ex ipsis p (quos & Apostolos nominavit) Simonem, quem cognominavit Petrum, & Andream fratrem eius, Iacobum, & Ioannem, Philippum, & Bartholomæum, Mattheum, & Thomam, Iacobum Alphaei, & Simonem, s qui vocatur Zelotes, & Iudam Iacobi, & Iudam Iscariotem, qui fuit proditor. . . x Et descendens cum illis, stetit in loco campestri, & turba discipulorum eius, & multitudo copiosa plebis ab omni Iudæa, & Ierusalem, & maritima, & Tyri, & Sidonis, qui venerant ut audirent eum, & sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis, curabantur. Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes.

1 Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos, [dicebat:] Beati pauperes: quia [vestrū] est regnum [Dei.] Beati, qui s nunc esuritis: quia saturabimini.] Beati, qui 3 nunc stitis: quia ridebitis. 7 Beati eritis cum vos oderint homines, & cum separaverint vos, & exprobrauerint, & eiecerint nomen vestrum tamquam malū. . . propter 9 Filium hominis. Gaudete in illa die, & exultate: ecce enim merces vestra multa est in celo: 11 secundum hæc enim faciebant Prophetis patres eorum. Veneruntamen vā vobis diuitibus, quia habetis consolationem vestram. Vā vobis, qui saturati estis: quia esurietis. Vā vobis, qui rideris nunc: quia iugebitis & flebitis. Vā cum benedixerint vobis homines: secundum hæc enim faciebant pseudo prophetis patres eorum.

si sal euauerit, in quo salietur? nil nihilum valet ultra, nisi veniat foras, & conculcetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum ut luceat omnibus, qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in celis est.

E T [ascendens] in montem vocauit g ad se quos voluit ipse: l & x venerunt ad eum. o Et fecit ut essent duodecim cum illo: & ut mitteret eos prædicare. Et dedit illis potestatem curandi infirmitates, & eiciendi dæmonia. [Et imposuit Simoni nomen, Petrus:] q & Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem Iacobi, & imposuit eis nomina Boanerges, quod est, Filij tonitruui: & Andream, r & Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Iacobum Alphaei, & Thaddæum, & Simonem Cananæum, & Iudam Iscariotem, qui u & tradidit illum.

V Idens autem b Iesus e turbas, ascendit in montem, i & A cū sedisset, m acceperunt ad eum discipuli eius. B

Et dedit illis potestatem curandi infirmitates, & eiciendi dæmonia. [Et imposuit Simoni nomen, Petrus:] q & Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem Iacobi, & imposuit eis nomina Boanerges, quod est, Filij tonitruui: & Andream, r & Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Iacobum Alphaei, & Thaddæum, & Simonem Cananæum, & Iudam Iscariotem, qui u & tradidit illum.

Et descendens cum illis, stetit in loco campestri. . . x Et descendens cum illis, stetit in loco campestri, & multitudo copiosa plebis ab omni Iudæa, & Ierusalem, & maritima, & Tyri, & Sidonis, qui venerant ut audirent eum, & sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis, curabantur. Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes.

2 Et aperies os suū docebat eos dicens: Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnū cælorū. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Beati, qui 4 lugent: quoniam ipsi consolabuntur. Beati, qui 6 esuriunt, & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici: quoniam filij Dei vocabuntur. Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnū cælorum. Beati esis 8 cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduersum vos mentientes, propter me: gaudete, & exultate, quoniam merces vestra [copiosa] est in [calis:] 10 sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos.

a Vos estis sal terræ. Quod

M A T. V.

Nolite putare quoniam veni solvere legem, aut prophetas: non veni solvere, sed adimplere. Amen quippe dico vobis, donec transeat cælum & terra, iota vnum, aut vnus apex non præteribit a lege, donec omnia fiant. Qui ergo soluerit vnum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum: qui autem fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Dico enim vobis, quia, nisi abundauerit iustitia vestra plus quàm Scribarum, & Phariseorum, non intrabitis in regnū cælorū. Audistis quia dictum est antiquis: Non occides: qui autem occiderit, A reus erit iudicio. Ego autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca: reus erit concilio. Qui autem dixerit, satue: reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuū ante altare, & vade B prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offers munus tuum.

Esto consentiens aduersario tuo cito dum es in via cū eo, ne forte tradat te aduersarius iudici, & iudex tradat te ministro, & in carcerem mittaris. Amē dico tibi, nō exies inde, donec reddas nouissimū quadrantē. Audistis, quia dictum est antiquis: Non mœchaberis. Ego autem dico vobis: quia, omnis, qui viderit C mulierem ad concupiscendum eā, iam mœchatus est eā in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, D & projice abs te, expedit enim tibi vt pereat vnum membrorum tuorū, quā totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextra manus tua scandalizat te, abscinde eam, & projice abs te, expedit enim tibi vt pereat vnum membrorum tuorum, quā totum corpus tuum eat in gehennam.

Dictum est autem: Quicumque dimiserit vxorem suam, det ei libellū repudiij. Ego autem dico vobis: Quia omnis, qui dimiserit vxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari, & qui dimissam duxerit, adulterat. Iterum audistis, quia dictum est antiquis: Non periuurabis: red-des autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis, non iurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est, neque per terram, quia scabellum est pedum eius: neque per Ierosolyam, quia ciuitas est magni regis, neque per caput tuum iuraueris, quia non potes vnum capillum al-bum facere, aut nigrum. Sit autem sermo vester, est, est: non, non: quod au-tem his abundantius est, a malo est. Audistis quia dictum est: Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem dico vobis, non resistere malo.

M A T. V.

L V C. VI.

S^a Ed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram: ^a & ei, qui vult tecum iudicio contendere, & tunicam tuâ tollere, ^b dimitte ei & pallium. ^c & quicumque te angustauerit mille passus, vade cum illo & alia duo. ^e Qui petit a te, da ei: & volenti mutuari a te, ne auertaris. ^g Audistis quia dictum est: Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis: *Diligite inimicos vestros*, benefacite his, qui oderunt vos: ⁱ & orate pro persecutoribus, ^c & calūniantibus vos: ^l vt sitis filij patris vestri, qui in cælis est: qui solem suum oriri facit super bonos, & malos: & pluit super iustos & iniustos. Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, ⁿ quam mercedē habebitis? nonne & publicani hoc faciunt? ^q Et si salutaueritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne & ethnici hoc faciunt? Estote ergo vos ⁱ perfecti, sicut & pater vester cælestis ^u perfectus est. misericordes ^{..} sicut & Pater vester ^{..} misericors ^{..} est.

S^a Ed vobis dico, ^h qui auditis: Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos. ^a Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro calūniantibus vobis. Et qui te [percutit] in maxillam, præbe & alteram. ^b Et ab eo, qui auferit tibi vestimentum, etiam tunicam noli prohibere. ^d Omni autē [petenti te, tribue] ^f & qui auferit quæ tua sunt, ne repetas. Et prout vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis similiter. [Et si] diligitis eos, qui vos diligunt, ^m quæ vobis est gratia? ^{..} nam & peccatores diligentes se diligunt. Et si benefeceritis his, qui vobis benefaciunt, quæ vobis est gratia? siquidem & peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his, a quibus speratis recipere, quæ gratia est vobis? nam & peccatores peccatoribus foenerantur, vt recipiāt æqualia. [Verumtamen diligit inimicos vestros] ^p, benefacite, & mutuum date, nihil inde sperantes, & erit merces vestra multa, & eritis filij Altissimi, quia ipse benignus est super ingratos & malos. Estote ergo ^{..} misericors ^{..} est.

M A T. VI.

Atrendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum, qui in cælis est. Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te ^A sicut hypocritæ faciunt in synagogis, & in vicis, vt honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: vt sit eleemosyna tua in abscondito, & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis, & in angulis platearum stantes orare, ^B vt videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrem tuum in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Orantes autem, nolite multum loqui, sicut ethnici. putant enim quòd in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. scit enim pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis eum. Sic ergo vos orabitur: Pater noster, qui es in cælis: sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum super substantialē da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis pater vester cælestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

Cum autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ, tristes. ^C ex-terminant enim facies suas, vt appareant hominibus, ieiunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam. ^D Tu autem, cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam laua, ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo, qui est in abscondito: & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi,

MAT. VI.

Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi ærugo, & tinea demolitur: & vbi fures effodiunt, ^A & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo: vbi neque ærugo, neque tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt, nec furantur. ^B Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.

Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosus erit. Si ergo lumen, quod in te est, tenebræ sunt: ipsæ tenebræ quantæ erunt?

Nemo potest duobus dominis seruire: aut enim vnum odio habebit, & alterum diligit: aut vnum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis Deo seruire, & mammonæ. Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quàm esca: & corpus plus quàm vestimentum? Respicite volatilia celi, ^C quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: & pater vester cælestis pascit illa. Nonne, vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans potest adijcere ad staturam suam cubitum vnum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri ^D quomodo crescunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut vnum ex istis. Si autem scenum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos modicæ fidei? Nolite ergo solliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primum regnum Dei, & iustitiam eius: & hæc omnia adjicientur vobis. Nolite ergo solliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus erit sibiipso. Sufficit diei malitia sua.

LVC. VI.

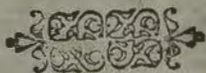
MAT. VII.

Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare, & non condemnabimini. Dimittite, & dimittentur vobis: datam vobis: mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & supereffluentem dabunt in sinum vestrum. ^A ^c Eadē quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat autem illis & similitudinem: Numquid potest cæcus cœcum ducere? nonne ambo in foveam cadunt? ^B Non est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister eius. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui? trabem autem, quæ in oculo tuo est, non consideras? Aut quomodo potes dicere fratri tuo: ^C Frater sine eijciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem, non videns? Hypocrita eijce primum trabem de oculo tuo: & tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui.

² Non est enim arbor bona, quæ facit fructus malos: neque arbor mala, faciens fructum bonum. Vnaquæque enim arbor de fructu suo cognoscitur. ⁴ Neque enim de spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant vnam. ⁶ Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: & malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur.

Nolite iudicare, [ut non iudicemini.] ^b In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: & trabem in oculo tuo non [vides?] Aut quomodo dicis fratri tuo: Siue eijciam festucam de oculo tuo: [Ecce trabs est] in oculo tuo? Hypocrita, eijce primum trabem de oculo tuo, & tunc [videbis eijcere] festucam de oculo fratris tui.

¹ Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autē sunt lupi rapaces: à fructibus eorum cognoscetis eos. ³ Numquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? ⁵ Sic omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit. Nō potest arbor bona malos fructus facere: neque arbor mala bonos fructus facere: Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, exciderit, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

MAT. VII.

LVC. VI.

Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, & conuersi dirumpant vos. Petite, & dabitur vobis: querite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim, qui petit, accipit: & qui querit, inuenit: & pulsanti aperietur. **A** Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem porriget ei? **B** Aut si piscem petierit, numquid serpentem porriget ei? Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona dare filijs vestris: quanto magis pater vester, qui in celis est, dabit bona petentibus, se? Omnia ergo quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Hec est enim lex, & Prophetæ. Intrate per angustam portam: **C** quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt, qui inueniunt eam.

2 Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in celis est, ipse intrabit in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: Quia numquam noui vos: discedite a me, qui operamini iniquitatem. Omnis ergo, **4** qui audit verba mea hæc, & facit ea, **6** assimilabitur viro sapienti, qui edificauit domum suam supra petram, **D** **8** & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: *fundata enim erat super petram.* **16** Et omnis, qui audit verba mea hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui edificauit domum suam *super arenam:* **18** & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & *[fuit] ruina illius magna.* **20** Et factum est: cum consummasset Iesus verba hæc, admirabantur turba super doctrinam eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut scribæ eorum, & Pharisei.

A Cum autem descendisset de monte, sequuta sunt eum turba multa: & ecce leprosus veniens, **F** adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius. Et ait illi Iesus: Vide, nemini dixeris: sed vade, ostende te sacerdoti, & offer munus, quod præcepit Moyses, in testimonium illis.

1 Quid autem vocatis me Domine, Domine: & non facitis quæ dico? *Omnis, 3 qui venit ad me, & audit [sermones meos,] & facit [eos:]* **5** ostendam vobis cui similis sit: *[similis est homini edificanti] domum,* **7** qui fodit in altum, & posuit fundamentum super petram. **9** inundatione autem **10** facta, **13** illisum est **14** flumen *[domus illi, 12 & 15 non potuit eam mouere: fundata enim erat super petram. Qui autem audit, & non facit: similis [est homini edificanti] domum suam super 17 terram sine fundamento: in quam [illisus est fluiuius,] 19 & continuo cecidit: & facta est ruina domus illius magna.]*

LVC. VII.

MAT. V[II].

C Vm autem impleisset omnia,
verba sua in aures plebis, in-
trauit Capharnaum. **A** Centurionis
autem cuiusdam seruus male habēs,
erat moriturus: qui illi erat pretio-
sus. **c** Et cum **d** audisset de Iesu, **f**
misit ad eum seniores Iudæorum,
rogans eum vt veniret, & saluaret seruum eius. **h** At illi cum venissent
ad Iesum, **B** rogabant eum solícite, dicentes ei: Quia dignus est vt hoc illi
præstes. diligit enim gentem nostram: & synagogam ipse ædificauit
nobis.

i Iesus autem ibat cum illis. Et
cum iam non longe esset a domo,
misit ad eum Centurio amicos, **c** di-
cens: Domine noli vexari: Non
enim sum dignus vt sub tectum
meum intres, propter quod & meip-
sum non sum dignum arbitratus vt
venirem ad te: sed dic verbo, & sa-
nabitur puer meus, nam & ego homo
sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, & dico huic, vade, & va-
dit, & alij veni, & venit, & seruo meo, fac hoc, & facit.

[Quo audito] Iesus miratus est, **b**
& conuersus sequentibus se turbis,
dixit: Amen dico vobis, [nec] in
Israel tantam fidem inueni. **d** Et reuer-
si qui missi fuerant, domum inuene-
runt seruum, qui languerat, san-
num.

igno celorum: filij autem regni eicientur in tenebras exteriores, ibi
erit fletus, & stridor dentium. Et dixit Iesus Centurioni, Vade, & sicut
credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

C V M autem introisset Ca-
pharnaum, **D** [accessit ad eum]
c Centurio, rogans eum, & g di-
cens: Domine, puer meus iacet in
domo paralyticus, & male torque-
tur. **i** Et ait illi Iesus: Ego veniam,
& curabo eum.

At illi cum venissent
dicentes ei: Quia dignus est vt hoc illi
præstes: & synagogam ipse ædificauit

Et [respondens] Centurio, ait:
Domine non sum dignus, vt intres
sub tectum meum: sed tantum dic
verbo, & sanabitur puer meus. Nam
& ego homo sum sub potestate con-
stitutus, habens sub me milites, **D**
& dico huic: Vade, & vadit, & alij.
Veni, & venit, & seruo meo, Fac
hoc, & facit.

Audiens autem Iesus, miratus
est, & sequentibus se dixit: Amen
dico vobis, non inueni tantam fi-
dem in Israel. Dico autem vobis,
quod multi ab Oriente, & Occiden-
te venient, & recumbent cum
Abraham, & Isaac, & Iacob in re-

Et

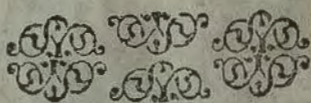

L V C. VII.

ET factum est : deinceps ibat in ciuitatem, quæ vocatur Naim: & ibant cum eo discipuli eius, & turba copiosa. Cum autē appropinquaret portæ ciuitatis, ^A ecce defunctus efferebatur filius vnicus matris suæ: & hæc vidua erat: & turba ciuitatis multa cum illa.

Quam cum vidisset Dominus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere. Et accessit, & tetigit loculum. ^B (Hi autem, qui portabant, steterunt) Et ait: Adolescens, tibi dico, surge. ^C Et resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ.

Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitauit plebem suam. Et exijt hic sermo in vniuersam Iudæam de eo, & in omnem circà regionem.

M A T. XI.

L V C. VII.

Ioannes autem cum audisset a in uinculis opera Christi, [mirum] duos de discipulis suis, [ait] e illis: Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? g Et respondens, elus ait illis: Euntis renunciate Ioanni quæ audistis, & uidistis: cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur: & beatus est, [qui] non fuerit scandalizatus in me.

Et respondens, [dixit] illis: Euntis renunciate Ioanni quæ audistis, & uidistis: h Quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur: & beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me.

Illis autem 3, abeuntibus, C cepit Iesus dicere ad turbas de Ioanne: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? Ecce & qui mollibus vestitur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam prophetam. Hic est enim, de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. 7 Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum maior Ioanne Baptista: qui autem minor est in regno celorum, maior est illo. A diebus autem Ioannis Baptista usque nunc, regnum celorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Omnes enim prophetae, & lex usque ad Ioannem prophetauerunt: & si vultis recipere, ipse est Elias, qui venturus est. Qui habet aures audiendi, audiat.

Cui [autem] similem asinabo generationem istam? Similis est] pueris sedentibus in foro & qui clamantes b coequalibus e dicunt: Cecinimus vobis, & non saltaſtis: ieiunauimus, & non ieiunastis. Venit enim Ioannes neque manducans, neque bibens, & dicunt: Demonium habet. Venit filius hominis manducans, & bibens, & dicunt: Ecce homo g vorax, & potator vini, publicanorum, & peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia e filijs suis.

deuorator, & bibens vinum,] amicus publicanorum & peccatorum. h Et iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis.

Et b nunciauerunt Ioanni discipuli eius de omnibus his. Et c conuocauit duos de discipulis suis Ioannes, d & misit ad Iesum, dicens: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? f Cum autem venissent ad eum viri, b dixerunt: Ioannes Baptista misit nos ad te, dicens: Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? (in ipsa autem hora multos curauit a languoribus, & plagis, & spiritibus malis, &

1 Et cum discessissent nunci] Ioannis, cepit de Ioanne dicere ad turbas: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimentis indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt & delictis, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? prophetam? [Vtique] dico vobis, & plusquam prophetam: hic est, de quo scriptum est: Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. 6 Dico enim vobis: Maior inter natos mulierum propheta Ioanne Baptista nemo est, qui autem minor est in regno [Dei] maior est illo. 8 Et c in nis populus audiens & publicani, iustificauerunt Deum, baptizati baptismo Ioannis. Pharisei autem, & legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsos, non baptizati ab eo.

a Ait autem Dominus: Cui ergo similes dicam homines generationis huius? & cui similes sunt? Similes sunt pueris sedentibus in foro, d & loquentibus d adinuicem, & [dicentibus]: Cantauimus] vobis f ieiunastis, & non ieiunastis: lamentauimus, & non plorastis. Venit enim Ioannes Baptista, neque manducans panem, neque bibens vinum, & dicitis: Demonium habet. Venit filius hominis manducans, & bibens, & dicitis: Ecce homo

deuorator, & bibens vinum,] amicus publicanorum & peccatorum. h Et iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis.

Ro-

L V C. VII.

Rogabat autem illum quidā ^A de Pharifæis vt manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharifæi discubuit. ^B Et ecce mulier, quæ erat in ciuitate peccatrix, vt cognouit quòd accubuisset in domo Pharifæi, attulit alabastrum vnguenti: & stans retro secus pedes eius, ^C lacrymis coepit rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes eius, & vnguento vngebat.

Videns autem Pharifæus, ^D qui vocauerat eum, ait intra se dicens: Hic si esset propheta, sciret vtrique, quæ, & qualis est mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix est. Et respondens Iesus, dixit ad illum: Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister, dic. Duo debitores erant cuidam foeneratori: vnus debebat denarios quingentos, & alius quinquaginta. Non habentibus illis vnde redderent, donauit vtrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens Simon dixit: Aestimo quia is, cui plus donauit. At ille dixit ei: Recte iudicasti.

Et conuersus ad mulierē, dixit Simoni: Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacrymis rigauit pedes meos, & capillis suis terxit. Osculum mihi non dedisti: hæc autē ex quo intrauit, non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non vnxi: hæc autem vnguento vnxit pedes meos. Propter quod dico tibi: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit. Dixit autem ad illam: Remittuntur tibi peccata. Et coeperunt qui simul accumbebant, dicere intra se: Quis est hic, qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierē: Fides tua te saluam fecit: vade in pace.

Et

M A R. III.

M A T. XII.

L V C. XI.

ET veniunt ad domū:
A & conveniunt iterum
turba, ita vt nō possent ne-
que panem manducare. Et
cum audissent sui, exierunt
tenere B eū: dicebant enim:
Quoniam in furorem versus
est. r Et Scribæ, qui ab Ie-
rosolymis descenderant, di-
cebāt: Quoniam Beelzebub
habet, & quia in principe
demoniorū eiecit dæmonia.

Et 5 conuocatis eis in
parabolis dicebat illis: Quo-
modo potest satanas Sata-
nam eiecere. Et si regnum
in se diuidat, r, non potest
regnum illud stare, 7 Et si
domus super semetipsam
dispertiat, F nō potest do-
mus illa stare. 11 Et si Sa-
tanæ consurrexerit in se-
metipsum, 15 dispertitus est,
& 19 non poterit 21 sta-
re, sed finem habet. 30 Ne-
mo pōt vasa fortis 28. in-
gressus in domum diripere.
31 nisi 34 prius 35 fortem
[alliger] 36 & tunc domum
eius diripiet.

[Amen] dico vobis, d quo-
niā omnia dimittētur filiis
hominū peccatā, & blasphemie,
quibus blasphemiaue-
runt: qui autē [blasphemauerit]
in Spiritum sanctum non
habebit remissionem g in
æternum, sed reus erit æter-
ni delicti. Quoniā dicebant:
Spiritu immundū habet.

lum: siquidem ex fructu arbor agnoscitur. Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cū sitis mali? ex abundantia. n. cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro proferet bona: & malus homo de malo thesauro proferet mala. Dico autem vobis, quoniā omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii. Ex verbis enim tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis.

TVnc oblatus est ei
demoniū C habens,
cæcus, & mutus, & f cu-
rauit eum ita vt loqueretur,
h & videret. k Et stu-
pebant omnes turba, l &
dicebant: Numquid hic est
filius David? n Pharisei
[autem] o audientes, di-
xerunt: q Hic non eiecit
dæmones nisi in Beelzebub
principe dæmoniorum.

2 Iesus autem 3 sciens
cogitationes eorum, [dixit
eis:] Omne regnum diuisum
[contra] se desolabitur: 8
& omnis ciuitas, vel domus
9 diuisa e cōtra se, non sta-
bit. 12 Et si Satanas, 13 Sa-
tanam eiecit, aduersus se-
diuisus est: 16 quomodo 20
ergo 17 stabit regnum eius?
Et si ego in Beelzebub eicio
dæmones, filij vestri in quo ei-
ciant? Ideo ipsi iudices vestri
erunt. 23 Si autem ego in
spiritu Dei eicio dæmones,
igitur peruenit in vos 25
regnum Dei aut 27 quo-
modo potest quisquam in-
trare in domum fortis, & 29
vasa eius diripere, nisi prius
37 alligauerit G fortem? & 38
tunc * domū illius diripiet.

a Qui non est mecum, con-
tra me est: & qui non con-
gregat mecum [spargit.] c
Ideo dico vobis: [Omne pec-
catum, & blasphemia remittetur hominibus,] e & spiritus au-
tem blasphemia non remittetur. Et quicumq. dixerit ver-
bum contra filiū hominis, remittetur ei: qui autem dixerit
contra Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc
seculo, neque in futuro. i Aut facite arbore bonā, & fructū
eius bonū: aut facite arborem malam, & fructum eius ma-

ET erat eiciens dæ-
monium, & d illud
erat e mutum. Et cum
eiecisset dæmonium, [lo-
cutus est] g mutus, i & ad-
mirata sunt turba. m Qui-
dam autem ex eis d [dixe-
runt.] p In Beelzebub prin-
cipe dæmoniorum eiecit dæ-
monia. f Et alij tentan-
tes, signum de celo quære-
bant ab eo.

1 Ipse autē 4 vt vidit cogi-
tōes eorū, dixit eis: 6 Omne
regnū in seipsū diuisū deso-
labitur, & 10 domus supra
domū cadet. 14 Si autē & Sa-
tanæ in seipsū diuisus est,
quomodo stabit regnū eius?
18 qā dicitis in Beelzebub
me eiecere dæmonia. 22 Si
autē ego in Beelzebub eicio
dæmonia: filij vestri in quo
eiciunt? Ideo ipsi iudices ve-
stri erūt. Porro si in [digito]
Dei eicio dæmonia: 24 plecto
peruenit in vos regnū Dei. 26
D Cū fortis armat? custodit
atriū suū, in pace sunt ea, q
possidet. Si autē 32 fortior eo
superueniēs, 34 vicerit eū,
39 vniuersa arma eius aufe-
ret, in quibus confidebat, &
spolia eius distribuet.

Qui non est mecum, con-
tra me est: b & qui non
colligit mecum, disper-
git.

H

Tunc

MAT. XII.

LVC. XI.

T VNC responderunt ei quidā de Scribis & Phariseis, Adicentes : Magister, volumus à te signum videre. Qui respondens [ait] illis, h Generatio mala, & adultera signum querit : & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ prophete. * Sicut enim fuit Ionas in vētre ceti ^B tribus diebus, & tribus noctibus ; sic erit Filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus. Viri Ninivite surgent in iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam : quia poenitentiam egerunt in prædicatione Ionæ. C Et ecce plus quā Ionas hic. (Regina austri surget in iudicio cum generatione ista, & condemnabit eam : quia venit à finibus terræ ^D audire sapientiam Salomonis, & ecce plus quā Salomon hic.

lucis tui fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit : si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo ne lumen, quod in te est, tenebræ sint. Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum, & sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

^B Cum autē immundus spiritus exierit ab homine, ^F ambulat per loca arida, ^F querens requiē, & non [invenit.] ³ Tunc dicit : Reuertar in domū meam, unde exiui. Et veniens inuenit eam vacantē, scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se, ^F & intrātes (habitant ibi : & fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. ⁵ Sic erit & generationi huic pessimæ.

T Vrbis autem e concurrentibus ^c cœpit dicere. g Generatio hæc, generatio nequam est : signum querit & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ prophete. i Nam sicut fuit Ionas signum Ninivitis : ita erit & Filius hominis generationi isti. Regina Austri surget in iudicio cum [viris generationis huius] & condemnabit [illos:] quia venit à finibus terre audire sapientiam Salomonis : & ecce plus quā Salomon, hic. Viri Ninivite surgent in iudicio cum generatione [hac,] & condemnabunt illam : quia poenitentiam egerunt [ad prædicationem] Ione, & ecce plus quā Ionas hic. l Nemo lucernam accendit, & in abscondito ponit, neque sub modio : sed supra candelabrum, ut qui ingrediuntur, lumen videant. Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si ocu-

Cum immundus spiritus exierit de homine, ambulat per loca [in aquosa,] querens requiem : & non inueniens dicit : Reuertar in domum meam, unde exiui. Et [cum venerit,] inuenit eam scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum, nequiores se, & 4 ingressi habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus.

H 2

Factum

LVC. XI.

MAT. ~~II.~~ ^{XII.}

MAR. III.

Factum est autem, cum hæc diceret: extollens vocem, quædam mulier ^a de turba dixit illi: Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quæ suxisti. At ille ^b dixit: Quinimmo beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.

^a Venerunt autem ³ ad illū mater, ^c & fratres eius, & non poterant adire eum præ turba. ⁷ Et nunciatum est illi: *Mater tua, & fratres tui stant foris, & volentes te videre.*

Qui respondens, dixit ad eos: Mater mea, & fratres mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt, & faciunt.

xit: Ecce mater mea, & fratres mei. Quicumque enim fecerit voluntatem, ^e Patris mei, qui in cælis est: ipse meus frater, & soror, & mater est.

^a Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater eius, ⁴ & fratres ⁵ stabant foris, quærentes loqui ei. ⁸ Dixit autē ei quidā: ^d Ecce mater tua, & fratres tui foris stant quærentes te.

^a At ipse respondens dicenti sibi, ait: Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? ^c Et extendens manum in discipulos suos, di-

Et veniunt mater eius, & fratres: ⁶ & foris stantes miserunt ad eum, vocantes eum, & sedebat circa eum turba: [& dicunt ei:] Ecce mater tua, & fratres tui foris [querunt] te.

Et respondens eis, ait: Quæ est mater mea, & fratres mei? ^b Et circumspiciens eos, qui in circuitu eius sedebant, ait: Ecce mater mea, & fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem, ^d Dei, hic frater meus, ^f & soror mea, & mater est.

MAT. VIII.

MAR. IV.

LVC. VIII.

^a **I**N illo die exiens Iesus de domo, sedebat secus mare. Et congregatae sunt ad eum turba multa, ita ut in [nauiculam] ascendens sederet: ^d & omnis turba stabat in litore. ^e & efflocutus est eis multa in parabolis, dicens: Ecce exijt qui seminat, seminare.

Et dum seminat, [quendam ceciderunt] secus viam, & venerunt volucres cali, & comederunt [ea]. Alia autem ceciderunt in petrosa, [ubi non [habebant] terram multam: & [continuo exorta sunt,] quia non [habebant] altitudinem terre. ³ sole autem orto [assuauerunt:] & quia non [habebant] radicem, aruerunt. [Alia autem ceciderunt] in spinas: ¹² & creverunt spinae, & suffocauerunt ea.

[Alia autem ceciderunt] in terram bonam: & [dabant] fructum [aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud trigimum.] Qui habet aures audiendi, audiat.

^b **E**T iterum coepit docere ad mare: ^c & congregata est ad eum turba multa, ita ut nauis ascendens ^a sederet in mari, & omnis turba circa mare super terram [erat]: ¹⁴ & docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua: ¹⁵ Audite: ecce exijt seminas ^d ad seminandum.

Et dum seminat, aliud cecidit [circa] viam, ¹ & venerunt volucres cali, & comederunt illud. Aliud vero cecidit super petrosa, ubi ^e non habuit terram multam: & statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terrae: & quando exortus est sol, ³ exarsit: ⁸ & eo quod non habebat ⁹ radicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinas: ¹¹ & ascenderunt spinae, ¹³ & suffocauerunt illud, & fructum non dedit.

Et aliud cecidit in terram bonam: [et dabit] fructum ^b ascendente, & crescente, & afferebat vnum ^c triginta, vnum ^d sexaginta, & vnum ^e centum. Et [dicebat:] Qui habet aures audiendi, audiat.

^f **C**VM autem turba plurima conuenirent, & de ciuitatibus properarent ad eum, [dixit] ¹⁶ super similitudinem: Exijt qui seminat, seminare ^k semen suum.

¹ Et dum seminat, aliud cecidit ^d secus viam, & conculcatum est, & volucres cali comederunt illud. Et aliud cecidit supra [petram]: ⁶ & natum [aruit,] ⁷ quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, ⁸ & simul exorta spinae suffocauerunt illud.

^a Et aliud cecidit in terram bonam: & ortum fecit fructum, [centuplum.] ^c Hec dicens clamabat: Qui habet aures audiendi, audiat.

H 4

Et

MAR. IV.

MAT. XIII.

LVC. VIII.

ET cū esset singularis, A interrogauerūt eū hī, q cū eo erāt duodeci, C pābolā. Et dicebat eis: Vobis datū ē nosse [mysteriū] regni Dei: illis autē, κ q foris sūt, nō pābolis oīa hūc: vt vidētes videāt, & nō videāt: & audientes audiāt, & nō intelligāt: nequādo cōuertātūr, & dimittantūr eis pta.

Et nō videbitis. Inerastāt eū. n. cor populi hui⁹, & aurib⁹ grauitē audierūt, & oculos suos clausērūt: ne quādo videāt oculis, & auribus audiāt, & corde intelligāt, & cōuertātūr, & sanē eos. Vestri autē beati oculi qā vidēt, & aures vř qā audiūt. Amē qppe dico vobis, quia multi propheta, & iusti cupierunt videre quā vidētis, & non viderunt: & audire quā auditis & non audierunt.

1 Et ait illis: Nescitis pābolā hāc? & quō oēs pābolas cognoscetis? Qui seminat, verbū seminat. Hi autē sunt, q circa viā, 6 vbi seminat verbū, 8 & cū audierint, 10 cōfessi venit 13 Sathanas, 16 & auferet vbm qd seminatū ē in cordib⁹ eorū. 18 Et hi sunt similiter, q sup petrosā seminat: q cū audierit verbū, & statī cū gaudio accipiunt illud: & nō hūc radicē in se, sed tēpales sūt: zodeide orta tribulatione & psecutione, ppter vbm, cōfessi C scādali zatur. 22 Et alij sunt, q in spinis seminat: hi sūt, q verbū audiūt, & zrūnē scūli, & deceptio diuitiarum, & cire. reliqua D cōcupiscētie introeuntē suffocant verbū, qui audiunt verbum, & suscipiunt, 25 & fructificāt, vnum triginta, vnum sexaginta, & vnum centum.

2 Et dicebat illis: Nūquid venit lucerna vt sub modio ponatur, aut sub lecto? nōne vt super candelabrū ponatur? Nō est enim aliquid [absconditū], quod nō manifestetur: [nec factū est occultū, sed vt in palā veniat. e si q habet aures audiēdi, audiāt. Et dicebat illis: Videte q quid audiat. i In qua mensura mēsi fueritis, remeietur vobis, & adijciēt vobis. Qui enim habet, dabit illi: & q nō hēt, etiā qd [habet] auferet ab eo.

ET accedētes b discipuli dixerūt ei: Quare i pābolis loqris eis? Qui respondēs, ait illis: Quia vobis datū ē nosse mysteria regni celorū: illis autē nō ē datū. o Qui n habet, dabit ei, & abūdabit: q aut nō habet & q habet auferet ab eo. Ideo in pābolis loquor eis: qā vidētes nō vidēt, & audientes nō audiūt, neq. intelligūt. Et adīpēt in eis pphetia Isaiā dicētis: Auditu audietis, & nō intelligitis: & vidētes videbūt, & nō intēgant. Et adīpēt in eis pphetia Isaiā dicētis: Auditu audietis, & nō intelligitis: & vidētes videbūt, & nō intēgant. Et adīpēt in eis pphetia Isaiā dicētis: Auditu audietis, & nō intelligitis: & vidētes videbūt, & nō intēgant. Et adīpēt in eis pphetia Isaiā dicētis: Auditu audietis, & nō intelligitis: & vidētes videbūt, & nō intēgant.

2 Vos ergo audite pābolā seminatū [Oīs, q audit verbū regni, & nō intelligit,] venit 12 mal⁹, 15 & rapit qd seminatū ē in corde eius: [hic ē q] secus viā [seminat⁹ ē]. Qui [aut sup petrosā] seminat⁹ ē, hic ē, qui verbū audit, & cōtinuo in gaudio accipit illud nō [habet] autē i se radicē, sed [ē spalis] facta autē tribulōe et psecutione pp vbm, cōtinuo [scādali] zatur. Qui autē seminat⁹ ē in spinis, [hic est], q vbm [audit, et sollicitudo saculi isti⁹, et fallacia diuitiarū suffocat nō bñ, et sine fructu efficit. Qui vero] i terrā bonā [seminat⁹ ē], hic est q audit vbm, et intelligit, et fructū affert, et facit aliud qd cōtesimū aliud aut sexagesimū, aliud vero trigēsimū.

b Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut sub lectum ponit: sed supra candelabrum ponit, vt intrantes videant lumen. Non est enim d occultum, quod non manifestetur: nec absconditum, quod non cognoscatur, & in palam veniat. f Videte ergo h quomodo audiat: q quicunque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab illo.

Interrogabāt autē eū discipuli eius, & q esset hęc pābola. Quib⁹ ipse dixit: Vobis datū ē nosse mysteria regni Dei, ceteris autē in pābolis: vt vidētes nō videāt, & audientes nō intelligant. Et adīpēt in eis pphetia Isaiā dicētis: Auditu audietis, & nō intelligitis: & vidētes videbūt, & nō intēgant. Et adīpēt in eis pphetia Isaiā dicētis: Auditu audietis, & nō intelligitis: & vidētes videbūt, & nō intēgant.

3 Est autē hęc pābola: Semē ē verbū Dei. 5 Qui autē secus viā, 7 hi sūt q audiūt: 9 deinde i veniūt 4 diabolus, & [tolit] verbū 17 de corde eorū, B ne credētes salui fiāt. Nā q sup [petrosā] q cū audierūt, cū gaudio [suscepit] verbū: & hi radicē nō habēt, q ad tps credūt, 21 & in tpe tēdis recedūt. [Quod autē i spinas cecidit:] hi iant, q audierūt & a sollicitudinibus, & diuitiis, & voluptatibus vitæ cūctis, suffocāt, & nō reserūt fructū. [Quod] autē in bonā terrā: hi sunt, q 23 in corde bono & optimo audierūt vbm 24 retinent, & fructum afferunt in patientia.

Aliam

MAT. XIII.

MAR. IV.

^a Aliam parabolam proposuit illis, ^A dicens: Simile factum est regnum cælorum homini, ^B qui seminavit bonum semen in agro suo, cum autē dormirent ^C homines, venit inimicus eius, ^D & superseminavit zizania in medio tritici, & abiit. Cum autem crevisset herba, & fructum fecisset, tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem ^E serui patrisfamilias, dixerunt ei: Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Vnde ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit: Serui autem, dixerunt ei, Vis, imus, & colligimus ea? Et ait: Non: ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum. Sinite utraque crescere vsque ad messem, & in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ^F ad cōburendum; triticum autem congregare in horreum meum. ^G

^a Aliam parabolā proposuit eis [dicens] ^c Simile est regnum cælorum grano sinapis, ^f quod accipiens homo seminavit ^h in agro suo: ^d ^H quod minimū quidē est omnibus seminibus: ^x cum autem ⁱ creuerit, maius est omnibus oleribus, & fit arbor, ita ut [volucres] celi ⁿ veniant, & habitent in ramis eius. ^{rit}, ⁱ ascendit, & [fit] maius omnibus oleribus, ^m & facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra eius aues cæli habitare. . .

^a Aliam parabolam locutus est eis. Simile est regnum cælorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus, donec fermentatum est totum. Hæc omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas: Et sine parabolis non loquebatur eis: ³ ut impleretur quod dictum erat per Prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os meum, eructabo abscondita a constitutione mundi.

^a Et dicebat: Sic est regnū Dei, quemadmodum si homo iaciat seminem in terram, & dormiat, & exurgat nocte, & die, & semen germinet, & increseat dum nescit ille. Vltro enim terra fructificat, primū herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica. Et cum produxerit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

^b Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ comparabimus illud? Sicut granum sinapis, quod cum seminatum fuerit in terra, minus est omnibus aut cui parabolæ comparabimus illud? Sicut granum sinapis, ^d quod cum seminatum fuerit ^g in terra, [minus] est omnibus seminibus, ^e quæ sunt in terra: Et cum seminatum fuerit

² Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum, prout poterant audire: sine parabola autem non loquebatur eis: ⁴ seorsum autē discipulis suis differebat omnia.

Et sine parabolis non loquebatur eis: ³ ut impleretur quod dictum erat per Prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os meum, eructabo abscondita a constitutione mundi.

Tunc

MAT. XIII.

Tunc, dimissis turbis, venit in domum: ^A & accesserunt ad eum discipuli eius, dicentes: Edissere nobis parabolam Zizaniorum agri. Qui respondens, ait illis: Qui seminat bonum semen, est Filius hominis. Ager autem, est mundus. Bonum vero semen, hi sunt filij regni. Zizania autem, filij sunt Nequam. Inimicus autem, qui seminavit ea, est Diabolus. Messis vero, consummatio sæculi est. Messores autem, Angeli sunt. Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur: sic erit in consummatione sæculi. mittet filius hominis Angelos suos, & colligent ^B de regno eius omnia scanda, & eos, qui faciunt iniquitatem: & mittent eos in ^C caminum ignis. Ibi erit fletus, & stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat. Simile est regnum cælorum Thesauo abscondito in agro. ^D quem qui inuenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit vniuersa quæ habet, & emit agrum illum.

Iterum simile est regnum cælorum homini negotiatori, quærenti bonas Margaritas. ^E Inuenta autem vna pretiosa margarita, abiit, & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.

Iterum simile est regnum cælorum Sagenæ missæ in mare, & ex omni genere piscium congreganti: quam, cum impleta esset, educentes, & secus littus sedentes, ^F elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione sæculi: exhibunt angeli, & separabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus, & stridor dentium. Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei: Etiam. Ait illis: Ideo omnis Scriba doctus in regno cælorum, similis est homini patri familias, qui profert de thesauro suo noua & vetera.

MAT. XIII.

ET factū est, cū cōsumasset Iesus parabolas istas, trāsiit inde. Et [veniens] e in patriā suā [dixebat] eos in synagoga eorū.

gere. Et traditus est illi Liber Isaia pphetæ. Et vt reuoluit librū, inuenit locū vbi scriptū erat: Spiritus Dñi sup me: ppter quod vnxit me, euāgelizare pauperib⁹ misit me, sanare cōtritos corde, predicare captiuis remissionē, & cæcis visū, dimittere cōfractos in remissionē, predicare annū Dñi acceptū, & diē retributionis. Et cū plicuisset librum, reddidit Ministro, & sedit. Et omnū in synagoga oculi erant intendētes in eum. P Cēpit auē dicere ad illos: Quia hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris.

[Ita vt mirarentur, & dicerent:] Vnde huic sapientia hæc, & virtutes? Nonne hic est fabri filius. Nonne mater eius dicitur, Maria, & fratres eius, Iacobus, & Ioseph, & Simō, & Iudas: & sorores eius, nōne oēs apud nos sunt? Vnde ergo huic omnia ista? Et scādalizabātur in eo. Iesus autem dixit eis: Non est propheta sine honore nisi in patria sua, & in domo sua.

si in patria sua, & in domo sua, & in cognatione sua. Et non fecit ibi virtutes multas ppter incredulitatē illorū. Et quando clausum est celum annis tribus, & mēsisbus sex: cum facta esset fames magna in omni terra: & ad nullā illarū missus ē Elias, nisi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierē viduā. Et multi leprosi erant in Israel sub Eliseo ppheta: & nemo eorū mūdatus est nisi Naamā Syrus. Et repleti sunt oēs in synagoga ira, hæc audiētes. Et surrexerūt, & eiecērūt illū extra ciuitatē: & duxerūt illū vsq; ad superciliū mōtis, sup quē ciuitas illorū erat edificata vt præcipitarent eum. Ipse autē transiens per medium illorum ibat.

LUC. IV.

ET venit Nazareth, vbi erat nutritus, & h intrauit secundū consuetudinē suā die sabbati in synagogā, & surrexit legere. Et omnes testimonium illi dabant: & mirabantur in verbis gratiæ, quæ pcedebant de ore ipsius, & dicebant: Nonne hic est fili⁹ Ioseph? Et ait illis: Vtique dicetis mihi hanc similitudinem: Medice cura te ipsum: quanta audiuius facta in Capharnaū, fac & hic in patria tua. Ait autem: Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua.

MAR. VI.

ET egressus inde, abiit in patriā suā & sequebantur eum discipuli sui: & facto sabbato m cōcepit in synagoga docere. Et multi audiētes ad mirabātur in doctrina eius, [dicētes:] Vnde huic hæc oīa? & quæ est sapientia, q̄ data est illi: & virtutes tales, quæ per manus ei⁹ efficiuntur. Nōne hic est faber, [fili⁹] Mariæ, frater Iacobi, & Ioseph, & Iudæ, & Simonis? Nōne & sorores eius hic nobiscum sunt? Et scandalizabātur in illo. [Et dicebat] illis Iesus: Quia non est propheta sine honore ni

Et non poterat ibi virtutē vllā facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curauit: & mirabatur ppter incredulitatem eorū.

Et

LVC. VIII. IX.

MAR. VI.

MAT. IX. X.

ET factum est deinceps, & ipse iter faciebat per ciuitates, & castella *predicans, & euangelizans regnum*] h Dei: & duodecim cum illo, & mulieres aliquæ, quæ erant curate a spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria, quæ vocatur Magdalene, de qua septem dæmonia exierant, & Ioanna vxor Chusæ procuratoris Herodis, & Susanna, & aliz multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis. *Conuocatis autem duodecim [Apostolis]* p dedit illis virtutem, & potestatem super omnia dæmonia, & ut [linguores] curarent.

ci. Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. n Et conuocatis *duodecim Discipulis suis*, dedit illis potestatem spirituum immundorum: q vt eijcerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem. Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc. Primus: Simon, qui dicitur Petrus, & Andreas frater eius, Iacobus Zebedei, & Ioannes frater eius, Philippus, & Bartholomæus, Thomas, & Mattheus publicanus, Iacobus Alphæi, & Thaddæus, Simon Chananzus, & Iudas Iscariotes, qui & tradidit eum.

5 Et misit illos 2 prædicare regnum Dei, & sanare infirmos. 4 Et ait ad illos: Nihil ruleritis in via, neque virgam, neque peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis.

tem prædicare, dicentes: Quia appropinquauit regnum celorum. Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, dæmones eijcite: gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris: non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam: dignus enim est operarius cibo suo.

d Et in quacumque domum intraueritis, ibi manete, & inde ne exeatis. Et quicumque non receperint vos, exeuntes de ciuitate in illa, etiam puluerem pedum E vestrorum excutite in testimonium o supra illos.

mus illa digna, veniet pax vestra super eam: si autem non fuerit digna: pax vestra reuerteretur ad vos. Et quicumq. non receperit vos, h neque [audierit] i sermones vestros: exeuntes foras l de domo, vel ciuitate, excutite puluerem de pedibus vestris. q Amen dico vobis: Tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum in die iudicii, quam illi ciuitati.

ET circuibat b Iesus omnes ciuitates, & castella, docens g in synagogis eorum, & prædicans euangelium regni, i & curans omnem languorem, & omnem infirmitatem. l Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, & iacentes sicut oves non habentes pastorem. Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarij autem pau-

ci. Hos duodecim misit Iesus: 6 præcipiens eis, dicens: In viam gentium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorum ne intraueritis: sed potius ite ad oves, quæ perierunt domus Israel. Euntes autem curate, infirmos celorum. Infirmos curate, Iesus: 6 præcipiens eis, dicens: In viam gentium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorum ne intraueritis: sed potius ite ad oves, quæ perierunt domus Israel. Euntes autem curate, infirmos celorum.

b In quacumque autem ciuitatem, aut castellum intraueritis, interrogate, quis in ea dignus sit: & ibi manete donec exeatis. f Intrantes autem in domum, salutate D eam, dicentes: Pax huic domui. Et si quid fuerit domui illi dignum, pax vestra super eam: si autem non fuerit dignum, pax vestra reuerteretur ad vos. Et quicumq. non receperit vos, h neque [audierit] i sermones vestros: exeuntes foras l de domo, vel ciuitate, excutite puluerem de pedibus vestris. q Amen dico vobis: Tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum in die iudicii, quam illi ciuitati.

I

Ecce

MAT. X.

MAR. XVI.

LVC. IX.

Ecce ego mitto vos sicut oves in A medio luporum. B Eflores ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae. Cauete autem ab hominibus. Tradent enim vos in conciliis, & in synagogis suis flagellabunt C vos: & ad praesides, & ad reges ducemini D propter me in testimonium illis, & gentibus. Cum autem tradent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini. non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem, & Pater filium: & insurgent filii in parentes, & morte eos afficient: & eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseverauerit vsque in finem, hic saluus erit. Cum autem persequerentur vos in ciuitate ista, E fugite in aliam. Amen dico vobis, non consummabitis ciuitates Israel, donec veniat Filius hominis. Non est discipulus super magistrum, nec seruus super dominum suum. sufficit discipulo, vt sit sicut Magister eius: & seruo, sicut dominus eius. Si Patrem familias Beelzebub vocauerunt: quanto magis domesticos eius? Ne ergo timueritis eos: Nihil enim est operum, quod non reuelabitur: & oculum, quod non sciatur. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aure auditis, praedicare super tecta.

Et nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timeate eum, qui potest & animam, & corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeret assere vneunt: & vnus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passionibus meliores estis vos. Omnis ergo, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in caelis est: qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in caelis est. Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium. veni enim separare hominem aduersus patrem suum, & filiam aduersus matrem suam, & nurum aduersus socrum suam: & inimici hominis, domestici eius. Qui amat patrem, aut matrem plus quam me, non est me dignus. & qui amat filium, aut filiam super me, non est me dignus. Et qui non accipit Crucem suam, & sequitur me, non est me dignus. Qui inuenit animam suam, perdet illam: & qui perdiderit animam suam propter me, inueniet eam.

Qui recipit vos, me recipit: & qui me recipit, recipit eum, qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine prophetae, mercedem prophetae accipiet: & qui recipit iustum in nomine iusti, mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum dederit vni ex minimis istis calicem aque frigidae tantum in nomine discipuli: amen dico vobis, non potest mercedem suam.

1 Et factum est, cum consummasset Iesus, praecipiens duodecim Discipulis suis, transiit inde vt doceret, & praedicaret in ciuitatibus eorum.

3 Et exeuntes praedicabant vt poenitentiam agerent: & daemonia multi eiciebant, & vngebant oleo multos agros, & sanabant.

2 Egressi autem circuiebant per castella euangelizantes, & curantes vbique.

I

2

Et

MAR. VI.

MAT. XIV.

ET cum dies opportunus accidisset, ^c Herodes natalis sui cœnam fecit principibus, ^a & tribunis, & primis Galilææ. cumque introisset filia ipsius Herodiadis, ^f & ^b saltasset, & placuisset Herodi, simulque recumbentibus; rex ^k ait puellæ: Pete à me quod vis, & dabo tibi; & iuravit illi: Quia quidquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni mei. Quæ cum exisset, dixit matri suæ: Quid petam? At illa dixit: Caput Ioannis Baptistæ. ^m Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petiuit dicens: ^o Volo ut protinus des mihi in disco caput Ioannis Baptistæ.

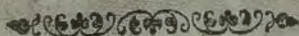
Et contristatus est rex: propter ⁱ [insurandum], ² & propter ^e simul ⁴ discumbentes ⁸ noluit eam contristare; sed ¹⁰ misso spiculatore præcepit afferri caput eius in disco. Et decollavit eum in carcere, & ¹¹ [attulit] caput eius in disco ¹⁴ & dedit illud ¹² puellæ, ^d & puella dedit ¹⁵ matri suæ.

^a Quo audito, discipuli eius ^c venerunt & tulerunt corpus eius: & posuerunt illud in monumento. ^a

Die autem ^b natalis Herodis ^d saltavit ^B filia Hierodiadis ^e in medio, & placuit Herodi. [Vnde] ⁸ cum ⁱ iuramento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo. At illa [†] præmonita à matre sua, ⁿ Da mihi, inquit, hic in disco caput Ioannis Baptistæ.

¹ Et contristatus est rex: propter iuramentum autem, & ³ eos, ⁵ qui ⁷ pariter recumbabant, ⁹ iussit dari. Misitque ¹¹ & decollavit Ioannem in carcere. ^c Et allatum est caput eius in disco, & datum est puellæ, & ¹³ attulit matri suæ. ^B

Et ^b accedentes Discipuli eius, tulerunt corpus eius, ^d & sepelierunt illud: & venientes nunciauerunt Iesu. ^G

MAT. XIII.

LVC. IX.

MAR. VI.

IOAN. VI.

QUod cum audisset Iesus, i secessit inde in [nauicula,] in locum desertum seorsum: Et cum [audissent turba,] secuta sunt eum pedestres de ciuitatibus. Et exiens uidit turbam multam, & misertus est ei: & curauit languidos eorum.

res in nauim, B abierunt in desertum locum seorsum. n Et viderunt eos abeuntes, & cognouerunt multi, p & pedestres de omnibus ciuitatibus concurrerunt illuc, C & praeuenerunt eos. r Et exiens [uidit turbam multam] Iesus: & misertus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem: & cepit illos docere multa.

3 Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli eius 6 dicentes: Desertus est locus, & hora iam praeiit: dimitte turbas, vt euntes in castella, emant sibi escas.

1 Dies autem coeperat declinare. Et [accedentes] 5 Duodecim [dixerunt] 7 illi: 9 Dimitte turbas, vt euntes in castella, & villas: quae 13 quae circa sunt, diuertant, & inueniant escas: 15 quia hic in loco deserto sumus.

2 Et cum iam hora multa fieret, accesserunt Discipuli eius, dicentes. 8 Desertus est locus hic, & iam hora praeteriit: dimitte illos, vt euntes in 12 proximas villas, 10 & vicinos, 14 emant sibi cibos, quos manducant:

ciunt eis, vt vnusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei vnus Andreas frater Simonis Petri: Est puer vnus hic, E qui habet quinque panes ordeaceos, & duos pisces: sed huc quid sunt inter tantos?

Post huc [abijt] Iesus I trans mare Galilae, quod est Tiberiadis: [et] sequebatur eum multitudo magna, o qua videbant signa, quae faciebat super his, qui infirmabantur. Subiit ergo in montem Iesus: & ibi sedebat cum Discipulis suis. Erat autem proximum Pascha dies festus Iudaeorum. Cum subleuasset ergo oculos Iesus, & vidisset, quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum.

D Vnde enimus panes, vt manducant hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset factururus. Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum panes non suffi-

ex discipulis eius,

MAT. XIV.

MAR. VI.

LVC. IX.

IOAN. VI.

I Eſus autem dixit eis: Non habent neceſſe: date illis vos manducare. A Reſponderunt ei: Non habemus hic niſi quinque panes, & duos piſces. **t** Qui ait eis: Aſſerte mihi illos huc.

gnouiſſent, dicunt: Quinque & duos piſces. **g** Et præcepit illis i vt accumbere facerent omnes ſecundum contubernia ſuper viride ſœnum. **Et diſcubuerunt** q in partes per centenos, & quinquagenos.

i Et cum iuſſiſſet turbam diſcumbere ſuper ſœnum, accepit quinque panibus, & duobus piſcibus, **[aſſiciens]** in calum benedixit, & fregit, & dedit Diſcipulis panes. **11** Diſcipuli autem **C** turbis. **Et manducauerunt omnes, & ſaturati ſunt.** **Et iulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum plenos.** **21** Manducantium autem fuit numerus, quinque millia viro- rum, excepit mulieribus, & paru- lis.

E T reſpondens **[ait]** illis: Date illis vos manducare. **d** Et dixerunt ei: **e** Euntes emamus ducentis denarijs panes, & dabimus illis manducare. **b** Et dicit eis: Quot panes habetis? **ite.** & videte. Et cum co-

diſcubuerunt q in partes per centenos, & quinquagenos.

4 Et accepit quinque panibus & duobus piſcibus, **[intuens]** in calum, benedixit, & fregit panes, & **[dedit]** **9** Diſcipulis **8** ſuis, vt ponerent ante eos: **13** & duos piſces diuiſit omnibus. Et manducauerunt omnes, **15** & ſaturati ſunt. **17** Et ſuſtulerunt reliquias, fragmentorum duodecim cophinos plenos, **19** & de piſcibus. Erant autem qui manducauerunt quinque millia vi- rorum.

A I T autem **m** ad illos: Vos date illis manducare. **[At illi dixerunt:]** Non ſunt nobis plus quam quinque panes, & duo piſces, c niſi forte nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam eſcas. Erant autem fere quinque mil- lia. **Ait autem n** ad Diſcipulos ſuos: Facite p illos diſcumbere per conuiuium quinquagenos. **r** Et ita fecerunt. Et diſcumbere fecerunt omnes.

Acceptis autem quinque panibus, & duobus piſcibus, **5** reſpexit in celum, & benedixit illis: & fregit, & diſtribuit Diſcipulis ſuis, **10** vt ponerent ante tur- pas. Et manducauerunt omnes, & ſaturati ſunt. **[Et ſublata eſt quod ſuperſuit illis: frag- mentorum cophini duodecim.]**

quinque panibus ordeaceis, **20** quæ ſuper illuerunt hiſ, qui manducauerant. **22** Il- li ergo homines cum vidiffent quod Ie- ſus fecerat ſignum, dicebant: Quia hic eſt vere propheta, qui venturus eſt in mundum.

D Ixit ergo hle- ſus: **9** Facite homines diſcumbere. **x** Erat autem i ſœnum multum in loco **f** Diſcubuerunt ergo vi- ri, numero qua- ſi quinque mil- lia viri.

Erant autem fere quinque mil- lia. **Ait autem n** ad Diſcipulos ſuos: Facite p illos diſcumbere per conuiuium quinquagenos. **r** Et ita fecerunt. Et diſcumbere fecerunt omnes.

2 Accepit ergo **3** Ieſus panes: **6** & cum gratias egiffet **8** diſtribuit **12** diſcubentibus ſimiliter & ex **[piſcibus]** **4** quan- tum volebant. **16** Vt autem impleti ſunt, dixit Diſci- pulis ſuis: Colli- gite quæ ſuperaue- runt fragmenta, ne perſcant. College- runt ergo, & im- pleuerunt **18** duode- cim cophinos **D** fragmentorum ex

Ieſus

IOAN. VI.

MAT. XIV.

MAR. VI.

I Eſus ergo cum cognouiſſet quia venturi eſſent vt raperent eum, & facerent eum regem, & fugit . . i iterum in montem ipſe ſolus. A I Vt autem, ſero factum eſt, deſcenderunt Diſcipuli eius ad mare. Et cum aſcendiſſent nauim, C venerunt trans mare in Capharnaum: & tenebræ iam factæ erant: & non venerat ad eos Ieſus. Mare autem, vento magno ſtante, exurgebat.

I Cum remigaſſent ergo quaſi ſtadia viginti quinque aut triginta, vident Ieſum ambulantem ſupra mare, & proximum naui fieri, 3 & timuerunt. Ille autem [dicit] eis: Ego ſum nolite timere.

Icens: Habete fiduciam: ego ſum, nolite timere. 9 Reſpondens autem Petrus dixit: Domine, ſi tu es, iube me ad te venire ſuper aquas. At ipſe ait: veni. Et deſcendens F Petrus de nauicula, ambulabat ſuper aquam vt veniret ad Ieſum. Videns vero ventum validum, timuit: & cum cæpiſſet mergi, clamauit G dicens: Domine, ſaluum me fac. Et continuo Ieſus extendens manum, H apprehendit eum: & ait illi: Modicæ fidei, quare dubitaſti?

a Voluerunt ergo accipere eum in nanim. f & ſtatim nauis I fuit ad terram, in quam ibant.

tes: Vere filius Dei es. Et cum tranſiret, venerunt in terram [Geneſar.] h Et cum cognouiſſent eum viri loci illius, miſerunt in vniuerſam regionem illam, 1 & obtulerunt ei omnes male habentes: & [rogabant] eum vt veſt ſimbriam veſtimenti eius tangerent. Et [quicumque] tetigerunt, ſalvi facti ſunt.

currentes vniuerſam regionem illam, & cæperunt in grabatis eos, qui ſe male habebant, circumferre, ubi audiebant eum viſe. m Et quocumque introibat, in vicos, vel in villas, aut ciuitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabantur eum, vt veſt ſimbriam veſtimenti eius tangerent, & quorquor tangebant eum, ſalvi fiebant.

Et b ſtatim compulſit Ieſus c Diſcipulos aſcendere in [nauiculam], & præcedere eum trans fretum, donec dimitteret [turbas]. Et diſmiſſa turba, h aſcendit in montem ſolus & orare. A [Veſpere autem facta] ſolus n erat ibi. p nauicula, autem in medio mari iacebatuſ fluctibus: erat enim contrarius ventus. E contrarius eis) & circa venit ad eos ambulans ſupra mare:

Quarta autem vigilia noctis, venit ad eos ambulans ſupra mare. 4 Et [videntes] eum ſupra mare ambulantem, 5 turbati ſunt, dicentes: Quia phantaſma eſt. Et p timore D clamauerunt. 7 Statimque Ieſus locutus eſt eis, di-

c Et cum aſcendiſſent in nauiculam, d ceſſauit ventus. Qui autem in nauicula erant, venerunt, & adorauerunt eum, dicentes:

b Et aſcendit ad illos in nauim, & ceſſauit ventus: e Et plus magis intra ſe ſtupebant: non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum obæcæ-

tum. g Et cum tranſiret, venerunt in terram Geneſareth, & applicuerunt. Cumque egreſſi eſſent de naui, continuo cognouerunt eum: & i per-

Et ſtatim e coegit Diſcipulos ſuos ſaſcendere nauim, vt præcederent eum trans fretum ad Bethſaidam, dum ipſe dimitteret populum. B Et cum diſmiſſet eos, [abiit] in montem orare. Et cum ſero eſſet, erat nauis in medio mari, m & ipſe ſolus o in terra. q Et videns eos laborantes in remigado, D (erat enim vē-

nit ad eos ambulans ſupra mare: 2 Et volebat præterire eos. At illi vt viderunt eum ambulantem ſupra mare, putauerunt phantaſma eſſe, & [exclamauerunt]. 6 Omnes enim viderunt eum, & conturbati ſunt. Et ſtatim locutus eſt [cum eis, & dixit eis.] 8 Confi-

dite, ego ſum, nolite timere.

F Petrus de nauicula,

saluum me fac. Et continuo apprehendit eum: & ait illi: Modicæ fidei, quare dubitaſti?

Et cum aſcendiſſent in nauiculam, d ceſſauit ventus. Qui autem in nauicula erant, venerunt, & adorauerunt eum, dicentes:

b Et aſcendit ad illos in nauim, & ceſſauit ventus: e Et plus magis intra ſe ſtupebant: non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum obæcæ-

tum. g Et cum tranſiret, venerunt in terram Geneſareth, & applicuerunt. Cumque egreſſi eſſent de naui, continuo cognouerunt eum: & i per-

IOAN. VI.

Altera die, turba, quæ stabat trans mare, vidit quia nauicula alia non erat ibi nisi una, & quia non introisset cū Discipulis suis Iesus in nauim, sed soli Discipuli eius abiissent: alia vero superuenerunt naues à Tiberiade iuxta locum ubi manducauerāt panē, gratias agēte Domino. Cum ergo vidisset turba quia Iesus non esset ibi, neque Discipuli eius, ascenderunt A in nauiculā, & venerunt Capharnaum quærentes Iesum. Et cum inuenissent eum trans mare, B dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti? Respondit eis Iesus, & dixit: Amen, amē dico vobis: quæritis me non quia vidistis signa, sed quia manducaftis ex panibus, & saturati estis.

Operamini non cibum, qui perit, sed qui permanet in vitam æternā, quem Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signauit Deus. Dixerunt ergo ad eum: Quid faciemus vt operemur opera Dei? Respondit Iesus, & dixit eis: Hoc est opus Dei, vt credatis in eum quē misit ille. Dixerunt ergo ei: Quod ergo tu facis signum vt videamus, & credamus tibi? quid operaris? Patres nostri manducauerunt C manna in deserto, sicut scriptū est: Panē de cælo dedit eis manducare. Dixit ergo eis Iesus: Amen, amē dico vobis: Non Moyses dedit vobis panē de cælo, sed Pater meus dat vobis panē de cælo verū. Panis n. Dei est, q. de cælo descendit, & dat vitā mūdo. Dixerūt ergo ad eū: Dñe, sēper da nobis panē hūc. Dixit autē eis Iesus: Ego sū panis vitæ: q. venit ad me, nō esuriēt: & q. credit in me, nō sitiet vinqū. Sed dixi vobis q. & vidistis me, & nō creditis. Omne, q. dat mihi Pater, ad me veniet: & eū, qui venit ad me, nō eiiciā foras: q. descendit de cælo, nō vt faciā volūtatē meā, sed volūtatē eius, q. misit me. Hec est aut volūtas eius, q. misit me, Patris: vt ōe, q. dedit mihi, non perdā ex eo, sed resuscitē illud in nouissimo die. Hæc est aut volūtas Patris mei, qui misit me: vt ōis, qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternā, & ego resuscitabo eum in nouissimo die.

Murmurabāt ergo Iudæi de illo, q. dixisset: Ego sū panis viuus, q. de cælo descēdi, & dicebāt: Nōne hic est Iesus filius Ioseph. cuius nos nouimus patrē, & matrē? Quō ergo dicit hic: Quia de cælo descēdi? Respondit ergo Iesus, & dixit eis: Nolite murmurare in inuicē: nemo pōt venire ad me, nisi Pater, q. misit me, traxerit eū: & ego resuscitabo eū in nouissimo die. Est scriptū in Prophetis: Et erūt ōes docibiles Dei. Ōis, qui audiuit a Patre, & didicit, venit ad me. Nō q. Patre vidit quisquā, nisi is, qui est a Deo, hic vidit Patrē. Amen, amē dico vobis: Qui credit in me, habet vitā æternā. Ego sū panis vitæ. Patres vestri māducauerūt mānā in deserto, & mortui sūt. Hic est panis de cælo descēdēs: vt si q. ex ipso māducauerit, nō moriā. Ego sū panis viuus, q. de cælo descēdi. Si q. māducauerit ex hoc pane, viuet in æternū: & panis, quē ego dabo, caro mea ē p. mūdi vitæ. Litigabāt ergo Iudæi ad inuicē, dicētes: Quō pōt hic nobis carnē suā dare ad māducaūdū? Dixit ergo eis Iesus: Amē, amē dico vobis: Nisi māducaueritis Carnē Filij hominis, & biberitis eius sāguinē, nō habebitis vitā in vobis. Qui māducat meā carnē, & bibit meū sāguinē, habet vitā æternā: & ego resuscitabo eū in nouissimo die. Caro enim mea, verē est cib⁹: & Sanguis me⁹, verē est pot⁹. qui māducat meā carnē, & bibit meū sāguinē, in me manet, & ego in illo. Sicut misit me viuēs Pater, & ego viuo ppter Pfm. & q. māducat me, & ipse viuet p. me. Hic ē panis, q. de cælo descēdit. Nō sicut māducauerūt patres vři mānā, & mortui sūt. Qui māducat hūc panē, viuet in æternū. Hæc dixit in synagoga Edocēs in Capharnaū. Multi ergo audiētes ex discipulis ei⁹, dixerūt: Dur⁹ est hic sermo, & q. pōt eū audire? Sciēs autē Iesus apud semetipsū q. murmuraret de hoc discipuli ei⁹, dixit eis: Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis Filium hominis ascēdētē vbi erat prius? spirit⁹ est, q. viuificat: caro nō p. dēt quidquā. verba, q. ego locutus sum vobis, spirit⁹ & vita sūt. Sed sunt quidā ex vobis, qui nō credūt. Sciebat. n. ab initio Iesus qui esset nō credētes, & quis traditur⁹ esset eū: Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia nemo pōt venire ad me, nisi fuerit ei darū a Patre meo. Ex hoc multi Discipulis ei⁹ abierūt retro: & iā nō eū illo ambulabāt. Dixit ergo Iesus ad duodecim: F. Nūquid v. vobis vultis abire? Respondit ergo ei Simō Peti⁹: G. Dñe, ad quē ibim⁹? verba vitæ æternæ habes. & nos credidimus, & cognouimus q. tu es Christus Filius Dei. R. dicit ei Iesus: Nōne ego vōs duodecim elegi: & ex vobis vnus diabolus est? Dicebat aut Iudam H. Simonis Iſcariotem: hic enim erat traditurus eum, cum esset vnus ex duodecim.

Post

IOAN. VII.

MAT. XV.

MAR. VII.

Post hæc autem ambulabat Iesus in Galilæam, non enim volebat in Iudæam ambulare: quia quærebant eum Iudæi interficere. **B** manducare panes, vituperauerunt. Pharisei enim, & omnes Iudæi, nisi crebro lauerint manus, C non manducant, tenentes traditionem Seniorum: & a foro nisi baptizentur, D non comedunt: & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis seruare baptismata calicis, E & vrecorū, & F aramentorum & G lektorum: & interrogabant eum Pharisei, & Scribæ. **F** Quare Discipuli tui non ambulant iuxta traditionem Seniorum, K sed communibus manibus manducant panem?

I Ipse autem respondens ait illis: Quare & vos transgredimini prædictum Dei propter traditionem vestram? Nam **8** Deus dixit: Honora patrem & matrem: Qui male dixerit patri vel matri morte moriatur. Vos autem dicitis. **10** Quicumque dixerit patri, vel matri: Munus quodcumque est ex me, tibi proderit: & non honorificabit patrem suum, aut matrem suam: & irritum fecistis prædictum Dei propter traditionem vestram. **2** Hypocritæ, bene prophetauit de vobis **4** Isaias, & dicens: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas, & mandata hominum.

3 Ipse autem ait illis: Quia quidquid prædictum est: & ultra non dimittitis eum quidquam dei per traditionem vestram, **11** quæ tradidistis:

Et d. conuocatis b ad se e turbis, [dixit eis:] Audite, & intelligite. **g** Non quod intrat in os, coinquinat hominē: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominē. **i** Tunc accedentes Discipuli eius, dixerunt ei: Scis quia Pharisei audito verbo hoc, scandalizati sunt? At ille respondens ait: Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus cælestis, eradicabitur. Sinite illos: cæci sunt, & duces cæcorum. cæcus autē si cæco ducatum præstet, ambo in foueam cadunt.

3 Respondens autem Petrus dixit ei: Ediffere nobis parabolas istam. At ille dixit: **4** Adhuc & vos sine intellectu estis? Non intelligitis quia oēs, **8** quod in os intrat, in ventrum vadit, & in secessum emittitur? **Quæ autem** **13** procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinant hominē; de corde enim [exiunt] cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, **15** falsa testimonia, blasphemie, **17** hæc sunt, quæ coinquinant hominē. Non lotis autē manibus manducare, non coinquinat hominem.

18 hæc mala abintus procedunt, & communicant hominem.

Tunc [accefferunt] ad eum ab Ierosolymis Scribæ, & Pharisei, e dicentes: **g** Quare Discipuli tui h transgrediuntur traditionem Seniorum? **i** non enim lau-

ant manus suas cum panem manducant. Pharisei enim, & omnes Iudæi, nisi crebro lauerint manus, C non manducant, tenentes traditionem Seniorum: & a foro nisi baptizentur, D non comedunt: & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis seruare baptismata calicis, E & vrecorū, & F aramentorum & G lektorum: & interrogabant eum Pharisei, & Scribæ. **F** Quare Discipuli tui non ambulant iuxta traditionem Seniorum, K sed communibus manibus manducant panem?

At ille respondens, [dixit] eis: Bene prophetauit Isaias de vobis 3 hypocritis, 5 sicut scriptum est: Populus hic labijs me honorat, cor autē eorum longe est a me. [in vanum] autē me colunt, docentes doctrinas, & [præcepta] hominū. 7 Relinquētes enim prædictum Dei, tenētis traditionem hominū, baptismata vrecorum, & calicū; & alia similia his facitis multa. Et dicebat illis: Bene irritū facitis præceptū Dei, ut traditionem vestram, seruetis. Moyses enim, dixit: Honora patrem tuum, & matrem tuam. Et: Qui male dixerit patri, vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis: Si dixerit 9 homo patri, aut matri: [Corban, (qđ est, Donū)] quodcūq. ex me, tibi facere patri suo, aut matri, rescindētes verbū & similia huiusmodi multa facitis.

a Et aduocans iterum e turbā f dicebat illis: Audite me oēs, & intelligite. **h** Nihil est extra hominē introiēs in eū, quod possit cum coinquinare, sed quæ de homine procedunt illa sunt, quæ communicant hominem. **i** Si quis habet aures audiendi audiat.

3 Et cū introisset in domū a turbā, interrogabāt eū Discipuli ei⁹ pābolā. [Et ait] **3** illis: Sic & vos **5** imprudētes. **7** cū illis? Non intelligitis quia emper extrinsecus **9** introiēs in hominē, nō pōt eū communicare quia nō intrat in cor eius, sed in vētrē vadit, **11** & in secessū **12** exit, purgās oēs escas? Dicebat autē, quoniam q de homine exeūt, illa comunicāt hominē. **14** Abintus. n. de corde hominū malæ cogitationes, pcedūt, adulteria, fornicationes, homicidia, furta, **17** avaritiæ, nequitia, dolus, impudētiæ, oculus mal⁹, [blasphemia], i. supbia, stulticia. **18** Omnia hæc mala abintus procedunt, & communicant hominem.

Et

M A R. VII.

M A T. XV.

^a **E**T inde ^b surgens [abijt ^c in fines] Tyri, & Sidonis: ^f & ingressus domum ^a neminē voluit scire, & nō potuit latere. *Mulier* ^h enim ^k statim vt audiuit de eo, cuius filia habebat spiritū immundū, ^B intrauit, & procidit ad pedes eius. Erat. n. mulier Gētilis, Syrophœnissa genere.

^a Et rogabat eum vt dæmoniū eiiceret de filia eius. *Qui* ^a dixit illi: Sine prius saturari filios: non est enim bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus. At illa respondit, & dixit illi: Vtique Domine, nam & catelli comedunt sub mensa ^E de micis puerorum.

Et ait illi: ^b Propter hunc sermonem vade, exijt dæmonium à filia tua. ^d Et cum abijisset domum suam, inuenit puellā ^E iacentē supra lectū, & dæmonium ^G exijisse.

^d **E**T egressus inde ^c Iesus ^c secessit in partes Tyri, & Sydonis. *Et* ^B ecce ⁱ mulier Chananæa à finibus illis egressa ⁱ clamauit, dicens ei: Miserere mei Domine fili Dauid: filia mea male à dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum.

ⁱ Et accedentes ^c discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eā: quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oues, quæ perierunt domus Israel. ^D At illa venit, & adorauit eum, dicens: Domine, adiuua me. ³ Qui respondens [ait:] *Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.* At illa dixit: [Etiam] Domine: nam, & catelli [edunt] de micis, ^a quæ cadunt de mensa dominorum suorum.

^a Tūc respōdens Iesus, ait illi: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. ^c Et facta ē filia eius ex illa hora.

K

Et

MAR. VII.

MAT. XV.

^a **E**T iterum exiens ^c de finibus ^d **E**T cū trāssisset inde ^b Iesus, ^e venit s. cus Mare Galilææ. Tyri, venit per Sidonem ad Mare Galilææ inter medios fines Decapoleos, ^f Et adducunt ei surdum, & mutum, & deprecabantur eum, vt imponat illi manum. ^A Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas eius: & expuens, tetigit linguam eius: & suspiciens in cælum, ingemuit, & ait illi: Ephraïma, quod est adaperire. Et statim apertæ sunt aures eius, & solutum est vinculum linguæ eius, & loquebatur recte.

¹ Et præcepit illis ne cui diceret. Et ² ascendens in montē, sedebat ibi. ^B Et accesserunt ad eum turbæ, habentes secum multos, cæcos, claudos, debiles, & alios multos: & proiecerunt eos ad pedes eius, & curauit eos: ita vt turbæ mirarentur, ambulantem, cæcos videntes: & magnificabant Deum Israel.

^a In diebus illis iterum cum turba multa esset, nec haberent quod manducarent *conuocatis discipulis*, [ait] ^d illis: Misereor super turbā: quia ecce iam triduo sustinent me, ^f nec habet quod manducet: & si dimiserō eos ieiunos in domū suā, deficiunt in viā: ^h quidā enim ex eis de longe venerunt. Et responderunt ei discipuli sui: ¹ vnde illos quis poterit hic saturare panibus in solitudine.

¹ Et interrogauit eos: *Quot panes habetis?* [Qui] dixerunt: Septem. Et præcepit turbā [discubere] super terrā. Et accipiens septē panes, gratias agēs fregit, & [dabat] discipulis suis: vt apponeret, & ^D apposerūt turbæ: ⁷ Et habebāt pisciculos paucos: & ipsos benedixit, & iussit apponi. ^B Et [manducauerūt] & saturati sunt, & [susulerunt] quod [superauerat] de fragmentis septem sportas. Erant autē qui [manducauerant], ⁹ quasi quattuor millia: ¹¹ & dimisit eos. Et ¹³ statim ascendēs nauim cū discipulis suis, venit in partes Dalmanutha. ^G Et [ait illis] ² Iesus: Quot habetis panes? At illi dixerunt: Septē, & paucos pisciculos. Et præcepit turbæ, vt discumberent super terrā. Et accipiens septem panes, & pisces, & gratias agēs, fregit, & dedit discipulis suis, ⁵ & ⁴ discipuli ⁶ dederunt populo. ⁸ Et comederunt oēs, & saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, tulerunt septem sportas plenas. ^F Erant autē qui manducauerunt, ¹⁰ quattuor millia hominum, extra paruulos, & mulieres. ¹² Et, dimissa turba, [ascendit in nauiculam:] & venit ¹⁴ in fines Magedan.

M A R. VIII.

M A T. ^{XVI} VI.

E T exierunt Pharisei, c & cœperunt cōquirere cū eo, quærentes ab illo signum de cælo, tentantes eum. e Et ingemiscens spiritu, ait: Quid generatio ista signum quærit: s Amen dico vobis, si dabitur generationi isti signum. titilatur enim triste cælum. Faciem ergo cæli dijudicare nostis: signa autem temporum non potestis scire: f Generatio mala & adultera signū quærit: & signum non dabitur ei, h nisi signum Ionæ B prophætæ.

1 Et dimittens eos, ascendit iterum nauim, 3 & abiit trans fretū. C Et obliti sunt panes [sumere:] 5 & nisi vnum panē non habebant secū in nauī. Et præcipiebat eis, dicens: Videte, & caute a fermento Phariseorum, 7 & fermento Herodis. Et cogitabāt 9 ad alterutrū, dicentes: 10 Quia panes nō habemus. 13 Quo 15 cognito, ait illis Iesus: Quid cogitatis, quia panes non habetis? 17 nondum cognoscitis nec intelligitis? ad huc cæcatum habetis cor vestrum? oculos habentes non videtis? & aures habentes non auditis? Nec recordamini, quando quinque panes fregi in quinque millia: quot cophinos 19 fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim. Quando & septem panes in quattuor millia: quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei: Septē. Et dicebat eis: [Quomodo nondum] intelligitis?

a Et veniunt Bethsaidam, & adducunt ei cæcum, D & rogabant eum vt illum tangeret. E Et apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: & expuens in oculos eius imposuit manibus suis, interrogauit eum si quid videret. Et aspiciens, ait: Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius: & cœpit videre. & restitutus est ita vt clare videret omnia. Et misit illum in domum suam, dicens: Vade in domum tuam: & si in vicum introieris, nemini dixeris.

E T acceperunt ad eum A Pharisei, & Sadducei tentantes, d & rogauerunt eum vt signū de cælo ostenderet eis. At ille respondens, ait illis: Facto vespere dicitis: Serenum erit, rubicundum est enim cælum. Et mane: Hodie tempestas, ru-

Et 2 relictis illis, abiit. 4 Et cum venissent discipuli eius trans fretū, obliti sunt panes accipere. [Qui dixit illis: Intuemini:] & caute a fermento Phariseorum, 6 & Sadduceorum. 8 At illi cogitabant intra se dicentes: 11 Quia panes 12 non accepimus. [Sciens] 14 autem Iesus, [dixit:] 16 Quid cogitatis intra vos modicæ fidei, quia panes non habetis? Nondum intelligitis, neque recordamini quinque panum in quinque millia 18 hominum, & quot cophinos [sumpsistis?] neque septem panum in quattuor millia hominum, & quot sportas [sumpsistis?] 20 Quare non intelligitis, quia non de panedixi vobis: Caute a fermento Phariseorum, & Sadduceorum? Tunc intellexerunt quia non dixerit cauendum a fermento panum, sed a doctrina Phariseorum, & Sadduceorum.

K 3

Et

MAR. VIII.

MAT. XVI.

LVC. IX.

ET audiuit c rex Herodes, g (manifestum enim factum est nomen eius) i & dicebat: Quia m Ioannes Baptista resurrexit a mortuis: & propterea virtutes operantur in illo. l Alij autem dicebant: Quia est. Alij vero dicebant: Quia propheta est, quasi vnus ex prophetis. Quo audito Herodes ait: Quem ego decollauit Ioan- nem, hic a mortuis resurrexit.
 i Et egressus est Iesus, & discipuli eius 4 in castella Casarea Philippi: 6 & in via interrogabat 8 discipulos suos, dicens eis: Quem 10 me dicunt esse homines? Qui responderunt illi, dicens: Ioannem Baptistam, alij Eliam, 14 alij vero quasi vnum de prophetis. 16 Tunc dicit illis: Vos vero quem me esse dicitis? Respondens Petrus, [ait] 18 ei: Tu es Christus.

Iona: quia caro, & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in celis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Et tibi dabo clauces regni celorum. Et quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in celis: & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in celis.

d Et comminatus est eis, ne cui dicerent de illo. g Et cepit i docere eos quoniã oportet Filiũ hominis l pati multa, & reprobari a Senioribus, & a summis Sacerdotibus, & Scribis, & occidi: & post tres dies resurgere. n Et palam verbũ loquebatur. C Et apprehendens eum Petrus, cepit increpare eum. p Qui conuersus, & videns discipulos suos, cominatus est Petro, dicens: Vade retro me Satana, quoniã nõ sapiš quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominũ.

IN illo tempore audiuit Herodes d tetrarcha famam Iesu: n & ait pueris suis: A Hic est Ioannes Baptista: ipse surrexit a mortuis, & ideo virtutes operantur in eo.

2 Venit autẽ Iesus 3 in partes. Casarea Philippi: et interrogabat discipulos suos, dicens: 9 Quem dicunt homines esse 11 filium hominis? At illi dixerunt: 13 Alij Ioannem Baptistam, alij autem Eliam, alij vero Ieremiam, aut vnum ex prophetis. 17 Dicit illis Iesus: Vos autem quem me esse dicitis? B Respondens Simon Petrus dixit: 19 Tu es Christus, filius Dei viui. Respondens autem Iesus, dixit ei: Beatus es Simon Bar-

b Tunc præcepit discipulis suis [ut nemini] dicerent f quia ipse esset Iesus Christus. h Exinde cepit Iesus ostendere discipulis suis, quia oportet eum k ire Ierosolymam, & multa pati a Senioribus, & Scribis, & Principibus Sacerdotum, & occidi, & m tertia die resurgere. Et [assumens] eum Petrus, cepit increpare illum o dicens: Absit a te, Domine: non erit tibi hoc. Qui conuersus, dixit Petro: Vade q post me Satana, scandalum es mihi: quia non sapiš ea, quæ Dei sunt, sed ea, quæ hominum.

AVdiuit autem Herodes tetrarcha f omnia, quæ fiebant ab eo, h & hæsitabat eo quod diceretur a quibusdam: Quia Ioannes surrexit a mortuis: a quibusdam vero: Quia Elias apparuit: ab alijs autem: Quia propheta vnus de antiquis surrexit. Et [ait] k Herodes: Ioannem ego decollauit: Quis est autem iste, de quo ego talia audio? o Et quarebat videre eum.

5 Et factum est cum solus esset orans, erant cum illo & discipuli: & [interrogauit] 7 illos, dicens: Quem me dicunt esse [turba?] 12 At illi responderunt, & dixerunt: Ioannem Baptistam, alij autem Eliam, 15 alij vero quia vnus Prophetæ de prioribus surrexit. Dixit autem illis: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Christum Dei.

a At ille c increpans illos, præcepit ne cui dicerent e hoc, dicens: Quia oportet filium hominis multa pati, & reprobari a Senioribus, & [Principibus] Sacerdotum, & Scribis, & occidi, & tertia die resurgere.

MAR. VIII.

MAT. XVI.

LVC. IX.

ET c convocata,
turba cum disci-
pulis suis, dixit eis: Si
quis vult c me sequi,
[deneget] semetipsum:
& tollat Crucem suā, &
sequatur me. Qui enim
voluerit animam suam
saluam facere, perdet
eam: & qui autem per-
diderit animam suam
propter me, & Euange-
lium, saluam faciet ea.

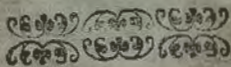
Quid enim [proderit]
homini, si lucretur mun-
dum [totum:]: & detri-
mentum 3 animæ suæ fa-
ciat? Aut [quid] dabit
homo [commutationis]
pro anima sua? 5 Qui
enim me confusus fue-
rit, & verba mea 7 in
generatione ista adul-
tera & peccatrice: 9 &
filius hominis 10 confun-
deretur eum, cum venerit
11 in gloria Patris sui
12 cum angelis sanctis.
16 Et dicebat illis: Amē
dico vobis, quia sunt
quidā de hic stantibus,
qui non gustabunt mor-
tem c donec videāt re-
gnum Dei veniens in
virtute ..

TVNC IESVS
dixit [discipu-
lis suis:] Si quis vult
post me venire, abne-
get semetipsum, &
tollat Crucem suam, &
sequatur me. Qui
enim voluerit animam
suam saluam facere,
perdet eam, qui autem
perdiderit animā suam
propter me, inueniet
eam.

1 Quid enim prodest
homini, si mundum
vniuersum lucretur,
animæ vero suæ detri-
mentum patiatur? 4
Aut quam dabit homo
commutationem pro
anima sua. 15 Filius
enim hominis ventu-
rus est in gloria Patris
sui cum angelis suis:
& tunc reddet vnicui-
que secundum opera
eius. Amen dico vobis,
sunt quidam de hic stan-
tibus, qui non gusta-
bunt mortem, donec vi-
deant 17 Filium homi-
nis venientem in regno
suo.

DIcebat] autem d
ad omnes: Si quis
vult post me venire, ..
f abneget semetipsum,
& tollat A Crucem,
suam quotidie, & se-
quatur me. Qui enim
voluerit animam suam
saluam facere, perdet
illam: nam qui perdi-
derit animam suam pro
pter me, saluam faciet
illam.

Quid enim [proscit]
homo,] si lucretur vni-
uersum mundum, 2 se
autem ipsum perdat,
& detrimentum sui fa-
ciat? Nam qui me 6
erubuerit, & meos ser-
mones: 8 hunc Filius
hominis erubescet 11
cum venerit 13 in ma-
iestate sua, B & Pa-
tris, & sanctorum
Angelorum. Dico au-
tem vobis vere: sunt
[aliqui hic stantes,]
qui non gustabunt mor-
tem donec videant re-
gnum Dei.

Factum

LVC. IX.

F Actum est autem post hæc verba c fere dies octo, & assumpsit Petrum, & Iacobum, & Ioannem, g & ascendit in montem i vt oraret. Et facta est, species vultus eius altera: & [vestitus eius albus, & resurgens.] Et ecce n duo viri [loquebantur cum illo.] o Erant autē C Moyses, & Elias, D visi in maiestate: q & dicebant excessū eius, quē cōpleturus erat in Ierusalem. C Petrus vero, & qui cū illo erant, grauati erant somno. Et euigilantes viderūt

1 Et factum est cum discederent ab illo, [ait] Petrus ad Iesum: [Præceptor] bonum est nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, vnum Tibi, & vnum Moysi, & vnum Elie: 4 Nesciens quid diceret. Hæc autē ē illo loquente, facta est nubes, & 8 obumbravit eos: & timuerunt, intrantibus illis in nubem. Et 11 vox facta est de nube, dicens: D Hic est Filius meus dilectus, ipsū audite. 14 Et dum fieret vox, 17 inuentum est Iesus solus.

lite timere. Leuantes autem oculos suos, neminem viderunt, f & nemini dixerunt in illis diebus quidquam ex his, quæ viderant.

rit. e Et verbum continuerunt apud se: conquirentes quid esset: Cum a mortuis resurrexerit, g Et interrogabant eum, dicentes: Quid ergo dicunt Pharisei, & Scribæ, quia Eliam oportet venire, primum? Qui respondens: ait illis: Elias i cum venerit primo, restituet omnia: & quo modo scriptum est in vilium hominis, vt multa patiat, & contemnatur. Sed dico vobis quia & Elias venit (& fecerunt illi quacūque voluerunt) l sicut scriptum est de eo.

MAR. IX.

Et b post dies sex, assumpsit Iesus Petrum, & Iacobum, & Ioannem: e & ducit illos B in montē h excelsum seorsum f solos, & transfiguratus est [coram ipsis.] l Et vestimenta eius facta sunt splendentia, & candida nimis velut nix, qualia fullo non potest super terram cādida facere. Et [apparuit illis Elias cum Moysse:] p & erant loquentes cum Iesu.

IOAN. I.

r Et vidimus f gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratiæ, & veritatis.

Et respondens Petrus, ait [Iesu: Rabbi,] bonum est nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, Tibi vnū, & Moysi vnum, & Elie vnum. [Non enim sciebat] quid diceret: 9 erant enim timore exterriti: & facta est nubes [obumbrans] eos: 15 & [uenit] vox de nube, dicens: Hic est Filius meus 12 charissimus: audite illum: 19 Et statim circumspicientes, neminem amplius viderunt, nisi Iesum tantum secum.

Et descendantibus illis de monte, præcepit illis b ne cuiquam quæ vidissent, narrent: nisi cum Filius hominis a mortuis resurrexerit.

furgat. Et [interrogauerunt] eum discipuli, dicentes: Quid ergo scriba dicunt quid Eliam oportet venire? h ac ille respondens, ait eis: Elias quidem venturus est, & restituet omnia. k dico autem vobis, quia Elias iam venit, & non cognouerunt eum, sed fecerunt in eo quæcumque. F voluerunt. m Sic & Filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli, quia de Ioanne Baptista dixisset eis.

MAT. XVII.

Et post dies sex d assumptus Iesus Petrus, A & Iacobum, & Ioannem fratrem eius, & ducit illos in montem excelsum seorsum: & transfiguratus est ante eos. Et respexit facies eius sicut sol: vestimenta autem eius facta sunt [alba] sicut nix. m Et ecce apparuerunt illis Moyses, & Elias cum eo loquentes.

2 Respondens autē 3 Petrus, dixit ad Iesum: Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula, Tibi vnū, Moysi vnum, & Elie vnū. 5 Adhuc eo loquente, ecce nubes 7 lucida obumbravit eos. 10 Et ecce vox de nube, dicens: Hic est Filius meus dilectus, 13 in quo mihi bene complacuit ipsum audire. 16 Et 15 audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde. 18 Et accessit Iesus, & tergit eos: dixitq. eis: Surgite, & nō de monte, E præcepit eis Iesus, c dicens: Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis a mortuis resurrexerit.

Factum

LVC. IX.

F Actum est autem in sequenti die, descendit illis de monte, ^A occurrit illis turba multa. Et ecce, ^[uir] de turba ^m exclamavit, ^C dicens: O Magister, obsecro te, respice in filium meum quia vnicus est mihi: ^q & ecce spiritus apprehendit eum, ^z & subito clamat, ^u & elidit, & dissipat eum cum spuma, & vix discedit dilanians eum: ^x & rogavi discipulos tuos ut eicerent illum, ^z non potuerunt.

Respondens autem Iesus, dixit: O generatio infidelis, & peruersa, usquequo ero [apud vos], ^z & patiar vos? ⁶ Adhuc huc filium tuum. ⁸ Et cum accederet, ¹⁰ elisit illum, ^[dæmonium] ¹¹ & dissipavit. Et increpavit Iesus ¹⁴ spiritum immundum, ¹⁸ & sanauit puerum, ²⁰ & reddidit illum patri eius. Stupebant autem omnes in magnitudine Dei.

autem ait illi: Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et continuo exclamans pater pueri, cum lacrimis aiebat: Credo, Domine: adiuua incredulitatem meam. Et cum videret Iesus concurrentem turbam, cominatus est spiritui immundo, dicens illi: Surde, & mute spiritus, ego precipio tibi, exi ab eo: & amplius ne introeas in eum. Et exclamans, & multum discerpens eum, exijt ab eo, ^E & factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent: Quia mortuus est. Iesus autem tenens manum eius, eleuauit eum, & surrexit.

MAR. IX.

E T veniens ad discipulos suos vidit turbam magnam circa eos, ^B & Scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis populus videns Iesum, stupefactus est, & ex-pauerunt, ^d & accurrentes saluabant eum. Et ^f interrogauit eos: ^B Quid inter vos conquiritis? ¹ Et respondens ⁱ vnus de turba, ^[dixit:] ⁿ Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum: ^r qui vbi-cumque eum apprehenderit, ^t allidit illum, & spumat, & stridet dentibus, & arescit: ⁷ & dixi discipulis tuis ut eicerent illum, & non potuerunt.

Qui respondens ^z eis, dixit: O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quamdiu vos patiar? ⁷ afferte illum ad me. ¹⁰ Et attulerunt eum. ⁹ Et cum vidisset eum, statim spiritus conturbauit illum: ¹² & elisus in terram, volutabatur spumans. Et interrogauit patrem eius:

Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab infantia: & frequenter eum in ignem, & in aquas misit ut eum perderet. sed si quid potes, adiuua nos, misertus nostri. Iesus

MAT. XVII.

E T cum venisset ad turbam, ^h accessit ad eum homo ^x genibus prouolutus ante eum, dicens: P Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est, & male patitur: ^x nam sæpe cadit in ignem, & crebro in aquam. & obtuli eum discipulis tuis, ^z non potuerunt ^z curare eum.

Respondens autem ³ Iesus, ait: O generatio incredula, ⁵ & peruersa, quousque ero vobiscum? ⁷ Afferte huc illum ad me. ¹³ Et increpauit illum Iesus, ^z exijt ab eo ¹⁶ dæmonium, ¹⁹ & curatus est puer ex illa hora.

Et

MAR. IX.

MAT. XVII.

LVC. IX.

ET cum introisset in domum, ^c discipuli eius secreto ^e interrogabant eum: *Quare nos non posuimus eijcere eum? Et dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione, & ieiunio. Et inde profecti prætergredebantur Galilæam: nec volebat quemquam scire.* ⁱ Docebat autem ⁿ discipulos suos, & dicebat illis: *Quoniam Filius hominis [tradetur] in manus hominū,* ^o & occidet eum, & occisus tertia die resurget. *At illi ignorabant verbum, & timebant interrogare eum.*

¹ Et venerunt Capharnaum.

& dixerunt ei: Magister vester non soluit didrachma? Ait: Etiam. Et cum intrasset in domum, præuenit eum Iesus, ^p dicens: Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributum vel censum? à filiis suis, an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Iesus: Ergo liberi sunt filij. Ut autem non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & eum piscem, qui primus ascenderit, ^e tolle: & aperto ore eius, ^f inuenies staterem: illum sumens, da eis pro me, & te.

Tunc acceperunt ^d discipuli ad Iesum secreto, & [dixerunt.] ^f Quare nos non posuimus eijcere illum? Dixit illis Iesus: Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic, Transi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non eijcitur nisi: ^g [per orationem, & ieiunium.] ^h Conuersantibus autem

eis in Galilæa, [dixit]

illis Iesus: ^m Filius hominis [tradendus est] ⁿ in manus hominum: & occidet eum, & tertia die resurget ⁿ? Et contristati sunt vehementer.

Omnibusque mirantibus in omnibus, quæ faciebat, dixit [ad discipulos suos:] ^g Ponite vos in cordibus vestris sermones istos: *Filius enim hominis ⁱ futurum* est ut tradatur in manus hominum. ^p At illi ignorabant verbum istud, & erat velatum ante eos ut nō sentirent illud: & timebant eum interrogare de hoc verbo.

LVC. IX.

Neravit autem cogitatio in eos, quis eorum maior esset. Ac Iesus videns cogitationes cordis illorum, apprehendit puerum, & statuit illum tecum se, & ait illis: [Quicumque suscepit puerum istum in nomine meo, me recipit: & quicumque me receperit, recipit eum, qui me misit.] e Nam qui minor est inter vos omnes, hic maior est.

A ait illis: Quisquis unum n ex huiusmodi pueris receperit o in nomine meo, me recipit: & quicumque me suscepit, non me recipit.

Respondit autem Iohannes di [Respondit] 2 illi Iohannes, [dicens: Magister,] vidimus quemdam in nomine tuo eicientem demonia, & prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum. Et ait ad illum Iesus: Nolite prohibere: qui enim non est aduersum vos, pro vobis est.

Uersum vos, pro vobis est. Quisquis enim mine meo, quia Christi estis: amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

Et quisquis scandalizauerit unum ex his pusillis [creantibus] in me: [bonum est ei magis si circumdaretur] mola asinaria collo eius, & [in mare mitteretur]. b Et si scandalizauerit te manus tua, abscide illam: c Bonum est tibi debile introire in vitam, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem: vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur. Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum: d Bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis: vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur. Quod si oculus tuus scandalizat te, [eice] eum: e Bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur. Omnis enim igne salietur, & omnis victima sale salietur. Bonum est sal: quod si sal insulum fuerit: in quo illud condietis? Habete in vobis sal, & pacem habere inter vos. f Super eam magis quam super nonagintanovum, quæ non errauerunt. Sic non est voluntas patris vestri, qui in cælis est, ut pereat vnus de pusillis istis.

MAR. IX.

Qui b cū domi essent, interrogabat eos: Quid in via tractabatis? At illi tacebant. siquidem in via inter se disputaerant, quis eorum maior esset. Et residens vocavit duodecim, d & ait illis: Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, & omnium minister. g Et accipiens puerum, statuit h eum in medio eorum: quem cū cō-

potum dederit vobis calicem aquæ in nomine meo, non perdet mercedem suam.

Qui autem scandalizauerit vnū de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundū maris. Vā mūdō a scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala: verumtamē vā homini illi, per quem scandalū venit. [Si autē manus tua, vel pes tuus] scandalizat te: abscide eum, & proice abs te: bonum tibi est ad vitā [ingredi debile, vel claudum, quā duas manus, vel duos pedes habentē mitti in ignem æternum.] Et si oculus tuus scandalizat te, c erue eum, E & proice abs te: bonum tibi est [cum vno oculo in vitam] intrare, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: e Videte ne contēnatis vnū ex his pusillis: dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis sēper vidēt faciem Patris mei, qui in cælis est. Venit enim Filius hominis saluare quod perierat. Quid vobis videtur? si fuerint alicui ceterū oues, & errauerit vna ex eis: nonne relinquit nonagintanovū F in montibus, & vadit querere eā, quæ erravit? & si contigerit ut inueniat eā: amē dico vobis, quæ gaudeat super eam magis quam super nonagintanovū, quæ non errauerunt. Sic non est voluntas patris vestri, qui in cælis est, ut pereat vnus de pusillis istis.

MAT. XVIII.

N illa hora accesserunt discipuli ad Iesum, dicentes: Quis putas, maior est in regno cælorum? f Et aduocans Iesus paruulum, statuit eum in medio eorum, & dixit: n Amen dico vobis, nisi conuerſi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regno cælorum. Et qui suscepit vnū paruulum talem in nomine meo, suscepit.

MAT. XVIII.

SI autem peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, ^A & ipsum solum. si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum, ^B vel duos, ut in ore duorum, vel trium testium stet omne verbum. Quod si non audierit eos: dic Ecclesie: ^C si autem Ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus, & publicanus. Amen dico vobis, quaecumque alligaueritis super terram, erunt ligata & in caelo: & quaecumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo. Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in caelis est. Vbi enim sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ^D in medio eorum.

Tunc accedens Petrus ad eum, dixit: Domine quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? usque septies? Dicit illi Iesus: Non dico tibi usque septies: sed usque septuagies septies. Ideo assimilatum est regnum caelorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et cum coepisset rationem ponere, oblatus est ei vnus, qui debebat ei decem millia talenta. Cum autem non haberet unde redderet, iussit eum dominus eius vendari, & uxorem eius, & filios, & omnia, quae habebat, & reddi. Procidens autem servus ille, ^E orabat eum, dicens: Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Misertus autem dominus serui illius, dimisit eum, & debitum dimisit ei. Egressus autem servus ille inuenit unum de conseruis suis, qui debebat ei centum denarios; & tenens suffocabat ^F eum, dicens: Redde quod debes. Et procidens conseruus eius, rogabat eum, dicens: Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, & misit eum in carcerem ^G donec redderet debitum. Videntes autem conserui eius ^H quae fiebant, contristati sunt valde: & venerunt, & narrauerunt domino suo omnia, ^I quae facta fuerant. Tunc vocauit illum dominus ^K suus: & ait illi: Serue nequam, omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit & te misereri conserui tui, sicut & ego tui misertus sum? Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet vniuersum debitum. Sic & Pater meus caelestis faciet vobis, si non remiseritis vnusquisque fratri suo de cordibus vestris.

MAT. XIX.

MAR. IX.

IOAN. VII.

ET factum est,
cum consummas-
set Iesus sermones istos,
emigravit à Galilæa.

ET inde exur-
gens.
Iudæorum, Scenopegia. Dixerunt autem ad
fratres eius: Transi hinc, & vade in Iudæa,
ut & Discipuli tui videant opera tua, quæ facis.

ERat autem in-
proximo dies fe-

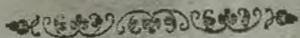
Nemo quippe in occulto quid facit, & querit ipse in palam esse: si hæc facis, manifesta te ipsum mundo. Neque enim fratres eius credebant in eum. Dicit ergo eis Iesus: Tempus meum nondum aduenit: tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos: me autem odit: quia ego testimonium perhibeo de illo quod opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendo ad diem festum istum: quia meum tempus nondum impletum est. Hæc cum dixisset, ipse mansit in Galilæa. Ut autem ascenderunt fratres eius, tunc & ipse ascendit ad diem festum non manifeste, sed quasi in occulto.

LVC. IX.

ET factum est autem dum complerentur dies assumptionis eius, & ipse faciem suam firmavit ut iret in Ierusalem. Et misit nuncios ante conspectum suum: & euntes intraverunt in ciuitatem Samaritanorum ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia facies eius erat euntis in Ierusalem. Cum vidissent autem Discipuli eius Iacobus, & Ioannes, dixerunt: Domine, vis dicimus ut ignis descendat de celo, & consumat illos? Et conuersus increpauit illos, dicens: Nescitis cuius spiritus estis. Filius hominis non venit animas perdere, sed saluare. Et abierunt in aliud castellum.

LVC. XVII.

ET factum est, dum iret in Ierusalem, transibat per mediam Samaritiam, & Galilæam. Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrunt ei decem viri leprosi, qui steterunt à longe: & leuauerunt vocem, dicentes: Iesu præceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos sacerdotibus. **E**T factum est, dum irent, mundati sunt. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens: & hic erat Samaritanus. Respondens autem Iesus, dixit: Nonne decem mundati sunt? & nouem ubi sunt? Non est inuentus qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge, vade: quia fides tua te saluum fecit.

dic
me
cel
cer
si
ege
au
No
int
Re
de
cin
tur
iue
ex
&
hu
go
no
su
ma
&
Pl
te
ti
Q
it
in
te
Q
a
sp
h
C
c
R
b
a
R
r
c
é
M
f
r

IOAN. VII.

Iudæi ergo quærebant eum in die festo, & dicebant: Vbi est ille? Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim dicebant: Quia bonus est. Alij autem dicebant: Non, sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Iudæorum. Iam autem die festo mediante, ascendit Iesus in templum, & docebat. A. Et mirabantur Iudæi, dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? Respondit eis Iesus, & dixit: Mea doctrina non est mea, sed eius, qui misit me. Si quis voluerit voluntatem eius facere: cognoscat de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego: a me ipso loquar. Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam quærit. qui autem quærit gloriam eius, qui misit eum, hic verax est, & iniustitia in illo non est. Nonne Moyses dedit vobis legem: & nemo ex vobis facit legem? Quid me quæritis interficere? Respondit turba, & dixit: Dæmonium habes: quis te quærit interficere? Respondit Iesus, & dixit eis: Vnum opus feci, & omnes miramini: Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia ex Moyse est, sed ex patribus) & in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non soluiatur, iudicatis hominem: mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate. Dicebant ergo quidam, ex Ierosolymis: Nonne hic est, quem quærunt interficere? Et ecce palam loquitur, & nihil ei dicunt. Numquid vere cognouerunt Principes quia hic est, Christus? Sed hunc scimus vnde sit: Christus autem cum venerit, nemo scit vnde sit. Clamabat ergo Iesus in templo docens, & dicens: Et me scitis, & vnde sim scitis: & a me ipso non veni, sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis. Ego scio eum: quia ab ipso sum, & ipse me misit. Quærebant ergo eum apprehendere: & nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora eius. De turba autem multi crediderunt in eum, & dicebant: Christus cum venerit, numquid plura signa faciet quàm quæ hic facit?

Audierunt Pharisei turbam murmurantem de illo hæc: & miserunt Principes, B. & Pharisei ministros ut apprehenderent eum. Dixit ergo eis Iesus: C. Adhuc modicum tempus vobiscum sum: & vado ad eum, qui me misit. Quæretis me, & non inuenietis: & vbi ego sum, vos non potestis venire. Dixerunt ergo Iudæi ad semetipsos: Quò hic iturus est, quia non inueniemus eum? numquid in dispersionem Gentium iturus est, & docurus Gentes? Quis est hic sermo, quem dixit: Quæretis me, & non inuenietis: & vbi sum ego, vos non potestis venire? In nouissimo autem die magno festiuitatis stabat Iesus, & clamabat, dicens: Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viue. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus, quia Iesus nondum erat glorificatus. Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius, dicebant: Hic est vere propheta. Alij dicebant: Hic est Christus. Quidam autem dicebant: Numquid a Galilæa venit Christus? Nonne Scriptura dicit: Quia ex femine David, & de Bethlehém castello, vbi erat David, venit Christus? Dissensio itaque facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed nemo misit super eum manus. Venerunt ergo ministri ad Pontifices, D. & Phariseos. Et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum? Responderunt ministri: Numquam sic locutus est homo, sicut hic homo. Respondit ergo eis Pharisei: Numquid & vos seducti estis? Numquid ex Principibus aliquis credidit in eum, aut ex Phariseis? sed turba hæc, quæ non nouit legem, maledicti sunt. Dixit Nicodemus ad eos, ille, qui venit ad eum nocte, qui vnus erat ex ipsis: Numquid lex nostra iudicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, & cognouerit quid faciat? Responderunt, & dixerunt ei: Numquid & tu Galilæus es? Scrutare Scripturas, & vide quia a Galilæa propheta non surgit. Et reuersi sunt vnusquisque in domum suam.

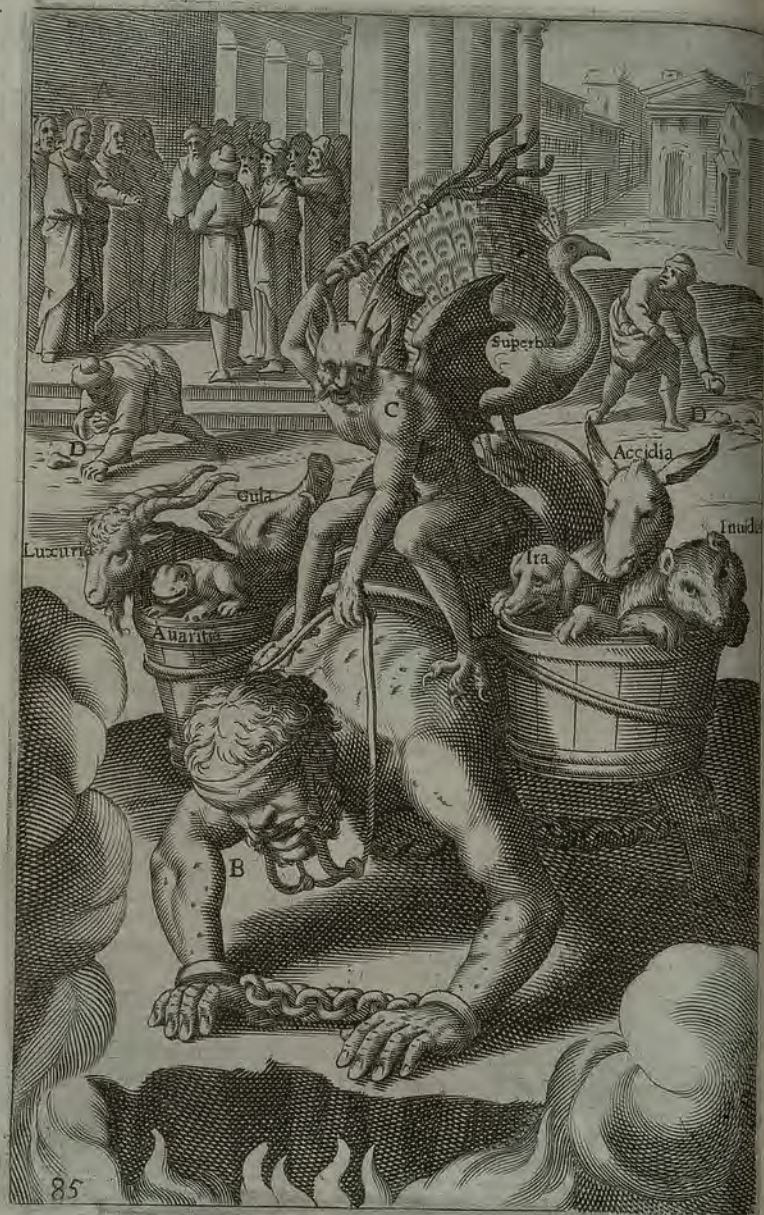
IOAN. VIII.

Iesus autem perrexit in montem Olineti : & diluculo iterum venit in templum, & omnis populus venit ad eum, & sedens docebat eos. Adducent autem Scribæ, & Pharisei mulierem in adulterio deprehensam : & statuerunt eam in medio, & dixerunt ei : Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis ? Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Iesus autem inclinans se deorsum, ^B digito scribebat in terra. Cum ergo perseverarent interrogantes eum, erexit se, & dixit eis : Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. Et iterum se inclinans, scribebat in terra. Audientes autem vnus post vnum cecidit, incipientes à senioribus : & remansit solus Iesus, & mulier in medio stans. Erigens autem se Iesus, dixit ei : Mulier, vbi sunt, qui te accusabant ? nemo te condemnauit ? Quæ dixit : Nemo, Domine. Dixit autem Iesus : Nec ego te condemnabo : Vade, & iam amplius noli peccare.

Iterum ergo locutus est eis Iesus, ^D dicens : Ego sum lux mundi : qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergo ei Pharisei : Tu de te ipso testimonium perhibes : testimonium tuum non est verum. Respondit Iesus, & dixit eis : Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum : quia scio vnde veni, & quò vado : vos autem nescitis vnde venio, aut quò vado. Vos secundum carnem iudicatis : ego non iudico quemquam : & si iudico ego, indicium meum verum est, quia solus non sum : sed ego, & qui misit me, Pater. Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est. Ego sum, qui testimonium perhibeo de me ipso : & testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater. Dicebant ergo ei : Vbi est Pater tuus ? Respondit Iesus : Neque me scitis, neque Patrem meum : si me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis.

Hæc verba locutus est Iesus in gazophylacio, docens in templo : & nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora eius. Dixit ergo iterum eis Iesus : Ego vado, & quæretis me, & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non potestis venire. Dicebant ergo Iudæi : Numquid interficiet semetipsum, quia dixit : Quò ego vado, vos non potestis venire ? Et dicebat eis : Vos de deorsum estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo. Dixit ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris : si enim nõ credideritis quia ego sũ, moriemini in peccato vestro. Dicebat ergo ei : Tu quis es ? Dixit eis Iesus : Principiũ, qui & loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui, & iudicare, sed qui me misit, verax est : & ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundo. Et non cognouerunt quia Pater eius dicebat Deũ. Dixit ergo eis Iesus : Cũ exaltaueritis Filiũ hominis, tũc cognoscetis quia ego sũ, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor : & qui me misit, mecum est, & nõ reliquit me solũ : quæ ego quæ placita sunt ei, facio sēper. Hæc illo loquēte, multi crediderunt in eum.

Dicebat

D
tater
& c
sp
rum
Filiu
criti
mo t
& v
runt
oper
verit
V
non
Deu
& v
non
Dial
ab i
men
si ve
Si v
aud
go l
& d
nor
rian
mor
D
mor
guf
qui
dit
qui
eun
men
ve r
Qu
Am
go
ten

IOAN. VIII.

Dicebat ergo Iesus A ad eos, qui crediderunt ei, Iudæos: Si vos manseritis in sermone meo, vere Discipuli mei eritis: & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Responderunt ei: Semen Abraham sumus, & nemini seruiuimus vnquam: quomodo tu dicis: Liberi eritis? Respondit eis Iesus: Amen, amen dico vobis: quia omnis, qui facit peccatum, seruus est peccati. seruus autem non manet in domo in æternum: Filius autem manet in æternum. si ergo vos Filius liberauerit, vere liberi eritis. Scio quia filij Abraham estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor: & vos quæ vidistis apud patrem vestrum, facitis. Responderunt, & dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Iesus: Si filij Abraham estis, opera Abraham facite. Nunc autem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis locutus sum, quæ audiui a Deo: hoc Abraham non fecit.

Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex fornicatione non sumus nati: vnum patrem habemus Deum. Dixit ergo eis Iesus: Si Deus pater vester esset: diligeritis vtique me. ego enim ex Deo processi, & veni: neque enim a me ipso veni, sed ille me misit. Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum. Vos ex patre Diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: cum loquitur mendacium, ex proprijs loquitur, quia mendax est, & Pater eius. Ego autem si veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt ergo Iudæi, & dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Respondit Iesus: Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, & vos inhonorastis me. Ego autem nō quæro gloriam meam: est qui quærat, & iudicet. Amen, amen dico vobis: si quis sermonem meum seruauerit, mortem non videbit in æternum.

Dixerunt ergo Iudæi: Nunc cognouimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est, & Propheta: & tu dicis: Si quis sermonem meum seruauerit, non gustabit mortem in æternum. Numquid tu maior es Patre nostro Abraham, qui mortuus est: & Propheta mortui sunt. Quem te ipsum facis? Respondit Iesus: Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus, qui glorificat me, quæ vos dicitis quia Deus vester est, & non cognouistis eum: ego autem noui eum: Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, mendax. Sed scio eum, & sermonem eius seruo. Abraham pater vester exultauit vt videret diem meum: vidit, & gauisus est. Dixerunt ergo Iudæi ad eum: Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti? Dixit eis Iesus: Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides, vt iacerent in eum: Iesus autem abscondit se, & exiit de templo.

I O A N. IX.

ET præteriens Iesus A vidit hominem cæcum à natiuitate: & interrogauerunt eum Discipuli eius: B Rabbi, quis peccauit, hic aut parentes eius, vt cæcus nasceretur? Respondit Iesus: Neque hic peccauit, neque parentes eius: sed vt manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari opera eius, qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari. quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. Hæc cum dixisset, expuit C in terram, & fecit lutum ex spūto, & liniuit lutum D super oculos eius, & dixit ei: Vade, laua E in natatoria Siloe (quod interpretatur, Misus.) Abijt ergo, & lauit, & F venit videns. Itaque vicini, G & qui viderant eum prius quia mendicus erat, dicebant: Nonne hic est, qui sedebat, & mendicabat? Alij dicebant: Quia hic est. Alij autem: Nequaquam, sed similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego sum. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi? Respondit: Ille homo, qui dicitur Iesus, lutum fecit: & vnxit oculos meos, & dixit mihi: Vade ad natatoria Siloe, & laua. Et abijt, laui, & video. Et dixerunt ei: Vbi est ille? At: Nescio. Adducunt eum ad Phariseos, H qui cæcus fuerat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit Iesus, & aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eum Pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, & laui, & video. Dicebant ergo ex Phariseis quidam: Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alij autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et schisma erat inter eos. Dicunt ergo cæco iterum: Tu quid dicis de illo, qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est. Non crediderunt ergo Iudei de illo, quia cæcus fuisset & vidisset, donec vocauerunt parentes I eius, qui viderat: & interrogauerunt eos dicentes: Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt eis parentes eius, & dixerunt: Scimus quia hic est filius noster, & quia cæcus natus est: quomodo autem nunc videat, nescimus: aut quis eius aperuit oculos, nos nescimus: ipsum interrogate: ætatem habet, ipse de se loquatur. Hæc dixerunt parentes eius, quoniam timebant Iudeos: iam enim conspirauerant Iudei, vt si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt: Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocauerunt ergo rursus hominem, qui fuerat cæcus, & dixerunt ei: Da gloriam Deo, nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo eis ille: Si peccator est, nescio: vnum scio, quia cæcus cum essem, modo video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis: Dixi vobis iam, & audistis: quid iterum vultis audire? numquid & vos vultis Discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo ei, & dixerunt: Tu Discipulus illius sis: nos autem Moyse Discipuli sumus. Nos scimus quia Moyse locutus est Deus: hunc autem nescimus vnde sit. Respondit ille homo, & dixit eis: In hoc enim mirabile est quia vos nescitis vnde sit, & aperuit meos oculos: scimus autem, quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, & voluntatem eius facit, hunc exaudit. A sæculo non est auditum quia quis aperuit oculos cæci nati. Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quidquam. Responderunt, & dixerunt ei: In peccatis natus es totus, & tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. K Audiuisset Iesus quia eiecerunt eum foras: & cum inuenisset eum, L dixit ei: Tu credis in Filium Dei? Respondit ille, & dixit: Quis est, Domine, vt credam in eum? Et dixit ei Iesus: Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est. At ille ait: Credo Domine. Et proci dens adorauit eum. Et dixit Iesus: In iudicium ego in hunc mundum veni: vt qui non vident videant, & qui vident cæci fiant. Et audierunt quidam ex Phariseis, qui cum ipso erant, & dixerunt ei: Numquid & nos cæci sumus? Dixit eis Iesus: Si cæci essetis, non haberetis peccatum. nunc vero dicitis: Quia videmus. Peccatum vestrum manet.

Amen,

IOAN. X.

A Men, amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliunde: ^A ille fur est. & latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ouium. ^B Huic ostiarius aperit, & oues vocem eius audiunt, & proprias oues vocat nominatim, & educit eas. ^C Et cum proprias oues emiseric, ante eas vadit: & oues illum sequuntur, quia sciunt vocem eius. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non nouerunt vocem alienorum.

Hoc prouerbum dixit eis Iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Iesus: Amen, amen dico vobis, quia ego sum ostium ouium. Omnes quotquot uenerunt, fures sunt, & latrones, & non audierunt eos oues. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, saluabitur: & ingredietur, & egredietur, & pascua inueniet. Fur non uenit nisi ut furretur, & mactet, & perdat. Ego ueni ut uitam habeant, & abundantius habeant. Ego sum Pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. ^D Mercenarius autem, & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, uidet lupum uenientem, & dimittit oues, & fugit: & lupus rapit, ^E & dispergit oues: mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ouibus. ^F Ego sum Pastor bonus; & cognosco meas, & cognoscunt me meæ. Sicut nouit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo, quæ non sunt ex hoc ouili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ouile, & unus pastor.

Propterea me diligit Pater: quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a meipso, & potestatem habeo ponendi eam: & potestatem habeo iterum sumendi eam: Hoc mandatum accepi a Patre meo. Dissensio iterum facta est inter Iudæos propter sermones hos. Dicebant autem multi ex ipsis: Dæmonium habet, & insanit: quid eum auditis? Alij dicebant: Hæc uerba non sunt dæmonium habentis: numquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire?

Post

LVC. X.

MAT. XI.

Post hæc autem designauit Dominus & alios septuaginta duos: A & misit illos binos B ante faciem suam in omnem ciuitatem, & locum, quo erat ipse venturus. Et dicebat illis: Messis quidem multa; operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam. Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta, & nemiſ per viam saluaueritis. C In quacumque domū intraueritis, primū dicitis: pax huic domui: & si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: si autem, ad vos reuertetur. In eadē autem domo manete edentes, & bibentes, quæ apud illos sunt: dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum. Et in quacumque ciuitate intraueritis, & susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis: & curate infirmos, qui in illa sunt, & dicit illis: Appropinquauit in vos regnū Dei. Et in quacumque ciuitate intraueritis, & non susceperint vos, exeuntes in plateas eius, dicitis: D Etiam pluerem, qui adhæsit nobis de ciuitate vestra, exterminus in vos: tamen hoc scitote, quia appropinquauit regnum Dei. Dico vobis, quia sodomis in die illa remissus erit, quam illi ciuitati.

regnum Dei. Dico vobis, quia sodomis in die illa remissius erit, quam in ciuitate
 Vnde tibi corozain, et tibi bethsaida: quia
 si in Tyro, & Sidone facta fuissent virtutes,
 quae facta sunt in vobis olim in iudicio, & ci-
 nere 2 sedentes [paeniterent]. Veruntamen
 Tyro, & Sidoni remissius erit in iudicio,
 quam vobis. Et tu Capernaum a vsque ad
 caelum exaltata, vsque ad infernum 6 de-
 mergeris. 8 Qui vos audit, me audit: &
 qui vos spernit me spernit. Qui autem me
 spernit, spernit eum, qui misit me
 que in infernum [decedens]. 7 quia, si in
 Sodomis factae fuissent virtutes, quae factae
 sunt in te, forte mansissent in hanc diem. Veruntamen dico vobis, quia terra So-
 domorum remissius erit in die iudicii, quam tibi.

a. Reuerſi ſunt autem ſeptuagintado cum gaudio, dicentes: Domine, etiã demonia ſubiſcuntur nobis in nomine tuo. & Et ait illis: Videbam Satanam ſcille fulgur de celo cadentem. Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici: & nihil vobis nocebit. Verumtamen in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus vobis ſubiſcuntur: gaudete autem, quòd nomina veſtra ſcripta ſunt in calis.

ita sunt in cælis.
 ¶ In ipsa hora ⁊ exultauit Spiritus san-
 ctus, ⁊ dixit: Confiteor tibi pater, Domi-
 ne cali ⁊ terra: quod abscondisti hac à sa-
 pientibus, ⁊ prudentibus, ⁊ reuelasti ea
 paruulis. Etiam Pater: quoniam sic [pla-
 cuit] ante te. Omnia mihi tradita sunt à
 Patre meo. 7 Et nemo scit quis sit Filius,
 nisi Pater: ⁊ quis sit Pater, nisi Filius,
 ⁊ cui uoluerit Filius reuelare. 9 Et
 conuersus ad Discipulos suos, dicit: Bea-
 ti oculi, qui uident quæ uos uidetis. Di-
 co enim uobis, quod multi prophetæ ⁊
 reges uoluerunt uidere quæ uos uidetis,
 ⁊ non uiderunt: ⁊ audire quæ auditis, ⁊
 non audierunt.

1 In illo tempore; respondens; Iesus
6 dixit: Confiteor tibi, Pater, Domine
cæli & terræ, quia abscondisti hæc a sa-
pientibus, & prudentibus, & reuelasti ea
paruulis. Ita Pater: quoniam sic fuit pla-
citur ante te. Omnia mihi tradita sunt a
Patre meo. Et nemo nouit Filium, nisi Pa-
ter: neque Patrem quis nouit, nisi Filius, &
cui uoluerit filius reuelare. 8 Venite ad
me omnes, qui laboratis, & onerati estis,
& ego reficiam vos. Tollite iugum meum
super vos, & discite à me, quia mitis sum,
& humilis corde: & inuenietis requiem
animabus uestris. Iugum enim meum su-
ue est, & onus meum leue.

M

Et

L V C. X.

ET ecce ^A quidam Legisperitus surrexit tentans illū, & dicens: Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo? At ille dixit ad eum: In lege quid scriptum est? quomodo legis? Ille respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut teipsum. Dixitque illi: Recte respondiisti: hoc fac, & viues.

Ille autem volens iustificare seipsum, dixit ad Iesum: Et quis est meus proximus? Susciciens autem Iesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, ^B qui etiam despoliauerunt eum: & plagis impositis abierunt semiuivo relicto. Accidit autem ^C ut sacerdos quidam descenderet eadem via: & viso illo præteriiuit. Similiter & Leuita, ^D cum esset secus locum, & videret eum, pertransiit.

Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum: & videns eum, misericordia motus est. ^E Et appropians alligauit vulnere eius, infundens oleum, & vinum: & imponens illum in iumentum suum, duxit in stabulum, ^F & curam eius egit. Et altera die protulit duos denarios, & dedit stabulario, ^G & ait: Curam illius habe: & quodcumque supererogaueris, ego cum rediero reddam tibi. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Iesus: Vade, & tu fac similiter.

L V C. X.

Factum est autem, dum irent, & ipse intrauit in quoddam castellum: & mulier quædam Martha nomine, ^A excepit illum in domum suam, & huic erat soror nomine Maria, quæ etiã sedens secus ^B pedes Domini, audiebat verbum illius. Martha autem satagebat circa frequens ^C ministerium: quæ stetit, ^D & ait: Domine, non est tibi curæ quod soror mea reliquit me solam ministrare? dic ergo illi, vt me adiuuet. Et respondens dixit illi Dominus: Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga plurma. Porro vnum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

Et factum est: cum esset in quodam loco orans, vt cessauit, dixit vnus ex discipulis eius ad eum. ^E Domine, doce nos orare, sicut docuit & Ioannes discipulos suos. Et ait illis: Cum oratis, dicite: Pater, sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem & ipsi dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem.

Et ait ad illos: Quis vestrum habebit amicum, & ibit ad illũ media nocte, & dicet illi: Amice, comoda mihi tres panes, quoniam amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod ponã ante illum, & ille deintus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, iam ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili, nõ possum surgere, & dare tibi. Et si ille perseverauerit pulsans: dico vobis, & si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit, propter improbitatem tamen eius surget, & dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego dico vobis: Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim, qui petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur.

Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit eum: numquid porriget illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali postis bona dare filiis vestris: quanto magis Pater vester de caelo dabit spiritum bonum petentibus se.

L V C. X I.

ET cum loqueretur, ^A rogauit illum quidā Phariseus vt pranderet apud se. Et ingressus recubuit. ^B Phariseus autem cepit intra se reputans dicere, quare non baptizatus esset ante prandium. Et ait Dominus ad illum : Nunc vos Pharisei quod de foris est calicis, & catini, mundatis : quod autem intus est vestrum, plenum est rapina, & iniquitate. Stulti nonne qui fecit quod de foris est, etiam id, quod de intus est, fecit ? Verumtamen quod superest, date eleemosynā : & ecce oīa mūda sunt vobis.

Sed vā vobis Phariseis, quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, ^C & præteritis iudicium, & charitatem Dei : hæc autem oportuit facere, & illa non omittere. ^D Vā vobis Phariseis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, ^E & salutationes in foro. Vā vobis, quia estis vt monumenta, quæ non apparent, & homines ambulantes supra, nesciunt.

Respondens autem quidam ex Legisperitis, ^F ait illi : Magister, hæc dicens etiam contumeliam nobis facis. At ille ait : Et vobis Legisperitis vā : ^G quia oneratis homines oneribus, quæ portare non possunt, & ipsi vno digito vestro non tangitis sarcinas. ^H Vā vobis, qui ædificatis monumenta Prophetarum : patres autem vestri occiderūt illos. Professio testificamini quod consentitis operibus patrum vestrorum : quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum sepulchra. Propterea & sapientia Dei dixit : Mittam ad illos Prophetas, & Apostolos, & ex illis occident, & persequentur : vt inquiratur sanguis omnium Prophetarum, qui effusus est a constitutione mundi à generatione ista, ^I a sanguine Abel, vsque ad sanguinem Zachariæ, qui perit inter altare, & ædem. ^K Ita dico vobis, requiretur ab hac generatione. Vā vobis Legisperitis, quia tulistis clauem scientiæ, ipsi non introistis, & eos, qui introibant, prohibuistis. ^L Cum autem hæc ad illos diceret, cœperunt Pharisei, & Legisperiti grauer in sistere. & os eius opprimere de multis, insidiantes ei, & quærentes aliquid capere de ore eius, vt accusarent eū.

LVC. XII.

Multis autem turbis circumstantibus, ita ut se inuicem conculcarent, cepit dicere ad Discipulos suos: **A** Attendite a sermone Phariseorum, quod est hypocritis. Nihil autem opus est, quod non reueletur: neque absconditum, quod non sciatur. Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur: & quod in aurem locuti estis in cubiculis, prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis: Ne terreamini ab his, qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis: timeate eum, B qui, postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam. Ita dico vobis, hunc timeate. Nonne quinque passeris vaneunt mittere in gehennam? & vnus ex illis non est in obliuione coram Deo? Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus plaris estis vos:

Dico autem vobis: Omnis, quicumque confessus fuerit me coram hominibus, & Filius hominis confitebitur illum coram Angelis Dei: qui autem negauerit me coram hominibus, negabitur coram Angelis Dei. Et omnis, qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi: ei autem, qui in Spiritum sanctum blasphemauerit, non remittetur. Cum autem inducent vos in synagogas, & ad Magistratus, & Potestates, nolite solliciti esse qualiter, aut quid respondeatis, aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.

Ait autem ei C quidam de turba: Magister, dic fratri meo ut diuidat mecum hereditatem. At ille dixit illi: Homo, quis me constituit iudicem, aut diuisorem super vos? Dixitque ad illos: Videte, & caute ab omni avaritia: quia non in abundantia cuiusquam vita eius est ex his quæ possidet. Dixit autem similitudinem ad illos, dicens. Hominis cuiusdam diuitis vberes fructus ager attulit: & cogitabat intra se, dicens: Quid faciam, quia non habeo quo congregem fructus meos? Et dixit: Hoc faciam: Destruam horrea mea, maiora faciam, & illuc congregabo omnia, quæ nata sunt mihi, & bona mea, & dicam anima mea: anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi Deus: Stulte, hæc nocte animam tuam reperunt a te: quæ autem parasti, cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum diues.

Dixitque ad Discipulos suos: Ideo dico vobis: Nolite solliciti esse anima vestra quid manducetis: neque corpori quid induamini. Anima plus est quam esca, & corpus plus quam vestimentum. **D** Considerate coruos quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, & Deus pascit illos. Quanto magis vos plaris estis illis? Quis autem vestrum cogitando potest adijcere ad staturam suam cubitum vnum? Si ergo neque quod minimum est potestis, quid de ceteris solliciti estis? **E** Considerate lilia quomodo crescunt: non laborant, neque nent: dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria sua vellebatur sicut vnum ex istis. Si autem scenum, quod hodie est in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos pusilla fidei?

Et vos nolite querere quid manducetis, aut quid bibatis: & nolite in sublimi tolli: hæc enim omnia gentes mundi querunt. Pater autem vester scit quoniam his indigeatis. Verumtamen querite primum regnum Dei, & iustitiam eius: & hæc omnia adicientur vobis. Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Vendite quæ possidetis, & date eleemosynam. Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in celis: quo fur non appropriat, neque tinea corrumpit. Vbi enim thesaurus vester est, ibi & cor vestrum erit.

Sint

L V C. X I I.

A Int lumbi vestri præcinði, & lucernæ ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando reuertatur a nuptijs: ut, cum venerit, & pulsauerit, confestim aperiant ei. Beati serui illi, quos cum venerit dominus, inuenerit vigilantes: amen dico vobis, quod præcingerit se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita inuenerit, beati sunt serui illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret vtique, & non sineret perfodiri domum suam. Et vos estote parati: quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet.

Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos dicis hanc parabola, & prudens, quem constituit Dominus supra familiam suam, B vt det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille seruus, quem cum venerit Dominus, inuenerit ita facientem. Vere dico vobis, quoniam supra omnia, quæ possidet, constituet illum. Quod si dixerit seruus ille, in corde suo: Moram facit dominus meus venire: & ceperit percutere seruos, & ancillas, & edere, & bibere, & inebriari: veniet dominus serui illius in die, qua non sperat, & hora, qua nescit, & diuidet eum, partemque eius cum infidelibus ponet. Ille autem seruus, qui cognouit voluntatem domini sui, & non præparauit, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis: cui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Omni autem, cui multum datum est, multum quæretur ab eo: & cui commendauerunt multum, plus petent ab eo.

Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi vt accendatur? Baptismo autem habeo baptizari: & quomodo coarctior vsquedum perficiatur? Putatis quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis, sed separationem: erunt enim ex hoc quinque in domo vna diuisi, tres in duos, & duo in tres diuidentur: pater C in filium, & filius in patrem suum, mater D in filiam, & filia in matrem, socius E in nurum suum, & nurus in socium suam. Dicebat autem & ad turbas: Cum videritis rubem orientem ab occasu, statim dicitis: Nimbis venit; & ita fit. & cum austrum flantem, dicitis: Quia aridus erit: & fit. Hypocrite faciem cæli, & terræ nollis probare: hoc autem tempus quo modo non probatis? Quid autem & a vobis ipsis non iudicatis quod iustum est? Cum autem vadis cum aduersario tuo ad Principem, in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te ad iudicem, & Iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerem. Dico tibi, non exies inde, donec etiam nouissimum minutum reddas.

Aderant autem F quidam ipso in tempore, nuntiantes illis de Galilæis, G quorum sanguinem Pilatus miscebat cum sacrificijs eorum. Et respondens dixit illis: Putatis quod hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt? Non, dico vobis: sed nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi de gem & ogo, supra quos H cecidit turris in Siloe, & occidit eos: putatis quia & ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Ierusalem? Non, dico vobis: sed si penitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis. Dicebat autem & hanc similitudinem: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens fructum in illa, & non inuenit. Dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, & non inuenio: succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat? At ille respondens, dicit illi: Domine dimitte illam & hoc anno, vsque dum fodiam circa illam, & mittam stercore: & si quidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.

L V C. XIII.

ETibat per ciuitates, & castella docens, & iter faciēs in Ierusalē. ^a Ait autē illi quidā: Domine, si pauci sunt, qui saluantur? Ipse autē dixit ad illos: Contendite intrare per angustam portam: ^b quia multi, dico vobis, quærent intrare, & non poterunt. Cum autem intrauerit paterfamilias, & clauferit ostium, incipietis foris stare. ^c & pulsare ostium, dicentes: Domine, aperi nobis: & respondens ^d dicet vobis: Nescio vos vnde sitis: tunc incipietis dicere: Manducauimus coram te, & bibimus, & in plateis nostris docuisti. Et dicet vobis: Nescio vos vnde sitis: discedite a me omnes operarij iniquitatis. Ibi erit fletus, & stridor dentium: cum videritis Abraham, & Isaac, & Iacob, & omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras. Et venient ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Austro, & accūbent in regno Dei. Et ecce sunt nouissimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt nouissimi.

In ipsa die accesserunt quidam ^e Phariseorum, dicētes illi: Exi, & vade hinc: quia Herodes vult te occidere. Et ait illis: Ite, & dicite vulpi illi: Ecce eijcio dæmonia, & fanitates perficio hodie, & cras, & tertia die consummor. Verumtamen oportet me hodie & cras & sequenti die ambulare: quia non capit Prophetam perire extra Ierusalem. Ierusalem, Ierusalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas eos, qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos quemadmodum auis ^f nidum suum sub pennis, & noluiisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico autem vobis, quia non videbitis me donec veniat cum dicetis: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Et

LVC. XIV.

ET factum est cum intraret Iesus in domum **A** cuiusdam Principis Phariseorum sabbato manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat **B** ante illum. Et respondens Iesus dixit ad Legisperitos, & Phariseos, dicens: Si licet sabbato curare? At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum, ac dimisit. Et respondens ad illos dixit: Cuius vestrum asinus, **C** aut bos in puteum cadet, & non continuo extrahet illum die sabbati? Et non poterant ad hæc respondere illi.

Dicebat autem & ad inuitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo, & veniens is, qui te & illum vocauit, dicat tibi: Da huic locum: & tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in nouissimo loco: ut, cum venerit qui te inuitauit, dicat tibi: Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: quia, omnis, qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Dicebat autem & ei, **D** qui se inuitauerat: Cum facis prandium, aut coenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos diuites: ne forte te & ipsi reinuitent, & fiat tibi retributio. sed cum facis conuiuium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos: & beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

Hæc cum audisset quid in de simul discumbentibus, **E** dixit illi: Beatus, qui manducabit panem in regno Dei. At ipse dixit ei: Homo quidam fecit coenam magnam, & vocauit multos. Et misit seruum suum hora coenæ dicere inuitatis ut venirent, quia iam parata sunt omnia. Et coeperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: **F** Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam: rogo te habe me excusatum. Et alter dixit: Iuga bouum emi quinque, **G** & eo probare illa: rogo te habe me excusatum. Et alius dixit: Vxorē duxi, **H** & ideo non possum venire. Et reuersus seruus nuntiavit hæc domino suo. **I** Tunc iratus paterfamilias, dixit seruo suo: Exi cito in plateas, & vicos ciuitatis: & pauperes, ac debiles, & cæcos, & claudos introduc huc. **K** Et ait seruus: Domine, factum est ut imperasti. & adhuc locus est. Et ait dominus seruo: Exi in vias, & sepes: **L** & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem vobis quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit coenam meam.

N

Ibant

IOAN. X.

I Bant autem turbæ multæ cum eo: & conuersus dixit ad illos: Si quis venit ad me, & non odit patrē suū, & matrē, & vxorē, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autē & animam suā, non potest meus esse Discipulus. Et qui non baiulat Crucē suā, & venit post me, non pōt meus esse Discipulus. Quis enim ex vobis volēs turrim ædificare, non prius sedēs cōputat sumptus, qui necessarij sunt, si habeat ad perficiēdū, ne, posteaquā posuerit fundamentū, & non potuerit perficere, oēs, qui vidēt, incipiāt illudere ei, dicētes: Quia hic homo cœpit ædificare, & non potuit cōsummare? Aut quis rex iturus cōmittere bellū aduersus alium regē, non sedēs prius cogitat, si possit cū decē millibus occurrere ei, qui cū viginti millibus venit ad se, alioquin adhuc illo longe agēte, legationē mittēs rogat ea, q̄ pacis sunt. Sic ergo oīs ex vobis, qui nō renūciat oībus, q̄ possidet, nō pōt meus esse Discipulus. Bonū est sal. Si autē sal euauerit, in quo cōdicitur? Neq. in terrā, neq. in sterquiliniū vtile ē, sed foras mittetur. Qui habet aures audiēdi, audiat.

Facta sunt autē Encania in Ierosolymis: & hyēs erat. Et ambulabat Iesus in tēplo, in porticu Salomonis. ^A Circūdederunt ergo eū Iudæi, & dicebant ei: Quousq. animā nostrā tollis? si tu es Christus, dic nobis palā. Respondit eis Iesus: Loquor vobis, & nō creditis. opera, q̄ ego facio in nōe Patris mei, hæc testimoniū perhibēt de me: sed vos nō creditis, q̄a nō estis ex ouibus meis. Oves meæ vocē meā audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitā æternā do eis: & non peribunt in æternū, & non rapiet eas quisquā de manu mea. Pater me⁹ quod dedit mihi, maius oībus est: & nemo potest rapere de manu Patris mei. Ego, & Pater vnū sumus.

Sustulerūt ergo lapides Iudæi, ^B vt lapidaret eū. Rēdit eis Iesus: Multa bona opera ostēdi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt ei Iudæi: De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia: & quia tu homo cum sis, facis te ipsum Deum. Respondit eis Iesus: Nonne scriptum est in lege vestra: quia Ego dixi, dij estis? Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, & non potest solui scriptura: quē Pater sanctificauit, & misit in mundum, vos dicitis: Quia blasphemas: quia dixi, Filius Dei sum? Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio: & si mihi non vultis credere, operibus credite, vt cognoscatis, & credatis quia Pater in me est, & ego in Patre.

^a Quærebāt ergo eū ^C apphēdere: & exiuit de ^D manib⁹ eorū. Et abiit iterū ^E trās Iordanē ^E in eū locū, vbi erat Ioannes baptizās primū: & ^D māsit il-

MAT. XIX.

^b Et venit in fines Iudææ trans Iordanem, ^d & secutæ sunt eum, turbæ multæ, ^g & curauit eos tibi.

lic: ^h Et multi venerūt ad eū, & dicebant: Quia Ioānes qdē signū fecit nullum. Omnia autem quæcūq. dixit Ioannes de hoc, vera erant. Et multi crediderūt in eū.

MAR. X.

Venit in fines Iudææ [ultra] Iordanem: ^e & conueniunt iterū turbæ ^f ad eum: & sicut consueuerat, iterum docebat illos.

LVC. XV.

ERant autem appropinquantes ei publicani,^A & peccatores vt audirent illum. Et murmurabant Pharifæi, & Scribæ, dicentes: Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam dicens: Quis ex vobis homo, qui habet centum oues: ^B & si perdiderit vnâ ex illis, nonne dimittit nonagintanouem in deserto, & vadit ad illam, quæ perierat, donec inueniat eam? Et cum inuenerit eam, imponit in humeros suos ^C gaudens: & veniens domum conuocat amicos, & vicinos, dicens illis: ^D Congratulamini mihi quia inueni ouem meam, quæ perierat? Dico vobis quòd ita gaudium erit in cælo super vno peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonagintanouem iustis, qui non indigent pœnitentia.

Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam vnâ, nonne accedit lucernam, ^E & euertit domum, & quærit diligenter, donec inueniat? Et cum inuenerit conuocat amicas, ^F & vicinas, dicens: Congratulamini mihi quia inueni drachmam, quam perdideram? Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super vno peccatore pœnitentiam agente.

LVC. XV.

AIT autem: Homo quidam habuit duos filios: & dixit adolescentior ^A ex illis Patri: Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit. Et diuisit illis substantiam. Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, & ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose. ^B Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, & ipse coepit egere. Et abiit, & adhæsit vni ciuium regionis illius. Et misit illum in villam suam vt pasceret porcos. ^C Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant: & nemo illi dabat.

In se autem reuersus, ^D dixit: Quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereor! Surgam, & ibo ad Patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cælum, & coram te: iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenarijs tuis. Et surgens venit ad Patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum Pater ipse, & misericordia motus est, & accurrens cecidit ^E super collum eius, & osculatum est eum. Dixitque ei filius: Pater, peccaui in cælum & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus. Dixit autem Pater ad seruos suos: Cito proferte stolam primam, ^F & induite illum, & date annulum ^G in manum eius, & calceamenta ^H in pedes eius: & adducite vitulum faginaturn, ^I & occidite, & manducemus, & epulemur: quia hic filius meus mortuus erat, & reuixit: perierat, & inuentus est. Et coeperunt epulari.

Erat autem filius eius senior in agro: & cum veniret, & appropinquaret domui, audiuit symphoniam, ^K & chorum: & vocauit vnum de seruis, & interrogauit quid hæc essent. Isque dixit illi: Frater tuus venit, & occidit Pater tuus vitulum faginaturn, quia saluum illum recepit. Indignatus est autem, & volebat introire. Pater ergo illius egressus, ^L coepit rogare illum. At ille respondens, dixit Patri suo: Ecce tot annis seruius tibi, & nunquam mandatum tuum præterui, & nunquam dedisti mihi hoedum vt cum amicis meis epularer: sed postquam filius tuus hic, qui deuorauit substantiã suã cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum faginaturn. At ipse dixit illi: Fili, tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt: epulari autem, ^M & gaudere oportebat, quia frater tuus hic, mortuus erat, & reuixit: perierat, & inuentus est.

LVC. XVI.

Dicebat autem & ad Discipulos suos: Homo quidam erat diues, ^A qui habebat Villicum: & hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius. Et vocauit illum, ^B & ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationē villicationis tuæ: iam enim non poteris villicare. Ait autem Villicus intra se: Quid faciam quia dominus meus aufert a me villicationē? fodere non valeo, mendicare erubescō. Scio quid faciam, vt, cum amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos suas. Conuocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo: Quantum debes domino meo? ^C At ille dixit: Centum cados olei. Dixitq. illi: Accipe cautionem tuam: & sede cito, scribe quinquaginta. Deinde alij dixit: Tu vero quantum debes? Qui ait: Centum coros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas, & scribe octoginta. Et laudauit Dominus Villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filij huius sæculi prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt.

Et ego vobis dico: facite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt, cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula. Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis est: & qui in modico iniquus est, & in maiori iniquus est. Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis: quod verum est, quis credet vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrum est, quis dabit vobis?

Nemo seruus potest duobus dominis seruire: aut enim vnum odiet, & alterum diligit: aut vni adhærebit, & alterum contemnet: non potestis Deo seruire, & mammonæ. Audiebant autem omnia hæc Pharisei, qui erant auari: & deridebant illum. Et ait illis: Vos estis, qui iustificatis vos coram hominibus: Deus autē nouit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum. Lex, & prophetæ vsque ad Ioannem: ex eo regnum Dei euangelizatur, & omnis in illud vim facit. Facilius est autem calum, & terram præterire, quàm de Lege vnum apicem cadere.

Et

MAT. XIX.

MAR. X.

ET accesserunt ad eum, Pharisei^d tentantes eum, ^a & dicentes: Si licet homini dimittere vxorē suam, quacūq. ex causa? *Qui respōdēs, [ait eis:]* Non legistis, quia^h qui fecit hominē ab initio, masculū, & fēminā fecit eos? & dixit: Propter hoc dimittet homo patrem, & matrē, & adhærebit vxori suę, & erunt duo in carne vna. itaq. iā nō sunt duo, sed vna caro. Quod ergo Deus coniunxit, homo nō separet. Dicunt illi: Quid ergo Moyses mādauit dare libellum repudiij, & dimittere? Ait illis: Quoniā Moyses ad duritiā cordis vestri^k permisit vobis dimittere vxores vestras: *ab initio autem^m non fuit sic.* Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit vxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: & qui dimissam duxerit, mœchatur.

LVC. XVI.

⁵ Dicunt ei Discipuli eius: Si ira est causa hominis cum vxore, non expedit nubere. Qui dixit illis: Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de matris vtero sic nati sunt: & sunt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi, qui seipso castrauerunt propter regnum celorum. Qui potest capere capiat.

² Omnis, qui dimittit vxorē suā, & alteram ducit, mœchatur: ⁴ & qui dimissam a viro ducit, mœchatur.

¹ Et in domo iterū Discipuli eius de eodem interrogauerunt eum. ² Et ait illis: *[Quicumque]* dimiserit vxorem suā, & aliā duxerit, ³ adulteriū cōmittit super eā. Et si vxor dimiserit virum suum, & alij nupserit, mœchatur.

HOM.

LVC. XVI.

Homo quidam erat diues, qui induebatur purpura, & bysso, & epulabatur ^A quotidie splendide. Et erat quidam medicus, nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, ^B vlceribus plenus, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa diuitis, & nemo illi dabat: sed & canes veniebant, ^C & lingeabant vlcera eius.

Factum est autem vt moreretur mendicus, & portaretur ^D ab Angelis in Sinum ^E Abrahæ. Mortuus est autem & ^F diues, & sepultus est in inferno. ^G Eleuans autem oculos suos, cum esset in tormentis, vidit Abraham a longe, & Lazarum in Sinu eius: & ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum vt intingat extremum digiti sui in aquam vt refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. & in his omnibus inter nos, & vos chaos magnum firmatum est: vr hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare.

Et ait: Rogo ergo te Pater vt mittas eum in domum Patris mei. habeo enim quinq. fratres, ^H vt testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham: Habent Moysen, & prophetas: audiant illos. At ille dixit: Non, Pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, poenitentiam agent. Ait autem illi: Si Moysen, & prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

Et

LVC. XVII.

ET ait ad Discipulos suos : Impossibile est vt non veniant scandala :
^A vñ autem illi , per quem veniunt . Vtilius est illi si lapis molaris
 imponatur circa collum eius , & proiciatur in mare , quàm vt scandali-
 zet vnum de pusillis istis . ^B Attendite vobis : Si peccauerit in te frater
 tuus , increpa illum : & si penitentiam egerit , ^C dimitte illi . Et si septies
 in die peccauerit in te , & septies in die conuersus fuerit ad te , dicens : Poe-
 nitet me , dimitte illi . Et dixerunt Apostoli Domino : Adauge nobis fidẽ .
 Dixit autem Dominus : Si habueritis fidem , sicut granum sinapis , dicetis
 huic arbori moro : Eradicare , & transplantare in mare : & obediet vobis .

Quis autem vestrum habens seruum arantẽ aut pascentem , qui regres-
 so de agro dicat illi : Statim transi , recumbe : & non dicat ei : Para quod
 cenem , & præcinge te , & ministra mihi donec manducem , & bibam , &
 post hæc tu manducabis , & bibes ? Numquid gratiam habet seruo illi ,
 quia fecit quæ ei imperauerat ? Non puto . Sic & vos cum feceritis om-
 nia , quæ præcepta sunt vobis , dicite : Serui inutiles sumus : quod debui-
 mus facere , fecimus .

Interrogatus autem à Phariseis : Quando venit regnum Dei ? respon-
 dens eis , dixit : Non venit regnum Dei cum obseruatione : neque dicent :
 Ecce hic , aut ecce illic . Ecce enim regnum Dei intra vos est . Et ait ad
 Discipulos suos : Venient dies quando desideretis videre vnum diem Filij
 hominis , & non videbitis . Et dicent vobis : Ecce hic , & ecce illic . Noli-
 te ire , neque sectemini . nam , sicut fulgur coruscans de sub cælo in ea ,
 quæ sub cælo sunt , fulget : ita erit Filius hominis in die sua . Primum
 autem oportet illum multa pati , & reprobari a generatione hac . Et sicut
 factum est in diebus Noe , ita erit & in diebus Filij hominis . Edebant , &
 bibebant : ^D vxores ducebant , & dabantur ad nuptias vsque in diem , qua
 intrauit Noe in arcam : ^E & venit diluuium , & perdidit omnes . Similiter
 sicut factum est in diebus Lot : Edebant , & bibebant : emebant , & vende-
 bant : plantabant , & ^F ædificabant : qua die autem exijt Lot a Sodomis ,
^G pluit ignem , & sulphur de cælo , & omnes perdidit : secundum hæc erit
 qua die Filius hominis reuelabitur .

In illa hora qui fuerit in lecto , & vasa eius in domo , ne descendat tol-
 lere illa : & qui in agro , similiter non redeat retro . Memores estote ,
 vxoris Lot . Quicumque quæserit animam suam saluam facere , perdet
 illam : & quicumque perdidit illam , viuificabit eam . Dico vobis : in
 illa nocte erunt duo in lecto ^H vno : vnus assumetur , & alter relinquetur :
 duæ erunt ^I molentes in vnum : vna assumetur , & altera relinquetur : duo
 in agro : ^K vnus assumetur , & alter relinquetur . Respondentes dicunt illi :
 Vbi Domine . Qui dixit illis : Vbicumque fuerit corpus , illuc congrega-
 buntur & aquilæ .

Dicebat

LVC. XVIII.

MAT. XIX.

MAR. X.

Dicebat autem & parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare, & non deficere, dicens: Iudex quidam erat in quadam ciuitate, qui Deum non timebat, & hominem non reuerbatur. Vidua autem B quidam erat in ciuitate illa, & veniebat ad eum, dicens: Vindica me de aduersario meo. Et nolebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se: Etsi Deum non timeo, nec hominem reuereor: tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in nouissimo veniens fugillet me. At autem Dominus: Audite quid iudex iniquitatis dicit: Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, & patientiam habebit in illis? Dico vobis quia cito faciet vindictam illorum. Veruntamen Filius hominis veniens, putas, inueniet fidem in terra?

Dixit autem & ad quosdam, qui in se confidebant tamquam iusti, & aspernabantur ceteros, parabolam istam: Duo homines ascenderunt in templum vt orarent: vnus Phariseus, & alter Publicanus. Phariseus stans, hæc apud se orabat: C Deus gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum: raptores, iniusti, adulteri: velut etiam hic Publicanus. ieiunio bis in sabbato: decimas de omnium, quæ possideo. Et Publicanus a longe stans, D nolebat nec oculos ad celum leuare, sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Dico vobis, descendit hic iustificatus in domum suam ab illo, quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

b Afferebant autem c a Tunc oblati sunt ei d Et offerebant illi paru-
ad illum & infantes, vt paruuli, c vt manus eis im- uulos f vt tangeret illos.
eos tangeret. h Quod cum poneret, & g oraret. Discipuli autem i com-
viderent Discipuli, incre- minabantur offerentibus.
pabant illos. Iesus autem Quos cum videret Iesus,
k conuocans illos, [di- indigne tulit, & l ait il-
xit:] m Sinite pueros, & lis: Sinite n paruulos ve-
venire ad me: o & nolite nire ad me, & ne prohi-
te vetare eos. talium est bueritis eos: talium enim
enim regnum Dei. q Amen est regnum [Dei.] Amen
dico vobis: Quicumque dico vobis: Quisquis non
non acceperit regnum, receperit regnum Dei velut
Dei sicut puer, non intrabit in illud. r paruulus, non intrabit
in illud. Et complexans

eos, & imponens manus super illos, benedicebat eos. **E**

O

Et

MAR. X.

LVC. XVIII.

MAT. XIX.

ET cū egres⁹ esset i viā,
cū procurrēs q quidam
genū flexo A ante eu, roga-
bat eū: Magister bone, quid
faciā n vt vitā aeternā o per-
cipiā? q Iesus aut dixit ei:
Quid me dicis bonū? Nemo
bonus, nisi vnus Deus. [Pra-
cepta] nosti: [Ne adulteres,
Ne occidas, x Ne fureris, Ne
falsū testimoniū dixeris, Ne
fraudē feceris, Honora pa-
trem tuum & matrem.

1 At ille 3 respōdēs, ait
illi: Magister, hāc oīa obser-
uaui. a iuuetute mea. Iesus
aut 6 intuitus eū, dilexit eū,
& dixit ei: Vnū tibi deest:
vade, quaecūq. habes vade,
& da pauperibus, & habebis
thesaurū in celo: & veni, se-
quere me. 16 Qui cōtristatus
is in verbo, abit 18 mōrēs:
B erat enim habens multas possessiones.

b Et circūspiciens Iesus, c
ait Discipulis suis: Quā dif-
ficile qui pecunias habēt, in
regnū Dei introibūt e Disci-
puli aut g obstupescēbāt in
verbis eius. At Iesus rursus
respōdēs ait illis: Filioli,
quā difficile est, confidētes
in pecunijs, in regnū Dei in-
troire. 1 Facilius est, camelū
per foramen acus trāsire, quā
diuitē intrare in regnū Dei. Qui i magis l admirabatur, di-
cēs ad semetipsum. Et quis [potest] saluus [fieri]? n Et
intuēs illos Iesus, ait: Apud homines impossibile est, p sed
nō apud Deū: oīa enim possibilia sūt apud Deum.

1 Et 3 cepit ei Petrus 4
dicere: Ecce nos dimisimus
oīa, & secuti sum⁹ te. 6 Re-
spōdēs Iesus, ait: 8 Amen
dico vobis: Nemo est, qui re-
liquerit domū, aut fratres,
aut forores, aut patrem, aut
matrē, aut filios, aut agros
propter me. 10 & pp suā
gelū, q nō accipiat. 11. cē
ties tātū, nūc in tēpore hoc: domos, & fratres, & forores,
& matrēs, & filios, & agros, cū persecutionibus, & in sa-
culo futuro vitā aeternā. Multi aut erūt primi nouissi-
mi, & nouissimi primi.

gros pp nomē meū, cētoplū accipiet, & vitā aeternā possidebit. Multi aut erūt primi no-
uissimi, & nouissimi primi.

ET interrogauit eū qdā
h princeps, l dicēs: Ma-
gister bone, quid [faciē] vi-
tā aeternā p possidebo? Dixit
aut ei Iesus: Quid me dicis
bonū? nemo bonus nisi r solus
Deus. t Mādara nocti: Non
occides: Non [marchaberis]:
Non furtū facies: Non sal-
sum testimoniū dices: Ho-
nora patrem tuum, & ma-
trem.

Qui ait. Hac oīa custodiui
a iuuetute mea. 5 Quo au-
dito, Iesus [ait ei]: 7 Adhuc
vnū tibi deest: 9 oīa quē-
cūq. habes vade, & da pau-
peribus, & habebis thesau-
rū in celo: & veni, sequere
me. 13 Hīs 11 ille 14 audi-
tis, contristatus est: 19 quia
diues erat valde.

a Vidēs aut Iesus illū tri-
ste factū, dixit: Quā difficile,
qui pecunias habēt, in regnū
Dei [intrabūt]. Facilius est
enim camelū per foramē acus
trāsire, quā diuitē intrare in
regnū Dei. Et [dixerūt] t qui
audiebāt: Et quis potest sal-
uus fieri? Ait illis: q Quā-
impossibilia sūt apud homi-
nes, pōlia sūt apud Deū.

Qui i magis l admirabatur, di-
cēs ad semetipsum. Et quis [potest] saluus [fieri]? n Et
intuēs illos Iesus, ait: Apud homines impossibile est, p sed
nō apud Deū: oīa enim possibilia sūt apud Deum.

[Ait aut] Petrus: Ecce nos
[dimisimus] omnia, & secuti
sumus te. [Qui dixit] eis:
Amē dico vobis, nemo est, qui
reliquit domū, aut [parētes],
aut fratres, aut vxorē, aut fi-
lios 9 propter regnū Dei, &
non 11 recipiat multo plura
in hoc tēpore, & in saeculo vē-
turo vitā aeternā.

Multi aut erūt primi nouissi-
mi, & nouissimi primi.

ET ecce f vnus e acce-
dēs, mait illi: Magister
bone, quid boni faciā vt ha-
beā vitā aeternā? Qui di-
xit ei: f Quid me interrogas
de bono? Vn⁹ est bon⁹, De⁹.
Si aut vis ad vitā ingredi, ser-
ua mādara. Dicit illi: Quā-
Iesus aut dixit: Nō [homici-
diū facies]: nō adultera-
bis: Nō facies furtū: Nō falsū
testimoniū dices: Honora pa-
trem tuū, & matrem tuā, & diliges pximū tuū sicut teipsum.

Dicit illi 2 adolescēs: Oīa
hac 4 custodiui a iuuentute
mea, qd adhuc mihi deest?
Ait illi Iesus: 8 Si vis pect⁹
esse, vade, vade quā habes, et
da pauperibus, & habebis the-
saurū in celo: & veni, seque-
re me. 10 Cū audisset autē
12 adolescēs verbū 17 abiit;
tristis: 20 erat enim habēs
multas possessiones.

Iesus autē dixit Discipulis
suis. d Amen dico vobis,
quia diues difficile intrabit
in regnū cālorum. h Et
iterum dico vobis: Facilius
est camelum C per foramen
acus trāsire, quā diuitem
intrare in regnū cālorum.
Auditis aut hīs, Discipuli
mirabātur, x valde, dicētes:
Quis m ergo poterit saluus
esse? Aspiciens autem Iesus,
o dixit illis: Apud homines
hoc ipōibile est: apud Deū
autē omnia possibilia sūt.

2 Tūc rñdēs Pet⁹, D [di-
xit] ei: Ecce nos reliquimus oīa,
& secuti sumus te. 5 qd ergo
erit nobis? Iesus aut 7 dixit
illis: Amē dico vobis, q vos,
q secuti estis me, in regene-
ratione cū sederit fili⁹ homi-
nis in sede maiestatis suā,
sedebitis & vos E sup sedes
duodeci, iudicātes duodeci
tribus Israel. Et oīs, q reli-
querit domū, vel fratres, aut
forores, aut pfm, aut matrē,
aut vxorē, aut filios, aut a-

M A T. X X.

Simile est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exijt primo mane conducere ^A operarios in vineam suam. Conuentione autem facta cum operarijs ex denario diurno, misit eos in vineam ^B suam. Et egressus circa horam tertiam, ^C vidit alios stantes in foro otiosos, & dixit illis: Ite & vos in vineam meam, & quod iustum fuerit dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exijt circa ^D sextam, & nonam horam: ^E & fecit similiter. Circa vndecimam vero exijt, & inuenit alios stantes, ^F & dicit illis: Quid hic statis tota die otiosi? Dicunt ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Ite & vos in vineam meam.

Cum fero autem factum esset, dicit dominus vineæ ^G procuratori suo: Voca operarios, & redde illis mercedem incipiens a nouissimis vsque ad primos. Cum venissent ergo qui ^H circa vndecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios. Venientes autem & primi, arbitrati sunt quòd plus essent accepturi: acceperunt autem & ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant ^I aduersus patremfamilias, dicentes: Hi nouissimi vna hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portauimus pondus diei, & æstus.

At ille respondens vni eorum, dixit: Amice non facio tibi iniuriam: nonne ex denario conuenisti mecum? Tolle quod tuum est, & vade: volo autem & huic nouissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo, facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

IOAN. XI.

ERat autem quidam languens Lazarus a Bethania, de castello Mariz, & Martha sororis eius. (Maria autem erat, quæ vnxit Dominum vnguento, & exersit pedes eius capillis suis: cuius frater A. Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergo sorores eius ad eum dicentes: Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Iesus dixit eis: Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, vt glorificetur Filius Dei per eam. Diligebat autem Iesus Martham, & sororem eius Mariam, & Lazarum. Vt ergo audiuit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus. deinde post hæc dixit Discipulis suis: Eamus in Iudæam iterum. Dicunt ei Discipuli: Rabbi, nunc quærebant te Iudæi lapidare, & iterum vadis illuc? Respondit Iesus: Nonne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulauerit in die, non offendit, quia lux huius mundi videt: si autem ambulauerit in nocte, offendit, quia lux non est in eo. Hæc ait, & post hæc dixit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed c. vado vt a somno excitem eum. Dixerunt ergo Discipuli eius: Domine, si dormit, saluus erit. Dixerat autem Iesus de morte eius: illi autem putauerunt quia de dormitione somni diceret. Tunc ergo Iesus dixit eis manifeste: Lazarus mortuus est: & gaudeo propter vos, vt credatis, quoniam non eram ibi. sed eamus ad eum. Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos: Eamus & nos, vt moriamur cum eo.

Venit itaque Iesus: & inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentē. (Erat autem Bethania, iuxta Ierosolimam quasi stadijs quindecim.) Multi autem ex Iudæis venerant ad Martham, & Mariam, vt consolarentur eas de fratre suo. Martha ergo vt audiuit quia Iesus venit, D. occurrit illi: Maria autem domi sedebat. Dixit ei Iesus: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus: sed & nunc scio quia quæcumq. poposceris a Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Iesus: Refurget frater tuus. Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione in nouissimo die. Dicit ei Iesus: Ego sum resurrectio, & vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet: & omnis, qui viuit, & credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi: Vtique Domine, ego credidi, quia tu es Christus Filius Dei viui, qui in hunc mundum venisti. Et cum hæc dixisset, abiit, & vocauit Mariam sororem suam silentio, E. dicens: Magister adest, & vocat te. Illa vt audiuit, surgit cito, & venit ad eum: nondum enim venerat Iesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco, vbi occurrerat ei Martha. Iudæi ergo, qui erant cum ea in domo, & consolabantur eam, cum vidissent Mariam quia cito surrexit, & exiit, G. secuti sunt eam dicentes: Quia vadit ad monumentum, vt ploret ibi. Maria ergo, cum venisset vbi erat Iesus, videns eum, cecidit ad pedes eius, & dicit ei: Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus. Iesus ergo, vt vidit eam plorantem, & Iudæos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu, & turbauit seipsum, & dixit: Vbi posuisti eum? Dicunt ei: Domine, veni, & vide. Et lacrymatus est Iesus. Dixerunt ergo Iudæi: Ecce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos cæci nati, facere vt hic non moreretur?

Iesus ergo rursus fremens in semetipso, venit ad monumentum, erat autem spelunca: & lapis superpositus erat ei. Ait Iesus: Tollite lapidem. H. Dicit ei Martha soror eius, qui mortuus fuerat: Domine, iam sætet, quatruiduanus est enim. Dicit ei Iesus: Nonne dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriam Dei? Tulerunt ergo lapidem: Iesus autem eleuatis sursum oculis, I. dixit: Pater gratias ago tibi quoniam audisti me. ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum, qui circumstant, dixi: vt credant quia tu me misisti. Hæc cum dixisset, voce magna clamauit: Lazare veni foras. Et statim prodijt qui fuerat mortuus, K. ligatus pedes, & manus instructis, & facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Iesus: Soluite eum, & sinite abire. Multi ergo ex Iudæis, qui venerant ad Mariam, & Martham, & viderant quæ fecit Iesus, crediderunt in eum. Quidam autem ex ipsis abierunt ad Phariseos, & dixerunt eis, quæ fecit Iesus.

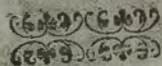

IOAN. XI.

Collegerunt ergo Pontifices & Pharisei concilium,
^A & dicebant: Quid facimus, quia hic homo multa
 signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum:
 & venient Romani, & tollent nostrum locum, & gentem.
 Vnus autem ex ipsis Caiphas ^B nomine, cum esset Pon-
 tifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quidquam, nec
 cogitatis quia expedit vobis vt vnus moriatur homo pro
 populo, & non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso
 non dixit: sed cum esset Pontifex anni illius, propheta-
 uit, quod Iesus moriturus erat pro gente, & non tantum
 pro gente, sed vt filios Dei, qui erant dispersi, congrega-
 ret in vnum.

Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum.
 Iesus ergo iam non in palam ambulabat apud Iudæos, sed
 abiit ^C in regionem iuxta desertum, in ciuitatem, quæ di-
 citur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis.

Proximum autem erat Pascha Iudæorum: & ascende-
 runt multi Ierosolymam de regione ante Pascha, vt san-
 ctificarent se ipsos. Quærebant ergo Iesum: & colloque-
 bantur ad inuicem, ^D in templo stantes: Quid puratis,
 quia non venit ad diem festum? Dederant autem Ponti-
 fices, & Pharisei mandatum, vt si quis cognouerit vbi sit,
 indicet, vt apprehendant eum.

MAT. XX.

LVC. XVIII.

MAR. X.

ET ascendens Iesus Ierosolymam, assumpsit e duodecim Discipulos. **A**it illis: Ecce ascendimus Ierosolymam, & Filius hominis tradetur Principibus sacerdotum, & Scribis, & condemnabunt eum morte, & tradent eum Gentibus in ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget. & erat verbum istud intelligebant quæ dicebantur. Iudent ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum, & tertia die resurget.

1 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi B cum filiis suis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid vis? At illi: Dic vt sedent hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam, & vnus ad sinistram in regno tuo. 3 Respondens autem Iesus, dixit: 5 Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Dicunt ei: Possumus. At illi: 7 Calicem quidem meum bibetis: sededere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est. 9 a Patre meo.

hi: sedere autem ad dexteram meam, vel ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est.

b Et audientes decem, & indignati sunt de duobus fratribus. Iesus autem e vocauit eos f ad se, & ait: h Scitis quia Principes gentium dominantur [eorum] i, & qui maiores sunt, potestatem in exercent in eos. Non ita [erit] inter vos: sed quicumque voluerit, & inter vos maior fieri, sit vester minister. & qui voluerit [inter vos] primus esse, & erit vester seruus. [scilicet] Iesus hominis non venit ministrare, sed [ministrare] & dare animam suam, redemptionem pro multis.

Assumpsit autem Iesus duodecim, i & ait illis: Ecce ascendimus Ierosolymam, & consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per prophetas de Filio hominis. tradetur enim Gentibus, & [illudetur, & flagellabitur, & conspuetur:] p & postquam flagellauerint, occident eum, & tertia die resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt, absconditum ab eis, & non

ERant e autem d in via f ascendentes Ierosolymam: & g præcedebat illos Iesus, & stупebant: & sequentes timebant. Et [assumens] h iterum duodecim, h cœpit illis dicere quæ essent ei euentura. Quia ecce ascendimus Ierosolymam, & k Filius hominis tradetur l Principibus sacerdotum, & Scribis, & Senioribus, & damnabunt eum morte, & tradent eum gentibus: n & interficient eum: & tertia

a Et accedunt ad eum C Iacobus, & D Ioannes filij Zebedæi, dicentes: Magister, volumus vt quodcumque petierimus, facias nobis. At ille dixit eis: Quid vultis vt faciam vobis? Et dixerunt: Da nobis vt vnus ad dexteram tuam, & alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua. Iesus autem [ait] 4 eis: Nescitis quid petatis: potestis bibere calicem, quem ego [bibis]: 6 aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari? At illi dixerunt ei: Possumus. Iesus autem ait eis: Calicem quidem, 8 quem ego bibo: bibetis, & baptismo, quo ego baptizor, baptizabimini.

a Et audientes decem cœperunt indignari de d Iacobo, & Ioanne. Iesus autem vocans eos f ait g illis: Scitis quia hi, qui x videntur principari gentibus, dominantur eis: & principes eorum i potestatem habent ipsorum. n Non ita est autem in vobis, sed quicumque voluerit fieri maior, [erit] vester minister: p & quicumque voluerit in vobis primus esse, [erit] [omnium] seruus. r Nam & Filius hominis non venit vt ministraretur ei, sed vt ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis. Et veniunt Iericho.

Factum

L V C. XVIII. XIX.

Factum est autē, cum appropinquaret Iericho, cæcus quidā sedebat secus viā, mēdi-
cans. Et cum audiret turbā prætereuntē, interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autē
ei, quod Iesus Nazarenus transiret. Et clamauit, dicens: Iesu fili David miserere mei. Et
qui præibant, increpabāt eum vt taceret. Ipse vero multo magis clamabat: Fili David
miserere mei. Stans autē Iesus iussit illū adduci ad se. Et cū appropinquasset, A interro-
gauit illū, dicens: Quid tibi vis facia? At ille dixit: Dñe vt videā. Et Iesus dixit illi: Re-
spice, fides tua te saluū fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illū magnificans Deū. Et
omnis plebs vt vidit, dedit laudem Deo.

Et ingressus perambulabat Iericho. Et ecce vir nōe Zachæus: & hic princeps erat publi-
canorū, & ipse diues: & q̄rebat videre Iesū, q̄s esset: & nō poterat p̄ turba, q̄a statura
pusillus erat. Et præcurrens ascendit in arbore lycomorū, vt videret eū: q̄a inde erat tran-
siturus. Et cū venisset ad locū, suspiciens Iesū B vidit illū, & dixit ad eū: Zachæe festinās
descēde: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinās descēdit, & excepit il-
lum gaudēs. C Et cū videret oēs, murmurabāt, dicētes q̄ ad hōem prōrē diuertisset. Stās
autē Zachæus, D dixit ad Dñm: Ecce dimidiū honorū meorū, Dñe, do pauperibus: & si
qd aliq̄ defraudauī, reddo quadruplū. At Ies⁹ ad eū: Quia hodie sal⁹ domui huic facta
ē. eo qd & ipse filius sit Abraham Venit. n Filius hōis q̄rere, & saluū facere qd perierat.

Hæc illis audientibus adiecit, dixit parabolā, eo quod esset prope Ierusalē: & quia,
existimaret quod confestim regnū Dei manifestaretur. Dixit ergo: Homo quidā nobilis
abiit in regionē longinquā accipere sibi regnū, & reuertī. Vocatis autē decē seruis
suis, dedit eis decē mnas, & ait ad illos: Negotiamini dū venio. Cives autē eius oderant
eū: & miserunt legationē post illū, dicētes: Nolumus hunc regnare super nos. Et factū
est vt rediret accepto regnō: & iussit vocari seruos, quibus dedit pecuniā, vt sciret quā-
tum quisq̄ negotiatus esset. Venit autē primus dicēs: Dñe, mna tua decē mnas acqui-
siuit. Et ait illi: Euge bone serue, quia in modico fuisi fidelis, eris potestare habēs super
decē ciuitates. Et alter venit, dicēs: Dñe mna tua fecit quinq. mnas. Et huic ait: Et tu
esto super quinq. ciuitates. Et alter venit, dicēs: Dñe, ecce mna tua, quā habui reposi-
tam in sudario: timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, & metis
quod nō seminasti. Dicit ei: De ore tuo te iudico serue nequā. sciebas quod ego homo
austerus sum, tollēs quod non posui, & metens quod non seminavi: & quare non dedi-
sti pecuniā meā ad mensam, vt ego veniens cum vñris vtique exegissem illā? Et astan-
tibus dixit: Auferre ab illo mnam, & date illi, qui decē mnas habet. Et dixerunt ei: Dñe,
habet decē mnas. Dico autē vobis, quia omni habenti dabitur, & abundabit: ab eo au-
tem, qui non habet, & quod habet auferetur ab eo. Verumtamen inimicos meos illos,
qui noluerunt me regnare super se, adducite huc: & interficite ante me. Et his dictis,
præcedebat ascendens Ierusalem.

M A T. XX.

Et egredientibus illis ab Iericho, secuta est eum turbā multa, & ecce duo cæci sedē-
tes secus viam, audierunt, quia Iesus transiret: & clamauerunt, dicētes: Dñ: miserere
nostri, fili David. Turba autē increpabat eos vt tacerent. At illi magis clama- ant, dicē-
tes: Dñe, miserere nostri, fili David. Et stetit Iesus, E & vocauit eos, & ait: Quid vultis
vt faciam vobis? Dicunt illi: Dñe, vt aperiātur oculi nostri. Misertus autem eorum Ie-
sus, tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt, & secuti sunt eum.

M A R. X.

Et proficiscente eo de Iericho, Discipulis eius, & plurima multitudine, filius Timæi
Barrimæus cæcus, sedebat iuxta viā mendicans. Qui cū audisset quia Iesus Nazarenus
esset, cepit clamare, & dicere: Iesu fili David, miserere mei. Et comminabantur ei multi
vt taceret. At ille multo magis clamabat: Fili David miserere mei. Et stans Iesus pro-
cepit illū vocari. Et vocant cæcū dicētes ei: Anima quior esto: surge, vocat te Qui pro-
iecto vestimento suo exiliens, venit ad eum. Et respondens Iesus dixit illi: Quid tibi vis
faciam? cæcus autem dixit ei: Rabboni, vt videam. Iesus autem ait illi: Vade, fides
tua te saluum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur eum in via.

Iesus

IOAN. XII.

Iesús ergo ante sex dies Paschæ venit Bethaniã, ^A ubi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitauit Iesús. ^d Fecerunt autē ei ^B cenã ibi: & Martha ministrabat, Lazarus ^D vero vnus erat ex discipulis cum eo. Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici, pretiosi, & vnxit pedes Iesu, ^B & extersit pedes eius capillis suis: ⁿ & domus impleta est ex odore vnguenti.

⁸ Dixit ergo vnus ex Discipulis eius, Iudas Iscariotes, qui erat esuriturus: Quare hoc vnguenti nō vnxit trecentis denarijs, & datū est egenis? Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, & oculos habens, ea, quæ mittebantur, portabat.

[Dixit] ergo Iesús: ^b Sinite illā vt in diē sepulturæ meæ seruet illud. Pauperes enim semper habetis vobiscū: me autem non semper habetis. ^m Cognouit ergo turba multa ex Iudæis quia illic est: & venerunt, nō propter Iesum tantū, sed vt Lazarū viderent, ^F quē suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autē Principes sacerdotū vt & Lazarū interficerent: quia multi propter illū abibant ex Iudæis, & credebant in Iesum.

MAR. XIV.

Et cum esset Bethania ^c in domo Simonis leprosi, & recuberet ^g venit mulier habēs alabastrū vnguenti nardi ^f spicati pretiosi ^l & fracto alabaastro, ^G effudit super caput [eius].

Erant autem ² quidam indigne ferentes ⁴ intra semetipsos, & dicētes: Vt quid perditio ista vnguenti facta est? Poterat enim vnguentum istud vendari ⁷ plus quam trecentis denarijs, & dari pauperibus. Et fremebant in eam.

Iesús autem dixit: ^a Sinite eam, quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. ^d Semper enim pauperes habetis vobiscum: & cum volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habetis. Quod habuit hæc, fecit ^f præuenit vngere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: Vbicumq; prædicatū fuerit Euangelium istud in ^h vniuerso mundo, & quod fecit hæc, ⁿ narrabitur in memoria eius.

MAT. XXVI.

Cum autem Iesús esset in Bethania in domo Simonis leprosi, ^h accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti pretiosi, & effudit super caput ^m ipsius recumbentis.

¹ Videntes autē discipuli, ³ indignati sūt dicentes: Vt quid perditio [hæc?] potuit enim istud vendari ⁶ multo, & dari pauperibus.

^a Sciens autem Iesús, ait illis: ^c Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habetis. ^e Mittens enim hæc vnguentum hoc in corpus meum: [ad sepeliendum me fecit.] Amen dico vobis, vbicumque prædicatum fuerit [hoc] euangelium in ^g toto mundo, ⁱ dicetur & ^l quod hæc fecit in memoriam eius.

Et

LVC. XIX:

IOAN. XII.

MAR. XI.

MAT. XXI.

P factu est, cū g. b In crastinū aut.
 appropinquasset ad Bethphage, & e
 Bethania ad mōtē, q vocatur Olueti, misit
 duos Discipulos suos, dicens: Ite in castellū qd
 contra est: in qd introcietes, inuenietis pullū
 asinū alligatū, [scz] nemo unguā hominū
 sed soluite illū & adducite. p Et si quis q vos
 interrogauerit: Quare soluitis, sic dicetis
 ei, Quia Dñs x operam eius desiderat.
 sed pullū ligatū, n sup qd nemo adhuc hom
 & adducite. p Et si q vobis dixerit: Quid
 facitis, r Et si v. r. crastinū illū dimittet hu

neceſſarius eſt:] y & continuo illu dimittet
quis vobis aliquid dixerit, [dicite] u quia I
Hoc aut totu factu eſt, vt adimpleretur qd d
Ecce rex tuus venit tibi manſuetus, ſedens f

Ecce rex tuus venit tibi manus et pedes.
1 Abierunt autem qui mis-
erant: & inuenerunt,
4 sicut dixit illis, scia-
re pullum. 9 Soluuerunt
autem illis pullum, [di-
xerunt] ei domine Ceius
[aut illos] 13 Quia sol-
uistis pullum: Et illi di-
xerunt: 15 Quia Dominus
eius necessarius habet. Et
dixerunt 18 illa ad te
sum. 20 Et iacantes ve-
stia sua supra pullum,
imposuerunt Iesum.

b Turba multa, quæ
venerat ad diē festū,
cū audissent quia ve-
nit Ies⁹ Ierolyma:
acceperū ramos pal-
marū, & processerū
obuiam ei, & clama-
bant: *Hosanna, bñs, q-
venit in noe Dñi:*
Rex Israel. r Testi-
moniū ergo prohibe-
bat turba, quæ erat
cum eo quādo Laza-

re et in no^{is} pax
in calo, & gloria in
excelsis. f. Et quida
Phariseoru de tur
bis, dixerunt ad illu
Magister, increpa discipulos tuos. Quibus
des clama bunt. u Et ve appropinquauit, vi
cognouiss & ru, & quide in hac die tua, c
oculis tuis. Quia veniet dies in te & circū
& coangustabunt te vndique: & ad terrā p
relinquent in te lapide super lapide eo quo

Et cū appropin-
quaret ierosoly-
maz, & Bethanis ad
montē [oliuarū, mitti]
duos i ex Discipulis
suis, & ait illis: Ite
in castellū, qđ cōtra
vos est, & statim intro-
eūtes illuc, inuenie-
nū sedit: soluite illū,
acitis? dicite, qđ [Dño]

is his opus habet: & a
cū est per Prophetā
per afinā & pullū fili
3 Et abeūtes inue
rūt pullū 6 ligatū an
te ianuā B foris in
biuiō: .v. 8 & solūtū
B Et 10 qdā C de
illūc stātibus 12 dice
bāt illis: Quid facitis
solūtūtes pullū? 14 Qui
dixerūt eis sicut p
ceperat illis les⁹. 15
erunt pullū ad ieiun
menta iua. & sedis su

[Multi:] ant vestimē-
ta sua strauerūt i via:
e alii ant f frōdes ca-
debāt de arboribus, &
sternebāt i via. Et
qui [pibāt,] & q seque-
bātur clamabāt, dīcē-
tes: Hofanna: Bñs, qui
venit in nōe Dñi:
bñm quod venit re-
gnū patris nōstri Da-
uid: q Hofanna in-
excellis.

nēto. & suscitauit eū
quā audierunt eū fec
metip̄os : Videris
ost eum abiit.

Et cū appropinquas-
sent Ierosolymis,
d & venissent beth-
phage ad montē Olive-
rū, hic Iesus misit a-
duos Discipulos, [di-
cēs] eis: Ite in castel-
lū, qđ cōtra vos est, et
statim inuenietis a asī-
nā alligatā, & pullū
m cū ea: soluite, &
adducite o mihī: & in-
fessim dimittet eos. 7
ceterē: Dicite filiæ Sio:
m subigalis.

*Euntes autē 2 Disci-
puli 7 fecerunt sicut
cepit illis Iesus. 17*
Et adduxerūt asīnā,
& pullū: 19 & impos-
uerūt super eos vos
vestimēta sua, 21 & eū
desuper sedere D fecerunt.

& dimiserunt eis. Et cum
imponunt illi vesti-
er eam.

[Plurima] aut tur-
ba [strauit] vesti-
menta sua i v. d. ali-
aut egedit e ramos
de arboribus, & ste-
nebant in via: turba
aut, i q̄ p̄cedebat,
G & q̄ sequebatur, H
[clamabat] dicentes:
Hosāna filio David
bñs, qui venit in in-
nōe Dñi: hosanna in
altissimis.

a mortuis. Propterea &
esse hoc signū. t Phari-
saia nihil proficimus
a si hī tacuerint, lapi-
er illā, dicens: Quia f-
utē abscondita sunt ab
illo, & circūdabunt te
s, qui in te sunt, & non
us visitationis tuæ.

P

Et

MAR. XI.

MAT. XXI.

LVC. XIX.

^a **E**T introiuit Ie-
rosolymam,
in templum. ^d Et cū
introisset *in tēplum,*
^e cepit eijcere ven-
dentes, ^B & emen-
tes in templo: &
mensas numulario-
rum, ^C & cathedras
venditium colum-
bas euertit. ^h & nō
sinebat vt quisquam
transferret vas per
templum: & doce-
bat, dicens eis: Nō
ne scriptū est: Quia
domus mea, domus orationis vocabitur
omnibus gentibus?
Vos autem fecistis eam speluncam latronum.

ⁱ Quo audito Principes Sa-
cerdotum, & Scribæ ³ quære-
bant quomodo eum perderent:
⁵ timebant enim eum, quoniam
vniuersa turba admira-
batur super doctrina eius.
li. ⁶ Omnis enim populus suspensus erat, audiens illum.

^a Et accesserunt ad eum cæci, ^D & claudi
in templo: & sanauit eos. Videntes autem Principes sacerdo-
tum, ^B & Scribæ mirabilia, quæ fecit, & pueros ^F clamantes
in templo, & dicentes: Hosanna filio Dauid: indignati sunt,
& dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Iesus autem dixit eis:
Vtique. numquam legistis: Quia ex ore infantium, & lacten-
tium perfecisti laudem?

P 2 Erant

IOAN. XII.

ERANT autem quidam Gentiles ex his, qui ascenderant ut adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad Philippum, A qui erat a Betsaida Galilææ, & rogabant eum, dicentes: Domine, volumus Iesum videre. Venit Philippus, & dicit B Andrea: Andreas rursus, & Philippus dixerunt Iesu. C Iesus autem respondit eis, dicens: Venit hora, ut clarificetur filius hominis. Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit; ipsum solum manet. si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animam suam, perdet eam: & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: & ubi sum ego, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.

Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, saluifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo D vox de cælo: Et clarificavi, & iterum clarificabo. Turba ergo, quæ stabat, & audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alij dicebant: Angelus ei locutus est. Respondit Iesus, & dixit: Non propter me hæc vox venit, sed propter vos. Nunc iudicium est mundi: nunc princeps huius mundi eiectur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. (hoc autem dicebat, significans quia morte esset moriturus.) Respondit ei turba: Nos audiuimus ex lege, quia Christus manet in æternum: & quomodo tu dicis, Oportet exaltari Filium hominis? Quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis Iesus: Adhuc modicum, lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos tenebræ comprehendant: & qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filij lucis sitis. Hæc locutus est Iesus: & abiit, & abscondit se ab eis.

Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum: ut sermo Isaie prophete impleretur, quem dixit: Domine, quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui reuelatum est? Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Isaïas: Excæcavit oculos eorum, & induravit cor eorum: ut non viderent oculis, & non intelligant corde, & conuertantur, & sanem eos. Hæc dixit Isaïas, quando vidit gloriam eius, & locutus est de eo. Verumtamen & ex Principibus multi crediderunt in eum: sed propter Phariseos non confitebantur, ut & synagoga non eiiceretur. dilexerunt enim gloriam hominum magis, quam gloriam Dei. Iesus autem clamavit, & dixit: Qui credit in me, non credit in me, sed in eum, qui misit me. Et qui videt me, videt eum, qui misit me. Ego lux in mundum veni: ut omnis, qui credit in me, in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, & non custodierit: ego non iudico eum. non enim veni ut iudicem mundum, sed ut saluificem mundum. Qui spernit me, & non accipit verba mea: habet qui iudicet eum. sermo, quem locutus sum, ille iudicabit eum in nouissimo die. Quia ego ex me ipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, & quid loquar. Et scio quia mandatum eius vita æterna est. Quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

MAR. XI.

MAT. XXI.

b Et circumspectis omnibus, cum iam vespera esset hora, d exiit in Bethaniam
f cum duodecim.

Et c reliquis illis, & abiit foras extra Civitatem in E Bethaniam g ibique mansit.

P 3

Et

MAR. XI.

MAT. XXI.

ET alia die ^d cum exirent ^a Bethania esuriit. ^b **M**ane autem ^c reuertēs in Ciuitatem, *esuriit*. [Et videns] ^c fici arborē vnā secus viā, venit ⁸ ad eā: & nihil inuenit in ea nisi folia tantum, ⁱ & [ait] illi. ^a Numquam ex te fructus nascatur in sempiternum. ^b ex te fructum quisquam manducet: ⁱ Et audiebant Discipuli eius.

² Et veniunt Ierosolymam. ⁱ Et arefacta est continuo ficulnea. ³ Et videntes Discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo continuo aruit? ^d dixit ei: Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit.

^a Et respondens Iesus ait illis: Habete fidem Dei. *amen dico vobis*, ^c quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hæsita-uerit in corde suo, sed crediderit, quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei. ^e Propterea dico vobis, omnia quaecumq. orantes petitis, credite quia acci-

pietis, & euenient vobis. Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis aduersus aliquem: vt & Pater vester qui in cælis est, dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos non dimiseritis: nec Pater vester, qui in cælis est, dimittet vobis peccata vestra.

Respondens autem Iesus, ait eis: ^b Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non hæsita-ueritis, non solum de ficulnea facietis, sed & si monti huic dixeritis, Tolle, & iacta te in mare, fiet. ^d Et omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

LVC. XX.

ET factum est in vna dierum^f docente illo populum in templo, & euangelizante, cōuenerunt Principes sacerdotum, & Scribæ cum senioribus, & aiunt dicentes ad illum: Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut: Quis est, qui dedit tibi hanc potestatem? Respondens autem Iesus, dixit ad illos: Interrogabo vos & ego unum verbum. Respondete mihi: Baptismus Ioannis de celo erat, an ex hominibus?

At illi cogitabant intra se, dicentes: Quia si dixerimus, de celo, dicit, Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus, timemus quia plebs vniuersa lapidabit nos: certi sunt enim, Ioannem prophetam esse. Et responderunt se nescire vnde esset. Et Iesus ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio?

Homo quidam habebat duos filios, & accedens ad primum, dixit: Fili, vade hodie, operare in vinea mea. Ille autem respondens, ait: Nolo. Postea autem, pœnitentia motus, abiit. Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait: Ego domine, & non iui. Quis ex duobus fecit voluntatem Patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis Iesus: Amen dico vobis, quia publicani, & meretrices præcedent vos in regnum Dei. Venit enim ad vos Ioannes in via iustitiæ, & non credidistis ei. publicani autem, & meretrices crediderunt ei: vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis postea, vt crederetis ei.

MAR. XI.

ET veniunt rursus Ierosolymā. Et cū ē abularet in tēplo, accedunt ad eum Summi sacerdotes, & Scribæ, & Seniores: & dicunt ei: In qua potestate hæc facis? et quis dedit tibi hæc potestatem? vt ista facias? Iesus autē respondens, ait illis: Interrogabo vos & ego vnum verbum, & respondete mihi: & dicam vobis in qua potestate hæc faciam. Baptismus Ioannis, de celo erat, an ex hominibus? Respondete mihi.

At illi cogitabant [secum,] decentes: Si dixerimus, De celo, dicit, Quare ergo non credidistis ei? Si dixerimus, Ex hominibus, timemus [populum.] omnes enim habebant Ioannem quia vere propheta esset. Et respondentes dicunt Iesu: Nescimus. Et respondens Iesus ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

MAT. XXI.

ET cum venisset in templum, & accesserunt ad eum, docentes, Principes sacerdotum, & Seniores populi, dicentes: In qua potestate hæc facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem? Respondens Iesus: dixit eis: Interrogabo vos & ego [unum sermonem:] quem si dixeritis mihi, & ego vobis dicam in qua potestate hæc facio. Baptismus Ioannis vnde erat? ē celo, an ex hominibus?

At illi cogitabant inter se, dicentes: Si dixerimus de celo, dicit nobis: Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus, timeamus turbam: omnes enim habebant Ioannem sicut prophetam. Et respondentes Iesu, dixerunt: Nescimus. Ait illis & ipse: Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

Quid autem vobis

MAT. XXII.

ET respondens Iesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens: Simile factum est regnū cælorum homini regi, ^A qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias, & nolebant venire. Iterum misit alios seruos, dicens: Dicite inuitatis: Ecce prandium meum parauī, tauri mei, & altilia occisa sunt, & omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt: & abierunt, alius in ^B villam suam, alius vero ad ^C negotiationem suam: reliqui vero tenuerunt seruos eius, ^D & contumelijs affectos occiderunt.

Rex autem cum audisset, iratus est: & missis exercitibus suis, ^E perdidit homicidas illos, & ciuitatem illorum ^F succendit. Tunc ait seruis suis: Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui inuitati erant, non fuerunt digni. ite ergo ad exitus viarum, & quoscunque inueneritis, vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias, congregauerunt omnes, quos inuenerunt, malos & bonos: & impletæ sunt nuptiæ discumbentium.

Intrauit autem rex ^G vt videret discumbentes, & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intraisti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus, & pedibus eius, ^H mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

E
 run
 dam
 Hero
 capen
 Qui
 a ei
 quia
 non
 r nea
 facie
 in r
 doce
 rum
 dabi
 Q
 tiam
 illis
 tati
 den
 At
 Et
 ina
 pro
 ris
 aut
 illis
 suu
 &
 12
 eo

MAR. XII.

MAT. XXII.

LVC. XX.

ET c. relicto eo abierunt. Et [mittunt] f ad eum quoddam ex Phariseis & Herodianis, ut eum caperent in i verbo. Qui venientes [dicunt] ei: Magister, scimus quia verax es. p & nec enim s vides in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces. licet dari tributum Cæsari, y an non dabimus?

Qui z sciens versutiam illorum, . [ait illis:] Quid me tentatis? c afferre mihi denarium ut videam. At illi attulerunt ei. Et ait illis: Cuius est imago hæc, & inscriptio? Dicunt ei: Cæsaris. Respondens autem Iesus [dixit] illis: Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo.

TVnc d abeuntes Pharisei, consilium A inierunt ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei. g Discipulos suos cum Herodianis dicentes: Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, q & nō est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum: u dic ergo nobis quid tibi videretur, licet censum dare Cæsari, an non?

Cognita autem, Iesus nequitia eorum, . ait: Quid me tentatis? s hypocritæ? ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Iesus. Cuius est imago hæc, B & superscriptio? [Dicunt ei:] Cæsaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et audientes mirati sunt, 14 & relicto eo abierunt.

ET observantes mi seruit b C insidiatores, qui se iustos simularent, ut caperent eum in sermone, x ut traderent illum Principatui, & potestati Præsidis. Et m interrogaverunt eum dicentes: Magister, scimus o quia recte dicis, & doces: & non [accipis] personam, t sed viam Dei in veritate doces: x licet nobis tributum dare Cæsari, an non?

3 Considerans autem, 4 dolū illorum, dixit ad eos: Quid me tentatis? Offendite mihi denarium: 7 Cuius habet imaginem, & inscriptionem? 9 Respondentes dixerunt ei: Cæsaris. Et ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. 13 Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe: & mirati in responso eius, tacuerunt.

MAT. XXII.

IN illo die accesserunt ad eum Sadducaei, qui dicunt non esse resurrectionem: & interrogauerunt eum, & dicebant: Magister, Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit, non habens filium, ut ducat frater eius uxorem illius, & suscitetur semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres: & primus, uxore ducta, defunctus est: & non habens seminem, reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter secundus, & tertius usque ad septimum. Nouissime autem omnium, & mulier defuncta est. In resurrectione ergo cuius erit de n. septem vxor? p. oēs. n. habuerunt eam. In resurrectione ergo cum resurrexerint, cuius de his erit vxor? septem. n. habuerunt eam vxorē.

Respondens autem Iesus, ait illis: Erratis [nescientes] Scripturas, neque virtutē Dei. In resurrectione, n. neq. nubent, neq. nubentur: sed erunt sicut angeli Dei in caelo.

poterunt: & aequales n. Angelis sunt, & filij sunt Dei: a De resurrectione aut mortuorum non legitur: quod dictum est a Deo dicente vobis: Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob? Non est Deus mortuorum, sed viuētiū. Et audiētes turbæ mirabatur in doctrina ei.

MAR. XII.

ET venerunt ad eum Sadducaei, qui dicunt resurrectionem non esse: & interrogabant eum dicentes: Magister, Moyses & nobis scripsit, ut si cuius frater mortuus fuerit, & dimiserit uxorem, & filios non reliquerit, accipiat frater eius uxorem ipsius, & resuscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est sine filijs. Et secundus accepit eam, & mortuus est: & nec iste reliquit semen. Et tertius similiter. Et acceperunt eam similes septem, & non reliquerunt seminem. Nouissima omnium defuncta est et mulier. In resurrectione ergo cuius erit vxor? Et respondens Iesus, ait illis: Nonne ideo erratis, non scientes Scripturas, neque virtutē Dei? Cum enim a mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur, sed sicut angeli in caelis.

De mortuis autem quod resurgant, non legistis in libro Moysi, super rubum, quod dixerit illi Deus, inquit: Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob? Non est Deus mortuorum, sed viuētiū. Vos ergo multum erratis.

LVC. XX.

Acceperunt autem quidā Sadducaeorum, qui negant esse resurrectionem, & interrogauerunt eum, dicentes: Magister, Moyses scripsit nobis: Si frater alicuius mortuus fuerit habes uxorem, et hic [sine liberis fuerit], ut accipiat eam frater eius uxorem, & suscitetur semen fratri suo: septem ergo fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est sine filijs. Et sequens accepit illam, & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam. Similiter & oēs septem, & non reliquerunt seminem, & mortui sunt. Nouissime omnium mortua est & mulier. In resurrectione ergo, cuius erit vxor? si quidem septem habuerunt eam vxorē.

Et ait illis Iesus: Filij huius saeculi nubunt, & traduntur ad nuptias: illi vero, qui digni habebuntur saeculo illo, & resurrectione ex mortuis, neque nubent, neque ducunt uxores: nec enim ultra mori possunt.

Quia vero resurgant mortui, & Moyses ostendit saecus rubum, sicut dicit Dominus, Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Iacob. Deus autem non est mortuorum, sed viuētiū. Respondentes autem quidā Scribarum, dixerunt ei: Magister, bene dixisti.

Pha-

MAT. XXII.

MAR. XII.

LUC. XX.

A Pharisei autē uadiētes, quod silentium imposuissent Sadduceis, conuenerunt in vnum: & interrogauit eū vnus ex eis c legis doctor e tentans eū: Magister quod est mandatu maguū in lege? Ait illi Iesus: Diliges Dñm Deū tuū ex toto corde tuo, & [in] tota anima tua, & [in] tota mente tua. g Hoc est maximum, & primum mandatu: Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuū sicut teipsum. i In his duobus mandatis vniuersa lex pender, & Propheta spondisset, dixit illi: Non es

E T accessit vnus A de Scribis: d qui audierat illos conquiescentes, & videns quoniam bene illis respoderit, interrogauit eum quod esset primum omnium mandatu f Iesus autem respondit ei: Quia primum omnium mandatu est: Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus vnus est: & diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatu. Secundum autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum. h Maius horū aliud mandatu non est: k Et ait illi Scriba: Bene Magister, in veritate dixisti, quia vnus est Deus, & non est alius prater eum. Et vt diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota fortitudine: & diligere proximu tanquam seipsum, maius est oibus holocaustis, & sacrificijs. E Iesus autē videns, quod sapienter respondisset, longe a regno Dei. Et nemo iam

1 Et amplius [non audebant] n eum quidquam interrogare.

2 Et respondēs Iesus dicebat, 4 docēs in tēplo: Quomodo dicunt Scribæ Christu filiū esse Dauid? 6 Ipse n Dauid dicit in spiritu Santo: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis, donec ponā inimicos tuos scabellū pedum tuorū. 9 Ipse ergo Dauid [Dicit] eū Dñm [Et] vnde est? filius eius? 12 Et multa turba eū libeter audiuit. Si ergo Dauid vocat eum, Dominum, quomodo filius eius

[Dixi autē] 3 ad illos: Quomodo dicunt Christum filium esse Dauid, & ipse Dauid dicit 7 in lib. psal-morum: Dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum: Dauid ergo: 10 Dominum illum vocat: Et quomodo filius eius est? 12

Tūc Iesus locutus est ad turbas, & ad discipulos suos [dicens] e Super Cathedrā Moysi sederūt c Scribæ, & Pharisei. Omnia ergo quæcunq; dixerint vobis, seruate, & facite: secundum opera vero eorum nolite facere: dicunt enim, & non faciunt. Alligant enim onera grauia, & imporbabilia, & imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea induere. Omnia vero opera sua faciunt vt videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, & magnificant simbras. Amant autem primas [recubitus] in cenis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, i & vocari ab hominibus Rabbi q Vos autem nolite vocari Rabbi: vnus est enim Magister vester, omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis super terram: vnus est enim pater vester, qui in calis est. Nec vocemini magistri: quia magister vester vnus est, Christus. Qui maior est vestrum, erit minimus vester. Qui autem se exaltauerit, humiliabitur, & qui se humiliauerit, exaltabitur.

Et dicebat eis in doctrina sua: g Cauete a Scribis, qui volunt in stolis ambulare, & saluari in foro: [& in primis cathedris sedere] in synagogis, & primos discubitus in [cenis] qui deuorant domos viduarum in sub obtentu prolixæ orationis: o hi accipient prolixius iudicium. . .

Audiēte autē c oī populo [dixit discipulis suis] f Ac cedite: . a scribis, q volunt ambulare in stolis, hē amāre salutationes in foro, & primas cathedras in synagogis, & primos discubitus. Et cōtinue q n deuorāt domos viduarū i simulantes lōgā orationē. Hi accipiet p dationē maiore.

MAT. XXIII.

A **V**æ autem vobis Scribæ, & Pharisei hypocritæ: quia clauditis regnum cælorum ante homines. vos enim non intratis; nec introeuntes finitis intrare. Væ vobis Scribæ & Pharisei hypocritæ. quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes: propter hoc amplius accipietis iudicium. Væ vobis Scribæ, & Pharisei hypocritæ: quia circuitis mare, & aridam, vt faciatis vnum profelytum: & cum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ duplo quàm vos. Væ vobis duces cæci, qui dicitis: Quicumque iurauerit per templum, nihil est, qui autem iurauerit in auro templi, debet. Stulti, & cæci: Quid enim maius est, aurum, an templum, quod sanctificat aurum? Et quicumque iurauerit in altari, nihil est: quicumque autē iurauerit in dono, quod est super illud, debet. Cæci: Quid enim maius est, donum, an altare, quod sanctificat donum? Qui ergo iurat in altari, iurat in eo, & in omnibus, quæ super illud sunt. & quicumque iurauerit in throno Dei, & in eo, qui sedet super eum.

Væ vobis Scribæ, & Pharisei hypocritæ: qui decimatis mentham, C & anethum, & cyminum, & reliquistis quæ grauiora sunt legis, Iudicium, & misericordiam, & Fidē. hæc oportuit facere, & illa non omittere. Duces cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes. Væ vobis Scribæ, & Pharisei hypocritæ, quia mundatis quod deforis est calicis & paropsidis; intus autem pleni estis rapina, & immunditia. Pharisee cæce, munda prius quod intus est calicis, & paropsidis, vt fiat id, quod deforis est, mundum. Væ vobis Scribæ, & Pharisei hypocritæ: quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ aforis parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia. sic & vos aforis quidem paretis hominibus iusti: intus autem pleni estis hypocrisis, & iniquitate. Væ vobis Scribæ, & Pharisei hypocritæ, qui ædificatis sepulchra prophetarū, D & ornatis monumenta iustorum, & dicitis: Si fuissēmus in diebus patrum nostrorum, non essemus socij eorū in sanguine prophetarum. itaque testimonio estis vobismetipsis, quia filij estis eorū, qui prophetas occiderunt. Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

Serpentes genimina viperarum, quomodo fugietis a iudicio gehennæ? Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas, & sapientes, & scribas, & ex illis occidetis, & F crucifigētis, & ex eis flagellabitis G in synagogis vestris, & persequimini de ciuitate H in ciuitatem: vt veniat super vos omnis sanguis iustus, qui effusus est super terram, a sanguine Abel I iusti vsque ad sanguinem Zachariæ, filij Barachæ, quem occidistis K inter templum & altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istā. Ierusalem, Ierusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos, qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum L gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis, non me videbitis amodo, donec dicatis: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

MAR. XIII.

LVC. XXI.

MAT. XXIV.

ET sedens A Iesus contra B gazophylacium, aspicebat d quomodo turba iactaret x in gazophylacium, & e multi * diuites C iactabant multa. Cum venisset autem vidua D vna pauper, [miser] duo minuta, x quod est quadrans, & conuocans discipulos suos, ait illis: Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt in gazophylacium. Omnes enim ex eo, quod abundabat illis, miserunt: hæc vero [de penuria sua] m omnia quæ habuit misit totū victū suū.

Et cum egrederetur de templo, 6 ait illi vnus E ex Discipulis suis: Magister, aspice quales lapides, & quales structura. Et respondens 8 Iesus, [ait illis: Vides.] 10 has omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruat.

a Et cum F sederet in Monte oliuarum contra templum, [interrogans] eum g separatim Petrus, & Iacobus, & Ioannes, & Andreas: Dic nobis, & quando ista fient? & quod signum erit, quando hæc omnia incipient in consumi? Et respondens Iesus cepit dicere illis. Cum autem videritis abominationem desolationis stantem, q vbi non debet, qui legit, intelligat, tunc qui in Iudæa sunt, fugiant in montes. s & qui super tectum, ne descendat in domum, nec introeat vt tollat quid de domo sua: & qui in agro erit, non reuertatur retro tollere vestimentum suum. Va autem pręnantibus, & nutriendis in illis diebus. Orate vero vt hieme non [fiant.]

Et qui- busdam dicentibus de templo quoddam bonis lapidibus, & donis ornatum, esset, [dixit:] 12 Hæc, quæ videtis, ventent dies, in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruat.

e Interrogauerunt autem f illum, h dicentes: Pręceptor, quando hæc erunt, & quod signum cum l fieri incipient? Qui dixit: n Cum autem o videritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc scitote, quia appropinquauit desolatio eius: t Tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes: & qui in medio eius, discedant: & qui in regionibus, non intrent in eam: quia dies ultionis hi sunt, vt impleantur omnia, quæ scripta sunt. t Væ autē pręgnantibus, & nutriendis in illis diebus. erit. n. presura magna super terram, & ira populo huic. Et cadent in ore gladij: & captiui ducentur in omnes Gentēs & Ierusalem calcabitur a Gentibus donec impleantur tempora nationū.

Respiciens autem vidit b eos, qui mittebant munera sua in gazophylacium [diuites.] Vidit autem c [quandam] viduam g pauperculam mittentem i æra minuta duo. Et dixit: Vere dico vobis, quia vidua hæc pauper, plus [quàm omnes] misit. Nam omnes [hi ex abundantia sibi] miserunt h in munera Dei: hæc autem l ex eo, quod deest illi, [omnem] victum suum, quem habuit, misit.

3 Et egressus 2 Iesus de templo, 4 ibat. Et accesserunt Discipuli eius, vt ostenderent ei adificationes templi. 7 Ipse autem 9 respondens dixit illis: Videtis hæc oia? 11 Amen dico vobis, non relinquetur 13 hic lapis super lapidem, qui non destruat.

b Sedente autem c eo super montem Oliueti, d accesserunt ad eum Discipuli secreto, . dicentes. i Dic nobis, quando hæc erunt? et quod signum aduentus tui, & consummationis seculi? Et respondens Iesus, [dixit eis.] p Cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est a Daniele propheta, stantem in loco sancto, qui legit, intelligat: tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes: & qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: & qui in agro, non reuertatur tollere [tunicam suam.] Va autem pręgnantibus, & nutriendis in illis diebus. u Orate autem vt non fiat fuga vestra in hieme, vel sabbato.

MAT. XXIV.

Et a p signū aduentus tui, & cōsōnis sēculi ē. Et rēdens Iesus, dixit eis: Vide te neq; vos seducat multi n. venit in nōe meo, dicit eis: Ego sū c Christus: & multos sedu cēt e. Audiri n. estis p̄lia, A & op̄iones p̄liorū. i. Vide te ne turbemini. . . ost. n. hac fieri, n sed nōdū est finis.

[Cōsurget] n. gēs [in] gēte, & regnū in regnū, & erūt pestilē tia, & fames, & terr. motus p loca. Ecce aut oīa initia sunt dolorū. 2. Erūt n. tūc tribūlo magna, qualis nō fuit ab ini tio nūdi vsq; modo, neq; fiet. Et nisi breuiaci fuissent dies illi nō fieret salua omnis caro: sed p̄ electos breuiabitur dies illi. Tūc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus [aut illic: nolite credere. Surgit n. pseudochristi, & pseudopropheta, & dabūt signa, & magna, & prodigia 7 ita vt in errore inducāt (si fieri pōt): Et electi. Ecce p̄dixi vobis 8 Si ergo dixerint vobis, Ecce in deserto est nolite exire: ecce in penetralib⁹ nolite credere. Sicut n. fulgur exit ab Oriēte, & parēt vsq; in Occidētē: ita erit & aduētus Filij hōis. Vbiq; fuerit cps, illie cōgre gabuntur & aquilæ.

1 Tunc tradent vos in tribu lationem [& occident vos: o & eritis odio omnibus gen tibus propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi, & inuicem tradent, & odio habebunt inuicem. Et multi pseudoprophetae surgent, & seducunt C mul tos. Et quoniam abunda uit iniquitas, refrigescet charitas multorum. Qui autem perseuerauerit vs que in finem, hic saluus erit. q Er p̄dicabitur hoc Euangelium regi in vni uerso orbe, in testimonium omnibus gentibus: & tunc veniet consummatio.

MAR. XIII.

Videte ne quis vos sedu cat: multi enim venient in nomine meo dicentes, quia ego sum: & multos seducunt. Cum audieritis autem bella, h & op̄iones bel lorum, hne timueritis: oportet enim hac fieri: sed non dum finis.

Exurget enim gens contra gentē, & regnū [super] regnū, & erunt terramotus per loca, & fames. [Initiū] dolorū hac. [Erunt enim dies illi tribula tiones tales, quales nō fuerūt ab initio creature] 3 quā cō didit Deus vsque nunc, ne que fient. [Et nisi breuiasset Dominus] dies non [fuisset] salua omnis caro, 4 sed propter electos, quos elegit, breuiabit dies. Et tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Chri stus, ecce illic, ne credideritis. Exur gent enim pseudochristi, & pseudoprophetae, & dabunt signa, & portenta, ad seducendos si fieri potest, etiam electos. 9 Vos ergo videte: Ecce p̄dixi vobis omnia.

a Videte aut vōsmetipsos. c Tradēt n. vos in concilijs, & in synagogis E vapulabitis, & ante p̄hdes, & reges stabi tis pp me, in testimoniū e il lis. Et in omnes gentes pri mū oportet p̄dicari Euan geliū. Et cū duxerit vos tra dentes, h nolite p̄cogitare quid loquamini: sed q̄ datū vobis fuerit in illa hora, id loquimini: k non enim vos estis loquentes, sed Spiri tus sanct⁹. n Tradet aut fra ter fratē in mortē, & paret filium, & confurgent filij in parentes, & morte afficient eos. Et eritis odio oībus pro pter nomē meū. Qui autē su stinuerit in finē, hic sal⁹ erit.

LVC. XXI.

Videte ne [seducamini:] b multi enim venient in nōe meo, dicentes quia ego sum. d & tēpus appropinquauit: nolite ergo ire post eos. Cum autem audieritis [praelia,] g & seditiones, k nolite terreat: oportet in primum hac fieri, sed nondum o statim finis. 1 Tunc dicebat illis: Sur get gēs contra gentē, & regnū aduersus regnū. Et ter ramotus magni erunt per loca, & pestilentia, & fames, terroreque de cælo, & si gna magna erunt.

[Et nisi breuiasset Dominus] dies non [fuisset] salua omnis caro, 4 sed propter electos, quos elegit, breuiabit dies. Et tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Chri stus, ecce illic, ne credideritis. Exur gent enim pseudochristi, & pseudoprophetae, & dabunt signa, & portenta, ad seducendos si fieri potest, etiam electos. 9 Vos ergo videte: Ecce p̄dixi vobis omnia.

Sed b ante hac oīa iniiciēt vobis manus suas, & p̄sequē tur tradētes in synagogas, & custodias, trahetes ad reges D & p̄hdes pp nomen meū d cōtinget aut vobis in testi moniū f Ponite ergo g in cor dibus vestris nō p̄meditari quēadmodū respōdeatis. . 1 ego n. dabo vobis os, & sa pientia, cui non poterit res sistere, & contradicere oēs aduersarij vestri. m Trade demini aut a parētib⁹ & fra tribus, & cognatis, & ami cis, & morte afficient F ex vobis: & eritis odio omnibus propter nomen meum, p & ca pillus de capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

MAR. XIII.

MAT. XXXIV.

LVC. XXI.

Sed a in illis diebus
c post tribulationē
illā sol cœtenebrabitur
g & luna nō dabit splē-
dorem suum: & stellæ
C cæderunt decidētes,
& virtutes, i quæ in
cælis sunt, mouebun-
tur.
gnum Filij hominis in cælo: & tunc plangent

omnes tribus terræ
a Et tunc videbunt
Filium F hominis veni-
entem in nubibus cum
virtute multa, 4 & glo-
ria. Et tunc mittet an-
gelos suos, H & [con-
gregabit] electos suos a
quattuor ventis, a [sum-
mo terræ usque ad] sum-
mum celi.

A sic autem discite
parabolam. d Cum iam
ramus eius tener fue-
rit, & nata fuerint fo-
lia, cognoscitis quia
in proximo sit æstas:
sic & vos cum videritis
hæc fieri, [scitote] g
quod in proximo sit
[in oñijs.] Amen di-
co vobis, quoniam non
transibit generatio hæc,
donec omnia [ista] fiant.
Cælum, & terra transi-
bunt, verba autem mea
non [transibunt.]

Statim autem post
tribulationē d die-
rum illorum f sol A ob-
scurabitur, & luna non
dabit [lumen] suum, 1
& stellæ h cadent de
cælo, & virtutes cælo-
rum [commouebuntur:]
k & tunc parebit E fi-
lius hominis in cælo: & tunc plangent

Et videbunt Filij ho-
minis venientē in nubi-
bus c cæli cū virtute mul-
ta, & maiestate. Et mit-
tet angelos suos s cū tu-
ba, 6 & voce magna: &
cōgregabūt electos eius
a quattuor vëtis, a sum-
mis cælorum usque ad
terminos eorum.

b Ab arbore autem
fici discite parabolam:
eum iam ramus eius te-
ner fuerit, & folia nata,
scitis quia prope est æstas:
f ita & vos cum vi-
deritis hæc omnia,
scitote quia: h pro-
pe est in iannis. Amen
dico vobis, quia non
præteribit generatio hæc,
donec omnia hęc fiant.
Cælum, & terra tran-
sibunt, verba autem
mea non [præteri-
bunt.]

Et erunt signa in
sole, & luna, &
stellis, & in terris pres-
sura Gentium præ con-
fusione sonitus maris,
& d fluctuum: arescen-
tibus hominibus præ
timore, & expectatio-
ne. A superueniet vbi-
uerso orbi: nā virtutes
cælorum mouebuntur.

Et tunc videbunt Fi-
lium hominis venien-
tem in [nubo] 3 cum
potestate magna, &
maiestate. 6 His au-
tem fieri incipientibus,
respicite, & leuate ca-
pita vestra: quoniam
appropinquat redem-
ptio vestra.

a Et dixit illis simi-
litudinem: c Videre
ficulneam, c & omnes
arbores: cum produ-
cunt iam ex se fructū,
scitis quoniam prope est
æstas. Ita & vos cum
videritis hæc fieri, scito-
te quoniam prope est i
regnum Dei. Amen
dico vobis, quia non
præteribit generatio
hæc, donec oia fiant.
Cælum, & terra transi-
bunt: verba autem
mea non transibunt.

MAT. XXIV.

MAR. XIII.

LUC. XXI.

DE die autem illa, & hora nemo scit, neque angeli caelorum, nisi & solus Pater. Sicut autem in diebus Noe, ita erit & aduentus Filij hominis. sicut enim erant in diebus, ante diluuiū comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, vsque ad eum diem, quo intrauit Noe in arcam, & non cognouerunt donec venit diluuium, & tulit omnes: ita erit & aduentus Filij hominis. Tunc duo erunt in agro: vnus assumetur, & vnus relinquetur. duæ molentes in mola: vna assumetur, & vna relinquetur. Vigilate ergo, quia nescitis

DE die autem [illo, vel] hora nemo scit, neque angeli in caelo, neque Filius, nisi Pater. Videte, vigilate, & orate: nescitis enim, quando tempus sit. Sicut homo, qui peregre profectus reliquit domum suam, & dedit seruis suis potestatem cuiusque operis, & ianitori præcepit vt vigilet. Vigilate ergo, (nescitis enim quando dominus domus veniat: sero, an media nocte, an galli cantu, an mane) ne cum venerit repente, inueniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate.

Atendite autem vobis, ne forte grauentur corda vestra in crapula, & ebrietate, & curis huius vitæ: & superueniat in vos repentina dies illa: tamquā laqueus enim superueniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ. Vigilate itaque, omni tempore orantes, vt digni habeamini fugere ista omnia, quæ futura sunt, & stare ante Filium hominis. Erat autem diebus docens in templo: noctibus vero exiens, morabatur in monte, qui vocatur Oliueti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

tis qua hora Dominus vester venturus sit. Illud autem scitote, quoniam si sciret pater familias qua hora fur venturus esset, vigilaret vtique, & non sineret perfodi domum suam. Ideo & vos estote parati: quia quia nescitis hora Filius hominis venturus est. Quis, putas, est fidelis seruus, & prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, vt det illis cibum in tempore? Beatus ille seruus, quem cum venerit dominus eius, inuenerit sic facientem. amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire: & coeperit percutere discipulos suos, manducet autem, & bibat cum ebrios: veniet dominus serui illius in die, qua non sperat, & hora, qua ignorat: & diuidet eum, partemque eius ponet cum hypocritis. illic erit fletus, & stridor dentium.

Tunc

TVNC simile erit regnum celorum decem virginibus : quæ accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso, & sponsæ. Quinque autem ex eis erant fatuæ, & quinque prudentes : sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non sumpserunt oleum secum : prudentes vero acceperunt oleum in vasis ^B suis cum lampadibus. Moram autem faciente sponso, dormitauerunt omnes & dormierunt. Media autem nocte clamor factus est : Ecce sponsus venit, ^C exite obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, & ornauerunt lampades suas. Fatuæ autem sapientibus dixerunt : Date nobis de oleo vestro : quia lampades nostræ extinguuntur. Responderunt prudentes, dicentes : Ne forte non sufficiat nobis, & vobis, ite potius ad vendentes, & emitte vobis. Dum autem irent emere, ^D venit sponsus : & quæ paratæ erant, intrauerunt ^E cum eo ad nuptias, & clausa est ianua. Nouissime vero veniunt & reliquæ virgines, dicentes : ^F Domine, Domine, aperi nobis. At ille respondens, ait : Amen dico vobis, nescio vos. Vigilate itaque, quia nescitis diem, neque horam.

MAT. XXV.

Sicut enim homo peregre proficiscens, vocauit seruos suos, & tradidit illis bona sua. Et vni dedit ^B quinque talenta, alij autem ^C duo, alij verò ^D vnum, vnicuique secundum propriam virtutem, & ^E profectus est statim. Abijt autem qui quinque talenta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinque. Similiter & qui duo acceperat, lucratus est alia duo. Qui autem vnum acceperat, abiens fodit in terram, ^F & abscondit pecuniam domini sui.

Post multum vero temporis venit dominus ^G seruorum illorum, & posuit rationem cum eis, & accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum. Ait illi dominus eius: Euge serue bone, & fidelis: quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Accessit autem, & qui duo talenta acceperat, ^I & ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus sum. Ait illi dominus eius: Euge serue bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui.

Accedens autem, & qui vnum talentum acceperat ^K ait: Domine, scio quia homo durus es, metis vbi non seminasti, & congregas vbi non sparsisti: & timens abij, & abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est. Respondens autem dominus eius, dixit ei: Serue male, & piger, sciebas quia meto vbi non semino, & congrego vbi non sparsi: oportuit ergo te committere pecuniam meam numularijs, & veniens ergo recepissem vtique quod meum est cum vsura. Tollite itaque ab eo talentum, & date ei, qui habet decem talenta, omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei autem, qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Et inutilem seruum eijcite ^L in tenebras exteriores: illic erit fletus, & stridor dentium.

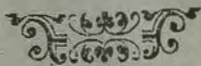
MAT. XXV.

CUm autem venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli cum eo, tunc sedebit super sedem maiestatis sue: & congregabuntur ante eum omnes ^B gentes, & separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hædis: & statuet oves quidem a dextris suis, hædos autem a sinistris.

Tunc dicet rex his, qui a dextris eius erunt: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a cōstitutione mundi: esuriui enim, & dedistis ^C mihi manducare: sitiui, & dedistis ^D mihi bibere: hospes eram, ^E & collegistis me: nudus,

& cooperuistis me: infirmus, ^G & visitastis me: in carcere eram, ^H & venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti, dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, & pauius te: sitientem, & dedimus tibi potum? quando autem te vidimus hospitem, & collegimus te: aut nudum, & cooperuimus te? aut quando te vidimus infirmum: aut in carcere, & venimus ad te? Et respondens rex, dicet illis: Amen dico vobis, quamdiu fecistis vni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.

Tunc dicet & his, qui a sinistris erunt: Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & Angelis eius. esuriui enim, & non dedistis mihi manducare: sitiui, & non dedistis mihi potum, hospes eram, & non collegistis me: nudus, & non cooperuistis me: infirmus, & in carcere, & non visitastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non ministrauimus tibi? Tunc respondet illis dicens: Amen dico vobis: Quamdiu non fecistis vni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum: iusti autem in vitam æternam.

LVC. XXII.

MAT. XXVI.

MAR. XIV.

A Propinquabat autem dies festus Azymorum, quod dicitur Pascha: et querebat Principes sacerdotum, et Scribas, quomodo Iesum interficeret, quod timebatur, quod vero plebs. Intravit autem satanas in Iudam, qui cognominabatur Iscariotes, unum de duodecim. Et abiit ille et locutus est cum Principibus sacerdotum, et Magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gaudebant, et pacti sunt pecuniam illi dare. Et respondit. Et querebat opportunitatem, ut traderet illum sine turbis. *de eum, qui dicebatur Iudas Iscariotes, ad principes sacerdotum, ut eum traderet.*

1 Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi Pascha. *et misit* 7 Petrum, et C. Ioannem, dicens: Eunt parate nobis Pascha, ut manducemus. At illi dixerunt: Vbi vis parare? *Et dixit* ad eos: *Ecce introeunt vobis in civitatem, occurret vobis homo* B quidam *amphora aqua portans: sequimini eum in domum, in qua intrat* *et dicetis*: 15 *in familias domus*: Dicit 17 tibi Magister: 19 Vbi est divertorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducet? Et ipse ostendet vobis conaculum magnum stratum, et ibi parate.

b Eunt autem inuenerunt sicut dixit illis, et parauerunt pascha. *f* Et cum facta esset hora, discubuit, et duodecim Apostoli cum eo, et ait illis: G Desiderio desidero, antequam patiar: Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno Dei: *et dixit* Accipite, et dividite inter vos: Dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis donec regnum Dei veniat.

E T factum est: cum con-
summasset Iesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis: Scitis quia, post biduum Pascha fiet, et Filius hominis tradetur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt Principes sacerdotum, et Seniores populi in atrium Principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas: et consilium fecerunt, ut Iesum dolo teneant, et occiderent. Dicebant autem: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. *i* Tunc abiit unus de duobus, qui dicebatur Iudas Iscariotes, ad principes sacerdotum, ut eum traderet.

2 Prima autem die Azymorum, accesserunt discipuli ad Iesum dicentes: ubi vis paremus tibi comedere Pascha? *8* At Iesus dixit: *10* Ite in civitatem ad quemdam, et dicite ei: Magister dicit. *18* Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. *d* Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus, et parauerunt Pascha. *f* Vespere autem facto discubebat cum duodecim discipulis suis.

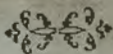
E Rat autem [Pascha, et Azima] c post biduum] *et querebant Summi sacerdotes, et Scribae* f quomodo eum dolo tenerent, et occiderent. Dicebant autem: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. *Et Iudas Iscariotes unus de duodecim abijt ad Summos sacerdotes, ut proderet eum illis. n* Qui audientes gausi sunt, quod promiserunt ei pecuniam se daturos. *Et querebat* c quomodo illum oppor-
tune traderet.

m et ait illis: Quid vultis? *p* constituerunt ei triginta argenteos f

Et primo die Azymorum, quando Pascha immolabant [dicunt] *5* ei discipuli: *6* Quous eamus, et paremus tibi ut manduces Pascha? *Et mittit* duos ex discipulis suis, *et dicit* eis: *Ite in civitatem, et occurret vobis homo* *12* lagenam aquae: *14* et quocumque introierit, dicite *10* domino domus, quia Magister dicit: *vbi est refectio mea, ubi pascha cum discipulis meis manducem?* *Et ipse vobis demonstrabit conaculum grande, stratum, et illic parat* *20* nobis:

a Et abierunt discipuli eius, et venerunt in civitatem: et inuenerunt sicut dixerat illis *et parauerunt pascha. c* Vespere autem facto venit cum duodecim.

Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno Dei: Et accepto calice gratias egit, et dixit Accipite, et dividite inter vos: Dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis donec regnum Dei veniat.

IOAN. XIII.

An te diem festum Paschæ, sciens Iesus, quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cum dixisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Et cœna facta ^A cum diabolus iam misisset in cor ut traderet eum Iudas Simonis Iscariotæ: sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia a Deo exiuit, & ad Deum vadit: surgit a cœna, & ponit vestimenta sua: & cum accepisset linteam, præcinxit se. Deinde mittit aquam in peluim, & cœpit lauare pedes discipulorum, & extergere linteo, quo erat præcinctus.

Venit ergo ad Simonem Petrum ^B Et dicit ei Petrus: Domine, tu mihi lauas pedes? Respondit Iesus, & dixit ei: Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea. Dicit ei Petrus: Non lauabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Iesus: Si non lauero te, non habebis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Domine, non tantum pedes meos: sed & manus, & caput. Dicit ei Iesus: Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lauet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit: Non estis mundi omnes.

Postquam ergo lauit pedes eorum, & accepit vestimenta sua: cum recubuisset iterum, ^C dixit eis: Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me, Magister, & Domine: & bene dicitis: sum etenim. Si ergo ego laui pedes vestros, Dominus, & Magister: & vos deberis alter alterius lauare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis. Amen amen dico vobis: Non est seruus maior Domino suo: neque Apostolus maior est eo, qui misit illum. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim: sed ut adimpleatur Scriptura: Qui manducat mecum panem, leuabit contra me calcaneum suum. Amodo dico vobis, priusquam fiat: ut cum factum fuerit, credatis, quia ego sum. Amen, amen dico vobis: Qui accipit si quem misero, me accipit: qui autem me accipit, accipit eum, qui me misit.

MAT. XXVI.

MAR. XIV.

LVC. XXII.

a **C**OEnanti-
bus autem
eis, ^c accepit le-
sus panem, ^e & be-
nedixit, ac fregit:
deditq; discipulis
suis, ^A & ait: Acci-
pite, & comedite:
hoc est corpus
meum.

2 Et accipiens ca-
licē ⁵ gratias egit
& dedit illis, di-
cēs: Bibite ex hoc
omnes: Hic est. n.
sāguis meus noui
testamēti, qui ⁷ pro
multis effunde-
tur in remissionē peccatorū.
Dico autem vobis: non bibam
[amodo] de hoc genimine vitis
vsq; in diem ¹⁰ *illum, cū illud*
bibam vobiscum nouum in
regno Patris mei.

b **E**T man-
ducant-
tibus illis, accepit
Iesus panem: &
[benedicens] fre-
git, & dedit eis,
& ait: [Sumi-
te], Hoc est corpus
meum.

4 Et accepto ca-
lice ^B gratias a-
gens *dedit eis* ⁸ &
biberunt ex illo
omnes. Et ait il-
lis: *Hic est san-*
guis meus noui te-
stamenti, qui pro

multis effundetur. ⁹ Amen
dico vobis, quia iam
non bibam de hoc genimi-
ne vitis vsque in diem *illum*
cum illud bibam nouum in
regno ¹¹ *Dei.*

d **E**T accepto
pane gra-
tias egit, & fregit,
& dedit eis [dicens]
Hoc est corpus meū,
^f quod pro vo-
bis datur: hoc fa-
cite in meam
commemoratio-
nem.

1 Similiter, & ca-
licem, ³ postquam
cœnauit, dicens:
Hic est [calix no-
uum testamentum
in sanguine meo]
qui pro vobis
fundetur.

IOA. XIII.

MAR. XIV.

MAT. XXVI.

LVC. XXII.

A C Vm hæc dixisset Iesus, turbatus est spiritus & c. protestatus est, & dixit: Amen, amen dico vobis: Qui vnus ex vobis tradet me. h. aspiciet ergo ad inuicem discipuli, hēritates de quo diceret. x. Erat ergo recubens vnus ex discip. B. eius in sinu Iesu, quē diligebat Iesus. Innuit ergo huic Si mō Petrus, & dixit ei: Quis est, de quo dicit? Itaq; cum recubisset ille supra pectus Iesu, dicit ei: Domine quis est? Respondit Iesus: Ille est, cui ego intinctū panē C. porrexero. Et cum intinxisset panem dedit Iudæ Simonis Iscariotæ. Et post buccellam introiuit in eum D. Satanās. Et dixit ei Iesus: Quod facis, fac citius. Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant, quia loculos habebat Iudas, quod dixisset ei Iesus: Emea, quæ opus sunt nobis ad diem festum: aut egenis vt aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam, exiuit continuo. Erat autem nox. Cum ergo existet dixit Iesus: Nunc clarificatus est Filius hominis, & Deus clarificatus est in eo, & Deus clarificabit eum in semetipso, & continuo clari ficabit eum.

B E T discumbentibus eis, & manducantibus [ait] Iesus: Amen amen dico vobis, quia vnus ex vobis tradet me, q. qui manducat mecum. At illi i. cēperunt contristari, & dicere l. ei singulati: Nunquid ego? Qui ait n. illis: Vnus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem hominis vadit q. sicut scriptum est de eo: va autem homini illi, per quē s. Filius hominis tradetur. bonum erat ei si non esset natus homo ille.

E T [edibus illis, dixit] Idem dico vobis q. vnus vestrum me traditurus ē. x. Et cōtristati valde, cēperunt singuli dicere. Nūqd ego m. sum Dñe? At ipse respōdens, ait: Qui intingit mecum manū in [paropside] o hic me tradet. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: va autem homini illi p. quē Filius hōis tradetur bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Respondens autem Iudas, qui tradidit eum, dixit: Nunquid ego sum Rabbi? ait illi: Tu dixisti.

V Erunt tñ secce man⁹ tradentis me, mecum est in mensa. p. Et quidem Filius hōis secundum q. definitum ē, vadit: r. Verūtan v. homini illi, per quē tradetur. Et ipsi cēperunt q. rere, inter se, quis esset ex eis, q. hoc facturus esset. y. Facta ē au

tē & cōtentio inter eos, q. eorū videretur esse maior. Dixit autē eis: Reges gentiū dominantur eorum: & qui potestatem habēt super eos, benefici vocantur. Vos autem, non sic: sed qui maior est in vobis, fiat sicut minor: & qui p̄cessor est, sicut ministrator. Nam quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat: vos autem, estis qui permanistis mecum in tentationibus meis: Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum, vt edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo: & sedetis super thronos iudicantes duodecim tribus Israhel.

IOAN. XIII.

LVC. XXI.

MAR. XIV.

MAT. XXVI.

Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. A Quæretis me: & sicut dixi iudæis: Quo ego vado, vos non potestis venire: & vobis dico modo. Mādatū nouū dō vobis: vt diligatis inuicē sicut dilexi vos, vt vos diligatis inuicem. In hoc cognoscet oēs, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicē. Dicit ei Simō Petrus: Dñe quo vadis? Respondit Iesus: Quo ego vado, non potes me modo sequi: sequeris autē postea. Dicit ei Petrus: Quare non possum te sequi modo? animam meam pro te ponā. Respondit ei Iesus: Animam tuam pro me pones. Amen, amen dico tibi: Non cantabit gallus, donec ter me neges.

AIT autem Dominus: b Si mon, Simon, ecce satanas expetuit vos vt eribraret sicut B triticeum: ego autem rogavi pro te vt non deiciat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Qui dixit ei. g Domine, tecū paratus sum, & in carcerem, & in mortem ire. At ille dixit: Dico tibi i Petre, l non cantabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me. p Et dixit eis: Quando misi vos sine sacculo, & pera, & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter, & peram: & qui non habet, vēdat tunicam suam, & eruat gladium. Di-

ET [ait] eis Iesus: e omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est: Percutiam C pastorem, & dispergentur oves. D Sed postquam resurrexero, precedam vos in Galileam. Petrus autem ait illi: Et si omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego. h Et ait illi Iesus: Amē dico tibi, q tu hodie in nocte hac, piusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur: Et si oportuerit me [si multo commori tibi] non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant.

Tunc dicit illis Iesus: Omnes vos scandalizabimini in me, in ista nocte. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, & dispergentur oves i gregis. Postquam autem resurrexero, precedā vos in Galileam. Respondens autem Petrus, ait illi: Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. Ait illi Iesus: Amen dico tibi, quia in hac nocte antequam gallus canset, ter me negabis. n Ait illi Petrus: o Etiam si oportuerit me, morietur tecum, non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt.

co enim vobis, quoniam adhuc hoc, quod scriptum est, oportet impleri in me: Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quæ sunt de me finem habent. At illi dixerunt. Domine, ecce duo gladij hic. At ille dixit eis: Satis est.

Ser-

I O A N. X I V.

A N On turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris mei mansiones multæ sunt. si quo minus dixissem vobis: Quia vado parare vobis locum. Et si abiero, & præparauero vobis locum: iterum venio, & accipiam vos ad meipsum, ut vbi sum ego, & vos sitis. Et quo ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Thomas: Domine, nescimus quò vadis: & quomodo possumus viam scire? Dicit ei Iesus: Ego sum via, & veritas, & vita. nemo venit ad Patrem nisi per me. Si cognouissetis me, & Patrem meum utique cognouissetis: & amodo cognoscetis eum, & vidistis eum. Dicit ei Philippus. Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis. Dicit ei Iesus: Tanto tempore vobiscum sum; & non cognouistis me? Philippe, qui videt me, videt & Patrem. Quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem? Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me me est? Verba, quæ ego loquor vobis, a me ipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera. Non creditis quia ego in Patre & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet: quia ego ad Patrem vado. Et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis in nomine meo hoc faciam. Si diligitis me: mandata mea seruare. Et ego rogabo Patrem, & aliud paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum Spiritum veritatis, quæ mundus non potest accipere, quia non videt eum, nec scit eum. Vos autem cognoscistis eum: quia apud vos manebit, & in vobis erit.

Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicum, & mundus me iam non videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo, & vos viuetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & seruat ea: ille est, qui diligit me. Qui autem diligit me, diligitur a Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Dicit ei Iudas, non ille Iscariotes: Domine, quid factum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, & non mundo? Respondit Iesus, & dixit ei: Si quis diligit me sermonem meum seruabit, & Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: qui non diligit me, sermones meos non seruat. Et sermonem, quæ audistis, non est meus, sed eius, qui misit me, Patris.

Hæc locutus sum vobis apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus sanctus, quæ mittet Pater in nomen meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quæcumque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quoniam mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis: Vado, & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique: quia vado ad Patrem: quia Pater maior me est. Et nunc dixi vobis prius quæ fiat: ut cum factum fuerit, credatis. Tamen non multa loquar vobiscum, venit enim princeps mundi huius, & in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mundus, quia diligit Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite eam hinc.

E
fer
est
eg
ma
pa
fin
fic
Si
lu
et

Si
Pa
fu
tu
M
a
L
V
n
e
F
c
f
t

Ego sum vitis vera: ^A & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum: & omnem, qui fert fructum, purgabit eum, ^B vt fructum plus afferat. Iam vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. Manete in me: & ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit: mittetur foras sicut palmes, & arefcet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint: quodcumque volueritis petetis, & fiet vobis. In hoc clarificatus est Pater meus, vt fructum plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli.

Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta seruauì, & maneo in eius dilectione. Hæc locutus sum vobis: vt gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. Hoc est præceptum meum vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. Iam non dicam vos seruos: quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcumque audiui à Patre meo, nota feci vobis. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, & posui vos vt eatis, & fructum afferatis: & fructus vester maneat: vt quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem. Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis: Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur: si sermonem meum seruauerunt, & vestrum seruabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum, qui misit me. Si non venissem, & locutus fuisset eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit: & Patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent: nunc autem & viderunt, & oderunt & me, & Patrem meum. Sed vt adimpleatur sermo, qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis. Cum autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me: & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

IOAN. XVI.

Hæc locutus sum vobis, A vt non scandalizemini. Absq. synagogis facient vos: sed venit hora, vt omnis, qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. & hæc facient vobis, quia nō nouerunt Patrē, neque me. Sed hæc locutus sum vobis: vt cum venerit hora eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis. Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram: Et nunc vado ad eum, qui misit me; & nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia impleuit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis vt ego vadam: si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio. de peccato quidem: quia non crediderunt in me: de iustitia vero: quia ad Patrem vado: & iam non videbitis me: de iudicio autem: quia princeps huius mundi iam iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnē veritatem, non enim loquetur a semetipso: sed quæcumq. audiet loquetur, & quæ ventura sunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. Omnia quæcumq. habet Pater, mea sunt. Propterea dixi: quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.

Modicum, & iam non videbitis me: & iterum modicū, & videbitis me: quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicē: Quid est hoc, quod dicit nobis: Modicum, & non videbitis me: & iterum modicū, & videbitis me, & quia vado ad Patrē? Dicebant ergo: Quid est hoc, quod dicit, Modicum? nescimus quid loquitur. Cognouit autē Iesus, quia volebant eum interrogare, & dixit eis: De hoc quæritis inter vos quia dixi, Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. Amen, amen dico vobis: quia plorabitis, & flebitis vos, mundus autē gaudebit: vos autē contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cum autem pepererit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudiū: quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidē tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et in illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis: si quid perieritis Patrē in nomine meo, dabit vobis. Vsq. modo non petistis quidquā in nomine meo: Petite, & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum.

Hæc in prouerbijis locutus sum vobis. Venit hora cum iam non in prouerbijis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis. in illo die in nomine meo petetis: & non dico vobis quia ego rogabo Patrē de vobis: Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis, quia ego a Deo exiui. Exiui a Patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundū, & vado ad Patrē. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nunc palam loqueris, & prouerbum nullum dicis. nunc scimus quia scis omnia, & non opus est tibi vt quis te interroget: in hoc credimus quia a Deo existis. Respondit eis Iesus: Modo creditis? Ecce venit hora, & iam venit, vt dispergami vniuersique in propria, & me solum relinquantis: & non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc locutus sum vobis, vt in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis: sed confidite, ego vici mundum.

IOAN. XVII.

Hæc locutus est Iesus : & subleuatis oculis in cælum, A dixit : Pater venit hora, clarifica Filium tuum, vt Filius tuus clarificet te : Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne, quod dedisti eis, det eis vitam æternam. Hæc est autem vita æterna: Vt cognoscant te, solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. Ego te clarificaui super terram : opus consummaui, quod dedisti mihi, vt faciam, & nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum, claritate, quam habui prius, quam mundus esset apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo: Tui erant, & mihi eos dedisti : & sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt quia omnia, quæ dedisti mihi, abs te sunt: quia verba, quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognouerunt vere quia a te exiui, & crediderunt quia tu me misisti.

Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi : quia tui sunt : & mea omnia tua sunt, & tua mea sunt: & clarificatus sum in eis : & iam non sum in mundo, & hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi : vt sint vnum, sicut & nos. Cum essem cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodiui : & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis, vt Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio : & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos a malo. De mundo non sunt, sicut & ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est.

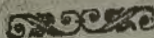
Sicut tu me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum : vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me : vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint: vt credat mundus, quia tu me misisti. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis : vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me : vt sint consummati in vnum : & cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi sum ego, & illi sint mecum : vt videant claritatem meam, quam dedisti mihi : quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste, mundus te non cognouit. ego autem te cognoui : & hi cognouerunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam : vt dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

MAR. XIV.

MAT. XXVI.

^b Et hymno dicto exierunt in Montem oliuarum.

Et hymno dicto, exierunt in Montem oliueti.

IOAN. XVIII.

MAR. XIV.

MAT. XXVI.

LVC. XXII.

A SCiebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus conuenerat illum cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem, & a Pontificibus, & Pharisæis ministros, venit in illum cum lateribus, & facibus, & armis. Iesus itaque sciens omnia, quæ uentura erant super eum, processit. D & dixit eis: Quem queritis? Responderunt ei: Iesum Nazarenum. Dicit eis Iesus: Ego sum. Abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: Quæ queritis? Illi autem dixerunt: Iesum Nazarenum. Rñdit Iesus: Dixi uobis, quia ego sum: si ergo me queritis, finite hos abire. Ut impleretur sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non peridi ex eis quemquam.

7 Simon ergo Petrus habens gladium [educit eum]: & percussit Pontificis seruum: & [abscidit] auriculam eius 10 dexteram. Erat autem nomen serui Malchus. 12 Dixit ergo 14 Iesus Petro: 16 Mitte gladium tuum 17 in uaginam. 19 Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum? quia duodecim legiones Angelorum. Quo ergo implebatur Scriptura: quæ sic oportet fieri?

ET, adhuc eo loquente, venit Iudas b Iscariotes unus de duodecim, cum eo turba multa cum gladijs, & p & lignis, a Summis sacerdotibus, & Scribis, & Senioribus. [Dederat] autem d traditor eius signum eis, dicens: Quicumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum, & ducite eum. Et cum uenisset, statim accedens ad eum, ait: Aue Rabbis & osculatus est eum. Dicit eis Iesus: Ego sum. Stabat autem & Iudas, qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: Quæ queritis? Illi autem dixerunt: Iesum Nazarenum. Rñdit Iesus: Dixi uobis, quia ego sum: si ergo me queritis, finite hos abire. Ut impleretur sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non peridi ex eis quemquam.

A Dhuc eo loquente, ecce A Iudas unus de duodecim, m venit, & cum eo B turba multa o cum gladijs, & fustibus, q missi a Principibus sacerdotum, & Senioribus populi. e Qui autem f tradidit eum, h dedit illis signum, dicens: Quicumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum. Et confestim accedens ad u Iesum, dixit: Aue Rabbis. Et osculatus est eum. C Dixitq. illi Iesus: Amice, ad quid uenisti.

1 Tunc accesserunt, & manus iniecerunt in Iesum, F & tenuerunt eum. 4 Et ecce unus ex his, qui erant cum Iesu, p extendens manum, exemit gladium suum, & percussit seruum Summi sacerdotis: & amputauit illi auriculam. 13 Tunc ait illi Iesus: in 18 locum suum. 15 Conuerte gladium tuum. oēs enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt. 20 An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plures?

b In illa hora [dixit] Iesus d turbis: Tamquam ad latronem exiisti cum gladijs, & fustibus comprehendere me: quotidie apud uos g sedebam docens in templo, & nō me tenuistis. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur Scriptura: & ppheta. Tūc Dixit

A Dhuc eo loquente, ecce turba: r & qui vocabatur Iudas, unus de duodecim, s antecedebat eos: & appropinquauit Iesu ut oscularetur eum. Iesus autem dixit illi: Iudas, osculo Filium hominis tradis?

3 Videtes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Dñe, si peccauimus in gladio? Et percussit unus ex illis seruum principis sacerdotis: & amputauit auriculam eius dexteram. 11 Rñdes autem Iesus, ait: Sinite uisq. huc. Et cum tetigisset auriculam eius, sanauit eum.

q sic oportet fieri? Dixit autem Iesus e ad eos, qui uenerant ad se, Principes sacerdotum, & Magistrat⁹ tēpli, & Seniores: Quasi ad latronem exiisti cū gladijs & fustibus? Cū quotidie [uobiscum fuerim] in tēpli, h non extēdistis manus in me: sed hęc est hora uestra, & potestas tenebrarū.

Et

IOAN. XVIII.

LVC. XXII.

MAT. XXVI.

MAR. XIV.

ET adduxerunt eum ad Annam primam, erat n. sacer Caiphæ, q. erat pontifex anni illius. Erat aut Caiphæ, qui consiliū dederat Iudæis: Quia expedit, vñ hominē mori pro populo. Et misit eum Annas ligatū ad Caiphā pontificē k sequebatur autē Iesum Simo Petrus, m & alius B Discipulus. o Discipulus autē ille erat notus Pontifici, & autē stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus, & oē conciliū quærebant falsū testimonium contra Iesum, vt eū morti traderet: & non inuenerunt, 9 cum multi falsi testes accessissent. 3 Nouissime autē 7 venerūt 6 duo E falsi testes, 8 & [dixerunt:] 12 Hic dixit: Possum destruere tēplum Dei, & post triduum reedificabo illud. Et surgens Princeps sacerdotum, ait 14 illi: Nihil respondes ad ea, 16 quæ isti aduersus te testificantur? Iesus autem tacebat.

a Pontifex ergo interrogauit Iesum de Discipulis suis, & de doctrina eius. Respondit ei Iesus: Ego palam locutus sum mundo: ego sēper docui in synagoga, & in tēplo, quo oēs Iudæi conueniunt: & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt quid locutus sim: ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego. Hæc autem cum dixisset, vnus assistens ministrorum dedit alapam Iesu, dicens: Sic respondes Pontifici? Respondit ei Iesus: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me cedis.

p Et viri, qui tenebant illum, illudebant ei, cadentes. t Et velauerunt eum, & percutiebant faciem eius: & interrogabant eum, dicens: Prophetiza, quis est, qui te percussit? Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

AT cilli ei, tenētes d Iesū, duxerunt ad Caiphā principē sacerdotū, g vbi Scribæ & seniores i conueenerant. Petrus autē sequebatur eum a longe, vsq; in atrium Principis sacerdotū. q Et ingressus intro, sedebat cum ministris, x vt videret finem.

i Principes autē facti, & introiit eū Iesu in atrium Pontificis Petrus & discipulus alius, qui erat notus Pontifici, C & sūmi vero sacerdotis, q. oē Conciliū quærebāt aduersus Iesū testimonium, vt eū morti traderet, [nec inueniebant.] 2 Multi n. testimonium falsum dicebant aduersus eū: & conuenientia testimonia nō erāt. Et 5 quidā 4 surgentes, i falsum testimonium ferebāt aduersus eū, dicētes: Quoniā 13 nos audiuimus eū dicentē: Ego dissoluā tēplum hoc manu factū, & per triduum aliud nō manu factū edificabo. Et non erat conueniens testimonium illorū. Et exurgēs Summus sacerdos, & nihil respondit.

b Et Princeps sacerdotū ait illi: d Adiuro te per Deū viuū, vt dicas nobis si tu es Christus filius Dei. Dicit illi Iesus: Tu dixisti: F Verū tamen dico vobis, amodo videbitis Filium hoīs sedentē a dextris virtutis Dei, & venientē in nubibus celi. Tunc Princeps sacerdotū scidit vestimēta sua, G dicēs: Blasphemauit: h quid adhuc egemus testibus? ecce nūc audistis blasphemiam: quid vobis videtur? At illi k rādentēs dixerunt: Reus est mortis. Tūc expulerunt m in faciem eius, & colaphis eum [cecidērunt] o alij s alapis eū cadebant.

t Et velauerunt eum, & percutiebant faciem eius, & interrogabant eum, dicens: Prophetiza, quis est, qui te percussit? Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

ET adduxerunt Iesum ad Summū sacerdotē, q. [conueniebant] h oēs sacerdotes, & Scribæ, & Seniores. Petrus autem 1 a longe n secutus est eū p vsq; intro in atrium Summi sacerdotis: & t sedebat cum ministris ad ignē, & calefaciebat se.

c Rursum Summus sacerdos interrogabat eū, & dixit ei: Tu es Christus filius Dei benedictū Iesum autē [dixit] illi: Ego sum: & videbitis Filium hoīs sedentē a dextris virtutis Dei, & venientem [cum] nubibus celi. Summus autē sacerdos [scidens] vestimēta sua, ait: g Quid adhuc desideramus testes? .. Audistis blasphemiam: quid vobis videtur? Qui i oēs condēnauerunt eū esse reū mortis. Et l ceperunt quidā conspuere eum, n & velare faciem eius, & colaphis eū cadere, & [dicere ei:] Prophetiza: & q ministri s alapis eū cadebant.

Petrus

MAT. XXVI.

LVC. XXII.

MAR. XIV.

IOA. XVIII.

Petrus vero A sedebat foris in atrio : & i accessit ad eum vna ancilla, dicens : q Et tu cum Iesu Galilæo eras . At ille negauit e coram omnibus , dicens : Nescio quid

[dicit]

ui quid dicas . Et exiit foras C ante atrium , & gallus D cantauit .

1 Exeunte autem illo ianuam , vidit eum alia ancilla , B & ait 4 his , qui erant ibi . 6 Et hic 7 erat cum Iesu Nazareno . 9 Et iterum negauit cum iuramento : Quia non noui hominem .

Item Simon Petrus stans , & calefaciens se . 11 Dixerunt ergo ei : Nūquid & tu ex Discipulis eius es ? Negauit ille , & dixit : Non sum .

c Et post pusillum d accesserunt k qui stabant : & dixerunt Petro : Verè & tu ex illis es : nam f & loquela tua manifestum te facit . . I Tunc cepit detestari , & iurare quia non nouisset hominem . . Et continuo gallus cantauit . Et recordatus est Petrus verbi r Iesu , quod dixerat : Prius quàm gallus cantet , ter me negabis . Et egressus foras , fletit amare .

Quem cum vidisset d ancilla quædam h sedentem ad lumen , i & eum fuisset intuita , n dixit : Et hic cum illo erat . At ille negauit s eum , dicens : x Mulier , non noui illum .

3 Et post pusillum alius videns eum , dixit : Et tu de illis es . Petrus vero ait . O homo , non sum .

Et iterum negauit cum iuramento .

Item Simon Petrus stans , & calefaciens se . 11 Dixerunt ergo ei : Nūquid & tu ex Discipulis eius es ? Negauit ille , & dixit : Non sum .

Et b interuallo facto quasi hora vnius , alius quidam I affirmabat , dicens : Verè & hic cum illo erat : nam & Galilæus est . h Et ait Petrus : i Homo , nescio quid dicis . Et continuo o adhuc illo loquente cantauit gallus . q Et conuersus Dominus M respexit Petrum . N Et recordatus est Petrus verbi Domini , ut me negabis : x re . O

Et cum esset Petrus c in atrio deorsum , venit B vna e ex ancillis Summi sacerdotis : k & cum vidisset Petrum calefacientem se , m aspiciens illum , ait : Et tu cum Iesu r Nazareno eras . At ille negauit , dicens : y Neque scio , neque noui illum .

2 Rursus autem 3 cum vidisset illum , ancilla , cepit dicere F circumstantibus . 5 Quia hic ex illis est . At ille iterum negauit .

Item Simon Petrus stans , & calefaciens se . 11 Dixerunt ergo ei : Nūquid & tu ex Discipulis eius es ? Negauit ille , & dixit : Non sum .

a Et post pusillum rursus qui [assabant , dicebant] Petro Vere ex illis es : nam e & Galilæus es . k Ille autem cepit m anathematizare , & iurare : n Quia , nescio hominem istum , quem dicitis . Et statim p gallus iterum cantauit . Et recordatus est Petrus verbi , quod dixerat s ei Iesus . Prius quàm gallus cantet bis , ter me negabis . Et cepit u flere .

[sicut dixerat : Quia prius quàm gallus cantet , ter me negabis . Et egressus foras t Petrus y fletit amare .

Dicit ergo Petrus ancilla f ostiaria : p Numquid & tu ex discipulis es hominis istius ? [Dicit] ille : u Non sum .

10 Stabant autem serui , & ministri H ad prunas : quia frigus erat , & calefaciebant se : erat autem cum eis & Petrus stans , & calefaciens se . Erat autem

g Dicit ei vnus ex seruis Pontificis , cognatus eius , cuius abiecit Petrus auriculam . L Nonne ego te vidi in horto cum illo ? Iterum ergo negauit Petrus : & statim gallus cantauit .

Et

LVC. XXII.

MAR. XV.

MAT. XXVII.

ET ut factus est dies, conue-
nerunt Seniores ple-
bis, & ^B Principes sa-
cerdotum, & Scri-
be, & ⁱ duxerunt il-
lum ^D in concilium
suum, dicentes: Si
tu es Christus, dic
nobis. Et ait illis:

ET confestim, ^c *mane* ^e con-
silium ^g facientes
Summi sacerdotes
cum Senioribus,
^c & Scribis, & vni-
uerso Concilio, ^k
vincientes Iesum,
duxerunt, & tradi-
derunt Pilato.

MAne ^f autem
^d facto, confi-
lium inierunt oēs Prin-
cipes sacerdotum, &
Seniores populi ad-
uersus Iesum, ^h ut eum
morti traderet. Et
^l vñ adduxerunt eum
^E & tradiderunt Pō-
tio Pilato pñdi.

Si vobis dixero, non credetis mihi: si autem & interrogauc-
ro, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem
erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei. Dixerunt
autem omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis,
quia ego sum. At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus te-
stimonium? ipsi enim audiuimus de ore eius. Et surgens
omnis multitudo eorum, *duxerunt illum ad Pilatum.*

ⁱ Tunc videns Iu-
das, qui eum tradidit, quod damnatus esset; pœnitentia du-
ctus, retulit triginta argenteos Principibus sacerdotum, &
Senioribus, dicens: Peccaui, tradens sanguinem iustum.
At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris. Et proiectis ar-
genteis in templo, ^F recessit: & abiens laqueo se suspendit.
^G Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt:
Non licet eos mittere in corbonam: quia pretium sanguinis
est. Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in
sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager il-
le, Haceldama, hoc est, ager sanguinis, vsque in hodiernum
diem. Tunc impletum est quod dictum est per Ieremiam
prophetam, dicenrem: Et acceperunt triginta argenteos
pretium appretiati, quem appretiauerunt a filijs Israel: &
dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Do-
minus.

Adducunt

IOAN. XVIII.

LVC. XXIII.

MAR. XV.

MAT. XXVII.

Adducit ergo Iesum a Caipha in prætorium. ^A Erat autē mane: & ipsi non introierunt in prætoriū, vt non contaminarentur, sed vt māduarent Pascha. Exiuit ergo

Pilatus ^B ad eos foras, & dixit: Quam accusationem asseris aduersus hominē hunc? Responderunt, & dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, & secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere quemquam. Vt sermo Iesu impleretur, quem dixit, significans qua morte esset moriturus.

^I Introiuit ergo iterum in prætorium Pilatus, ^D & vocauit Iesum, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? Respondit Iesus: .¹ A temetipso hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Re-

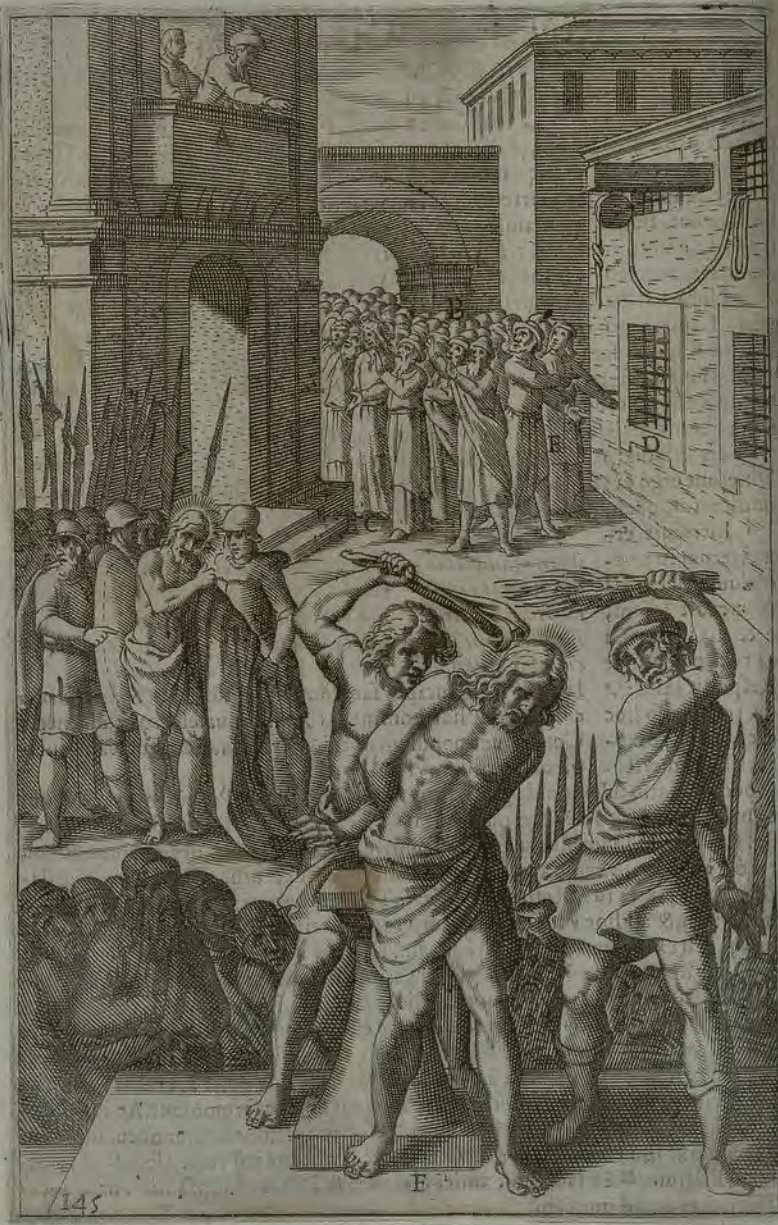
³ Pilatus autem interrogauit eum, dicens: Tu es rex Iudæorum? At ille respondens ait: Tu dicis. Ait autē ⁷ Pilatus ⁹ ad Principes sacerdotum, & turbas: [Nihil inuenio in hoc homine. ¹³ At illi inualescebant, dicentes: Commouet populum docens per vniuersam Iudæam, incipiens a Galilæa vsque huc.]

^Et interrogauit eum Pilatus: Tu es rex Iudæorum? At ille respondens, ait illi: Tu dicis. ⁵ Dicit illi Iesus: Tu dicis. ⁹ ad Principes sacerdotum, & turbas: [Nihil inuenio in hoc homine. ¹³ At illi inualescebant, dicentes: Commouet populum docens per vniuersam Iudæam, incipiens a Galilæa vsque huc.]

^Et interrogauit eum Pilatus: Tu es rex Iudæorum? At ille respondens, ait illi: Tu dicis. ⁵ Dicit illi Iesus: Tu dicis. ⁹ ad Principes sacerdotum, & turbas: [Nihil inuenio in hoc homine. ¹³ At illi inualescebant, dicentes: Commouet populum docens per vniuersam Iudæam, incipiens a Galilæa vsque huc.]

Respondit Pilatus: Numquid ego Iudæus sum? Gens tua, & Pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondit Iesus: Regnum meum non est de hoc mundo. si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei vtiq. decertarent vt non traderetur Iudæis: nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaq. ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit Iesus: Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati: omnis, qui est ex veritate, audit vocē meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et cum hoc dixisset, iterū exiuit ⁸ ad Iudæos, & dicit eis. ¹⁰ Ego nullā inuenio in eo: ¹² causam. ² Pilatus autē audiens Galilæā, interrogauit si hō Galilæus esset. Et vt cognouit q. de Herodis potestate esset, remisit eū ad Herodē, q. & ipse Ierosolymis erat illis diebus. ³ Herodes autē viso Iesu, gauisus est valde. erat. n. cupiens ex multo tpe videre eū, eo q. audierat multa de eo, & sperabat signū aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autē eum multis sermonibus. At ipse nihil illi rēdebat. Stabat autē Principes sacerdotū, ⁵ & Scribæ cōstāter accusantes eū. Spreuit autē illū Herodes, eū exercitu suo: & illū ite indutū veste alba, ⁶ & remisit ad Pilatum. ⁸ Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad inuicem.

T Per

LVC. XXIII.

MAR. XV.

IOAN. XVIII.

MAT. XXVII.

Pilatus autem ^a conuocatis Principibus ^B sacerdotū, & Magistratibus, & plebe, dixit ad illos: Obtulistis mihi hunc hominem, ^C quasi auertentem populū, & ecce ego cecoram vobis interrogans, nullam causam inueni in homine isto ex his, in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes: nam remisisti vos ad illū, & ecce nihil dignū morte actū est ei. Emendatum ergo illū dimittam: ^d Necesse autem ^e habebat dimittere eis per diem festum unum.

⁶ Exclamauit Pontifices autem ² cōcitauerunt turuēsa turba, dicēs. ⁴ ut magis ⁸ Tolle hunc, & ¹² Barabbam dimittite nobis Barabbam, ¹⁴ qui erat propter seditionem quandam factam in ciuitate & homicidium, missus in carcerem.

¹ Iterum autē Pilatus ^b locutus est ad eos, volens dimittere Iesum, ^{At illi} ^k succclamabāt, dicentes: Crucifige, crucifige eum. ^{ille autē} ^{tertio} ^{dixit} ad illos: Quid in mali fecit iste? ^{nullam} ^{cām} ^{mortis} ^{inuenio} in eo: corripiam ergo illum, & dimittam. ^{At illi} ^q instabant vocibus magnis postulantes vt crucifigeretur: & inualescebant voces eorum.

Per diem autē ^b festum ^[solebat] ^{dimittere} ^{illis} ^{unum} ^g ex vincis, quemcumq. petissent. ^{Erat autē} ^{qui} ^{dicebatur} ^{Barabbas}, ⁱ qui cum seditionis erat vincus, qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascēdisset turba, ^m cēpit rogare, sicut semper faciebat illis. ^{Pilatus autē} ^{respondit} ^{eis}, ⁿ & dixit: ^{Vultis} ^{dimittam} ^{vobis} ^{regem} ^{Iudaeorum}? ^{Sciebat enim} ^{quod} ^{per} ^{inuidiam} ^{tradidissent} ^{eum} ^r Summi sacerdotes.

^a Pilatus autem ^{iterum} ^{respondēs}, ^[ait illis:] ^c Quid ergo vultis faciam regi Iudaeorum? ^g At illi iterum clamauerūt: ⁱ Crucifige eum. [•] ^{Pilatus vero} ^[dicebat] ^{illis}: ¹ Quid enim ^m mali fecit? ^p At illi magis clamabant: Crucifige eum, ^t Pilatus autem ^u volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam.

Et autem ^p consuetudo vobis vt vnum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum? ^q Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum.

¹⁰ Clamauerunt ergo ¹¹ rursum oēs, dicentes: ⁷ Non hūc, sed Barabbā. ¹³ Erat autem Barabbas latro. ⁵ Iesum vero perderent. Respondens autem praeses, ait illis: Quem vultis vobis de duobus?

^s Tunc ergo ^x Dicit illis Pilatus: Quid igitur faciam de d Iesu, ^f q dicitur Christus? ^[Dicunt] ^h omnes: Crucifigatur. ^{At} ^{illis praeses:} ⁿ Quid enim ^o mali fecit? ^{At illi magis clamabant} ^r dicentes: Crucifigatur.

Per diem autem ^c solemnem consueuerat ples ⁴ f populo dimittere vnum vincū, ^[quem voluissent.] ^h habebat autem tunc vincū insigne, ^d qui dicebatur Barabbas. ^k Cōgregatis ergo ¹ illis, ^{dixit} ^{Pilatus}. ^q Quem vultis dimittam vobis: Barabbam, an Iesum, qui dicitur Christus? ^{Sciebat enim} ^{quod} ^{per} ^{inuidiam} ^{tradidissent} ^{eum} ^r Summi sacerdotes.

¹ Principes autē ¹ sacerdotum, & Seniores ³ persuaserunt populis vt peterent Barabbam, ⁵ Iesum vero perderent. Respondens autem praeses, ait illis: Quem vultis vobis de duobus? ^s Tunc ergo ^x Dicit illis Pilatus: Quid igitur faciam de d Iesu, ^f q dicitur Christus? ^[Dicunt] ^h omnes: Crucifigatur. ^{At} ^{illis praeses:} ⁿ Quid enim ^o mali fecit? ^{At illi magis clamabant} ^r dicentes: Crucifigatur.

MAT. XXVII.

IOAN. XIX.

MAR. XV.

Tunc milites præfidiſ ſuſcipientes Ieſum in prætorium, c congregauerunt ad eum vniuerſam cohortem: d & exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei, & placentes coronam de ſpinis, f poſuerunt ſuper caput eius, f & arundinem in dextera eius. h Et genu flexo ante eum, illudebant ei. i dicentes: Aue rex Iudæorum. Et expuentes in eum, n acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius. Et poſtquam illuſerunt ei, exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum veſtimentis eius.

Et milites placentes D coronam de ſpinis, im poſuerunt capiti eius: & [veſte purpurea] circumdederunt eum. g Et veniebant ad eum, E & [dicebant:] Aue Rex Iudæorum: p & dabant ei alapas.

Milites autem b duxerunt eum in atrium Apratorij, & conuocant totam cohortem, B & [inducunt eum] purpura, & imponunt ei placentes [ſpineam] coronam. k Et acceperunt ſalutare eum: Aue rex Iudæorum. Et percutiebant caput eius u arundine, & m conſuebant eum, & ponentes genua i adorabant eum. Et poſtquam illuſerunt ei, exuerunt illum [purpura], & induerunt eum veſtimentis ſuis.

i Exiuit ergo iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis quia nullam inuenio in eo cauſam. (Exiuit ergo Ieſus portans coronam ſpineam, & purpureum veſtimentum:) Et dicit eis: Ecce homo. E Cum ergo vidiffent eum Pontifices, & Miniſtri, clamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim non inuenio in eo cauſam. Reſponderunt ei Iudæi: Nos legem habemus, & ſecundum legem debet mori, quia filium Dei ſe fecit. Cum ergo audiſſet Pilatus hunc ſermonem, magis timuit. Et ingreſſus eſt prætorium iterum: & dixit ad Ieſum: Vnde es tu? Ieſus autem reſponſum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? neſcis quia poteſtatem habeo crucifigere te, & poteſtatem habeo dimittere te? Reſpondit Ieſus: Non haberes poteſtatem aduerſum me viſam, niſi tibi datum eſſet de ſuper. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæſaris. omnis enim, qui ſe regem facit, contradicit Cæſari.

b Sedente autem illo pro tribunali, miſit ad G eum, vxor eius, H dicens: Nihil tibi, & iuſto illi. multa enim paſſa ſum hodie per viſum, propter eum. Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, ſed magis tumultus fieret: accepta aqua, lauit manus. I coram populo, dicens: Innocens ego ſum à ſanguine iuſti huius: vos videritis. Et reſpondens vniuerſus populus, dixit: Sanguis eius ſuper nos, & ſup filios noſtros. Tunc dimiſit illud Barabbâ. K Ieſum autē [flagellauit] & tradidit eis i vt crucifigeretur.

a Pilatus autem cum audiſſet hos ſermones, adduxit foras Ieſum: & ſedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithoſtrotos, Hebraice autem Gabbatha. (Erat autem paraſceue Paſchæ, hora quali ſexta, & dicit Iudæis: Ecce rex veſter. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem veſtrum crucifigam? Reſponderunt Pontifices: Non habemus Regem, niſi Cæſarem. Tunc ergo tradidit eis illum vt crucifigeretur.

Et tradidit Ieſum f flagellis caſum, vt crucifigeretur.

LVC. XXIII.

Et c Pilatus adiudicauit fieri petitionem eorum. Dimiſit autem illis e eum, qui propter homicidium, & ſeditionem miſſus fuerat in carcerem, quem petebant, Ieſum vero tradidit h voluntati eorum.

S 3

Suſceperunt

IOAN. XIX.

MAR. XV.

MAT. XXVII.

LVC. XXIII.

S Vſceperunt autē Ieſum, & eduxerunt. 4 Et baiulans A ſibi crucē exiit in eum, qui dicitur Caluarie, locū, Hebraice autem Golgotha. [Vbi] crucifixerunt eum & cum eo 21 alios G duos [hinc, & hinc,] 23 medium autem Ieſum. 26 Scripſit autem & titulum Pilatus; 28 & poſuit ſuper crucem. Erat autē ſcriptum. 33 Ieſus Nazarenus, Rex Iudæorum. Hūc ergo titulum multi Iudæorum legerunt: quia prope ciuitatem erat locus, vbi crucifixus eſt Ieſus: Et erat ſcriptum [Hebraice, Grace, & Latine. 34 Dicebāt ergo Pilato Pontifices Iudæorum; Noli ſcribere, Rex Iudæorū: ſed quia ipſe dixit: Rex ſum Iudæorum. Reſpondit Pilatus: Quod ſcripſi, ſcripſi. teris Græcis, & Latinis, & Hebraicis: Hic eſt rex Iudæorum.

ET [educit] illum ut crucifigerent eū. 11 Et angariauerunt 8 prætereuntem quempiam, Simonem Cyrenæum 10 venientem de villa, patrē Alexandri, & Ruſi, ut tolleret crucem eius. 16 Et perducunt illum in Golgotha locum, quod eſt interpretatū Caluarie locus. Er: 8 dabant ei bibere F myrrhatum vinum: 20 & non accepit. Erat autem hora tertia: & crucifixerunt eum. Et cum eo crucifigunt duos 22 latrones; G vnū à dextris, & alium à ſiniſtris ei. 24 Et impleta eſt ſcriptura, quæ dicit: Et cum iniquis reputatus eſt. 30 Et erat titulus 27 cauſæ eius 31 inſcriptus: REX IUDÆORVM.

& latrones, unum à dextris, & alterum à ſiniſtris. 25 Ieſus autem dicebat: Pater, dimitte illis: non enim ſciant quid faciunt. Erat autem & [ſuperſcriptio ſcripta] ſuper eum 32 literis

ET duxerunt 2 eum ut crucifigerent. 6 Exeuntes autem 7 inueniunt 9 hominē Cyrenæum, nomine Simonem 12 hunc angariauerunt [ut] tolleret crucē eius. Et uenerunt in locum, qui dicitur Golgotha, quod eſt Caluarie locus. Et [dederunt] ei vinū bibere 19 cum felle miſtum. Et cum guſtaſſet, noluit bibere. [Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones: unus à dextris, & unus à ſiniſtris. Et impoſuerunt 29 ſuper caput eius cauſam ipſius ſcriptā: HIC EST IESVS REX IUDÆORVM.]

incipient dicere montibus: Cadite ſuper nos & collibus: Operite nos. Quia ſi in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? D Ducebantur autem & alij duo nequam cum eo, ut interficerentur. 17 Et poſtquam venerunt in locū, qui vocatur Caluaria, ibi crucifixerunt eū:

ET cum ducerent eum 13 apprehenderūt. 14 Simonem [quemdam Cyrenenſem] venientem de villa 15 & impoſuerūt illi crucem portare B poſt Ieſum. Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierū; quæ plangebant, & lamentabantur eum. C Conuerſus autē ad illas Ieſus, dixit: Filie Ieruſalem, nolite flere ſuper me, ſed ſuper vos ipſas flete, & ſuper filios veſtros. Quoniā ecce veniet dies, in qua bus dicent: Beata ſteriles, & ventres, qui nō genuerunt, & vbera, quæ non lactauerunt. Tunc

IOAN. XIX.

MAR. XV.

LVC. XXIII.

MAT. XXVII.

M Illites ergo cum crucifixi essent eum, acceperunt vestimenta eius, (& c fecerunt quattuor partes: unicuique militi partem) & tunicam. **E**rat autem tunica inconfutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem: Non scindamus eam, sed sortiamur a de illa cuius sit. Vt Scriptura impleatur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi: & in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt.

dat nunc de cruce, n vt videamus, & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, conuitiabantur ei.

que tu times Deum, quod in eadem damnatione es. Et nos quidem iuste, nam digna facis recipimus: hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad Iesum: Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. Et dixit illi Iesus: Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso.

mus ei: q confidit in Deo: liberet nunc, si vult eum: dixit enim: Quia filius Dei sum. Id ipsum autem & latrones, qui crucifixi erant eum eo, improperabant ei.

Et b crucifigentes eum, [diuiserunt] vestimenta eius, f mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Et praterentes blasphemabant eum, mouentes capita sua, & dicentes: Vah qui destruis templum Dei, & in tribus diebus reedificas: [saluum fac] te ipsum [descendens] de cruce. Similiter & Summi sacerdotes illudentes, ad alterutrum cu Scribis dicebant: Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. Christus rex Israel descen-

Dilidentes vero vestimenta eius, [miserunt] sortes. i Et stabat populus b spectans, & deridebant eum Principes c cum eis, dicentes: Alios saluos fecit, p se saluum faciat, si hic est Christus Dei electus. r Illudebant autem ei & milites accedentes, & acetum offerentes ei, & dicentes: Si tu es rex Iudeorum, saluum te fac. x Vnus e autem de his, qui pendebant, latronibus, blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, saluum fac te ipsum, & nos. Respondens autem alter f increpabat eum, dicens: Ne-

Postquam autem crucifixi erant eum, diuiserunt vestimenta eius sortem mittentes: ut impleretur quod dictum est per prophetam: [Diuiserunt] sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem. h Et sedentes seruabant eum. Praterentes autem d blasphema-

bant eum mouentes capita sua, & dicentes: Vah qui destruis templum Dei, & in triduo illud reedificas: salua te ipsum: si filius Dei es, descende de cruce. k Similiter & Principes sacerdotum illudentes cu Scribis, & Senioribus dicebant: Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere: si rex Israel est, descendat nunc de cruce, o & credi-

Et

IOAN. XIX.

MAR. XV.

LVC. XXIII.

MAT. XXVII.

STabāt autē iuxta crucē Iesu Ma-
ter ei^o, ^A & so-
ror matris ei^o, Maria Cleo-
phæ, & Maria
Magdalene. Cū
vidisset ergo Ies^o matrē,
& Discipulum
stantē, quē di-
ligebat, dicit
matri suæ: Mu-
lier, ecce filius
tuus. Deinde
dicit Discipu-
lo: Ecce mater
tua. Et ex illa
hora accepit
eā Discipulus
in sua.¹ Postea
sciēs Iesus q̃a
oīa cōsummata
sunt, vt consū-
maretur Scri-
ptura, dixit: Si-
tio.^C Vas ergo
erat positū a-
ceto plenum. Illi autem spon-
giam plenam aceto, hyssopo cir-
cumponentes, obtulerunt ori eius.¹ Cum ergo accepisset Ie-
sus acetum, dixit: Consummatum est. ¹ Et inclinato capite
tradidit spiritum.

ET facta hora sex-
ta, tenebræ fa-
ctæ sūt per [to-
tam] terrā vs-
que in horā no-
nam. Et [hora
nona exclama-
uit] Iesus vo-
ce magna, di-
cēs: [Eloi, eloi,
lāma sabaōtha-
ni? ^B quod est
interpretatū:
Deus me^o, De^o
meus, vt quid
dereliquisti me?
Et qdā de cir-
cūstātibz au-
diētes, dicebāt:
ⁱ Ecce Eliā vo-
cat. Carrēs au-
tē vnus, & [im-
plens spongiā
aceto, ⁿ circum-
ponensq. cala-
mo, [potum] dabat ei, ^p dicens: Sinite, videam^o
si veniat Elias ad deponendum eum. Iesus autē
emissa voce magna [expirauit.]

ERat autē ^e Sexta¹ au-
tere hora tē^f hora
tenebræ factæ
sunt sup vni-
uersam terrā
vsq; ad horam
nonā. Et circa
horā nonā cla-
mauit Ies^o vo-
ce magna, di-
cens: Eli, Eli,
lāma sabaōtha-
ni? ^h hoc est: De^o
meus, De^o me^o
Et hac dicens, vt qd dereliquisti
me? Quidā au-
tē^h illic stātes, & audiētes, dice-
bant: k Eliam vocat iste.^m Et
continuo currens vnus ex eis
acceptā spongiā impleuit ace-
to, & ^o imposuit arūdini, ^D &
dabat ei bibere, ^q Ceteri vero
dicebant: Sinite, videamus an-
veniat Elias liberans eum, Ie-
sus autem^o iterum clamans vo-
ce magna, [emissi] spiritum.

Et

MAT. XXVII.

LVC. XXII.

MAR. XVI.

IOAN. XIX.

E Tecce ve-
lam^a tē-
pli scissum est
^c in duas par-
tes à sūmo vs-
que deorsū. &
terra mota est,
& petrę^b scissę
sunt, & monu-
menta aperta
sunt: & multa
corpora scōrū,
q̄ dormierāt,
surrexerūt. Et
exētes de mo-
numētis^c post
resurrecciónē
eius, venerūt ī
sāctā ciuitatē,
& apparuerūt
multis. *Centu-
rio autēⁱ & q̄
cū eo erāt, cu-
stodiētes Iesū,
vīso terrāmo-
tu & his, q̄ fie-
bāt, timuerūt valde, dicentes:
Vere Fili^o Dei erat iste.ⁱ Erāt
autē ibi mulieresⁿ multę à lon-
ge, p̄ q̄ secutę erāt Iesū à Gali-
lęa, ministrantes ei: inter quas
erat Mariā Magdalene & Ma-
riā Iacobi, & Ioseph mater,^r &
mater filiorum Zebedai.*

E *velum
templi scis-
sum est^b me-
dium. Videns
autē Centurio
quod factum
fuerat s̄ glori-
ficauit Deum,
dicens: Vere
hic hō iustus
erat. k Et oīs
turba eorū, q̄
simul aderant
ad spectaculū
istud, & vide-
bāt q̄ fiebant,
p̄cutiētes pe-
ctora sua re-
uertebātur. l
Stabāt autē oēs
noti eius à lō-
ge, f̄ & mulie-
res, quę secutę
eū erant à Ga-
lilęa s̄ hęc vi-
dentes.*

E *velū tē-
pli scissū ē
ī [duo], à sūmo
vsq; deorsū. d
Vidēs autē Cē-
turio, d qui ex
aduerso stabat
q̄a sic clamās
expirasset, ait:
h Vere hic hō
Fili^o Dei erat.
Erāt autē m̄ &
mulieres de lō-
ge^o aspiciētes:
inter quas erat
Maria Magda-
lene, & Maria
Iacobi^q mino-
ris, & Ioseph
mater, & Salo-
me: & cū esset
in Galilęa, se-
quebātur eū,
& ministrabāt
ei, & alię mul-
tę, q̄ simul cū
eo ascenderāt
Ierosolymā.*

I vđei ergo,
(qm̄ Para-
sceue erat) vt
nō remanerēt
ī cruce corpo-
ra sabbatho,
(erat. n. magn^o
dies ille Sabba-
thi) rogauerūt
Pilatū vt frā-
gerentur eorū
crura, ḡ & tol-
lerētur. Vene-
rūt ergo mili-
tes: & primi
qdē fregerunt
crura, & alte-
rius, q̄ crucifi-
xus est cū eo.
Ad Iesū autē cū
venissēt, vt vi-
derunt eū iam
mortuū, nō fre-
gerūt eius cru-
ra, sed vn^o mi-
litū lācea^h la-
tus eius ape-
ruit, & conti-
nuo exiuit sāguis, & aqua. Et q̄
vidit testimoniū phibuit: & ve-
rū est testimoniū ei^o. Et ille scit
q̄a vera dicit: vt & vos creda-
tis. Facta sūt. n. hęc vt Scriptu-
ra impleteretur: Os nō cōminue-
tur.

Post

IOAN. XIX.

MAR. XV.

LVC. XXIII.

MAT. XXVII.

Post hæc autem s rogauit A Pilatum Ioseph ab Arimathæa, r (eo quodd esset discipulus Iesu. . I occultus autem propter metum Iudeorum.) u vt tolleretur corpus Iesu. Et x permisit Pilatus.

Pilatus autem mirabatur si iam obisset. Et accessit Centurione, C interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum cognouisset a

2 Venit ergo, 3 & tulit D corpus Iesu. 9 Venit autem & Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primum, ferens mixturam myrhæ, & aloes, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Iesu, & ligauerunt illud lintheis cum E aromatis, sicut mos est Iudæis sepelire. Erat autem in loco, vbi crucifixus est, hortus : & in horto monumentum nouum xi in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parasceuen Iudeorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum F

ET b cum iam Iero esset factum (quia erat parasceue, quod est ante sabbatum) venit Ioseph ab Arimathæa h nobilis decurio, qui n & ipse erat expectans regnum Dei, & p audacter introiuit : ad Pilatum, & petijt corpus Iesu. x

1 Ioseph autem mercatus sindonem, 4 & deponens eum inuoluit sindone & posuit eum in monumento 10 quod erat excisum de petra, & aduoluit 13 lapidem ad osium monumenti. Maria autem Magdalene, 18 & Maria 16 Ioseph 19 alpiciebant vbi poneretur. G

ET c ecce [vir] nomine Ioseph, g qui erat decurio, i vir bonus, & iustus : m hic non consenserat consilio, & a. dibus eorum, ab Arimathæa c ciuitate Iudeæ, qui [expectabat] & ipse regnum Dei. hic q. accessit ad Pilatum, t & petijt corpus Iesu.

Centurione, donauit corpus Ioseph. .

Et 7 depositum inuoluit sindone, & posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. 20 Et dies erat parasceues, & sabbatum illucescebat. Subsecuta autem mulieres, quæ cum eo venerant de Galilæa, viderunt monumentum, & quemadmodum positum erat corpus eius. Et reuerentes parauerunt aromata, & vnguenta : & sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

Cum autem sero factum esset, d venit quidam homo diues ab Arimathæa, f nomine B Ioseph, k qui & ipse Discipulus erat Iesu. o hic accessit ad Pilatum, & petijt corpus Iesu. y Tunc Pilatus iussit reddi corpus.

Et 5 accepto corpore, Ioseph 6 inuoluit illud 8 in sindone munda. 12 & posuit illud in monumento suo nouo, quod exciderat in petra. Et aduoluit 14 saxum magnū ad osium monumenti, 15 & abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, 17 sedentes contra sepulchrum.

a Altera autem die, quæ est post Parasceuen, conuenerunt Principes sacerdotum, & Pharisei ad Pilatum, H dicentes : Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc viuens : Post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulchrum vsque in diem tertium : ne forte veniant Discipuli eius, & furentur eum, & dicant plebi : Surrexit a mortuis : & erit notissimus error peior priore. Ait illis Pilatus : Habetis custodiam, ite, custodite sicut scistis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

Vespere

MAR. XVI.

ET cum transisset sabbatum, A Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome, emerunt aromata. v. ut venientes vngerent Iesum. Et valde mane una sabbatorum, & veniunt ad monumentum, 14 orto iam sole. 9 Et dicebant ad invicem: Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? 16 Et respicientes viderunt revolutum lapidem. 10. Erat quippe magnus valde. 23 Et introeuntes in monumentum viderunt iuvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, & obstupuerunt. Qui dicit illis: Nolite expavescere: Iesum queritis Nazarenum crucifixum: surrexit non est hic, ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis eius: & Petro, quia praeceperit vos in Galilaea, ibi eum videbitis sicut dixit vobis. 25 At illae excentes 27 fugerunt de monumento: 28 Inuaserat a eas tremor: & pavor: & nemini quidquam dixerunt: timebant enim. cum abiissent, ecce quidam de custodiibus venerunt in civitatem, G & nuntiaverunt Principibus sacerdotum omnia, quae facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt militibus, dicentes: Dicite quia discipuli eius nocte venerunt, & furati sunt eum, nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a Praefide, nos suadebimus ei, & securos vos faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti, & diuulgatum est verbum istud apud Iudaeos, usque in hodiernum diem.

MAT. XXVIII.

Vespere autem 3 sabbati, quae luciferat in prima sabbati, Venit Maria Magdalene, & altera Maria 7 videre sepulchrum. 15 Et ecce, terremotus factus est magnus, angelus enim Domini descendit de caelo: & accedens revolvit lapidem, & sedebat super eum: erat autem aspectus eius sicut fulgur: & vestimentum eius sicut nix. Pro timore autem eius exterriti sunt custodes. C & facti sunt velut mortui. 22 Respondens autem angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos: scio enim, quod Iesum, qui crucifixus est, queritis: non est hic: surrexit enim sicut dixit. Venite, & videte locum, ubi positus erat Dominus. Et cito euntes, dicite discipulis eius, quia surrexit: & ecce praecedat vos in Galilaea: ibi eum videbitis. ecce praedixi vobis. 28 Exierunt 26 cito de monumento cum timore, & gaudio magno, currētes nunciare discipulis eius. 30 Quae

facta fuerant, & furati sunt eum, nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a Praefide, nos suadebimus ei, & securos vos faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti, & diuulgatum est verbum istud apud Iudaeos, usque in hodiernum diem.

LUC. XXIV.

VNa 12 autem, [sabbati], valde diluculo, 11 venerunt 13 ad monumentum, portantes, quae parauerant, aromata, & [inuenerunt] apud monumentum a monumento 24 Et ingressae non inuenerunt corpus Domini Iesu. 29 Et factum est dum mente consternerent essent de isto, ecce duo Viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Cum timerent autem, & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid queritis viventem cum mortuis? non est hic, sed surrexit: recordamini qualiter locutus est vobis, cum adhuc in Galilaea esset, dicens: Quia oportet filium hominis traditi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & die tertia resurgere. Et recordatae sunt verborum eius. 31 Petrus autem surgens currit ad monumentum, & 34 procumbens 36 vidit lintamina sola posita 38 & abiit secum miras quod factum fuerat. primus ad monumentum: & vidit, & credidit: nondum enim sciebant Scripturam quia oportebat eum a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

IOA. XX.

VNa 19 autem sabbatis Maria Magdalene [venit] mane 6 cum adhuc tenebrae essent, ad monumentum, & vidit lapidem 17 sublatum a monumento. 20 Cucurrit ergo, 21 & venit ad Simonem Petrum, D & ad alium discipulum, quem amabat Iesus, & dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento, & nescimus ubi posuerunt eum. 32 Exiit ergo Petrus 33 & ille alius discipulus, & venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, & ille alius discipulus praecurrit citius Petro, & venit primus ad monumentum. Et cum se inclinasset, K vidit posita lintamina, non tamen introiit. Venit ergo Simo Petrus sequens eum, & 35 introiit I in monumentum, & vidit lintamina posita 37 & sudarium, quod fuerat super caput eius, non cum lintaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. 39 Tunc ergo introiit & ille discipulus, qui venerat primus ad monumentum: & vidit, & credidit: nondum enim sciebant Scripturam quia oportebat eum a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

MAR. XVI.

IOA. XX.

MAT. XXVIII.

LVC. XXIV.

S Virgens au-
tem mane,
prima sabbati,
apparuit primo
Mariæ Magdale-
ne, de qua eiece-
rat septem demo-
nia. Illa vadens
nunciavit his,
quod cum eo fuerat,
Iu-
gētib; & flēri-
bus. Et illi au-
dientes, quia vine-
ret, & visus esset
ab ea, non credi-
derunt.

Maria au-
tem sta-
bat ad monumen-
tum foris, plo-
rans: Dum ergo
flecteret, inclinauit
se, & prospexit
in monumētum:
& vidit duos an-
gelos in albis,
sedentes, vnum
ad caput, & vnum
ad pedes, ubi po-
situm fuerat cor-
pus Iesu. Dicunt
ei illi: Mulier,
quid ploras?
Dicit eis: Quia
tulerunt Domi-

Et ecce
Iesus oc-
currit illis, & di-
cens: Aue. Ille
autem accesserunt,
& tenuerunt pedes eius
& adorauerunt
eum. Tunc ait
illis Iesus: No-
lite timere, ite,
nunciate fra-
tribus meis ut
eant in Gali-
læam, ibi me
videbunt.

Et regressa
a monu-
mēto nunciaue-
runt hæc omnia
illis vndecim, &
ceteris omnibus.
Erat autem Ma-
ria Magdalene,
& Ioanna, &
Maria Iacobi, &
cæteræ, quæ cum
eis erant, quæ
dicebant ad A-
postolos hæc. Et
visa sunt ante il-
los, sicut delira-
mentū verba ista,
& non credide-
runt illis.

num meum: & nescio ubi posuerunt eum. Hæc cum dixisset, conuersa est
retorsum, & vidit Iesum cstantem: & non sciebat quia Iesus est. Dicit ei
Iesus: Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia
hortulanus esset, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dicito
mihī ubi posuisti eum: & ego eum tollam. Dicit ei Iesus: Maria.
Conuersa illa, dicit ei: Rabboni (quod dicitur Magister.) di-
cit ei Iesus: Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem
meum: Vade autem ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Pa-
trem meum, & Patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum,
& Venit. Maria Magdalene g annuncians i discipulis: Quia vidi
Dominum, & hæc dixit mihī.

MAR. XVI.

LVC. XXIV.

Post hæc autem duobus ex his ambulanti-
bus ostensus est in alia effigie, eun-
tibus in villam:

Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castel-
lum, quod erat in spatio stadiorum sexa-
ginta ab Ierusalem, nomine, Emmaus. & ipsi lo-
quebantur ad inuicem de his omnibus, quæ ac-
ciderant. Et factum est dum fabularentur, & se-
cum quæreret: & ipse Iesus appropinquans ibat
cum illis: oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad il-
los: Qui sunt hi sermones, quos confertis ad inuicem ambulantes, & estis
tristes? Et respondens vnus, cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus pere-
grinus es in Ierusalem, & non cognouisti, quæ facta sunt in illa his die-
bus? Quibus ille dixit: Quæ? Et dixerunt: De Iesu Nazareno, qui fuit vir
Propheta, potens in opere, & sermone coram Deo, & omni populo: Et
quomodo eum tradiderunt Summi sacerdotes, & Principes nostri in dam-
nationem mortis, & crucifixerunt eum. nos autem sperabamus quia ipse esset
redempturus Israel: & nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quod
hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ
ante lucem fuerunt ad monumentum, & non inuento corpore eius, vene-
runt, dicentes se etiam visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum viue-
re. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: & ita inuenerunt si-
cut mulieres dixerunt, ipsum vero non inuenerunt. Et ipse dixit ad eos: O
stulti, & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt Prophe-
tæ! Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?
Et incipiens a Moysæ, & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in om-
nibus scripturis, quæ de ipso erant. Et appropinquauerunt castello quo
ibant: & ipse se finxit longius ire: ^B Et coegerunt illum dicentes: Mane
nobiscum, quoniam aduesperascit, & inclita est iam dies. Et intravit cum
illis. Et factum est, dum recumberet cum eis ^C accepit panem, & benedi-
xit, ac fregit, & porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoue-
runt eum: & ipse euauit ex oculis eorum. Et dixerunt ad inuicem: Non-
ne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via, & aperiret
nobis Scripturas? Et a surgentes eadem hora fregressi sunt ^D in Ierusalem:
& inuenerunt congregatos undecim, & eos, qui cum illis erant, ^E dicen-
tes: Quod surrexit Dominus verè, & apparuit
Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant
in via: & quomodo cognouerunt eum in fra-
ctione panis.

hæc illi & ceteris g nūcia
uerūt ceteris, & nec il-
lis crediderunt.

LVC. XXIV.

IOAN. XX.

DUm autem hæc lo-
quuntur : *stetit*
Iesus in medio eorum, & dicit
eis: Pax vobis ^c ego sum,
nolite timere. Conturbati
vero, & conterriti, existi-
mabant se spiritum videre.
Et dixit eis: Quid turbati
estis, & cogitationes ascen-
dunt in corda vestra? Vi-
dete manus meas, & pedes,
quia ego ipse sum: palpate,
& videte: quia spiritus car-
nem, & ossa non habet, si-
cut me videtis habere. Et
cum hoc dixisset, ostendit
eis manus, & pedes. ^c
Adhuc autem illis non cre-
dentibus, & mirantibus
præ gaudio: Dixit: Ha-
betis hic aliquid quod man-
ducetur? At illi obrulerunt ei partem piscis assi, ^c &
fauum mellis. Et cum manducasset coram eis, sumens
reliquias dedit eis.

CUm ergo ^b sero esset
die illo, vna sabbato-
rum, & fores essent clausæ,
ubi erant discipuli ^a con-
gregati propter metum Iu-
dæorum: venit Iesus, ^b &
stetit in medio, & dixit
eis: Pax vobis. *Et cum*
hoc dixisset, ostendit eis ma-
nus, ^d & *latus.* Gausi-
funt ergo discipuli viso Do-
mino. ^f Dixit ergo eis ite-
rum: Pax vobis. ^d Sicut
misit me Pater, & ego mit-
to vos. Hæc cum dixisset,
insufflauit: & dicit eis: Ac-
cipite Spiritum sanctum:
^e quorum remiseritis pec-
cata, remittuntur eis: &
quorum retinueritis, reten-
ta sunt.

I O A N. X X.

Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Iesus. ^A Dixerunt ergo ei alij discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixuram clauorum, & mittam digi- tum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in latus eius, non credam. Et post dies octo, iterum erant discipuli eius intus: & Thomas cum eis. Venit Iesus Ianuis clausis, & stetit in medio, & dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomæ: ^B Infer digitum tuum huc: & vide manus meas: & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, & dixit ei: Dominus meus, & Deus meus. Dixit ei Iesus: Quia vidisti me, Thoma, credidisti: beati qui non viderunt, & crediderunt. Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt vt credatis, quia Iesus est Christus Filius Dei: & vt credentes vitam habeatis in nomine eius.

IOAN. XXI.

Postea manifestauit se iterum Iesus discipulis ad mare Tiberiadis. Manifestauit autem sic: Erant simul Simo Petrus, & Thomas, qui dicitur Didymus, & Nathanael, qui erat a Cana Galilee, & filij Zebedaei, & alij ex discipulis eius duo. Dicit eis Simo Petrus: Vado piscari. Dicunt ei: Venimus & nos tecum. Et exierunt, & ascenderunt in nauim ^A & illa nocte nihil prèdiderunt. Mane autè facto stetit Iesus in littore: ^B non tamè cognouerunt discipuli quia Iesus est. Dixit ergo eis Iesus: Pueri niquid pulmetarum habetis? Responderunt ei: Non. Dicit eis: Mittite in dexteram nauigij rete; ^C & inuenietis. Miserunt ergo: & iam non valebāt illud trahere prae multitudine piscium: Dixit ergo discipulus ille, quem diligebat Iesus, Petrus: Dominus est. Simon Petrus cū audisset quia Dominus est, tunica succinxit se (erat. n. nudus) & misit se in mare. ^D Alij autè discipuli nauigio uenerunt: (non. n. longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis) trahetes rete piscium. Vt ergo descenderunt in terram uiderunt prunas positas, & pisces ^E superpositum, & panē. ^F Dicit eis Iesus: Afferte de piscibus, quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cū tanti essent, non est scissum rete. Dicit eis Iesus: Venite, prandete. Et nemo audebat discubentium interrogare eū: Tu qui es? scientes, quia Dominus est. Et venit Iesus, & accipit panē, & dat eis, & piscem similiter. Hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis. Cū ergo prandissent, dicit ^G Simoni Petro ^H Iesus: Simo Ioānis diligis me plus his? Dicit ei: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis, diligis me? Ait illi: Etiam Domine tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Ioannis amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio. Amas me? & dixit ei: Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dixit ei: Pasce oues meas: ^K Amen, amen dico tibi: cum esses iunior, cingebas te, & ambulabas ubi uolebas: cum autem senaueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quod tu non uis. Hoc autem dixit significans qua morte ^L clarificaturus esset Deum. Et cū hoc dixisset, ^M dicit ei: ^N Sequere me. Conuersus Petrus uidit illū discipulum, ^O quem diligebat Iesus sequentē, qui & recubuit in coena super pectus eius, & dixit: Domine quis est qui tradet te? Hūc ergo cū uidisset Petrus, dixit Iesu: Domine hic autē quid? Dicit ei Iesus: Sic eū uolo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. Exijt ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur: Et non dixit ei Iesus: Non moritur, sed: Sic eum uolo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, & scripsit haec: & scimus, quia uerum est testimonium eius.

MAT. XXXVII.

Vndecim autē discipuli abierunt in Galilæā in montē, ^a vbi constituerat illis Iesus. Et videntes eum adorauerunt: quidam autem dubitauerunt. Et accedens ^b Iesus locutus est eis, dicens: Dara est mihi omnis potestas in cælo, & in terra, ^c euntes ergo ^c docete omnes gentes ^e baptizantes ^c eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: docentes eos seruare oīa quæcunq; mandaui vobis ⁱ & ecce ego vobiscū sum oībus diebus, vsq; ad cōsummationem sæculi.

LVC. XXIV.

Et dixit ad eos. Hæc sunt verba; quæ loquutus sum ad vos: cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moyſi, & Prophetis & Psalmis de me. Tūc aperuit illis sensū, & intelligerēt scripturās, & dixit eis. Qm̄ sic scriptū est, & sic oportebat Christū pati, & resurgere à mortuis tertia die, & prædicari in nomine eius poenitentia, & remissionē peccatorū in oēs gētes incipientibus ab Ierosolyma. Vos autē testes estis horū.

MAR. XVI.

ET dixit eis: Euntes ^d in mundum vniuersum ^f: prædicate Euangelium omni creaturæ. ^h Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ^d eiicient: linguis loquentur ^e nouis: serpentes ^f tollent: & si mortiferum quid biberint ^g, non eis nocet: super ægros ^h manus imponent, & bene habebunt.

Nouissime recumbentibus illis ⁱ vndecim apparuit, & exprobrauit ^k incredulitatem eorum, & duritiam cordis: quia ihs, qui viderant eum resurrexisse nō crediderūt. Illis sensū, & intelligerēt scripturās, & dixit eis. Qm̄ sic scriptū est, & sic oportebat Christū pati, & resurgere à mortuis tertia die, & prædicari in nomine eius poenitentia, & remissionē peccatorū in oēs gētes incipientibus ab Ierosolyma. Vos autē testes estis horū.

Ascen-

LVC. XXIV.

ET ego mitto promissū Patris mei in vos: vos autem sedete in ciuitate quoadusq; induamini virtute ex alto. ^c Eduxit autem ^f eos foras in Bethaniam ^b Et ^h eleuatis manibus suis bene dixit eis. Et factum est, dum benediceret illis recessit ab eis, & ferebatur in cælum. Et ipsi adorantes regressi sunt in Ierusalē ^e cū gaudio magno: & erant semper in templo, laudantes, & benedicentes Deum. Amen.

MAR. XVI.

ET Dñs quidē ^{les} ^a postquā locutus est eis ^l assumptus est in cælū, & sedet ^a dextris Dei. ⁿ Illi autē profecti prædicauerunt ubiq; Domino cooperāte, & sermonē cōfirmāte sequētib; signis.

IOA. XXI.

SVnt autem & alia multa, quæ fecit Iesus: .: quæ si scribantur per singula; nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt libros.

ACT. APOST. I.

ET cum ^d hæc dixisset ^e videntibus illis, eleuatus est: .: ^k & nubes ^c suscepit eum ab oculis eorum: .: Cumque intuerentur in cælum euntem illum, ecce duo viri ^d attiterunt iuxta illos in vestibus albis qui & dixerunt: Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? Hic Iesus, qui assumptus est a vobis in cælum, sic veniet quem admodum vidistis eum euntem in cælum.

FINIS.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t
u x y z &.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t
u x y z &.

A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T V X Y Z.

A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T V X Y Z.

† ergo

* enim

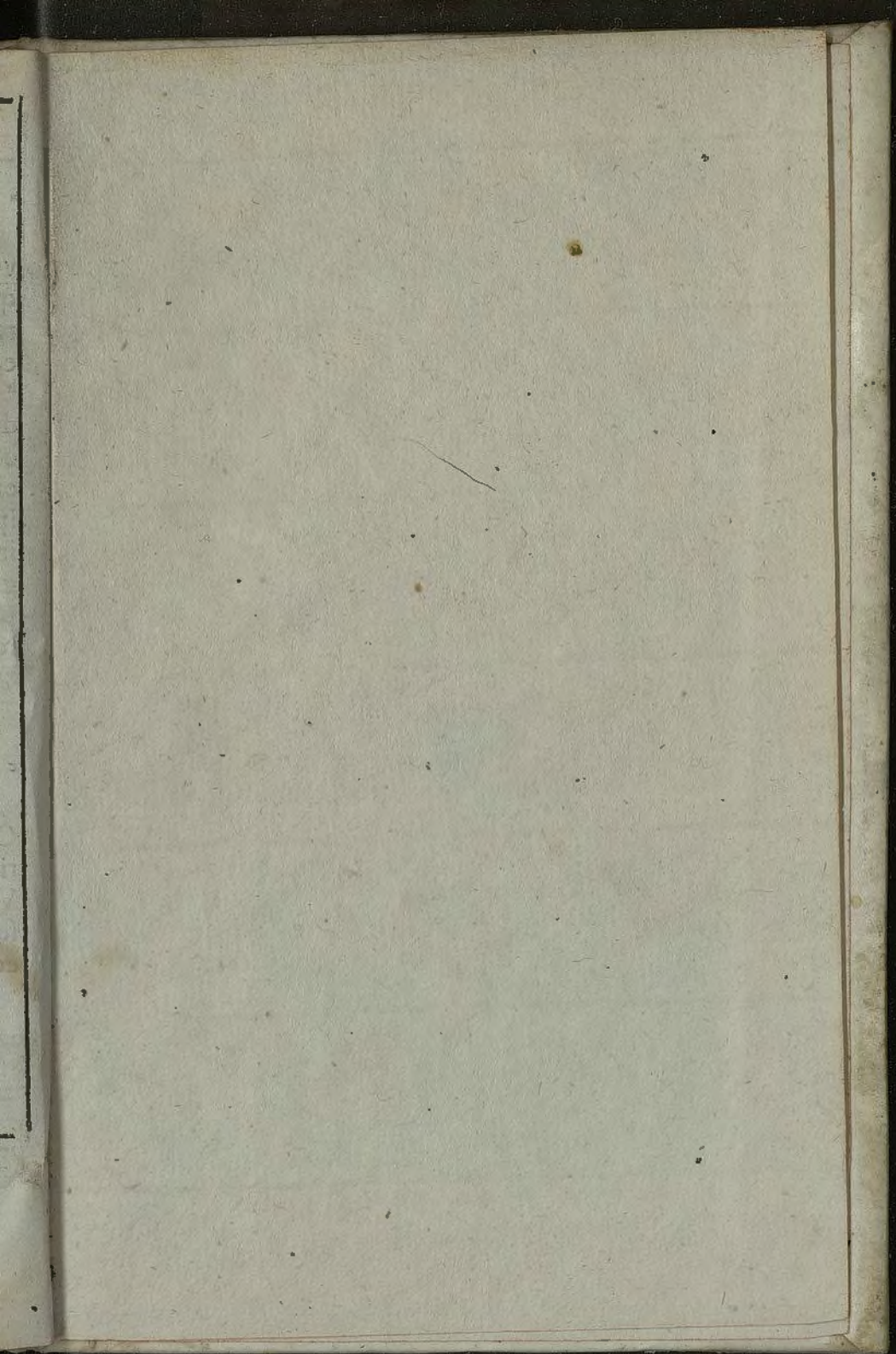
„ sed

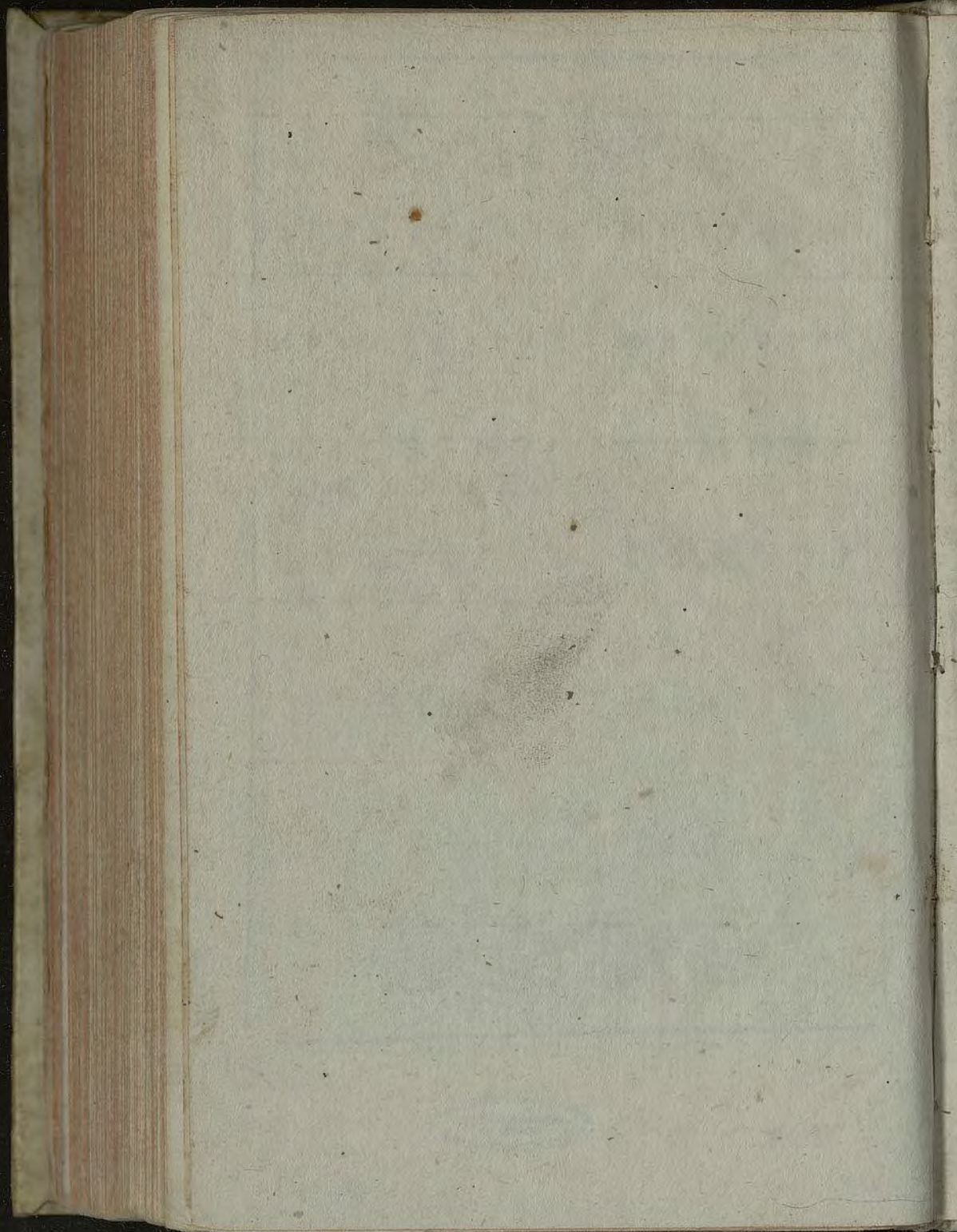
* imo

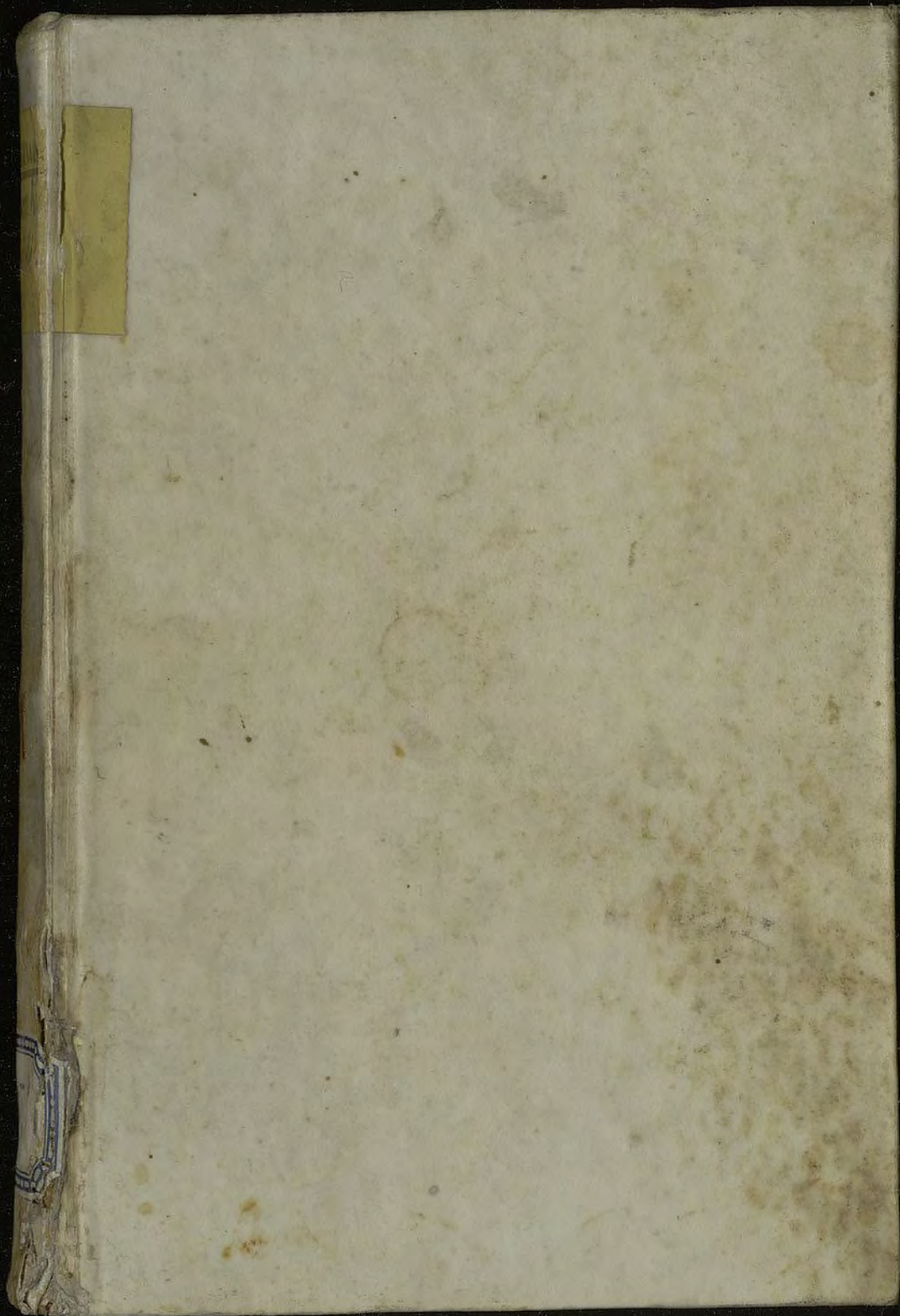
∴ &

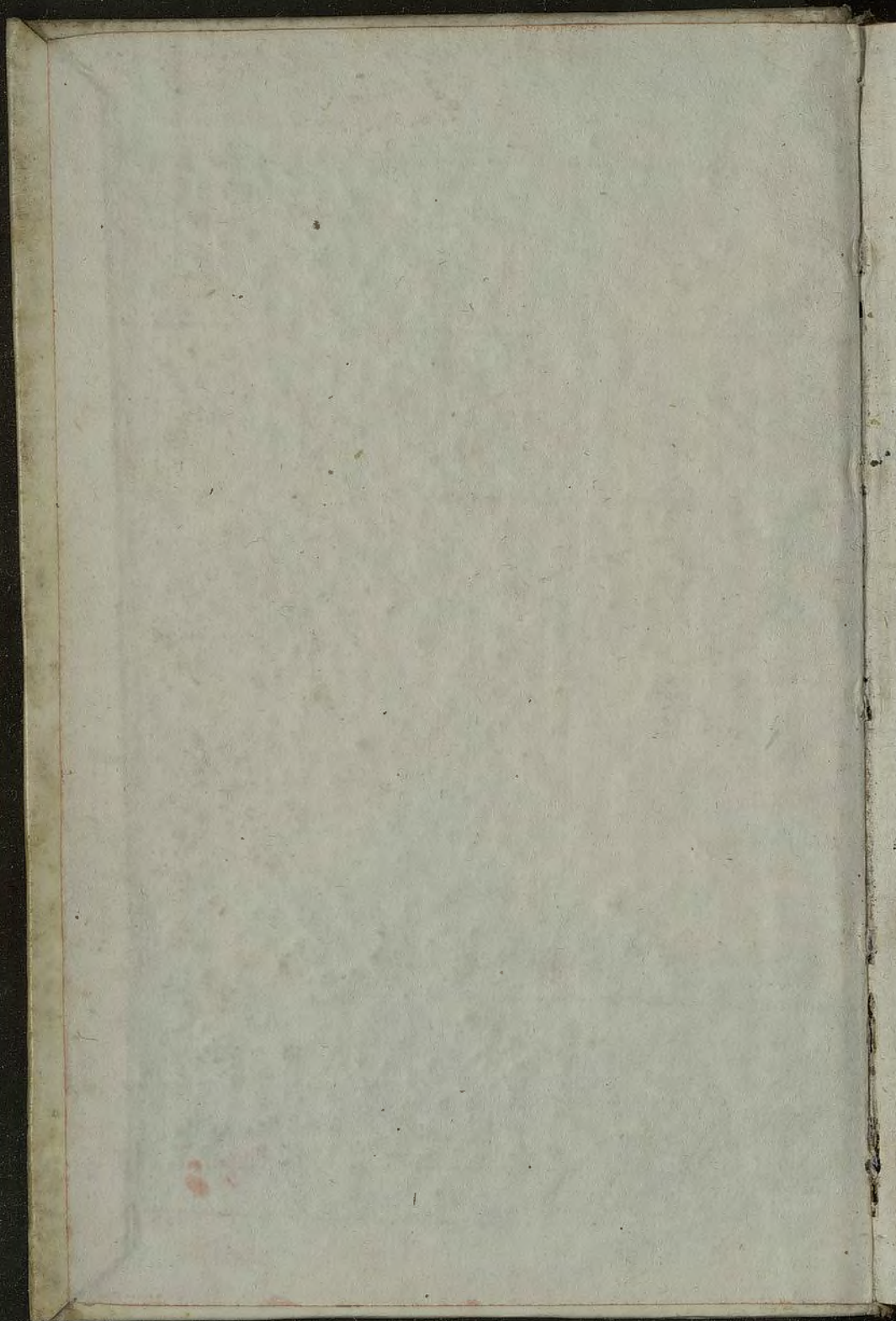
∴ idest

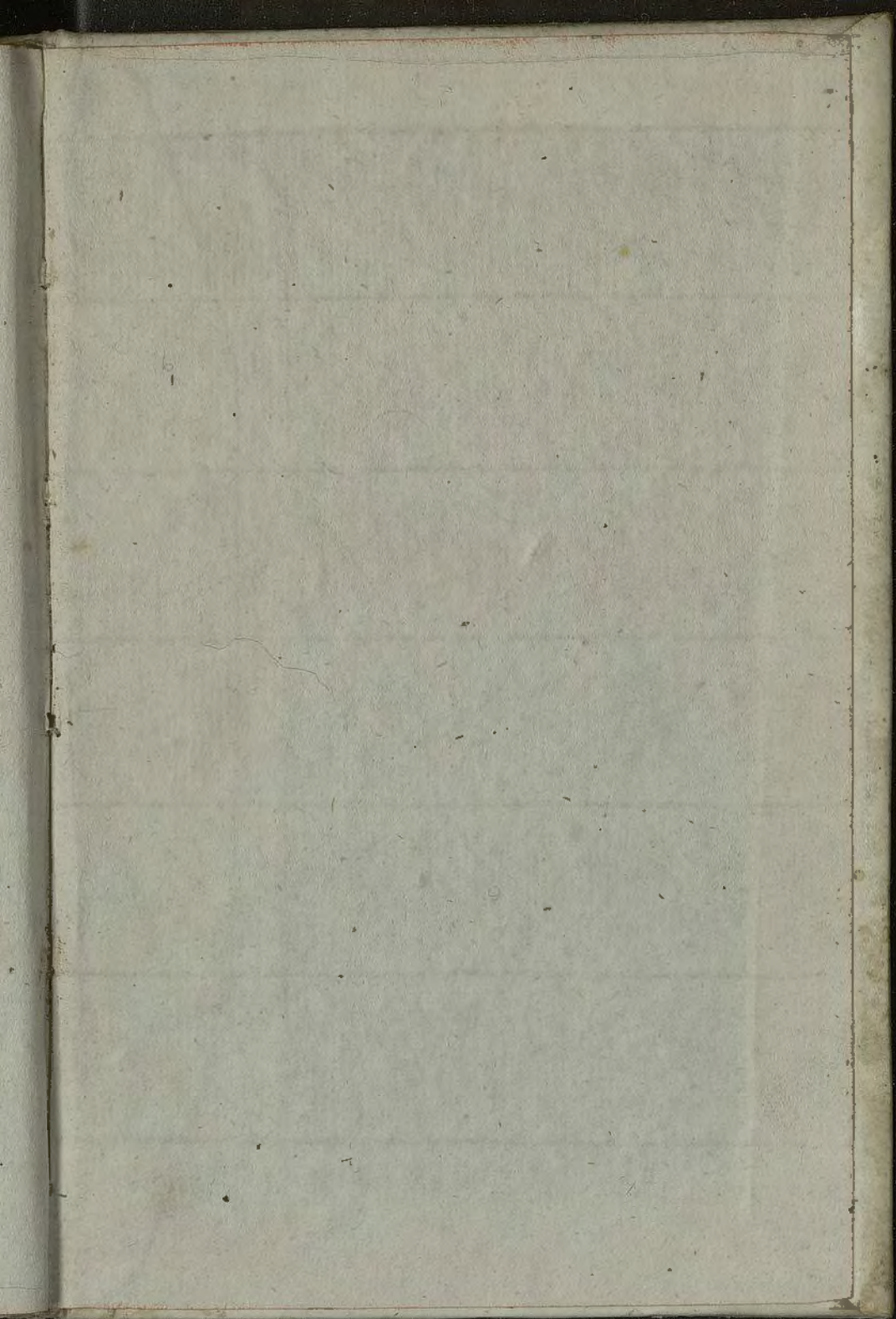

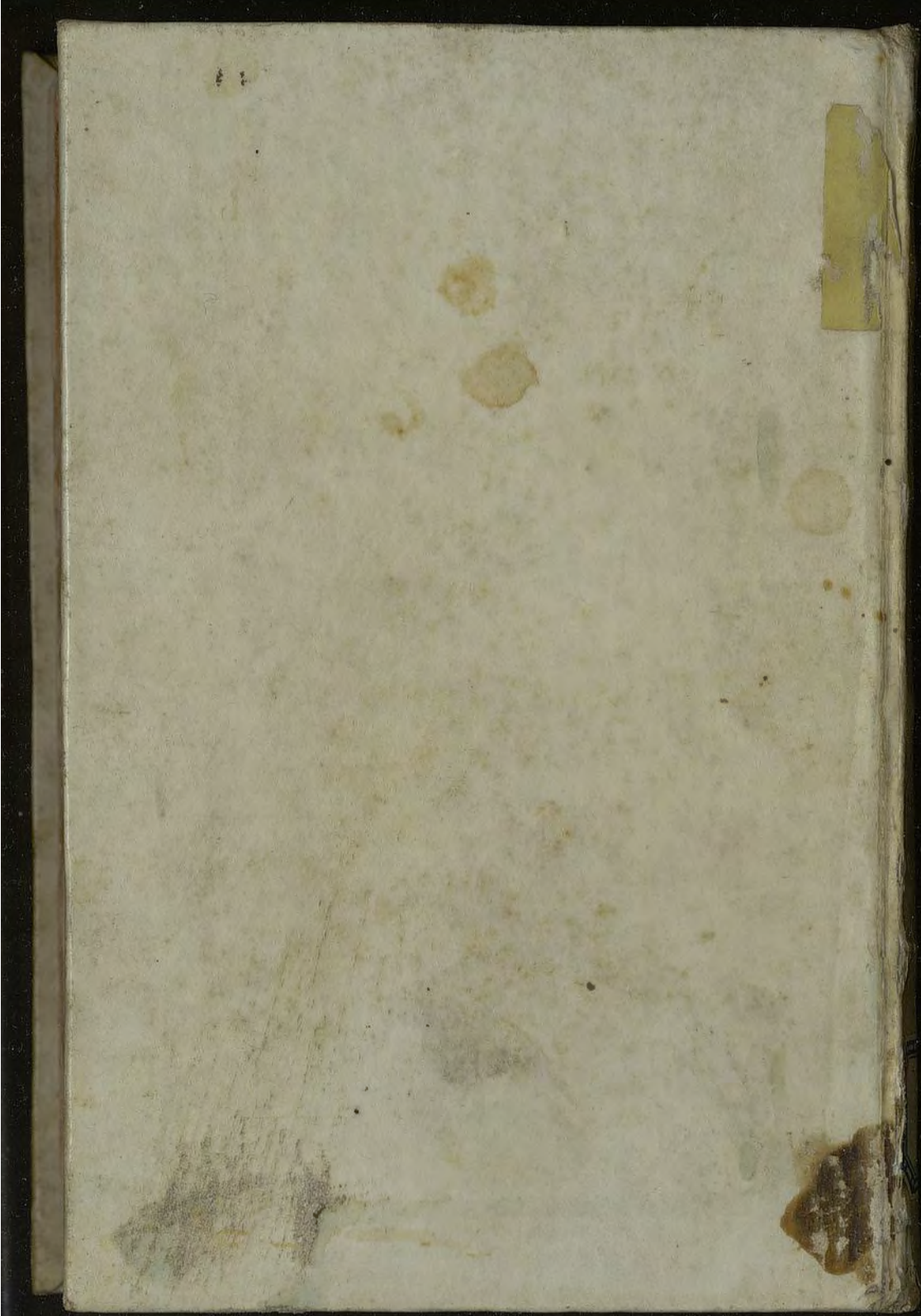

P. Riccio
Vita Dom. N.
Iesu Christi

A. - 9

9